

ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ

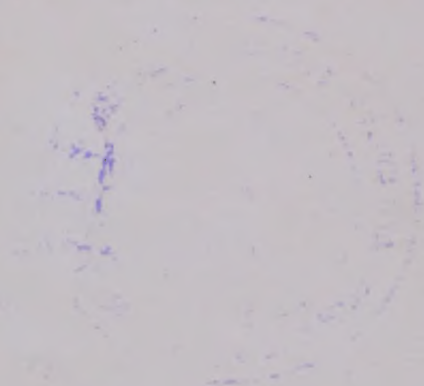
AMAR KONKANI

अमर कोंकणी

41

ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ,
ಸಾಂ.ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

Institute of Konkani, St. Aloysius College, Mangalore.

ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ

अमर कोंकणी

AMAR KONKANI

| 2004 | 41 |

EDITOR: FR. STANY D'SOUZA S.J. ಸಂಪಾದಕ್: ಮಾ| ಸ್ಟ್ಯಾನಿ ಡಿ ಸೋಜ ಜೆ.ಸ.

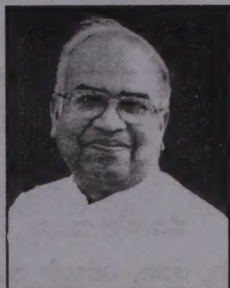
ಪ್ರಗಟ್ಣಾರ್:
ಕೊಂಕಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ,
ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ್
ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 003

प्रगटनार
कोंकणी संस्थो
सां लुविस महाविध्यालय
मंगळूर - 575 003

PUBLISHER:
INSTITUTE OF KONKANI
ST. ALOYSIUS COLLEGE.
MANGALORE - 575 003

ಆಟಾಪ್

ಸಾಂಪಾದಕೀಯ್

ಫಾ| ಯೂಜಿನ್ ಲೋಬೊ

'ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ'ಚೊ ನವೊ ಅಂಕೊ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ತಾನಾ ತುಮ್ಚೆ ಮುಕಾರ್ ದೋನ್ ಸಬ್ದ್ ಉಚಾರುಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾಂ.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಸ್ಥಾನ್ ದಿತಾಂವ್. ತಿಕಾ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಮಾನ್ ದಿತಾಂವ್. ಹ್ಯಾ ಭಾಶೆಕ್ ಆಮಿ ಮಾಯ್‌ಭಾಸ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಎಕಾ ಆವಯ್‌ಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಿತಾಂವ್. ಹ್ಯಾ ಭಾಶೆಕ್ ಉತ್ತೇಜನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಆಮ್ಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥೊ ಸಬಾರ್ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವಾವುರ್ತಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿಚ್ಯಾ ಸಬಾರ್ ಮಾನೆಸ್ತ್ ಮಾನೆಸ್ತಿಣಿಂಚ್ಯಾ ಸಹಕಾರಾನ್ ಗ್ರಂಥಾಂ, ಕಾಣಿಯೊ, ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲೆ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಬೂಕ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ತಾಂವ್.

"ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣಿ" ಜಾವ್ನಾಸಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಾಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಚೆಂ ನಾಂವಾಡ್ದಿಕ್ ಸಂಸೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಷಣ್ಮಾಸಿಕ್. ವರ್ಸಾಕ್ ದೋನ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ತಾನಾ ಕಾನಡಿ ಆನಿ ದೇವ್‌ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಂತ್ ಆಮಿ ಪರ್ಗಟ್ತಾಂವ್. ಹರ್‌ಏಕ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಏಕ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ವಿಶಯ್ ವಿಂಚುನ್ ತಾಚೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಲೇಖನಾಂ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ತಾಂವ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಏಕ್ ವಿಶಯ್ ಬರ್‍ಯಾ ಥರಾನ್ ಸಮ್ಜಾಲ್ಯಾ ಬರಿಂ ಜಾತಾ. ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂಕ್ ಚಿಂತುಂಕ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ವಿಶಾಂತ್ ವಿಮರ್ಸೊ ಕರುಂಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ಜಾತಾ. ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲೊವ್ಪಿ ವಿವಿಂಗಡ್ ಬೊಲಿಂಚೆ ಪಂಗಡ್ ಆಸಾತ್. ಸಬಾರ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಲೇಖಕಾಂಚಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ಸಬ್ದ್ ಆಮಿ ಆಸಾ ತಶೆಂ ದವರ್ತಾಂವ್. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ತ್ಯಾ ಪಂಗ್ಡಾಚಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಮೆಳ್ತಾ.

ಹೊ ಅಂಕೊ ಪರಬ್ ಆನಿ ಫೆಸ್ತಾಂ ವಿಶಿಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಪರಬ್, ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಚಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನವ್, ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತಾಂಚಿ ಚೂಡಿ ಪೂಜಾ ಮಹತ್ವಾವಿಶಿಂ ದೋನ್ ಲೇಖನಾಂ ಹ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾಂತ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಆತಾಂ ಆಳ್ವಾಲ್ಲಿಂ ಆನಿ ಆದ್ಲ್ಯಾ ತೆಂಪಾರ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆಯ್ದಾಂ ವಿಶಿಂ ಸಂಸೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಪ್ರಬಂಧ್‌ಯೀ ಆಟಾಪ್ಲಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಯ್ಲ್ಯಾ ಫಾತರ್, ನವೆ ಬೂಕ್, ನವ್ಯೊ ಕೊಪ್ಯೊ ಆನಿ ವಿಂಚ್ಣಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಖಬ್ರೊ ಸದಾಂಚೆಪರಿಂ ಆಸಾತ್.

ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ 10 ಮಹಿನ್ಯಾ ಥಾವ್ನ್ ಫಾ| ಸ್ಟೇನಿ ಡಿ'ಸೋಜಾ ಜೆ.ಸ. ಹಾಣೆ ಸಂಸ್ಥ್ಯಚಿ ಮಸ್ತು ಸೆವಾ ಕೆಲ್ಯಾ ಆನಿ ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣೆಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವಾವುರ್ಲ್ಯಾತ್. ಆಜ್ ಉಂಚ್ಲ್ಯಾ ಶಿಕ್ಪಾಕ್ ತೆ ವೆತಾನಾ ತಾಂಚೊ ಉಪ್ಕಾರ್ ಭಾವುಡ್ತಾಂವ್. ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆರ್ ತಾಂಚೊ ಮೋಗ್ ಅಪರಿಮಿತ್. ಹೊ ತಾಂಚೊ ಮೋಗ್ ಸದಾಂ ಜೀವ್ ಉರ್ತೊಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಪಾತ್ಯೆತಾಂವ್.

ಮೊಗಾಳ್ ವಾಚ್ಪ್ಯಾಂನೊ, ಸಭಾರ್ ಅಮರ್ ಕೊಂಕಣೆಚೆ ಅಂಕೆ ತುಮ್ಕಾಂ ಮೆಳ್ಳ್ಯಾತ್. ಹ್ಯಾ ಅಂಕ್ಯಾ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ತುಮ್ಚಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಆಮಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತಾಂವ್.

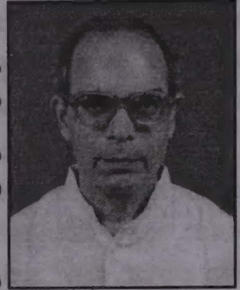
ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಆಮ್ಚೊ ಸಂಸ್ಥೊ ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂಚೊ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಕೋರ್ಸ್ ಚಲಯ್ತಾ ಆನಿ ತಾಚಿ ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ದಿತಾ. ಪಯ್ಲೆಂ ವರಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚರಿತ್ರಾ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕವಿತಾ, ದುಸ್ರೆಂ ವರಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ವೇದ್, ಸಾಹಿತಿಕ್ ಟೀಕಾ, ಭಾಶೆವಿಜ್ಞಾನ್, ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ - ಅಶೆಂ ಒಟ್ಟುಕ್ ಆಟ್ ವಿಶಯ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಆಸಾ. ಶಿಕ್ಪಾ ವಿಶಯ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ಲಗ್ತಿ ಜಾಲ್ಲೊ ನೋಟ್ಸ್, ಪಾಠ್‌ಕ್ರಮ್ ಆನಿ ಪ್ರಶ್ನಾಪತ್ರಾಸವೆಂ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಘರಾ ದಾರಾರ್ ತಪ್ಪಾಲಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಪಾವಿತ್ ಜಾತಾ. ತುಮ್ಚ್ಯಾ ವಿರಾಮ್ ವೆಳಾರ್ ಹೊ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಕರುನ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಶೆವಿಶಿಂ ಜ್ಞಾನ್ ವಾಡೊವ್ಯೆತ್.

ಆಮ್ಚಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಭಾಸ್ ಸದಾಂ ಜಿವಿ ದವರುಂಕ್ ದೆವಾಚೆಂ ಆಶೀರ್ವಾದ್ ತಿಚೆರ್ ಆಸೊಂ ಮ್ಹಣ್ ಆಮ್ಚೆಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ.

ಸರ್ವಾಂಕ್ ದೇವ್ ಬರೆಂ ಕರುಂ.

ಫಾ| ಯೂಜಿನ್ ಲೋಬೊ, ಜೆ.ಸ.
ಪ್ರಿನ್ಸಿಪಾಲ್ ಆನಿ ದಿರೆಕ್ತೊರ್,
ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್

ಪರಬ್

ಫಾ| ಜಾನ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್

ಸಬ್ದ್

ಆಮಿ ಫೆಸ್ತಾಂ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಉಲಯ್ತಾಂವ್. 'ಫೆಸ್ತ್' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ ಪುಡ್ತುಗೆಜ್ ಭಾಷೆಥಾವ್ನ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಆಯ್ಲಾ. ಆತಾಂ ತೊ 'ಕೊಂಕ್ಣಿ' ಜಾಲಾ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ತರಿಕೀ ಆಮಿ 'ಪರಬ್' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಬ್ದ್ ವಾಪರ್ಚೊ ಬರೆಂ. ವಾ ಚಡಾವತ್ ಜಣಾಂನಿ ಸಾಂಗ್ಚೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಆಮಿ 'ಫೆಸ್ತಾಂಪರ್ಬೆಂ' ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಉಲವ್ಯೆತ್.

ಪರಬ್ (ಫೆಸ್ತ್) ಹಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಆನಿ ಅರ್ಥ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಾ ವಯಕ್ತಿಕ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ಕಿತೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಆಮಿ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್ತಾಂವ್.

ವೇಳ್‌ಕಾಳ್

ಮನಿಸ್ ವೆಳಾಕಾಳಾಂತ್ ಜಿಯೆತಾ. ಖಂಚಾಯ್ ಘಡ್ಯೆ ಹಾಂವ್ ಜಿಯೆತಾನಾ 'ಆದಿಂ' ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ಉತ್ರೊನ್ ಗೆಲಾಂ ಮುಕಾರ್ ಘಡೊಂಕ್ ಆಸ್ಚೆಂ ತೆಂ 'ಫುಡೆಂ' ಆಸಾ. 'ಆತಾಂ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಘಡ್ಯೆ ಹಾಂವ್ ಆಸಾಂ. ಹಿ ಘಡಿಯೀ ಉತ್ರೊನ್‌ಂಚ್ ಆಸಾ. 'ಆದಿಂ', 'ಆತಾಂ' ಆನಿ 'ಫುಡೆಂ' ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾ ತೀನ್ ಮೆಟಾಂನಿಂ ಮ್ಹಜಿ ಜಿಣಿ ವ್ಹಾಳೊನ್‌ಂಚ್ ಆಸಾ.

ದೆಕುನ್ ಖಂಚಾಯ್ ಎಕಾ ಘಡ್ಯೆ ಮ್ಹಜಿ ಜಿಣಿ ಹಾಂವೆಂ ಸಗ್ಳಿ ಭೊಗುಂಕ್ ಆನಿ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಆದ್ಲೆಂ ಆತಾಂ ಹಾಡುಂಕ್ ಆನಿ ಮುಕ್ಲೆಂ ಆತಾಂ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ಆಮಿ ಸಬಾರ್ ಪ್ರಯತನ್ ಕರ್ತಾಂವ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚೊ ವ್ಹಾಳೊ ಆನಿ ಉತ್ರೊನ್ ವೆಚೊ ವೇಳ್ ಆಮ್ಕಾಂ ರಾವೊಂವ್ಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಹಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಚೆಂ ಉಣೆಪಣ್ ದಾಕಯ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಚೆರ್ ಜಯ್ತ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜಾಣ್ವಾಯೆನ್ ಥೊಡೆ ಉಪಾಯ್ ಹಾತಿಂ ಘೆತ್ಲ್ಯಾತ್.

ಇತಿಹಾಸ್ ವ ಚರಿತ್ರಾ

ಆದಿಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೊಂಡ್ಲಾಪಿಂ ವ ಪುರಾಣಾನಿಂ ಬರ್ಪಿಂನಿಶಿಂ, ವ ದಸ್ತಾವೆಜಾನಿಂ, ವ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪಾಯಾನಿಂ, ಆತಾಂ ಹಾಡುಂಕ್ ಆಮಿ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ಸಕ್ತಾಂವ್. ಇತಿಹಾಸ್ ದಾಖಲ್ ಕರ್ನ್ ದವರ್ತಾಂವ್. ಇತಿಹಾಸಾ ಥಾವ್ನ್ ಶಿಕೊನ್ ಆತಾಂಚಾ ಘಡ್ಯೆಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಪ್ರೇರಣ್ ಆಮಿ ಘೆತಾಂವ್. ಅಶೆಂ 'ಆದ್ಲೊ' ಕಾಳ್, ಆತಾಂ ಹಾಡುಂಕ್ ಆನಿ ಮುಕ್ಲೆ ಪಿಳ್ಗೆಕ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಮಾಪಾನ್ ಸಕ್ತಾಂವ್.

ಪರಬ್ - ಸಂಭ್ರಮ್

ಪರಬ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ಆದಿಂ' ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್ 'ಆತಾಂ' ಉಡಾಸ್ ಕರ್ನ್ ಸಂಕೇತಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ಆನಿ ಸಂಭ್ರಮಾ ವರ್ವಿಂ ಆತಾಂ ಹಾಂಗಾ ಹಾಜರ್ ಕರ್ಚೆಂ. (ಹಾಕಾ ಉದಾಹರಣಾಂ ಆಮಿ ಸಕಯ್ಲ್ ದಿತಾಂವ್). ವೆಳಾಕಾಳಾರ್ ಶಿಂಪ್ಡೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಜಿಣಿಯೆಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಹಾಡ್ಚೆಂ ವಿಧಾನ್ 'ಪರಬ್'. ಹಾಂಗಾ ಭೂತ್‌ಕಾಳ್ ಆನಿ ಭವಿಶ್ಯ್‌ಕಾಳ್ ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಳಾರ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ತಾ.

ಭವಿಷ್ಯಾಚೆರ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಮುಕಾರ್ ಘಡೊಂಕ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಚೆರ್‌ಯೀ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲುಂಕ್ ವಾ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚ್ಯಾ ವಾಟೆಚೆರ್ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಮನಿಸ್ ಸಬಾರ್ ಉಪಾಯ್ ಸೊಧ್ತಾ. ಥೊಡೆ ವಯ್ಜ್ಞಾನಿಕ್. ಉದಾ: ಯೋಜನಾಂ ಕರ್ಚಿಂ ವಾ ಅಧ್ಯಯನ್ ಕರ್ನ್ ಮುಕಾರ್ ಕಿತೆಂ ಘಡಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಫುಡೆಂ ಲೇಕ್ ಘಾಲ್ಚೆಂ. ಹೆರ್ ಥೊಡೆ ಅವಿಜ್ಞಾನಿಕ್ ಉಪಾಯ್‌ಯೀ ಆಸಾತ್. ಜಾತಕ್, ಬೊಲ್ಮೆಂ ಸಾಂಗಪ್ ಯಾ ಜ್ಯೋತಿಷ್ ಇತ್ಯಾದಿ. ಫುಡೆಂ ಘಡ್ಚ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಂಚೆರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ನಾ. ತೊ ಸಮ್ಜೊಂಕ್ ವ ತಾಂಚೆರ್ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಕರ್ಚೆಂ ಪ್ರಯತನ್ ಹೆಂ.

ಪುಣ್ ಪರಬ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚಿಯೀ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲುಂಕ್ ವಾ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಚಿ ವಾಟ್ ಆತಾಂ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಏಕ್ ವಿಧಾನ್. ಪರಬ್ ಚಲಂವ್ಚಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆದಿಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್ ಆತಾಂ ಹಾಂಗಾ ಹಾಜರ್ ಕರ್ನ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ವಾಟೆಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ್ ಘೆಂವ್ಚೆಂ. ಫುಡಾರಾಚಿ ವಾಟ್ ತಯಾರ್ ಕರುಂಕ್, ಫುಡಾರಾಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಹಿಂ ಆಚರಣಾಂ ಸಕ್ತಾತ್. 'ಆದಿಕಾಳ್' - ಆತಾಂಚೊ ಕಾಳ್ - 'ಅಂತ್ಯ್‌ಕಾಳ್' ಪರ್ಬೆಂತ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ವಯಕ್ತಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್

ಮನಿಸ್ ಚರಿತ್ರೆಂತ್ ಜಿಯೆತಾ ದೆಕುನ್ ಆದಿಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ 'ಆತಾಂ' ಘಡ್ಯೆದ್ವಾರಿಂ ಉತ್ರೊನ್ ವೆತಾ. ಮನಿಸ್ ಜಲ್ಮತಾ, ವಾಡ್ತಾ - ಬಾಳ್ಪಣ್, ಭುರ್ಗೆಂಪಣ್, ತರ್ನಾಟ್ಪಣ್,ಪ್ರಾಯ್ವಂತ್ ಜಿಣಿ, ಉತರ್‌ಪ್ರಾಯ್ ಆನಿ ನಿಮಾಣೆಂ ಮರಣ್. ಹರ್ಯೆಕ್ ಘಡಿತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚಾ ಜಿಣ್ಯೆಚೊ ವಾಂಟೊ. ಪುಣ್ ತಿ ಜಿಣಿ ಮುಕಾರ್ ಮುಕಾರ್ ವೆತಾ.

ಆದಿಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್, ಉದಾ: ಜಲ್ಮ್, ತೆಂ ಆತಾಂ ಉಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ನ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಘುರ್ತಾನ್, ಉತ್ರಾನಿಂ ಆನಿ ಸಂಭ್ರಮಾನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತೆತ್. ಹಾಕಾ ಆಮಿ "ಜಲ್ಮಾದಿಸಾಚಿ ಪರಬ್" ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. ಜಲ್ಮ್ ಆದಿಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲೊ. ತೊ 'ಆತಾಂ' ಏಕಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂತ್ ಹಾಂಗಾ ಹಾಜರ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಕ್ ಬರೆಂ ಮಾಗ್ಚ್ಯೊ ಏಕ್ ಸಂದರ್ಭ್ ಜಾತಾ. ಬರೊ 'ಜಲ್ಮಾದಿವಸ್' ಮಾಗ್ತಾನಾ "ತುಕಾ ಲಾಂಬ್ ಆವ್ಕ್ ಮೆಳೊಂ" ಮ್ಹಣ್ಜೆ "ಸಬಾರ್ ಜಲ್ಮಾದಿವಸ್ ಆಚರುಂಕ್ ತುಕಾ ಸಂದರ್ಭ್ ಮೆಳೊಂ" ಮ್ಹಣ್ ಆಶಾ ಉಚಾರ್ತಾತ್. ಅಶೆಂ ವಯಕ್ತಿಕ್

ಜಿಣ್ಯೆಚೊ ಪರ್ಬೊ: ಜಲ್ಮಾದೀಸ್, ಲಗ್ನಾದೀಸ್, ನೊವೊ ಭೆಸ್ ವಿಂಚ್‌ಲ್ಲೊ ದೀಸ್, ಹಾಂತುಯೀ ಪನ್ನಾಸಾವೊ ('ಭಾಂಗಾರೋತ್ಸವ್') ಯಾ ಹಾಚಾ ಅರ್ಧೊ, 'ರುಪ್ಯೋತ್ಸವ್' ಆನಿ ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ 'ದಶಮಾನೋತ್ಸವ್' ಅಶೆಂ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಸಮಾಜಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್

ಮನಿಸ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಜಿಯೆತಾ - ಏಕ್ ಕುಟಾಮ್, ಏಕ್ ಸಮುದಾಯ್, ಏಕ್ ಜನಾಂಗ್ ವಾ ದೇಶ್. ಹಿ ಸಮಾಜ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚಾ ಸಂಬಂಧಾಂತ್ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸಾ. ಸಮಾಜ್‌ಯೀ ಚರಿತ್ರೆಂತ್ ಆಸಾ. ತಿಚಾ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಘಡಿತಾಂ ಆಸೊನ್ ಹಿ ಜಿಣಿ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಯೇವ್ನ್ ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ರುಪಿತ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲೆಂ ಭವಿಷ್ಯ್ ವಾ ಫುಡಾರ್ ಯೆವ್ಜುಂಕ್ ಸೊಧ್ತಾ. ಸಮಾಜ್‌ಯೀ ವೆಳಾಕಾಳಾಂತ್ ವಾಡೊನ್ ಮುಕಾರ್ ಸರ್ತಾ.

ಜಶೆಂ ವಯಕ್ತಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ತಶೆಂ ಎಕಾ ಸಮಾಜೆಂತ್ ವಾ ಸಮುದಾಯಾಂತ್ ಮಹತ್ವಾಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಘಡೊನ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಆದಿಂ ಘಡ್‌ಲ್ಲಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಆತಾಂ ಸಂಭ್ರಮ್ಚಿ ದಸ್ತುರ್ ಹಿಕಾ ಪರಬ್ ವಾ ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಸಮಾಜೆಚೆ ವಿವಿಧ್ ಸಾಂದೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಹೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಚಲಯ್ತಾತ್. ಎಕಾ ಘಡಿತಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ಸರ್ವ್ ವೆಕ್ತಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಥರಾನ್ - ಗಿತಾಂ ಗಾಯನಾನಿಂ, ನಾಚ್ಪಾ ಅಭಿನಯಾನಿಂ ಸೊಭಾಣ್ ಮಾಂಡ್ತಾತ್.

ಸಮಾಜೆಚಾ ಫೆಸ್ತಾಂಕ್ ಏಕ್ ಉದಾಹರಣ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ತರ್: 'ದೇಶಾಕ್ ಸ್ವತಂತ್ರ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲೊ ದಿವಸ್'. ಸಗ್ಳೆ ಭಾರತೀಯ್ ಹರ್‍ಯೆಕ್ ವರ್ಸಾ ಅಗೋಸ್ತ್ 15ವೆರ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಮ್ತಾತ್. 1947ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೆಂ ಘಡಿತ್ ಚಾಲ್ತ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ನವ್ಯಾನ್ ಸಂಭ್ರಮ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಘುರ್ತ್- ಸಂಕೇತ್ ಉತ್ರಾಂ-ಭಾಷಣಾಂ, ಗಿತಾಂ-ಗಾಯನಾಂ, ಸುಂಗ್ರಾರ್-ತೋರಣಾಂ ಉಪಯೋಗ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಘಡಿತಾಚೊ ಮಹತ್ವ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಮುಖ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ಆನಿ ಚಡಿತ್ ಉಮೆದ್ ಜೊಡುಂಕ್ ಹೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತಾತ್.

ನಿಜಾಯ್ಕಿ ವಯಕ್ತಿಕ್ ಪರ್ಬೊಯೀ ಸಮಾಜಿಕ್ ಸಂಭ್ರಮ್ ಜಾವ್ನ್ ಚಲಯ್ಜಾಯ್. ಖಂಯ್ ಸಂಭ್ರಮ್ ಆಸಾ ಥಂಯ್ ಚಡ್ ಜಣ್ ಜಮ್ತಾತ್. ವಳಕ್ ಆನಿ ಸಂಬಂಧ್ ವಾಡಯ್ತಾತ್. ಹರ್‍ಯೆಕ್ ಪರಬ್ ಸಾಮೂಹಿಕ್ ರಿತಿನ್‌ಂಚ್ ಚಲ್ತಾ.

ಪ್ರಕೃತಿಚ್ಯೊ ಪರ್ಬೊ

ಮಾನವ್ ಸೃಷ್ಟಿಚೊ ಏಕ್ ವಾಂಟೊ. ಸಗ್ಳಿ ಪ್ರಕೃತಿ - ಭುಂಯ್-ಭಾಟ್, ವಾರೆಂ-ಉದಕ್, ರೂಕ್-ಝುಡಾಂ, ಪ್ರಾಣಿ-ಮಾನವ್ - ಹ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಮಧೆಂ ಎಕಾಮೆಕಾ ಸಂಪರ್ಕ್ ಆನಿ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಪ್ರಕೃತಿಂತ್ ಎಕ್ವಟ್ ತಶೆಂ ಸಮತೋಲನ್ ಆಸುಂಕ್ ಜಾಯ್. ತವಳ್ ಸಗ್ಳಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಆನಿ ತಾಚೆ ಸರ್ವ್ ವಾಂಟೆ ಬರ್‍ಯಾನ್ ಆಸುಂಕ್ ಸಕ್ತಾತ್.

ಪ್ರಕೃತಿಂತ್ ಬದ್ಲಾವಣ್ ಜಾವ್ನ್‌ಚ್ ಆಸಾ - ಸಾಕಾಳ್, ದನ್ಪಾರ್, ಸಾಂಜ್, ದೀಸ್ ಆನಿ

ರಾತ್. ಕಾಳೊಕ್ ಆನಿ ಉಜ್ವಾಡ್. ಹೆಂ ಸದಾಂ ಘಡ್ತಾ. ಹೆಂ ದಿಸಾಚಕ್ರ್. ವಿವಿಧ್ ಋತು (ಕಾಳ್); ಹಿಂವಿ ದೀಸ್, ಗರ್ಮೆಚಿ ದೀಸ್, ಪಾವ್ಸಾಳೆ ದೀಸ್, ಬೆಳೆಂ ಒಂಪ್ಚೊ ಕಾಳ್, ವಾಡೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೊ ಕಾಳ್, ಲುಂವ್ಣೆಚೊ ಕಾಳ್. ಹೆಂ ವರ್ಸಾಚಕ್ರ್. ಅಶೆಂ ಪ್ರಕೃತಿಚಿ ವಾ ಸೃಷ್ಟೆಚಿ ಬದ್ಲಾವಣ್ ವಾ ಎಕಾ ಕಾಳಾಥಾವ್ನ್ ಆನ್ಯೆಕಾ ಕಾಳಾಕ್ ಉತ್ರಾವ್ಣ್ ಏಕ್ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ ಘಡಿತ್. ಹೆಂ ಘಡಿತ್ ಮನಿಸ್ ಏಕ್ ಪರಬ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾ. ಉದಾ: ನವ್ಯಾ ವರ್ಸಾಚೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ವಾ ಯುಗಾದಿ. ಎಕಾ ವರ್ಸಾಚಾ ಚಕ್ರಾಂತ್ ಅಸಲೆ ಸಬಾರ್ ಮಹತ್ವಾಚೆ ದೀಸ್ ಆನಿ ತ್ಯಾ ದಿಸಾಂಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ನಿರ್ಮಾಣ್ ಜಾಲ್ಯಾಂತ್.

ಹರ್ ಏಕ್ ಜನಾಂಗ್ ಅಸಲಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ ಆಚರಣಾಂ ಕರ್ತಾ. ಕೃಷಿಚೆರ್ ಆಸ್ಚೊ ಲೋಕ್, 'ಲುಂವ್ಣೆಚಿ ಪರಬ್' ವಾ 'ನವ್ಯಾ ಬೆಳ್ಯಾಚಿ ಪರಬ್' ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಸಂಭ್ರಮ್ತಾತ್. ಹಾಕಾ ಏಕ್ ಉದಾಹರಣ್ ಆಮ್ಚಿ "ನವೆಂ ಜೆಂವ್ಚಿ ಪರಬ್". ಮಂಗ್ಳುರೀ ಕಥೊಲಿಕ್ ಮರ್‍ಯೆಚಾ ಜಲ್ಮಾದಿಸಾ (ಸಪ್ತೆಂಬರ್ 8ವೆರ್) ಮೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚಿ ಆನಿ ನವ್ಯಾ ಬೆಳ್ಯಾಚಿ ಪರಬ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಕರ್ತಾತ್. ಹೆರಾಂ ಸಮಾಜಾಂಚಿ ಭಾವ್‌ಭಯ್ಣಿಯೀ ಹಿ ಪರಬ್ ತಾಂಚಾ ತಾಂಚಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾ ಪಮ್ರಾಣೆಂ ಚಲಯ್ತಾತ್. ಹರ್‌ಯೆಕಾ ಕೃಷಿಪ್ರಧಾನ್ ಸಾಮಾಜೆಂತ್ ಹಿ ಪರಬ್ ಚಲ್ತಾ.

ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪರ್ಬೊ

ವಯಕ್ತಿಕ್, ಸಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಪ್ರಕೃತಿಚ್ಯೊ ಪರ್ಬೊ ಹಾಂಕಾಂ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಅರ್ಥ್ ದೀವ್ನ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಂಚಾ ಶಿಕವ್ಣೆ ಆನಿ ಆಚರಣಾ ಪಮ್ರಾಣೆಂ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ತ್ಯೊ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪರ್ಬೊಯೀ ಜಾಂವ್ಕ್ ಪಾವ್ತಾತ್.

ಉದಾ: 'ಪಾಸ್ಕಾಚಿ ಪರಬ್'. ಹಿ ಆಮ್ಕಾಂ ಜುದೆವ್ ಲೊಕಾಚಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಥಾವ್ನ್ ದೆಂವೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ತಾಣಿ ತಿ ಹೆರಾಂ ಜನಾಂಗಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಘೆತ್‌ಲ್ಲಿ. ಜುದೆವ್ ಪಯ್ಲೆ ಗೊವ್ಳಿ ವಾ ಬಕ್ರ್ಯಾಂ ಚರವ್ಪಿ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಎಕಾ ದೇಶಾಂತ್ ರಾವೊನ್ ಕೃಷಿ ಕರುಂಕೀ ಪಾವ್ಲೆ. ಹ್ಯಾ ದೊನೀ ವೃತ್ತೆಂತ್ ಹಿಂವಿ ದೀಸ್ ಕಾಬಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ವಸಂತ್ ಕಾಳಾಕ್ ಉತ್ರೊನ್ ವೆಚೊ ವೇಳ್ ತಾಂಚಾ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ಏಕ್ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ ಮೇಟ್. 'ಪಾಸ್ಕ್' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ 'ಉತ್ರಾವ್ಣಿ'. ಗೊವ್ಳಿ-ಸಮಾಜೆಂತ್ ಶೆಳಿ ಮಾರ್ನ್ ಜೆವಾಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ಕೃಷಿ ಪ್ರಧಾನ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಬೆಖಮಿರ್ ಉಂಡೊ ಖಾಂವ್ಚಿ ಪರಬ್ ನವ್ಯಾ ಋತುಚಿ ಸುರ್ವಾತ್. ಪಯ್ಲ್ಯಾ ಸೊಲ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಹ್ಯೊ ದೊನೀ ಸಂಗ್ತಿ ಸಾಂಗಾತಾ ಘಾಲ್ನ್ ಪಾಸ್ಕಾಚಿ ಪರಬ್ ಚಲಯ್ತಾಲೆ. ಹ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಂತ್‌ಚ್ಚ್ ವೆಳಾಕಾಳಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಾಂಚಾ ಸಮಾಜೆಚಾ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ಲೆಂ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಘಡಿತ್ ಮ್ಹಣ್ಜೆ ಎಜಿಪ್ತಾ ಥಾವ್ನ್ ಉತ್ರೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್ ಸಂಭ್ರಮುಂಕ್ ತಾಣೆಂ ಸುರು ಕೆಲೆಂ.

ಜೆಜುಕ್ರಿಸ್ತ್ ಜುದೆವ್ ಸಮಾಜೆಂತ್ಲೊ. ತಾಣೆಂ ಪಾಸ್ಕಾಚಿ ಪರಬ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲಿ. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ತಾಚಾ ಜಿಣ್ಯೆ, ಮರ್ಣಾ ಆನಿ ಜಿವಂತ್ಪಣಾ ವರ್ವಿಂ ತಿಕಾ ಏಕ್ ನವೊ ಅರ್ಥ್ ದಿಲೊ. ಪ್ರಕೃತಿಚಿ ಉತ್ರಾವ್ಣಿ ಇಸ್ರಾಯೆಲ್ ಲೊಕಾಚಿ ಉತ್ರಾವ್ಣಿ ಆನಿ ಜೆಜುಚಿ ಉತ್ರಾವ್ಣಿ-ಮರ್ಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಿವಿತಾಕ್, ಹ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾ ಥಾವ್ನ್ ಬಾಪಾಲಾಗಿಂ - ಹ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಕ್ರಿಸ್ತಿ ಲೊಕಾಚಾ ಪಾಸ್ಕಾಚಾ ಪರ್ಬೆಂತ್ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸಾತ್.

ಭಾರತಾಂತ್ ಆಮಿ ಸಬಾರ್ ಧರ್ಮಾಂಚಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಮಧೆಂ ಜಿಯೆತಾಂವ್. ಹಿಂದೂ, ಬುದ್ಧಿಸ್ತ್, ಜೈನ್, ಸಿಖ್ಖ್, ಪಾರ್ಸಿ, ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆನಿ ಹೆರ್. ಹರೆಕಾ ಧರ್ಮಾಚೆ ಮನಿಸ್ ತಾಂಚ್ಯೊ ತಾಂಚ್ಯೊ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪರ್ಬೊ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹಾಂಚೆ ಪಯ್ಕಿ ಸಬಾರ್ ಪರ್ಬೊ, ವಾ ತ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಂಚೊ ಮೂಳ್ ಅರ್ಥ್ ಸರ್ವ್ ಧರ್ಮಾಂಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನೆತ್. ಉದಾ: ಉಜ್ವಾಡಾಚೆ ಪರಬ್. ವಿವಿಧ್ ಥರಾಂಚಾ ಉತ್ರವ್ಣೆಚೊ ಪರ್ಬೊ. ಏಕ್ ಉದಾಹರಣ್ ಸುರ್ವಾತ್ ಕರಪ್ ಪರಬ್: ಉಪನಯನ, ಸುನ್ನತ್, ಧರ್ಮ್‌ಸ್ನಾನ್ ವಾ ಬಾಪ್ತಿಜ್ಮ್.

ವಿವಿಧ್ ಧರ್ಮಾಂಚೆ ಫುಡ್ಲಾರ್, ತೆ ಧರ್ಮ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳಾಚಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ವ ಗಾಂವಾಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ತ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಚೊ ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರ್, ಹಾಂಚೆರ್ ಹೊಂದೊನ್ ಹೆರ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪರ್ಬೊಯೀ ಸುರು ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಫುಡ್ಲಾರಾಂಚೊ ವಾ ಸಾಂತಾಂಚೊ ಜಲ್ಮಾ ವಾ ಮೊರ್ನಾ ದಿವಸ್, ಉಪ್ವಾಸ್ ಆನಿ ದಂಡವ್ಣೆಚೊ ವೇಳ್ ವಾ ಹ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಂಚ್ಯಾ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ಲಿಂ ಮಹತ್ವಾಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ ವಾ ಮಹಾನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಚೆ ಜಿಣೆ ಸಂಭ್ರಮ್ಚೆ ದಿವಸ್. ಅಶೆಂ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಭಾರತ್ ದೇಶಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಧರ್ಮಾಂಚಿಂ ಥೊಡಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ್ ರಜೆಚೆ ದೀಸ್. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಜೀವನ್ ತಶೆಂಚ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ಎಕ್ವಟ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಂಚಾ ಆಚರಣಾ ವರ್ವಿಂ ಜಿವಾಳ್ ಜಾತಾತ್ ಆನಿ ನವೆಂ ಪ್ರೇರಣ್ ಜೊಡ್ತಾತ್.

ಫೆಸ್ತ್ -ಪರಬ್ ---ಸಂಭ್ರಮ್

ಪರ್ಬೆಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂತ್ ಹ್ಯೊ ಪ್ರಮುಖ್ ಸಂಗ್ತಿ ಆಟಾಪ್ತಾತ್. ತ್ಯೊ ಸಮ್ಜೊನ್ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಥರಾನ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚೆ ಜಿಣೆ ಚಡ್ ಉತ್ತಿಮ್ ಜಾತಾ. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಡ್ತಾ.

ಅ) ಕಿತೆಂ ಸಂಭ್ರಮ್ತಾಂವ್?

ಹರ್ಯೆಕಾ ಪರ್ಬೆಂತ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಜಾಣಾ ಜಾಯ್ಜಯ್ ತೊ ವಿಷಯ್ ಹಾಂಗಾ ಕಿತೆಂ ಉಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾತ್, ಹಾಜರ್ ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಸಂಭ್ರಮ್ತಾತ್? ಮ್ಹಣ್. ಚಡಾವತ್ ಹೆಂ ಏಕ್ ಘಡಿತ್ - ವಯಕ್ತಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಚೆಂ, ಸಮಾಜಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಚೆಂ ಯಾ ಪ್ರಕೃತಿಚಾ ಉತ್ರವ್ಣೆಚೆಂ. ಹೆಂ 'ಆದಿಂ' ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ತೆಂ 'ಆತಾಂ' ಉಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ನ್ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಹಾಜರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಥೊಡ್ಯಾ ಧರ್ಮಾಂನಿ ಹೆಂ ಘಡಿತ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಜಾಯ್ಜಯ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾ. ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್‌ಯೀ ಜಾವ್ನೆತ್.

ಉದಾ: ಕೇರಳಾಚೊ ಲೋಕ್ 'ಓಣಂ' ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹಿ ಪರಬ್ ಏಕ್ ಪೌರಾಣಿಕ್ ಘಡಿತ್ ಉಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾ. *"ಮಹಾಬಲಿ (ಮಾವೇಲಿ) ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ನ್ಯಾಯ್‌ನಿತಿಚೆಂ ಸಮೃದ್ಧೆಚೆಂ ರಾಜ್ಯ್ ಚಲವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೊ. ವಿಷ್ಣು ವಾಮನಚಾ ರುಪಾರ್ ಯೇವ್ನ್ ತಾಚೆಲಾಗಿಂ ತೀನ್ ಪಾವ್ಲಾಂಚೊ ಜಾಗೊ ವಿಚಾರ್ತಾ. ತಿತ್ಲೊ ಜಾಗೊ ತಾಕಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಭಾಸಾಯ್ತಾ. ದೋನ್ ಪಾವ್ಲಾಂನಿ ಆಕಾಸ್ ಆನಿ ಪೃಥ್ವಿ ಸಗ್ಳಿ ತೊ ಮೆಜ್ತಾ. ತಿಸ್ರೆಂ ಮೆಟ್ ಖಂಯ್*

ವವರ್ಸ್ತಂ? ಮಹಾಬಲಿ ಆಪ್ಲಿ ತಕ್ಲಿ ದಿತಾ. ವಾಮನ ತಾಚಾ ತಕ್ಲೆರ್ ಪಾಯ್ ದವರ್ನ್ ತಾಕಾ ಪಾತಾಳಾಕ್ ಧಾಡ್ತಾ. ಹೊ ನಿತಿವಂತ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ವರ್ಸಾನ್ ವರಸ್ ಮನ್ಸಾಂಚಾ ಪ್ರಥ್ವೆರ್ ಯೇವ್ನ್ ತಾಂಕಾಂ ಶಾಂತಿ-ಸಮೃದ್ದಿ ಹಾಡ್ತಾ." ಹೆಂ ಏಕ್ ಪುರಾಣಾಂತ್ಲೆಂ ಕಾಲ್ಪನಿಕ್ ಘಡಿತ್. ತಾಕಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಅರ್ಥ್ ದಿಲಾ. ಪ್ರಕೃತಿ ಫಳಾಂ ಫುಲಾಂನಿ ಭರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ 'ಓಣಂ' ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪರಬ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ನ್ ಹೆಂ ಘಡಿತ್ ನವ್ಯಾನ್ ಹಾಜರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಘುತಾರ್ಂನಿಂ, ಸಂಭ್ರಮಾನಿಂ ನವ್ಯಾ ಜೆಲ್ಯಾಚಾ ಜೆವ್ಣಾಂತ್ ತೆಂ ಪರ್ತುನ್ ಜಿವೆಂ ಜಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಂತ್ ವಯಕ್ತಿಕ್, ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಆನಿ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ್ ಆಚರಣ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ತಾತ್.

ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಪರ್ಬೊ ಜಾವ್ನೆತ್ ಸಮಾಜಿಕ್ ವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ್, ತ್ಯೊ ಅಸಲಿಂ ಆದ್ಲಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಆತಾಂ ಸಂಭ್ರಮುನ್ ಫುಡ್ಲ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಕ್ ಉಪ್ಕಾರಾಶೆಂ ಕರ್ತಾತ್. ಭವಿಷ್ಯಾಚಾ ಜಿಣ್ಯೆಚೆರ್ ಪ್ರಭಾವ್ ಘಾಲ್ಚೊಯೀ ಹ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂಚೊ ಏಕ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಶೆವೊಟ್. ಪರಬ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾವರ್ವಿಂ ಆದಿಕಾಳಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತಿ ತವಳ್ಚಿಂ ಪ್ರೇರಣ್ ಆನಿ ಉಮೆದ್ ಆತಾಂ ನವೆಂ ಕರ್ನ್, ಮುಖ್ಲಿ ಜಿಣಿ ಆನಿಕೀ ಚಡ್ ಫಳಾದಿಕ್ ಆನಿ ಬಳಾದಿಕ್ ಜಾತಾ. ಯೇಂವ್ಕ್ ಆಸ್ಚಾ ಜಿಣ್ಯೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಭರ್ವಸುನ್ ರಾಕೊನ್ ಆಸ್ಚಾ ತ್ಯಾ ಅಂತ್ಯ್‌ಕಾಳಾಕ್ (ದೆವಾಚೆಂ ರಾಜ್, ರಾಮರಾಜ್ಯ, ಸರ್ಗ್) ಹಾಕಾ ತಯಾರಾಯ್ ಕರುಂಕ್ ಹೆ ಸಂಭ್ರಮ್ ಉಪ್ಕಾರಾಚೆ ಜಾಯ್ಜಾಯ್.

ಆ) ಕಶೆಂ ಸಂಭ್ರಮ್ ಚಲಂವ್ಚೊ?

ಮನಿಸ್ ಕಲಾಕಾರ್. ಆಪುಣ್ ಕಿತೆಂ ಕರ್ತಾಂ ತೆಂ ತೊ ತಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕಲೆನ್ ಸೊಭಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾ. ಅಶೆಂ ಸೊಭಾಣಾಂ ಆಸಾ ಕರ್ತಾ. ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಸಂತೊಸಾಚಾ ಆನಿ ಉಲ್ಲಾಸಾಚಾ ಸಂಭ್ರಮಾನಿಂ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬಾಂನಿಂ ಮನಿಸ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ಲಿ ಸಬಾರ್ ಪ್ರಕಾರಾಂ ವಾಪರ್ತಾ.

ಘಡಿತ್ ವರ್ಣುಂಕ್ ಸಾಹಿತಿಕ್ ಉತ್ರಾಂ, ಕಾವ್ಯಾಂ ಆನಿ ಗಿತಾಂ, ಪ್ರಸ್ತುತ್ ದಿಸನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಸಂಗತ್ ದಿಷ್ಟೆ ಬರಿಂ ಕರುಂಕ್ ಘುರ್ತ್ ಆನಿ ಸಂಕೇತ್, ಘಡಿತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಪಾಚಾರುಂಕ್ ಆನಿ ಆಚಾರುಂಕ್ ಗಿತಾಂ, ಗಾಯನಾಂ, ನಾಚ್ ಆನಿ ನಾಟಕ್, ಸಂತೊಸ್ ವಾಂಟುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಎಕ್ಟಟ್ ಚಡಂವ್ಕ್ ಖಾಣಾಂಜೆವ್ಣಾಂ - ಹಿಂ ಸಗ್ಳಿಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂಚಿ ವಿಧಾನಾಂ. ಲಗ್ನ್ ಸಂಭ್ರಮ್ ಜಾವ್ನೆತ್, ರಾಷ್ಟ್ರಾಚಾ ಜಯ್ತಾಚೊ ದೀಸ್ ಜಾವ್ನೆತ್ ವಾ ವಯಕ್ತಿಕ್ ಜಿಣ್ಯೆಚೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಮೆಟ್ (ಉದಾ: ಷಷ್ಟಿಪೂರ್ತಿ) ಜಾವ್ನೆತ್ ಹೆ ಆನಿ ಅಸಲೆ ಸಂದರ್ಭ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ ರಿತಿನಿಂ ಆಮಿ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾಂವ್.

ದುಖಾಚಿಂ ಘಡಿತಾಂಯೀ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಜಿಣ್ಯೆಂತ್ ವಾ ಇತಿಹಾಸಾಂತ್ ಘಡ್ತಾತ್. ತಿಂ ಉಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೊ ಆನಿ ಘುತಾರ್ನ್, ಉತ್ಸಾನ್, ಕಲೆನ್ 'ಆಯ್ಕಾವಿಸಾ' ಸಾದರ್ ಕರ್ಚೊ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣಾಚೊ ಉದ್ದೇಶ್. ಕಷ್ಟ್-ದೂಖ್ ಹಾಂಚೆವಯ್ರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ನಿಯಂತ್ರಣ್ ಆನಿ ಜಯ್ತ್ ಜೊಡುಂಕ್, ಕಷ್ಟ್-ದೂಖ್ ವಾಂಟುನ್ ಘೆವ್ನ್ ಎಕಾಮೆಕಾಚಾ ಸಹಕಾರಾನ್

ಕಷ್ಟಾಥಾವ್ನ್ ಶಿಕೊನ್ ಮುಕಾರ್ ಸರುಂಕ್, ಆಶೆಂ ಅಸತಾ ಥಾವ್ನ್ ಸತಾಕ್, ಕಾಳೊಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಜ್ವಾಡಾಕ್ ಆನಿ ಮರ್ಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಿವಿತಾಕ್ ಉತ್ರೊನ್ ವಚೊಂಕ್ ಹೆ 'ಸಂಭ್ರಮ್' ಉಪ್ಕಾರಾತ್.

ಇ) ಸಂಭ್ರಮಾಚೊ ಪರಿಣಾವ್

ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಂಚಾ ಆಚರಣಾಂಚೊ ಶೆವೊಟ್ ಸಂಭ್ರಮಾಂತ್ ಸಾರ್ಕೊ ದಿಸೊನ್ ಯೆನಾ ತರ್ ಅಸಲೆ ಸಂಭ್ರಮ್ ಅರ್ಥ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಆನಿ ಉಪ್ಕಾರಾನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಜಾತಾತ್. ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ವಾಯ್ಟ್ ಪರಿಣಾಮ್ ಹಾಡ್ನ್‌ಯೀ ಜಾವ್ಯೆತ್. ಫೆಸ್ತಾಚೊ ನೀಜ್ ಅರ್ಥ್ ಸಮ್ಜಾನಾಸ್ತಾಂ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ದಬಾಜಾಕ್ ವಾ ಆಡಂಬರಾಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಗಮುನ್ ದೀವ್ನ್ ಸಂಭ್ರಮ್ ಚಲಯ್ಲ್ಯಾರ್, ತೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಚುಕ್ ವಾಟೆಕ್ ಪಾವ್ತಾ. ಸಂಭ್ರಮ್ ಚಲಂವ್ಚ್ಯಾ ವಿಧಾನಾಂತ್ ಆಪ್ಲಿ ಖಾಸ್ ಕಲಾ ಆನಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸೊಡ್ನ್ ಪರ್ಕಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪಾಂಗುರ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಂಭ್ರಮ್ ಅನರ್ಥ್ ಜಾವ್ಯೆತ್. ವ್ಯಾಪಾರೀ ಮನೋಭಾವ್ ಆನಿ ಭೋಗ್ ಜೀವನ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಚಾ ಆಚರಣಾಂತ್ ಆಯ್ಲೊ ತೆದ್ನಾ ತೆ ಸಂಭ್ರಮ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಮಧ್ಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ಪಾಡ್ ಕರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಅನೀತಿಕ್ ಆನಿ ಹಿಂಸಕೀ ವಾಟ್ ಜಾತಾತ್.

ಪರಬ್ ಸಂಭ್ರಮ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಮನ್ಶ್ಯಾ-ಸೃಷ್ಠಿ-ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತಾ ಮಧ್ಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ವಾಡಾಜಾಯ್ ಆನಿ ಖರೊ ಜಾಯ್ಜಯ್. ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಮನಿಸ್ ಹೆರಾಂಕ್ ಆಪವ್ಣೆಂ ದಿತಾ. ಸಬಾರಾಂಚೊ ಸಹಕಾರ್ ಘೆತಾ. ಆಪ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿ ಕಲಾ ವಿಕಾಸ್ ಕರ್ತಾ. ಹಾಚೆವರ್ವಿಂ ಕುಟ್ಮಾಚೊ, ಸಮಾಜಿಚೊ ಆನಿ ಪ್ರಕೃತಿಚೊಯೀ ಸಂಬಂಧ್ ನವೊ ಜಾತಾ, ಥಿರ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ವಾಡ್ತಾ. ಜರ್ ಹೊ ಸಂಬಂಧ್ ಪಯ್ಲೊ ತುಟ್‌ಲ್ಲೊ ವಾ ಶೆಳೆಲ್ಲೊ ತೊ ಹ್ಯಾ ಆಚರಣಾ ವರ್ವಿಂ ಪರ್ತುನ್ ಥಿರ್ ಜಾತಾ ಆನಿ ವಾಡ್ತಾ. ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಂಚಾ ಆಚರಣಾಚೊ ಶೆವೊಟ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಜಿಣ್ಯೆಚೊ ತಿದೊಡೊ ಗಾಂಚ್ - ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಮಧೆಂ, ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಧೆಂ ಆನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ ಆನಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ ಸಕ್ತಿ ಮಧೆಂ - ಜಿವೊ ಕರುಂಕ್, ನವೊ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ಥಿರ್ ಕರುಂಕ್. ಫೆಸ್ತಾಂ ಆಚರಣಾಂ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಚಡಿತ್ ಉಮೆದ್, ನವಿ ದೀಷ್ಟ್ ಆನಿ ಜಿಣ್ಯೆ ಸಂತೊಸ್ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾಯ್ಜಯ್.

ವಿವಿಧತೆಂತ್ ಎಕ್ವಟ್

ಭಾರತ್ ದೇಶ್ ವಿವಿಧ್ ಧರ್ಮಾಂಚಾ, ವಿವಿಧ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂಚಾ, ಭಾಸಾಂಚಾ ಆನಿ ಕುಳಿಯೆಂಚಾ ಫುಲಾನಿ ಭರ್‌ಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಸುಂದರ್ ಬಾಗ್ (ತೋಟ್). ಹಿಂ ವಿವಿಧ್ ಫುಲಾಂ ಹರ್ಯೆಕ್ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಸೊಭಾಯೆನ್, ಪರ್ಮಳಾನ್, ರಂಗಾನ್ ಭರೊನ್ ವಿವಿಧತಾ ಪಾಚಾರ್ತಾತ್. ವಿವಿಧ್ ಧರ್ಮಾಚೊ ಲೋಕ್ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾನಿಂ ಎಕಾಮೆಕಾಲಾಗಿಂ ಭಸೊನ್, ಎಕಾಮೆಕಾಲಾಗಿಂ ವಾಂಟುನ್ ಘೆವ್ನ್ ಜಿಯೆತ್ ತರ್ ಧರ್ಮಾಂ ಮಧೆಂ ಸಂಪರ್ಕ್-ಸಂವಾದ್-ಸಹಕಾರ್ ಉಪ್ಜತಲೊ. ಹಿ ಆಮ್ಚಿ ಆಶಾ.

ಫೆಸ್ತಾಂ

ದೊ| ನೋರ್ಬರ್ಟ್
ಲೋಬೊ

ಫೆಸ್ತ್ ಸಂಭ್ರಮ್ ಆನಿ ಆಚರಣಾಂ ಮನ್ಶಾ ಜಿಣಿಯೆಂತ್ಲೆ ಅವಿಭಾಜ್ಯ್ ವಾಂಟೆ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಮನ್ಶಾಂಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರುಂಕ್ ಜಾತಾ. ಮನ್ಶಾತಿ ಆಪ್ಲೊ ಸಂತೊಸ್ ಪಕತ್ ಭಿಲೊವ್ನ್ ದಾಕೊಂಕ್ ಸಕ್ತಾತ್. ಫುಣ್ ಮನಿಸ್ ಆಪ್ಲೊ ಸಂತೊಸ್ ಆಚರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಸಕ್ತಾ. ಫೆಸ್ತ್ ದೆವಾ ಥಂಯ್ ಆಮ್ಚಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಧೃಡ್ ಕರುಂಕ್, ಆನಿ ಆಮ್ಚೊ ಸಂತೊಸ್ ಉಬಾರುಂಕ್ ಏಕ್ ಮಾಧ್ಯಮ್. ಫೆಸ್ತಾಂ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಹರ್ಯೆಕ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಯಾ ಸಮುದಾಯ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಅಸ್ತಿತ್ವ್ ಆನಿ ಜಿವಾಳ್‌ಪಣ್ ದಾಕೊಂವ್ಚೆ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕರ್ತಾ. ಫೆಸ್ತಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ವ್ಯಕ್ತಿ ಸದಾಂಚ್ಯೊ ರಾಟಾವಳಿ ಆನಿ ಯಾಂತ್ರಿಕ್‌ಪಣ್ ವಿಸರ್ತಾತ್ ಆನಿ ಆಪ್ಣಾಚಾ ವಾಡಾವಳೆಂತ್ ಸಮುದಾಯೆಚೊ ಪಾತ್ರ್ ಮಾನುನ್ ಘೆತಾತ್.

1. ಫೆಸ್ತಾಂ ಥರಾವಳ್

ಫೆಸ್ತಾಂ ಕೆದಾಳಾ ಆನಿ ಕಶಿಂ ಆರಂಭ್ ಜಾಲಿಂ, ಕೋಣೆ ಆರಂಭ್ ಕೆಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಿಂ ಸಾರ್ಕಿ ಜಾಪ್ ಮೆಳಾನಾ. ತರೀ ಫೆಸ್ತಾಂ ಆದಿಂ ಮಾಗಾ ಥಾವ್ನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾಲೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಚೂಕ್ ಜಾಯ್ನಾ. ಮನಿಸ್ ಸ್ವಭಾವಾನ್ ಆಚರಣಾಂ ಕರುಂಕ್ ಆಶೆತಾ. ಫೆಸ್ತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆಚರಣಾಚೊ. ಆಮಿ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ ಅಶಿಂ ವಿಂಗಡ್ಸಿಯೆತ್:

1. ಪಾತ್ಯೆಣೆಚಾ ಆಧಾರಾರ್: ಧಾರ್ಮಿಕ್ (ಜೆಜುಚೆಂ ಸ್ವರ್ಗಾರೊಹಣ್), ಸಾಮಾಜಿಕ್ (ರೋಸ್) ಸಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ್ (ಪಾತೊಳ್ಯಾಂಚೆಂ, ನಾಗರ ಪಂಚಿಮಿ). ಲೊಕ್‌ವೆದಿಕ್ (ಕಣಸ್ ಬಾಂದ್ಚೆ), ಜಾತ್ರೊ (ಗಾಂವ್ಚೊ ಯಾ ಸ್ಥಳೀಯ್ ದೇವ್ ತೆಂಪ್ಲಾಚೊ).
2. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆಚಾ ಆಧಾರಾರ್: ಕುಟ್ಮಾಚಿಂ (ನವೆಂ ಜೆಂವ್ಚೆ), ಸ್ಥಳೀಯ್ (ಒಡ್ಲೆಂ ಫೆಸ್ತ್), ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ (ಓಸಂ), ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ (ದೀವಾಳಿ) ಯಾ ಜಾಗತಿಕ್ (ನತಾಲ್).
3. ವೆಳಾಚಾ ಆಧಾರಾರ್: ಜಲ್ಮಾಚಿಂ (ನತಾಲ್, ಅಷ್ಟಮಿ), ಜುಬ್ಲೆವಾಚಿಂ (ಜಲ್ಮೋತ್ಸವ್) ವಾ ಸ್ಮರಣಾಚಿಂ (ತಾರೀಕೆ ಫೆಸ್ತ್)
4. ಕಾಳಾಚಾ ಆಧಾರಾರ್: ಋತುಮಾನಾಚಿಂ (ಪುನ್ವೆಚೆಂ, ಸಂಕ್ರಾಂತ್) ವಾ ವಾರ್ಷಿಕ್ (ಫಿರ್ಗಜ್ ಫೆಸ್ತ್), ವಿಶೇಸ್ ಕಾಳಾಂಚಿ (ಕುಂಭ ಮೇಳ್).
5. ಇತರ್ ಫೆಸ್ತಾಂ: ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ್ (ಸ್ವತಂತ್ರಾಚೊ ದೀಸ್), ಸಾಂಸ್ಥಿಕ್ (ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವ್), ಸಾಂಧರ್ಬಿಕ್ (ಜೀಕ್ ಯಾ ಇನಾಮ್ ಆಪ್ಣಾಯ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್), ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ (ನಾಟಕೋತ್ಸವ್), ಸಾಹಿತಿಕ್ (ಕವಿ ಗೋಷ್ಟಿ), ಖೆಳಾಂ ಫೆಸ್ತ್ (ಒಲಿಂಪಿಕ್ಸ್).

2. ಫೆಸ್ತಾಂಚೊ ಉದ್ದೇಶ್

ಫೆಸ್ತಾಂ ಖಂಚಿಯಿ ಜಾಂವ್ದಿತ್, ಹಾಂಚೊ ಮೂಳ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಆಪ್ಣೆ ಪಾತ್ಯೆಲ್ಲ್ಯಾ ದೇವಾಕ್ ಯಾ ದೇವಿಕ್ ವಾ ಸಕ್ತೆಕ್ ವಾ ವಸ್ತುಂಕ್, ಜಿವಿಂಕ್ ಆರಾಧಾನ್ ಕರ್ಚೊ. ಅಶೆಂ ಮಾಗ್ಣೆಂ, ಪುಜಾ, ಆರಾಧನ್ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಆಪ್ಲಿ ಭಕ್ತ್ ವ್ಯಕ್ತ್ ಕರ್ಚಿ, ಆಪ್ಣೆ ಪಾತ್ಯೆಲ್ಲ್ಯಾ ದೇವಾಚಿ ಯಾ ಸಕ್ತೆಚಿ ಮಹಿಮಾ ವಾಕಾಣ್ಚೆಂ ಫೆಸ್ತಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ದಿಸೊನ್ ಯೆತಾ. ಮನಿಸ್ (ರಚ್ಣಾಂ) ದೇವಾಕ್ (ರಚ್ಣಾರಾಕ್) ಸ್ತುತಿ ಕರುನ್, ಆಪ್ಲೆಂ ಉಪ್ಕಾರಿ ಮನ್ ಆಟಾವ್ನ್, ಅರ್ಗಾಂ ಪಾಟವ್ನ್, ದೇವಾಕಡೆನ್ ಆಪ್ಲೊ ಸಂಭಂದ್ ಪಾಚಾರ್ರ್ಯೊ ಆನಿ ಘಟ್ ಕರ್ರ್ಯೊ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣಾಚೊ ಏಕ್ ಉದ್ದೇಶ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರೀತ್ ರಿವಾಜ್ಯೊ ಪಾಳುಂಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯ್ ಮುಕಾರ್ರುನ್ ವ್ಹರುಂಕ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಆದಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಪ್ರಸ್ತುತ್ ಜನಾಂಗಾನ್ ಮುಕ್ಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಕ್ ರೀತಿ ರಿವಾಜಿ ವಿಶ್ಯಾಂತ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಶಿಕೊವ್ಣ್ ಆನಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ಸಾಮಾಜಿಕ್, ಸಾಂಸ್ಕ್ರತಿಕ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆನಿ ಆಚರಣಾ ವಿಶಿಂ ಶಿಕ್ಯೆತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಭಾರಿಚ್ ಪ್ರಭಾವಿಕ್ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಫೆಸ್ತ್. ತಶೆಂಚ್ ಮನ್ಯಾಂಚಾ ಲೌಕಿಕ್ (ಸಂಸಾರಿ) ಆನಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ್ ಜಿಣಿಯೆಚೊ ಗಾಂಚ್ ಜಾವ್ನ್ಯಿ ಫೆಸ್ತಾಂ ಉಪ್ಕಾರ್ರಾತ್. ಭಾಸಾಯಿಲ್ಲಿ ಜಿಣಿ (ಸರ್ಗ್) ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಭಾವಾಡ್ತ್ ಜಿವೊ ದವ್ರುಂಕ್ ಆನಿ ಚಡೊಂವ್ಕ್ಯಿ ಫೆಸ್ತಾಂ ಗರ್ಜೆಚಿಂ.

3. ಫೆಸ್ತಾಂ ಆನಿ ಕುಟ್ಮಾ ಜೀವನ್

ಮಾಗ್ಣೆ ಆರಾಧನ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರೀತ್ ರಿವಾಜ್ಯೊ ಪಾಳುಂಕ್ ವಯಕ್ತಿಕ್ ಥರಾನ್ಯಿ ಸಾದ್ಯ್ ಆಸಾ. ಪುಣ್ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರಿಜೆ ತರ್ ಕುಟ್ಮಾಚೊ, ಸಮುದಾಯಚೊ ವಾ ಸಮಾಜೆಚೊ ವಾಂಟೊ ಗರ್ಜ್ ಆಸಾ. ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಕುಟ್ಮಾಚೆ ಚಡಾವತ್ ಸಾಂದೆ ವಿವಿಧ್ ಕಾರಣಾಂ ನಿಮ್ತಿಂ ಪರ್ಗಾಂವಾಂತ್ ಯಾ ವಿಂಗಡ್ ಅಸ್‌ಲ್ಲೆ ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾ ಘರಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ್. ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣಾಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆವ್ನ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲೊ ವ್ಯಕ್ತಿ ಆಪುಣ್ ಪಲಾಣ್ಯಾ ಕುಟ್ಮಾಚೊ, ಪಂಗ್ಡಾಚೊ ಆನಿ ಸಮಾಜೆಚೊ ವಾಂಟೊ ಮ್ಹಣ್ ಒಳ್ಕೊನ್ ಘೆತಾ. ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಅಂತಸ್ತ್, ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಆನಿ ಪಾತ್ಯೆಣೆಚಿಂ ಮೆಕ್ಳೆಪಣ್ ವಿಸ್ರೊನ್, ಕುಟ್ಮಾ ಮದ್ಲೊ ಎಕ್ವಟ್ ಬಾಂದುನ್ ಹಾಡುಂಕ್ ಆನಿ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಕುಮೊಕ್ ಜಾತಾತ್.

4. ಫೆಸ್ತ್ ಏಕ್ ಉತ್ಸವ್

ಫೆಸ್ತಾಚಾ ದಿಸಾಂನಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ಚೊ ಜೆರಾಲ್ ಮನೋಭಾವ್ ಉತ್ಸವ್, ಹುಮೆದ್, ಸುಡ್ಸುಡಾಯ್ ಆನಿ ತಯಾರಾಯ್. ಘರ್ ಆನಿ ಘರಾ ಭಂವ್ತೊಣಿಂ ನಿತಳಾಯ್ ಕರ್ಚಿ, ಘರ್ಚ್ಯಾ ವೊಣೊದಿಕ್ ರಂಗ್ ಕಾಡ್ಚೊ, ಘರಾಕ್ ವಿವಿದ್ ಥರಾಂಚೊ ಶ್ರಂಗಾರ್ ಆನಿ ಅಲಂಕಾರ್, ಕುಟ್ಮಾಚಾ ಸಾಂದ್ಯಾಕ್ ನವೆಂ ವಸ್ತುರ್, ಸಾದ್ಯ್ ತರ್ ಭಾಂಗರ್, ಘರಾಕ್ ನವ್ಯೊ ವಸ್ತು, ದೇವ್ ತೆಂಪ್ಲಾಚಿ ನಿತಾಳಾಯ್ ಆನಿ ಶ್ರಂಗಾರ್, ದೇವ್ ತೆಂಪ್ಲಾಕ್ ಭೆಟ್, ಸಯ್ರ್ಯಾಂ ದಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣಾಂತ್ ಭಾಗ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ಆಪೊವ್ಣೆಂ, ವಿಶೇಷ್ ಆನಿ ನಮುನ್ಯಾವಾರ್ ರಾಂದಪ್, ಅಶೆಂ ಸದಾಂಚಾ ಜೀವನ್ ಶೈಲೆಚಾಕೀ ವೆಗ್ಳ್ಯಾ ಚ್ ಥರಾನ್ ಸುಖಾಚೆಂ ಜೀವನ್ ಫೆಸ್ತಾಚಾ

ದಿಸಾಂನಿ ಆಮಿ ಜಿಯೆತಾಂವ್. ತಶೆಂಚ್ ಸದಾಂಚಾ ರಾಟಾವಳಿ ಆನಿ ವಾವ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ರಜಾ ಘೆತಾಂವ್. ವಿವಿದ್ ಆಚರಣ್ಯಾಂನಿ ಮೆತೆರ್ ಜಾವ್ನ್, ಸುಖ್-ದುಖ್ ಆದಲ್ ಬದಲ್ ಕರ್ನ್, ಎಕಾಮೆಕಾಚೆ ಪಾಂಯ್ ವೊಡ್ನ್, ಖುಶಾಲಾಯ್ ಉಲೊವ್ನ್, ಆರಾಮಾಯೆನ್ ಆನಿ ಗಮ್ಮತಾಯೆನ್ ಫೆಸ್ತಾಚೆ ದೀಸ್ ಪಾಶಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಒಟ್ಟಾರೆ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ದಿಸಾನಿಂ ಖಂತ್ ಬೆಜಾರಾಯೆಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಉಣೊ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಫೆಸ್ತ್ ಎಕಾ ವ್ಯಕ್ತಿ ಥಂಯ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ದೆಣಿಂ ಆನಿ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ್ ಸಕತ್ ಉಗ್ತಾಂವ್ಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಲಾಬಾಯ್ತಾ. ಫೆಸ್ತಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ನಾಚ್, ನಾಟಕ್, ಖೆಳ್, ಪದಾಂ, ಗಾಣಾಂಚೆ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಆಸ್ತಾ. ವಿವಿದ್ ಸ್ಪರ್ದೆ ಚಲೊವ್ನ್ ವರ್‍ತಾತ್. ಚಡಾವತ್ ಜಾನಪದಿಯ್ ಖೆಳ್, ಕಲಾ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಫೆಸ್ತಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ರುತಾ ಜಾಲ್ಲೆಂ, ಪರತ್ ಜೀವ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಜೀವ್ ಉರ್‌ಲ್ಲೆಂ ದಾಕ್ಲೆ ಆಸಾತ್. ದೆಕುನ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಅನ್ಸ್ವೊಗ್ ದಿಂವ್ಚಿಂ ಹಾತೆರಾಂ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

5. ಫೆಸ್ತ್ ಆನಿ ನವೆಸಾಂವ್

ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣಾ ಮಾರಿಫಾತ್ ಮನ್ಶಾಂ ಥಂಯ್ ಸಂಸಾರಿಕ್, ದೈಹಿಕ್, ಆತ್ಮಿಕ್, ಮಾನಸಿಕ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಗ್ತಿಂನಿ ನವಿ ಸುರ್ವಾತ್ ಆರಂಭ್ ಕರುಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಲಾಬಾಯ್ತಾ. ಸಂಸಾರಿಕ್ ರಿತಿನ್ ಪಳೊಂವ್ಚೆಂ ತರ್ ಫೆಸ್ತಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ಘರಾಕ್ ನವೊ ರಂಗ್ ದಿಂವ್ಚೊ ಘರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗರ್ಜೆಚ್ಯೊ ದುರಾಸ್ತಿ ನಿತಾಳಾಯ್, ನವೆಂ ವಸ್ತುರ್ ಆನಿ ವಸ್ತು ಭಾಂಗಾರ್ ಆನಿ ಘರಾಂತ್ ಹೆರ್ ನವಿ ಆಸ್ತ (ಎಸೆಟ್ಸ್) ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಕರ್ನ್ ದಿತಾ. ಮಾನಸಿಕ್ ಆನಿ ದೈಹಿಕ್ ಥರಾನ್ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ದಿಸಾಂನಿ ಆಸ್ಚಿ ಖುಶಾಲಾಯ್ ಆನಿ ಸದಾಂಚಾ ವಾವ್ರಾ ಥಾವ್ನ್ ವಿರಾಮ್ ಕರುನ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ಸುಶೆಗ್, ಮತಿಚಿ ಆನಿ ಕುಡಿಚಿ ಭಲಾಯ್ಕಿ ಸಾಂಬಾಳುಂಕ್, ನವ್ಯಾ ಹುಮೆದಿನ್ ಪರತ್ ವಾವ್ರಾಕ್ ಲಾಗೊಂಕ್ ಬಳ್ ದಿತಾ. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರೀತಿನ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಆಮ್ಚೊ ಭಾವಾಡ್ತ್ ಆನಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ನವ್ಯಾನ್ ರುತಾ ಕರುಂಕ್ ಆನಿ ಜಿವೊ ದವ್ರುಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಲಾಭಾಯ್ತಾ. ಫೆಸ್ತಾಚೆ ದೀಸ್ ಪವಿತ್ರ್. ಫೆಸ್ತಾಚಿಂ ಆಚರಣಾಂ ಪವಿತ್ರ್ ಘಡಿತಾಂ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಆನಿ ಫೆಸ್ತ್ ಚಲೊವ್ನ್ ವರ್‍ಚೆ ಜಾಗೆ ಪವಿತ್ರ್ ಯಾ ಯಾತ್ರಿಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಫೆಸ್ತಾಕ್ ತಯಾರಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ಪ್ರಾಜಿತ್, ಉಪಾಸ್ ಆನಿ ದಂಡವ್ಣಿ ಕರ್‍ತಾತ್. ದೆವಾಚಾ ಮಹಿಮೆ ವಿಶಿಂ, ದಾರ್ಮಿಕ್ ಪಾತ್ಯೆಣಿ, ರೀತ್ ರಿವಾಜ್ ವಿಶಿಂ ಗೂಂಡ್ ಶಿಕೊವ್ಣ್ ದೀವ್ನ್ ಚಡಿತ್ ಸಮ್ಜೊಣಿ ಆಪ್ಣಾವ್ನ್ ಆಪ್ಲೊ ಭಾವಾರ್ಥ್ ಘಟ್ ಕರುಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಲಾಬ್ತಾ.

6. ಫೆಸ್ತಾಂಚಿಂ ಜೆರಾಲ್ ಲಕ್ಷಣಾಂ

ಫೆಸ್ತಾಂ ತಿಂ ಖಂಚಿಂಯಿ ಜಾಂವ್ದಿತ್, ಹರ್ಯೆಕಾ ಫೆಸ್ತಾಂಕ್ ಥೊಡಿ ಮುಳಾಂವಿ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಆಸೊನ್ ತಿಂ ಜೆರಾಲ್ ಆನಿ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಪಯ್ಲ್ಯಾನ್, ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣಾ ವೆಳಾರ್ ದೇವ್ ಆಮ್ಚೆ ಮದೆಂ ಹಾಜರ್ ಆಸ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪಾತ್ಯೆಣೆನ್ ಎಕಾಮೆಕಾಕ್ ವಾಂಟುನ್ ಘೆಂವ್ಚೊ ಮನೋಭಾವ್. ದುಸ್ರೆಂ, ಫೆಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾ ವೆಳಾರ್ ಪ್ರಕೃತೆಚ್ಯಾ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಮಹತ್ವ್ ನವ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಕ್ ಯೆವ್ಕಾರ್ ಮಾಗ್ಚೊ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣಾಂತ್ ಪಳೊಂವ್ಕ್

ಮೆಳ್ಚೆಂ ಆನ್ಯೆಕ್ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಲಕ್ಷಣ್. ನವೆಂ ವಸ್ತುರ್, ನವೆಂ ಜೆಂವ್ಚೆಂ ಹಾಕಾ ದಾಕ್ಲೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಕುಟ್ಮಾಚೆಂ ಆನಿ ಸಮುದಾಯಾಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್‌ಯಿ ಫೆಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾಂತ್ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತಾ ಘೆತಾ. ಕಾಳೊಕಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಜ್ವಾಡ್, ಮರಣಾ ಥಾವ್ನ್ ಜಿವಿತ್, ವಾಯ್ಟಾ ಥಾವ್ನ್ ಬರೆಂ, ಸಲ್ವಣೆ ಥಾವ್ನ್ ಜೀಕ್, ಅಸತಾ ಥಾವ್ನ್ ಸತಾಕ್ ಅಶೆಂ ಅನಿಷ್ಟ್ ಸಕ್ತಿ ವಯ್ರ್ ಬರ್‍ಯಾ ಸಕ್ತೆಂಚಿ ಜೀಕ್ ಫೆಸ್ತಾಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾಂನಿ ಪಳೊಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ಚೊ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಆನಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ್ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಬಾರ್ ಫೆಸ್ತಾಂ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ವಿವಿದ್ ಧರ್ಮಾಚ್ಯಾ ಫುಡಾರಾಂಚ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾಚಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ, ದೈವಿಕ್ ಸಕ್ತೆನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ರೂಪ್ ಘೆವ್ನ್, ಅಶಾಶ್ವತ್ ಸಂಸಾರಿ ಜಿಣ್ಯೆ ಥಾವ್ನ್ ಶಾಶ್ವತ್ ಸರ್ಗಿಂ ಜಿಣೆಯೆಕ್ ಭರ್ವಸೊ ದಿಂವ್ಚೆ ಸಂಕೇತ್ ಜಾವ್ನ್‌ಯಿ ಆಮಿ ಲೆಕ್ಯೆತ್.

7. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಜೆಜುಚ್ಯಾ ಜಿವಂತ್ಪಣಾಚ್ಯಾ ಸತಾ ಸವೆಂ ಕೇಂದ್ರಿಕೃತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ಪಾಸ್ಕಾಂಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚೆಂ ಪ್ರಮುಖ್ ಫೆಸ್ತ್ ಜಾವ್ನಾಸೊನ್, ಹೆರ್ ಸರ್ವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಜೆಜುಚ್ಯಾ ಜಿವಂತ್ಪಣಾಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾ ಭೊಂವಾಂರಿ ಆಸಾತ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಚೆಂ ಪ್ರಮುಕ್ ಲಕ್ಷಣಾಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್:

★ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ - ಉಗ್ಡಾಸಾಚಿಂ ಘಟನಾಂ: ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಚಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಾಂತಾಂಚ್ಯಾ ಮರ್ಣಾಚ್ಯಾ ವಾರ್ಷಿಕ್ ಸ್ಮರಣ್ (ತಾರೀಕೆ ಫೆಸ್ತ್), ಪಾಸ್ಕಾಚೆಂ ಸ್ಮರಣ್, ಆಯ್ತಾರಾಚೆಂ ಸ್ಮರಣ್, ಅಶೆಂ ಸೊಡ್ವೊಣೆಚಿಂ ಘಡಿತಾಂ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ತಾತ್.

★ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ - ಪವಿತ್ರ್ ಎವ್ಕರಿಸ್ತಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ : ಪವಿತ್ರ್ ಎವ್ಕರಿಸ್ತಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂಚೊ ಶಿಖರ್. ಪವಿತ್ರ್ ಎವ್ಕರಿಸ್ತಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ನಾಸ್ತಾನಾ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಜಾಯ್ನಾಂತ್.

★ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ - ಸಮೂದಾಯಚೆಂ ಆಚರಣ್: ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಮುದಾಯನ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್ ಎಕ್ವಟಿತ್ ಮನೊಭಾವನ್ ಕರ್ಚೆಂ.

★ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ - ಭರ್ವಾಸ್ಯಾಚೆಂ ಮೂಳ್: ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಭಕ್ತಿಕಾಂ ಥಂಯ್ ಭರ್ವಸೊ ಉಬ್ಜೊಂವ್ಕ್ ಪ್ರೇರಕ್ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್. ತಶೆಂ ಹಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸಾಸಣ್ ಜಿಣೆಯೆಚಿ ಖಾತ್ರಿ ದಿತಾತ್.

8. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪಾಟ್ಲಿಂ ತತ್ವಾಂ

ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂಚ್ಯಾ ವಾಡಾವಳ್ ಆನಿ ಆಚರಣಾಂ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಸ್ಚಿಂ ತತ್ವಾಂ ಹ್ಯಾ ಪರಿಂ ಆಸಾತ್:

1. *ಸುವಾರ್ತಾ ಪ್ರಸಾರಾಚೆಂ ತತ್ವ್:* ಸರ್ವ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂಚೆಂ ಮೂಳ್ ಜೆಜುಚೆಂ ಮರಣ್ ಆನಿ ಜಿವಂತ್ಪಣ್. ತಶೆಂ ತರ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಆಮಿ ಜೆಜುಚ್ಯಾ ಜಿವಂತ್ಪಣಾಚಿ ಬರಿ

ಸುವಾರ್ತಾ ಪ್ರಗಟ್ ಕರುಂಕ್ ಏಕ್ ಮಾಧ್ಯಮ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಜೆಜುಚ್ಯಾ ಮರ್ಣಾಕ್ ಆನಿ ಜಿವಂತ್ಪಣಾಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತಿಂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಜಿಣ್ಯೆಕ್ ಪ್ರೇರಣ್ ದಿತಾತ್.

2. *ದೃಡಿಕರಣಾಚೆಂ ತತ್ವ್ :* ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಭಾವಾರ್ಥ್ ಆನಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ದೃಡ್ ಕರುಂಕ್ ಆಪ್ಯಾಸ್ ದೆಕುನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮೌಲ್ಯಾಂಚಿ ದೃಡಿಕರಣಾಯೆ ಫೆಸ್ತಾ ಸಂದರ್ಭಿಂ ಜಾತಾ.

3. *ಸಹಭಾಗಿತ್ವಾಚೆಂ ತತ್ವ್:* ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆನ್ ಲೊಕಾಚಾ ಬರೆಪಣಾ ಖಾತಿರ್, ದೆವಾಚೆಂ ಭೆಸಾಂವ್ ಮಾಗ್ಚ್ಯಾ ಖಾತಿರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆಚರಣ್. ಕಾಮೆಲ್ಯಾಂ ಖಾತಿರ್ ಸಾಂ. ಜುಜೆಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್, ನವೆಂ ವರ್ಸಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಹ್ಯಾ ತತ್ವಾಕ್ ಪೂರಕ್.

4. *ಸಂವಾದಾಚೆಂ ತತ್ವ್:* ಆಯ್ಲ್ಯಾವಾರ್‌ಚಾ ದಿಸಾಂನಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾರ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂನಿ ಅಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಫೆಸ್ತಾಂ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಹ್ಯಾ ದಿಶೆಂತ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಬಳಾದಿಕ್ ಮೇಟ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್.

ಸಮಾಪ್ತಿ: ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ವಾವ್ರಾಚೊ ಒತ್ತಡ್, ವೆಳಾಚೊ ಅಭಾವ್, ಖರ್ಚಾಚೊ ಭಾರ್, ಸಾಮುದಾಯಿಕ್ ಜಿಣಿಯೆ ಥಂಯ್ ನಾ ವೊಡ್ನಿ ಆನಿ ವಯುಕ್ತಿಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರಾಯೆಕ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತಾಯ್, ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣಾ ಥಂಯ್ ಮನ್ಶಾಚೆಂ ಆಕರ್ಷಣ್ ಉಣೆಂ ಕರುಂಕ್ ಸಕ್ಲಾಂ. ತರಿ ಫೆಸ್ತಾಂ ವರ್ವಿಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಸಂಪೂರ್ಣತಾಯ್ ಆಪ್ಣಾಂವ್ಕ್ ಭಲಾಯ್ಕಿಭರಿತ್ ಜೀವನ್ ಸಾರುಂಕ್, ಸಮಾಜ್ ಆನಿ ಕುಟ್ಮಾಚೊ ಬಾಂದ್ ಜೀವಾಳ್ ದವ್ರುಂಕ್ ಸಾದ್ ಜಾತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸತ್ ಆಮಿ ಜಾಣಾ ಜಾಂವ್ಚೆಂ. ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣಾಂನಿ ಸಮಾಜೆಕ್ ಜೀವ್ ಭರ್ತಾ, ಆಮಿ ಕ್ರಿಯಾಳ್ ಜಾತಾಂವ್. ಹೆಂ ಚಾರಿತ್ರಿಕ್ ಸತ್. ದೆಕುನ್ ಹೆಂ ಸತ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆವ್ನ್ ಫೆಸ್ತಾಚೆಂ ಅರ್ಥಾಭರಿತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಯಾಂ. ಅಶೆಂ ದೆವಾಚಾ ಆನಿ ಎಕಾಮೆಕಾಚಾ ಸಹವಾಸಾಂತ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಮನ್ ಕರ್ಯಾಂ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಸ್ಥಳೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಾಡ್ತಾ ಆನಿ ಎಕಾಮೆಕಾಚಾ ಫೆಸ್ತಾಂನಿ ವಾಂಟೊ ಘೆಂವ್ಕ್ ಸಲೀಸ್ ಜಾತಾ.

(ಆಭಾರ್: ಮಾ| ದೊ| ರೊನಾಲ್ಡ್ ಸೆರಾವೊ, ದಿರೆಕ್ತೊರ್, ಮಂಗಳಜ್ಯೋತಿ ಹಾಂಗಾ, ಗರ್ಜೆಂಚೆ ಆಧಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಒದಗ್ಸುನ್ ದೀವ್ನ್, ಫೆಸ್ತಾಂ ವಿಶಿಂ ಗರ್ಜೆಚಿ ಮಾಹೆತ್ ಮ್ಹಜಿ ಸಂಗಿ ವಾಂಟುನ್ ಘೆತ್ಲ್ಯಾ. ತಾಂಕಾಂ ಹಾಂವ್ ಋಣಿ ಜಾವ್ನಾಸಾಂ.

ಆಧಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್: ಜೀವನ್ ಧಾರಾ, ನೆಮಾಳೆಂ ಆನಿ ಸಬಾರ್ ವಿವಿಧ್ ನೆಮಾಳಿಂ, ತಾಂಚಿ ಪಟ್ಟಿ ಲಾಂಬ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ ನಾಂವಾಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ದೀಂವ್ಕ್ ನಾಂತ್.)

ದೇವ್ ಮಾತೆಚೆಂ ಜನನ್ - ಸಮೃದ್ಧೆಚೊ ಸಂಕೇತ್

ಸೋನಿಯಾ ದೆಕೊಸ್ತಾ

ರಚ್ಣಾರ್ ಬಾಪಾಚಿ ದಾರಾಳಾಯ್ ಕಿತ್ಲಿ ಉಂಚ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಕಳಾಜಾಯ್ ತರ್ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮಹಿನ್ಯಾಚೆರ್ ಏಕ್ ದೀಷ್ಟ್ ಲಾಯ್ಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ. ಏಕೆ ಕುಶಿನ್ ಗಾದ್ಯಾಂನಿ ಪಿಕೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಪಾಚ್ವೆಂ ಯೆನೆಲ್ ತರ್ ಅನ್ಯೆಕೆ ಕುಶಿನ್ ತೊಟಾ ಭಾಟಾಂನಿ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ತೊಂಚಿ, ಮೆಜಾಕ್ ತಯಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿ ರಾಂದ್ವೊಯ್ ಆನಿ ಫಳ್‌ವಸ್ತು. ಸಾಡೊ ನ್ಹೆಸೊನ್, ಫುಲಾ ಭಾಂಗಾರಾಚಾ ಜಡಾಯೆನ್ ತಕ್ಲಿ ಬಾಗಾವ್ನ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹೊಕ್ಲೆಚಾ ಸೊಭಾಯೆಕ್ ಲಜೆಕ್ ಘಾಲ್ಚಿ ಸೊಭಾಯ್ ಹ್ಯಾ ಮಹಿನ್ಯಾಚಿ. ಮೊವಾಳ್ ವಾರ್‍ಯಾಂತ್, ಫುಲಾಂಚಾ ಪರ್ಮಳಾಚಿ ಜಡಾಯ್ ಆನಿ ಭಂವ್ರ್ಯಾಂಚೊ ನಾದ್. ತಾಚೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಪಿಸೊಳ್ಯಾಂಚೊ ನಾಚ್. ಸಂಸಾರಾಚಾ ಕಲಾಕಾರಾನ್ ಆಪ್ಲಿ ಸಗ್ಳಿ ಕಲಾಸಕತ್ ವಾಪಾರ್ನ್ ಸಂಸಾರಾಚಾ ಕೊನ್ಯಾ ಕೊನ್ಯಾರ್ ರಂಗ್ ಭರ್ಲಾಸೊ ದಿಸ್ತಾ. ಸುಂದರ್ ಸುಕ್ಣ್ಯಾಂಚಾ ತಾಳ್ಯಾಂನಿ ಮಧುರ್ ಗೀತಾಂಚೊ ವ್ಹಾಳೊ. ಪಾವ್ಸಾಚಾ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಭಿಜ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಧರ್ತೆಕ್ ಪಾಂಗುರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಮೋವ್ ಪಾಚ್ವ್ಯಾ ತಣಾಚಾ ಇಡ್ಯಾಂ ಇಡ್ಯಾಂನಿ, ಸುರ್ಯಾಚಾ ಕಿರ್ಣಾಂಚೊ ಪರ್ಜಳ್. ಖಾಣಾಚಿ ವಾಟ್ಲಿ ಹಾತಿಂ ಘೆವ್ನ್ ನೆಂಟ್ಯಾ ಬಾಳಾಕ್ ಲಾಂವ್ಕ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಯೆ ತಿತ್ಲಿಚ್ ಮೊಗಾಳ್ ದಿಸ್ತಾ ಪೃಥ್ವಿ, ಸಗ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಸಂತೊಸ್, ಸಗ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಉಲ್ಲಾಸ್; ಪ್ರಕ್ರತೆಚಾ ಶಿರಾಂ ಶಿರಾಂನಿ ಫೆಸ್ತಾಚೊ ವೈಭವ್. ಅಸಲಿ ದಾರಾಳಾಯ್, ಅಸಲಿ ಸೊಭಾಯ್ ಆನಿ ಅಸಲೊ ವೈಭವ್ ಪಳಯ್ತಾಂ ಪಳಯ್ತಾಂ, ಮೊಗಾನ್ ಆನಿ ಉಪ್ಕಾರಿ ಮನೋಭಾವಾನ್ ಸುಜುಲ್ಲೆಂ ಮನ್ಯಾಚೆಂ ಕಾಳಿಜ್ ಪ್ರಕ್ರತಿ ಮಾಯೆಕ್ ಮಾನ್ ಬಾಗಾಂವ್ಚಾಂತ್ ಕಸಲಿಚ್ ಚೂಕ್ ನಾ. ತಿಚಾ ಸಂತೊಸಾಂತ್ ತೊಯಿ ವಾಂಟೆಲಿ ಜಾತಾ ಆನಿ ವಿವಿಧ್ ರೀತಿಂನಿ, ವಿವಿಧ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ, ವಿವಿಧ್ ನಾಂವಾಂನಿ ಲುಂವ್ಣೆಂ ಫೆಸ್ತಾಂ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾ. ಪ್ರಕ್ರತೆಚಿ ದಾದೊಸ್ಕಾಯ್ ಚಾಕ್ತಾಂ ಚಾಕ್ತಾಂ ತಿಕಾ ರಚ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದೆವಾಕ್ ಅಗ್ರಾಂ ಪಾಟಯ್ತಾ. ತಮಿಳ್ ನಾಡಾಂತ್ ಹಾಕಾ ಪೊಂಗಾಲ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್ ಆನಿ ಕೇರಳಾಂತ್ ಒನಮ್. ಆಮಿ ಜಲ್ಮೊನ್ ವಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಹಾಕಾ ಮೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ಲುವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ವಿಸ್ತಾರ್‍ಲ್ಯಾ. ಪ್ರಕೃತೆಚಿ ದಾರಾಳಾಯ್ ಹೊಗೊಳ್ಸಿನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜನಾಂಗ್‌ಚ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಜಾಯಿತ್ತೆ ಕಡೆನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಫೆಸ್ತಾಂಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ರಂಗ್ ಲಾಯ್ಲಾ. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಮಹತ್ವ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ, ಲುಂವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾಲಾಂ. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್, ಒನಮ್ ಕೇರಳಾಚೊ ಲುಂವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತಾಚೊ ದೀಸ್.

ಪೂಣ್ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾ ಮಹಾಬಲಿ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಪಾಟಂ ಯೆಂವ್ಚೊ ದೀಸ್‌ಯಿ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹಿಂದೂ ಭಾವ್ ಆಪ್ಲಿಂ ಲುವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತಾಂ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾನಾ ಪಾಳ್ಚ್ಯೊ ಥೊಡ್ಯೊ ರಿವಾಜಿ ಆಮಿಂಯಿ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲ್ಯಾತ್. ಸಮುದ್ರ್ ವೆಗ್ಳಿ ತರಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಏಕ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಆಮಿ ಆನಿ ಗಾಂವ್ಚೊ ಹೆರ್ ಸಮುದ್ರ್ತ್ಯೊ ಲೋಕ್ ಏಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಮನೋಭಾವ್ ಲುಂವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆ ದ್ವಾರಿಂ ಜಲ್ಮಾತಾ. ಹೆರ್ ಸಮುದ್ರ್ತ್ಯಾ ಭಾವಾಂನಿ ಲುಂವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್‍ನ್ ಪ್ರಕೃತೆ ಥಂಯ್ ಉಪ್ಕಾರಿ ಮನ್ ದಾಕಂವ್ಚೆ ಬರಿ ಆಮಿಂಯಿ ಸಪ್ಟೆಂಬರಾಚೆ ಆಟ್ ತಾರ್ಕೆರ್, ಜೆಜುಚಾ ಮಾಯೆಚಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ದಿಸಾ, ಲುವ್ಣೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾಂವ್. ಮೊರಿ ಜೆಜುಚೆ ಮೊಗಾಳಿ ಮಾಂಯ್. ಹೆರಾಂಚೆ ಕಷ್ಟ್ ಸಮ್ಜೊಂಚೆ ತಸಲೆಂ ಮೊವಾಳ್ ಮನ್ ತಿಚೆ ಥಂಯ್ ಆಸಾ. ಕಾನಾ ಶ್ಹೆರಾಂತ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಘಡಿತ್ ಹಾಕಾ ಸಾಕ್ಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಅಸಲ್ಯಾ ಮಾಯೆಕ್, ದಾರಾಳ್ ಮಾಫಾನ್ ದೀವ್ನ್ ಮನ್ಶಾಕುಳಾಕ್ ಪೊಸ್ಚಾ ಪ್ರಕೃತಿ ಮಾಯೆಕ್ ಸರಿ ಕರ್‍ನ್, ತಿಚಾ ಜಲ್ಮಾ ದಿಸಾ ಲುವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಂತ್ ಮಸ್ತ್ ಅರ್ಥ್ ಆಸಾ.

ಮಂಗ್ಳುರ್ಚ್ಯೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ಆಟ್ ತಾರ್ಕೆಚಾ ಫೆಸ್ತಾಕ್ ಮೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ. ಪುಣ್ 'ಮೊಂತಿ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಕಿತೆಂ ಆನಿ ತೊ ಖಂಯ್ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಂಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾ. ಸವಯೆಚಾ ಬಳಾನ್ ಮೊಂತಿ ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. 'ಮೊಂತಿ' ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಬ್ದ್ 'ಮೊಂತೆ' ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಲಾತೆನ್ ಸಬ್ದಾ ಥಾವ್ನ್ ಉಬ್ಜಾಲ್ಲೊ. 'ಮೊಂತೆ' ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ದೊಂಗೊರ್. ಆಮ್ಚೆ ಪೂರ್ವಜ್, ಮಂಗ್ಳುರಾಕ್ ಪೊಳ್ನ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಆದಿಂ ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಾಚೆ ಆಟ್ ತಾರ್ಕೆರ್, ಮೊರಿ ಮಾಯೆಚಾ ಜಲ್ಮಾ ದಿಸಾ, ದೊಂಗ್ರಾಚಾ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾಲೆ ತೆದ್ನಾಂ ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಕ್ ಮೊಂತಿ ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ನಾಂವ್ ಪಡ್ಲೆಂ. ಮಂಗ್ಳುರ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಫೆಸ್ತಾಚೆಂ ನಾಂವ್ ಉರಯ್ಲೆಂ ತರಿ, ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚಿ ರೀತ್ ಬದಲ್ಲಿ. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾರ್ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಾಚೆ ಆಟ್ ತಾರ್ಕೆರ್ ಬಾಳೊಕ್ ಮೊರ್ಯೆಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಪುಣ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಕರ್ಚೆಬರಿ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ರಿತಿನ್, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ತಶೆಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಫೆಸ್ತ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ನಾಂತ್. ಗೊಂಯಾಂತ್ ಆನಿ ಬೆಂಡ್ರ್ಯಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾ ದೊಂಗ್ರಾಚಾ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ತರ್, ತಮಿಳ್ ನಾಡಾಂತ್ ಭಲಾಯ್ಕೆಚಾ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್.

ಮೊರ್ಯೆಚೊ ಜಲ್ಮಾ ದಿವಸ್ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಾಚೆ ಆಟ್ ತಾರ್ಕೆರ್‌ಚ್ ಕರ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಕಶಿ ಉಬ್ಜಾಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ಕಸಲಿಚ್ ಮಾಹೆತ್ ನಾ. ಪುಣ್ ಫ್ರಾನ್ಸಾಚಾ ಆಂಗಾರ್ಸಾಚೆ ಇಗರ್ಜೆಚಾ ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆಂ ಕ್ರಿ. ಶ. 430 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಘಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಏಕಾ ಘಡಿತಾ ವರ್ವಿಂ, ಸಾಂ. ಮೊರಿಲಿಯಸಾನ್ ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಆರಂಭ್ ಕೆಲೆಂ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಾಚೆ ಆಟ್ ತಾರ್ಕೆಚೆ ರಾತಿಂ ಏಕಾ ದಾದ್ಲ್ಯಾಕ್ ಭಡ್ವ್ಯಾಂಚೆಂ ಗಾಯನ್ ಆಯ್ಕಾಲೆಂ ಖಂಯ್ ಕಾರಾಣ್ ವಿಚಾರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್, ತೊ ದೀಸ್ ಮೊರಿ ಮಾಯೆಚೊ ಜಲ್ಮಾ ದಿವಸ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತಿಕಾ ಉಲ್ಲಾಸುನ್ ಗಾಯನ್ ಕರ್ತಾಂವ್ ಮ್ಹಣ್ ಭಡ್ವ್ಯಾಂನಿ ಜಾಪ್ ದಿಲಿ ಖಂಯ್. ಹ್ಯಾ ಕಾಣಿಯೆಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಕಸಲಿಚ್ ಐತಿಹಾಸಿಕ್ ರುಜ್ವಾತ್ ನಾ.

ಸಿರಿಯಾಂತ್ ವ ಪಾಲೆಸ್ತಿನಾಂತ್ ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ವ ಸವ್ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಂತ್ ಬೆತ್ಸಾದಾಚಾ ತಳ್ಯಾ ಲಾಗಿಂ ಮೊರ್‍ಯೆಚಾ ಮಾಂಯ್ ಬಾಬಾಚಾ ಮಾನಾಕ್ ಏಕ್ ದೇವ್‌ತೆಂಪ್ಲ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ಮೊರ್‍ಯೆಚಾ ಜಲ್ಮಾ ದಿಸಾಚಿ ಪರಬ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್‍ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ದಸ್ತಾವೆಜಾಂ ಆಸಾತ್. ಸಾಂ. ಜೇಮ್ಸಾಚಾ ಎಪೊಕ್ರಿಫಲ್ ವಾಂಜೆಲಾಚಾ ಆಧಾರಾರ್, ಸಿರಿಯಾಚಾ ಸಾಂ. ರೊಮೊನಸಾನ್ ಏಕ್ ಕಂತಾರ್ ಲಿಖ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಮೊರ್‍ಯೆಚಾ ಜಲ್ಮಾ ದಿಸಾಚಿ ಕಥಾ ಎಪಿಕ್ರೊಫೆಲ್ ವಾಂಜೆಲಾಂನಿ ಮಾತ್ರ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ರೊಮಾಚಿ ಇಗರ್ಜ್‌ಮಾತಾ ಮೊರ್‍ಯೆಚಾ ಜಲ್ಮಾ ದಿಸಾಚೆಂ ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಮಾಂದುನ್ ಘೆಂವ್ಕ್ ದಾಕ್ಯೆಲಿ. ಸಾತ್ವ್ಯಾ ಶೆಕ್ಡ್ಯಾಚಾ ಆಖೇರಿ ಪರ್ಯಾಂತ್, ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ರೊಮಾಂತ್ ಸುರು ಜಾಂವ್ಕ್ ನಾ. ಮಾಗಿರ್ ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಗಾಂವಾಂನಿ ವಿಸ್ತಾರ್‍ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ್ ಮಿಶ್ಯನರಿಂ ಮುಖಾಂತ್ರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಗಾಂವಾಕ್ ಆಯ್ಲೆಂ.

ಸೊಮೊಡ್ತೆಂತ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ತರಿ, ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯೊ ಥೊಡ್ಯೊ ಮಾಂಡಾವಳ್ಯೊ ಮಂಗ್ಳುರ್‍ಚ್ಯೊ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್ ಆಜೂನಿ ಮಾಂದುನ್ ಘೆತಾ. ದಾಕ್ಲ್ಯಾಕ್, ಜೊಡ್ತೆಂ ಕುಟಾಮ್ ಆನಿ ಜಾತ್ ಪದ್ಧತ್. ಫೆಸ್ತಾಂಚಾ ಆಚರಣೆಂತ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಮೊಂತಿ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣೆಂತ್ ಅಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಭಾವಾಂಚ್ಯೊ ಥೊಡ್ಯೊ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಆಮಿಂಯಿ ಪಾಳ್ತಾಂವ್. ಯೆನೆಲಾಚಿ ಲುವ್ಣಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ನಾತ್ಲ್ಯಾರ್ ಅಕ್ಟೊಬರ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಆಸ್ತಾ. ಆಮ್ಚೆ ಹಿಂದೂ ಭಾವ್ ಭಾತಾಚ್ಯೊ ಕಣ್ಸ್ಯೊ ಕಾತ್ರುನ್ ಘರಾ ಭಿತರ್ ವ್ಹರ್‍ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಕಾರ್‍ಯಾಕ್ 'ಘರ್ ಭರ್‍ಚೆಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆಮಿಂಯಿ ಭಾತಾಚ್ಯೊ ಕಣ್ಸ್ಯೊ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ವ್ಹರ್‍ನ್ ತ್ಯೊ ಬೆಂಜಾರ್ ಕರ್‍ತಾಂವ್ ಆನಿ ತಾಕಾ 'ನೊವೆಂ' ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. "ಘರ್ ಭರ್‍ಚ್ಯಾ" ದಿಸಾ ಅಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಭಾವ್ ಭುಮಿಚೆರ್ ಧಾರಾಳ್ ಮಾಫಾನ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಂದ್ವೊಯೆಚೆಂ ಗಡ್ಡ್ ಜೆವಾಣ್ ಕರ್‍ತಾತ್. ಆಮಿಂಯ್ ರಾಂದ್ವೊಯೆಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ಜೆವ್ತಾಂವ್. ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ದೊನಾಂತ್ ಭಾಗ್ಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾತ್ಲೆಲ್ಲಿ ತಸಲೆ ಸಂಖೆ ಭೋವ್ ಪವಿತ್ರ್ ಆನಿ ಬೊರೆ. ತ್ಯಾಚ್ ಪರ್ಮಾಣೆ ಮೊಂತಿಚಾ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ದಿಸಾ ಆಮಿ ದೊನಾಂತ್ ಭಾಗ್ಸುಂಕ್ ಜಾಯ್ನಾತ್ಲ್ಯಾ ತಸಲ್ಯಾ ಸಂಖ್ಯಾಂನಿ ನಿಸ್ತಿ ಕರ್‍ತಾಂವ್. ಪಿಕೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೆಂ ಭಾತ್ ಸೊಲ್ಚೆಂಯಿ ಅಸಲ್ಯಾಚ್ ಸಂಖ್ಯಾಂನಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಮೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚಾ ಫೆಸ್ತಾಕ್ ತಯಾರಾಯ್ ಜಾವ್ನ್ ನೋವ್ ದಿಸಾಂಚೆಂ ನೊವೆನ್ ಚಲ್ತಾ. ಬಾಳೊಕ್ ಮೊರ್‍ಯೆಚಿ ಸುಂದ್ಗಾರಾಯಿಲ್ಲಿ ಇಮಾಜ್ ಆಲ್ತಾರಿ ಲಾಗಿಂ ದವರ್‍ತಾತ್. ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಹೆ ಭೋವ್ ಸಂತೊಸಾಚೆ ಆನಿ ಉಮೆದಿಚೆ ದೀಸ್. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಧರ್ತೆರ್ ಭರೊನ್ ವೊಮ್ತೊಂಚಿ ಫುಲಾಂಚಿ ರಾಸ್ ಯೆಕ್ಟಾಂಯ್ ಕರ್‍ಚೆಂ ಸುಖ್‌ಚ್ ವಿಶಿಷ್ಟ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಹಿತಾಲ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಬೊಶ್ಯೊ ಆನಿ ತೊಪ್ಲಿಂ ಕಾಣ್ಘೆವ್ನ್ ನಿಜಾಕಿ 'ವೊಡ್ತಾಂ ಹಿತ್ಲಾಂನಿ ಭಂವ್ತಾತ್' ಆನಿ 'ಫುಲಾಂ ಯೆಕ್ಟಾಂಯ್ ಕರ್‍ತಾತ್' ಜೆಡ್ಡಿಂ, ಗ್ಲಾಸ್‌ಫುಲಾಂ, ಶಿಂವ್ತಿಂ, ಆಬೊಲಿಂ, ಗುಲೊಬ್, ಡೊಗ್ರೊಜ್ ಆನಿ ದೊಸ್ಮಿಚೆಂ ಫುಲಾಂ ಆಪಾಪ್ಲ್ಯಾ ಝುಡಾಂ ಥಾವ್ನ್ ವೆಗ್ಯಿಂ ಜಾವ್ನ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚಾ ಬೊಶ್ಯಾಂನಿ ಪಡ್ತಾತ್. ಎಕಾಮೆಕಾಚಾ ಬೊಶ್ಯೆಂತ್ಲಿಂ ಫುಲಾಂ - ಪ್ರತ್ಯೆಕ್ ಜಾವ್ನ್ ಪರ್ಮಳಿತ್ ತಾಂಬ್ಡೆ ಗುಲೊಬ್ - ಚೊರ್‍ಚಿ ಭುರ್ಗ್ಯಾಪಣಾಲಿ ಮಜಾ ಖಂಚೊ/

ಖಿಂಚಿ ಮಂಗ್ಳುರಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮನಿಸ್ ವಿಸ್ರಾತ್? ನೊವೆನಾಚಾ ಮಿಸಾಚಾ ವೆಳಾ ಪರ್ಮಾಳಾಳೆ, ಇಸ್ಕೊಲಾಕ್ ವೆಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ ವ ಮಾಗಿರ್, ಬೊಶಿಭರ್ ಫುಲಾಂ ಕಾಣ್ಘೆವ್ನ್ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ವೆಚಾ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚೆಂ ಏಕ್ ರಂಗಾಳ್ ಆನಿ ಆಕರ್ಷಕ್ ದೃಶ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಬಾಳೊಕ್ ಮೊರ್ಯೆಚೆಂ ಪಿಂತುರ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಚಾ ಮತಿಂತ್ ಖಂಚೊನ್ ಆಸ್ತಾತೆಂ ಖರೆಂ ತರಿ ಮೀಸ್ ಆನಿ ನೊವೆನ್ ಜಾತೆಚ್ "ಸಕ್ಕಡ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳೊನ್" ಮೊರ್ಯೆಕ್ ಹೊಗೊಳ್ಸುಂಚೆಂ ಗಿತಾಂ ಗಾವುನ್, ತಿಚ್ಯಾ ಪಾಯಾಂಥಳಿಂ ಫುಲಾಂ ಅರ್ಪಣ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಥೊಡ್ಯಾ ಪೊಕ್ರ್ಯಾ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂನಿ ಇಷ್ಟಾಂಚಾ ಕಾನಾಕ್ ವ ನಾಕಾಕ್ ಜೊಕುನ್ ಫುಲ್ ಮಾರ್ಚೆಂ ಸಾಮಾನ್ಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಫುಲಾಂ ಉಡಂವ್ಚಿ ತಿ ಮಜಾ ಖಂಚೆಂ ಭುರ್ಗೆಂಯಿ ಚುಕಯ್ನಾಂ ಆನಿ ಬಾಳ್‌ಪಣ್ ಉತ್ರಾಲ್ಲೊ ಖಂಚೊ ಮನಿಸ್‌ಯಿ ವಿಸರ್ನಾಂ.

ಫೆಸ್ತಾಚೊ ದೀಸ್ ಭೋವ್ ಸಂಭ್ರಮಾಚೊ. ತಾಚೆಂ ವಿಶೇಸ್ ಆಕರ್ಷಣ್ ಪುರ್ಸಾಂವ್. ಫಿರ್ಗಜೆಚೊ ಸರ್ವ್ ಲೋಕ್ ನವ್ಯಾ ಫಳಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಇಗರ್ಜೆ ಥಾವ್ನ್ ಥೊಡೆ ಪಯ್ಸ್ ಜಮ್ತಾ. ಮೊರ್ಯೆಕ್ ಉಲ್ಲಾಸುನ್ ಗಿತಾಂ ಗಾಯ್ತಾತ್. ಮಾಗ್ನ್ಯಾ ಸಂಗಿಂ ನೊವೆಂ (ಭಾತಾಚ್ಯೊ ಕಣ್ಸ್ಯೊ, ಫಳ್, ರಾಂದ್ವೊಯೊ) ಬೆಂಜಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ವ್ಹಡಾಂ ತಶೆಂ ಭುರ್ಗಿಂ ಭೋವ್ ಶಿಸ್ತೆನ್ ಪುರ್ಸಾಂವಾರ್ ಇಗರ್ಜೆ ಕುಶಿನ್ ಚಮ್ಕ್ತಾತಾತ್. ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚಾ ಹಾತಾಂನಿ ಫುಲಾಂಚ್ಯೊ ವಾಟ್ಲ್ಯೊ ಆಸ್ತಾತ್ ಆನಿ ಮೊರ್ಯೆಕ್ ಹೊಗೊಳ್ಸುಂಚೆಂ ಗಿತಾಂ ಗಾಯಿತ್ತ್ ಫುಲಾಂ ಸಮರ್ಪಿತ್ ಚಲ್ತಾತ್. ಕಂತಾರಾಂಚಾ ಮಧುರ್ ನಾದಾ ಸಂಗಿಂ ಗರ್ನಾಳಿಂಚಿ ಬೊಬಾಟ್ ಆನಿ ಪುರ್ಸಾಂವ್ ಇಗರ್ಜೆ ಲಾಗಿಂ ಪಾವ್ತಾನಾ ಘಾಂಟಿಚೊ ನಾದ್; ವಾರೆಂ ಭರ್ ಫುಲಾಂಚೊ ಪರ್ಮಳ್ ಆನಿ ವಾಟ್‌ಭರ್ ಮೊರ್ಯೆಕ್ ಅರ್ಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಫುಲಾಂಚಿ ರಾಸ್ - ಹೊ ಪುರ್ಸಾಂವ್ ಏಕ್ ಮನ್ ಪಿಸ್ವೊಂಚೆ ತಸಲೆಂ ದೃಶ್ಯ್.

ಮಿಸಾಚೊ ಸಂಭ್ರಮ್ ಜಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಫಿರ್ಗಜೆಚಾ ಲೊಕಾಕ್ ನೊವೆಂ (ಭಾತಾಚಿ ಕಣ್ಸಿ) ವಾಂಟ್ತಾತ್. ಇಗರ್ಜೆಚಾ ಸಂಘ್ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಮುಖ್ ಹುದ್ದ್ಯಾರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್, ಗುರ್ಕಾರಾಂಕ್ ಆನಿ ಫೆಸ್ತಾಕ್ ಮುಡ್ದೊಮ್ ರಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಮಾನ್ ದೀವ್ನ್ ಪಯ್ಲೆಂ ನೊವೆಂ ವಾಂಟ್ತಾತ್. ಮಾಗಿರ್ ಫಿರ್ಗಜೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ನೊವೆಂ ಮೆಳ್ತಾ. ಫುಲಾಂ ಸಮರ್ಪಿಲ್ಲ್ಯಾ ಭುಗ್ರ್ಯಾಂನಿ ತಾಂಚೆ ಜಿವಾ ಪ್ರಾಸ್ ವ್ಹಡ್ ಕೊಬು ಘರಾ ವ್ಹರ್ಚೆಂ ಪಳಯ್ತಾನಾ ಮನ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ತಾ. ರಾಂದ್ವೊಯೆಚೆಂ ಆನಿ ಫಳಾಂಚೆಂ ಒಕ್ಯನ್ ಪಳೆವ್ನ್ ಲ್ಹಾನಾಂ ತಶೆಂ ವ್ಹಡಾಂ ಕಾನ್ ದೊಳೆ ಸೊಡ್ನ್ ರಾವ್ತಾತ್.

ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಧಾದೊಸ್ಕಾಯೆಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್. ಸರ್ವಾಂಕ್ ಧಾದೊಶಿ ಲಾಬ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಕ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಆನಿ ದುಬ್ಳ್ಯಾ ಮದ್ಲೊ ಫರಕ್ ಕಳಿತ್ ನಾ. ವಿವಿಧ್ ಥರಾಂಚಾ ಆರ್ಥಿಕ್ ಪರಿಗತೆಂತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಘರಾಂನಿಂ ಏಕಾಚ್ ಥರಾಚೆಂ ಜೆವಾಣ್. ಪ್ರಮುಖ್ ನಿಸ್ತೆಂ ಜಾವ್ನ್ ಪಾವ್ಸಾಚಾ ಬಳಾನ್ ರಾಶಿಂನಿ ವಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆಳುಂ ದೆಂಟ್ಯಾಚಿ ಕಡಿ. ಕೊಣಾಯ್ಗೀಯ್ ತೊಟಾಂತ್ ದಾರಾಳ್ ಮಾಘಾಸ್ ಮೆಳ್ತಾತರ್, ತೊ ಸಂತೊಸಾನ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ವಾಂಟುನ್ ದಿತಾ

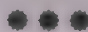
ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಹರ್ಯೆಕ್ಲ್ಯಾಚಾಯ್ ಘರಾ ರಾಂದ್ವೊಯೆಚೆಂ ರಾಂದಪ್ ಆಸ್ತಾತ್. ಆಪ್ಣಾಕ್ ಧಾದೊಶಿ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲೆಂ ಉದಾರ್ ಮನಾನ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ವ ಉಣೆಂ ಲಾಬ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ದಾನ್ ದೀವ್ನ್ ಆಪ್ಲಿ ಆನಿ ಹೆರಾಂಚಿ ಧಾದೊಸ್ಕಾಯ್ ವಾಡಂವ್ಚೆಂ ಧಾದೊಸ್ಕಾಯೆಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಹೆಂ ಜಾವ್ನಾ'ಸಾ. ಉದಾರ್ ಮನಾನ್ ದೀವ್ನ್, ಉದಾರ್ ಮನಾನ್ ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ರಚ್ನಾರ್ ಬಾಪಾಕ್ ಅರ್ಗಾಂ ದಿಂವ್ಚಿ ಹಿ ರೀತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ದಿಲ್ಲ್ಯಾ ಹಾತಾಕ್ ಚಡ್ ಆನಿ ಚಡ್ ಲಾಬ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಪಾತ್ಯೆಣೆನ್‌ಯಿ ದಿಂವ್ಚೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಇತ್ಲೆಂಚ್ ನ್ಹಯ್, ಫುಡೆಂಯಿ ದೇವ್ ಅಸಲಿಂಚ್ ದಾರಾಳ್ ಬೆಸಾಂವಾಂ ವೊತ್ತೊಲೊ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಥಿರ್ ಭರ್ವಸೊ ಹ್ಯಾ ದಿಸಾ ಕಿಲ್ಲಾತಾ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಾಚಿ ಆಟ್ ತಾರೀಕ್ ಲುವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತ್ ಆನಿ ಮೊರಿಮಾಯೆಚೊ ಜಾಲ್ಲೊ ದೀಸ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ತೆಂ ಏಕ್ ಕುಟ್ಮಾ ಫೆಸ್ತ್‌ಯಿ ಜಾವ್ನಾ'ಸಾ. ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ ಕುಟ್ಮಾಚೆ ಸರ್ವ್ ಸಾಂದೆ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ತಾತ್. ಥೊಡೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾ ಘರಾ ವೊಚಾನಾಸ್ತಾಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾಚ್ ಘರಾಂತ್ ಆವಯ್ ಬಾಪಯ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂನಿ ಫೆಸ್ತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಘರ್ಚೊ ಮಾಲ್ಘಡೊ ಮನಿಸ್ ಭಾತ್ ಸೊಲ್ತಾ ಆನಿ ಪಿಕೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೊ ತಾಂದು ಪಿಟೊ ಕರ್ತಾ. ತೊ ಪಿಟೊ ವೊರ್ನ್ಯಾಂತ್, ವ ನಾರ್ಲ್ಲಾ ರೊಸಾಂತ್ ವ ದೂಧಾಂತ್ ಭರ್ಶಿತಾತ್.ಘರ್ಚ್ಯಾ ಆಲ್ತಾರಾಂವಾಂ ಪಾಸೊತ್, ಘರಾ ಥಾವ್ನ್ ಪಯ್ಸ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊಗಾಚಾ ಮನ್ಶಾಂ ಪಾಸೊತ್ ಆನಿ ಘರಾಂತ್ ಮೆಳ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಕುಟ್ಮಾ ಸಾಂದ್ಯಾಂ ಪಾಸೊತ್ ಮಾಗ್ಣೆಂ ಆಸ್ತಾ. ಘರಾಂತ್ ಶಾಂತಿ, ಸಮಾಧಾನ್, ಸಂತೊಸ್ ಆನಿ ಧಾದೊಸ್ಕಾಯ್ ಸದಾಂಚ್ ಆಸೊಂದಿ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಗ್ತಾತ್. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕುಟ್ಮಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಸಾಂದ್ಯಾಂಕ್ ದೂಧಾಂತ್ ವ ರೊಸಾಂತ್ ವ ವೊರ್ನ್ಯಾಂತ್ ಭರ್ಲ್ಲೊ ನೊವ್ಯಾ ತಾಂದ್ಯಾಚೊ ಪಿಟೊ ದಿತಾತ್. ಆವಯ್ಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬಾಳ್ಕಾಕ್ ಸಮೇತ್ ಏಕ್ ಥೆಂಬೊ ಮೆಳ್ತಾ. ಹಾಕಾ ನೊವೆಂ ಜೆಂವ್ಚೆಂ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ನೊವೆಂ ಜೆವ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ರಾಂದ್ವೊಯೆಚೆಂ ಗಡ್ದ್ ಜೆವಾಣ್ ಆಸ್ತಾ.

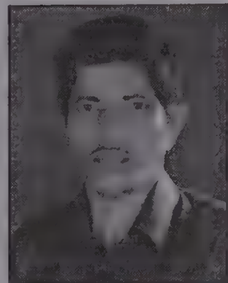
ಆಯ್ಲೆವಾರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಥಾವ್ನ್ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರಾಚಿ ಆಟ್ ತಾರೀಕ್ ಚೆಡುಂ ಭುರ್ಗ್ಯಾಚೊ ದೀಸ್ ಮ್ಹಣೊನ್‌ಯಿ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. ಮೊರಿ ಏಕ್ ಚೆಡುಂ. ತಿಣೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸೊಡ್ವೊಣ್ದಾರಾಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾಂತ್ ಆನಿ ಮತಿಂತ್ ಆನಿ ಮಾಗಿರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕುಡಿಂತ್ ಸ್ವೀಕಾರಂ ಕೆಲೊ. ಸಾಲ್ವಾರ್ ಜಾಂವ್ಚಾಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಒಪ್ಪಾಜಾಯ್ ಪಡ್ತಾ ಆನಿ ದೆವಾಚಿ ಕುರ್ಪಾ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ತೊ ಒಪ್ವೊಂಕ್ ಸಕ್ತಾ. ಮೊರಿ ದೆವಾಚಾ ಯೋಜನಾಕ್ ಒಪ್‌ಲ್ಲಿ ಆನಿ ಸಾಲ್ವಾರ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ್ ಮನಿಸ್ ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ದೆವಾಚೆ ಖುಶೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಜೆಜುಕ್ ಪ್ರಸೂತ್ ಜಾಂವ್ಕ್ ಒಪ್ತಾನಾ, ಸರ್ವ್ ಮನ್ಶಕುಳಾಚಾ ಸಾಲ್ವಾರಾಚೆ ಉದೆಂತಿಕ್ ಕಾರಣ್ ಜಾಲಿ. ಅಸಲ್ಯಾ ಮಹತ್ವಾಚಿ ಮೊರಿ ಏಕ್ ಚಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಉಗ್ಡಾಸಾಕ್ ಹಾಡ್ಚೊ ದೀಸ್ ಹೊ ಜಾವ್ನಾ'ಸಾ. ಹ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಂತ್ ಚೆಡುಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಎಕಾಚ್ ಕಾರಣಾ ಖಾತಿರ್ ಕಷ್ಟೊಂಚಾ ಸರ್ವ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ಪಾಸೊತ್ ಮಾಗೊನ್, ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಚೆ ಉದರ್‌ಗತೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಗಂಭೀರಾಯೆನ್ ಚಿಂತುಂಕ್ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಆಟ್ ತಾರೀಕ್ ಏಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್.

ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಬದ್ಲೊನ್ ವೆಚೆಂ ಆಮ್ಕಾಂ ದಿಸ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಚೊ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮಹತ್ವ್ ಕ್ರಮೇಣ್ ಪುಸೊನ್ ಯೆಂವ್ಚೊ ತೊ ಧರ್‌ಧರ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸ್ತಾ. ಹೆಂ ಏಕ್ ಲುವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತ್, ಮ್ಹಣ್ಜೆ ರೈತಾಂಚೆಂ - ಶೆತಾಂ ಭಾಟಾಂನಿ ವಾವುರ್ತ್ಲ್ಯಾಂಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್. ಆದಿಂ ಚಡಾವ್ತ್ ಲೋಕ್ ಶೆತಾ ಭಾಟಾಂನಿ ವಾವುರ್ನ್ ಆಸ್ತಾಲೊ. ಆತಾಂ ಚಡಾವ್ತ್ ಲೋಕ್ ಮಹಿನ್ಯಾಚಾ ಪಾಗಾಕ್ ದಫ್ತರಾಂನಿ ಕಾಮ್ ಕರ್ನ್ ಆಸಾ. ಮಾತ್ರ್ ನ್ಹಯ್, ಹಿತಾಲ್, ತೋಟ್, ಶೆತ್, ಗಾದೊ, ಬೆಟ್, ಬೊಯ್ಲ್ ಇತ್ಯಾದಿಂಚೊ ಅರ್ಥ್ ಕಳಿತ್‌ನಾತ್‌ಲ್ಲಿಂ ಲ್ಹಾನಾಂ ತಶೆಂ ವ್ಹಡಾಂ ಫ್ಲೆಟಾಂನಿ ಜಿಯೆತಾತ್. ಆದಿಂ ಮೊಂತಿ ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ, ತೊಟಾಂನಿ ಭರ್‌ಲ್ಲಿ ರಾಂದ್ವೊಯ್ ಆನಿ ಪಾಚ್ವ್ಯಾ ಗಾದ್ಯಾಂನಿ ಮೋವ್ ವಾರ್‍ಯಾಕ್ ಧಲ್ಚ್ಯಾ ಭಾತಾಚ್ಯಾ ಕಣ್ಸ್ಯಾಂಚೆಂ ಚಿತ್ರ್‌ಣ್ ಮತಿಕ್ ಯೆತಾಲೆಂ, ಮನ್ ಧಾದೊಸ್ ಜಾತಾಲೆಂ ಆನಿ ಪ್ರಕೃತೆ ಥಂಯ್ ಮೋಗ್ ಉಬ್ಜಾತಲೊ. ಫುಲಾಂ ಯೆಕ್ಟಾಂಯ್ ಕರ್ಚಿ ಮಜಾ ಸುಮಾರ್ ಭುಗ್ಯಾಂರ್ಕ್ ಆತಾಂ ಕಳಿತ್ ನಾ. ಆತಾಂ ಮೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾನಾ ಮತಿಕ್ ರಾಂದ್ವೊಯೆನಿ ಭರುಲ್ಲ್ಯೊ ಮಾರ್ಕೆಟ್ಯೊ ಆನಿ ರಾಂದ್ವೊಯೆಚಾ ಮೊಲಾಂಚೆಂ ಚಿತ್ರ್‌ಣ್ ಯೆತಾ ಆನಿ ಹಾತ್ ಪಾಯ್ ಕಾಂಪ್ತಾತ್. ಭಾಂಗಾರಾಚೆಂ ಮೋಲ್ ದೀವ್ನ್ ರಾಂದ್ವೊಯ್ ಘೆಂವ್ಚಾಕಿ, ಮಾಸ್ ಘೆವ್ನ್ ಫೆಸ್ತ್ ಕರ್ಚೆಂ ಬೊರೆಂ ಮ್ಹಣ್ ಥೊಡ್ಯಾಂಚೊ ಮನೋಭಾವ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಥೊಡಿಂ ಜಣಾಂ ಸೊರೊ ಆನಿ ಮಾಸ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಕಸಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾ ಮನೋಭಾವಾನ್ ಮಾಸಾಚಿ ಮೂರ್ ಕಳಿತ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಹ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ ದಿಸಾ ಚಾರ್ ಥರಾಂಚೆಂ ಮಾಸ್ ರಾಂದ್ತಾತ್ ಆನಿ ಲುವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತಾಚೊ ಮಹತ್ವ್ ಸತ್ಯಾನಾಸ್ ಕರ್ತಾತ್.

ಆದ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಗೊಳೆಚಿ ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿ. ಆತಾಂಚಿ ನೋವ್ ಥಾವ್ನ್ ಪಾಂಚ್ ಮ್ಹಣ್ಸರ್ ದಫ್ತರಾಂನಿ ಘೊಳ್ಚಿಂ. ಆದಿಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ಧರ್ತ್ರೆ ಥಾವ್ನ್ ಮೆಳ್ತಾಲೆಂ ತರ್ ಆತಾಂ ಮಾರ್ಕೆಟಿ ಥಾವ್ನ್ ಮೊಲಾಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಪ್ರಕೃತೆಚೊ ಮೋಗ್ ಕರುಂಕ್ ಅವ್ಕಾಸ್ ಆನಿ ವೇಳ್ ಮೆಳ್ತಾಲೊ ತರ್ ಆತಾಂ ಪ್ರಕೃತೆಚಿ ವೊಳಕ್ ಉಣಿ ಜಾಲ್ಯಾ ಆನಿ ಹ್ಯೊ ಬದ್ಲಾವಣ್ಯೊ ಮೊಂತಿ ಸಾಯ್ಬಿಣಿಚಾ ಫೆಸ್ತಾಚಾ ಆಚರಣೆಂತ್ ದಿಸ್ತಾತ್. ಮೊಂತಿ ಫೆಸ್ತಾಚೊ ಅರ್ಥ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಸಿಂತಿಮೆಂತಾಳ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂ, ದಿಸ್ಪೊಡ್ಯಾ ಗ್ರಾಸಾ ಪಾಸೊತ್ ಪಯ್ಸ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊಗಾಚಾಂಕ್ ತಪ್ಪಾಲಾರ್ ನೊವೆಂ ಧಾಡ್ಲ್ಯಾರಿ ಹಿಂ ಪಯ್ಸ್ ಪಾವ್‌ಲ್ಲಿಂ ಮೊಗಾಚಿಂ, ಗಾಂವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಬರಿ ಫೆಸ್ತ್ ಕರುಂಕ್ ಸಕಾನಾಂತ್. ಹಳ್ಳೆಂನಿ ಸಂಭ್ರಮಾನ್ ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಶ್ಹೆರಾಂತ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ಹೆಂ ಸೊರ್ಯಾ ಮಾಸಾಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಜಾಲಾಂ. ಫೆಸ್ತಾಚೊ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಅರ್ಥ್ ಆಮಿ ವಿಸರ್ಚಿಂ ನಾಂವ್. ತಾಚೊ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮಹತ್ವ್ ವಿಸರ್ತ್ಲ್ಯಾಂವ್. ಶ್ಹೆರಾಂತ್ಲೆಂ ವಾರೆಂ ಬಳ್ ಜಾತಾನಾ ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಏಕ್ ಲುವ್ಣೆ ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ ದೋನ್ ಕಡೆನ್ ಮಾತ್ರ್ ಜೀವ್ ಉರ್ತೆಲೆಂ - ಏಕ್, ಪರಿಪೂರ್ಣ್ ಥರಾನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ನ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾಂಚಾ ಕಾಳ್ಜಾಂ ಮನಾಂನಿ ಆನಿ ದೋನ್, ಬೂಕಾಂಚಾ ಪಾನಾಂನಿ.

ಕುಡ್ಡ್ಯಾಂಲಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನವ್

ಯಂ. ಗೋಪಾಲ ಗೌಡ

ಹ್ಯಾ ಜಗತ್ತಾಚಿ ಸೃಷ್ಟಿ ದಾವ್ನ್ ಭುಂಯ್ ವಯ್ರ್ ಮನಿಸ್ ಜಲ್ಮಾತಾನಾ ತಾಕಾ ಥೊಡ್ಯೊ ವಿಶೇಸ್ ಸಂಗ್ತಿ ದೆಹೆಲ್ಯೊ. ಪೃಥ್ವಿ ವಯ್ಲೆ ದಯ್ತ್ ಗಾತ್ರಾಚೆ ರೂಕ್ ರಝಾಡಾಂ, ಫಾತರ್, ದೊಂಗೊರ್, ರಾತ್ತಿಕ್ ಪೊಡ್ಚೆಲೆಂ ಚಾಂದ್ನೆಂ, ಝಳ್ಚೆಲೊ ಸುರ್ಯೊ, ಯೆಳ್ಚೆಲೆಂ ವಾರೆಂ, ವ್ಹಾಳ್ಚೆಲೆಂ ಉದಿಕ್, ವಿಶಾಲ್ ಮ್ಹೊಳಬ್, ಅಗಾಧ್ ಸೊಮ್ದಿರ್, ಮೋಡ್, ಪಾವ್ಸ್, ಝುಗ್ಗಾಣೆ, ಘಡ್ಘಡೊ - ಇತ್ಯಾದಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಆಲೋಚನಾ ಸಕ್ತೆಚ್ಯಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಂಕ್ ಭಯಭರಿತ್ ಆನಿ ಪವಿತ್ರ್ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಸುಯ್ಲೊ. ಆಪ್ಲಾನ್ ಕಿತ್ಲೆಂ ಪ್ರಯತ್ನ್ ಕೆಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಹ್ಯಾ ವಿಶೇಷ್ ಸಕ್ತ್ಯಾಂಚಾ ಪ್ರಭಾವಾನ್ ಚುಕವ್ನ್ ಬದ್ಕ್ಯಾಚಾಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ್ ದಾವ್ನ್ ಭಿಂಯೆವ್ನ್ ಚಲ್ಚಾಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ತ್ಯಾ ಸಂಗ್ತಿಂಕ್ ದೇವತ್ವ್ ದೈವತ್ವ್‌ಆವಾಹನ್ ಕರುನ್ ಆರಾಧನೀಯ್ ಭಾವಾನ್ ಸುವ್ಹಾಚ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಆರಾಧನಾ ವಿಧಾನ್ ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ದಾವ್ಯಾ, ಆರಾಧನಾ ವಿಧಿಕ್ ಅಮ್ಕೆ ವಸ್ತು ದಾವ್ಯಾ ಮ್ಹಣ್, ಆರಾಧನಾ ಕ್ರಮಾಕ್ ಏಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಚೌಕಟ್ಟ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲೊ. ಆರಾಧನಾ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಆಡ್ಕಳ್ ನಾಹಾಲ್ಲೊ ಏಕ್ ಪ್ರಶಸ್ತ್ ತೀಥ್, ದೀಸ್ ನಮಿಯಾರ್ಲೊ. ಆಪ್ಲಾನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್ಚೆಲಿ ಹರ್‌ಯೇಕ್ ವಸ್ತು ದೆವಾಕ್ ಸಮರ್ಪಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಸುರು ಕೆಲೆಂ. ಹೆಂ ಆರಾಧನಾ ಕ್ರಮ್ ಮುಕಾರ್ ಸುಧಾರಣ್ ದಾವ್ನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಕ್ರಿಯಾ. ಪರ್ಬೊ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಸುರುದಾಲೆಂ. ಆರ್ಲೆಂ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ್ ರೂಪ್ ಸುಧಾರಿತ್ ದಾವ್ನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೆಂ ರೂಪ್ ಘೆವ್ನ್ ಪರ್ಬಾಂಚ್ಯಾ ಆಚರಣಾಕ್ ಏಕ್ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಚೌಕಟ್ಟ್ ನಿರ್ಮಾಣ್ ದಾಲೊ.

'ಪರಬ್' ಹೊ ಸಬ್ದ್ ಸಂಸ್ಕೃತಾಚಾ 'ಪರ್ವ' ಸಬ್ದಾಚೊ ತದ್ಬವ್ ರೂಪ್. ಪರಬ್ ಮುನ್ಲ್ಯಾರ್ ಸಂತೊಸ್. ಪುನ್ವೆಚಾ ರಾತ್ತಿ ಚಂದ್ರಿಮಾಕ್ ಸುವ್ಚೆಂ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಪರಬ್. ಫುಲಾಂಚೊ ಪೊರ್ಮಳ್ ಸೆವ್ಚೊ ಜಿವಾಕ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ದಾಯೊಕ್. ವಿವಿಧ್ ರುಚಿಚೆಂ ರಾಂದಾಪ್ ಜಿಬೆಕ್ ಪರಬ್. ಪರ್ಬಾಂಚ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ದಾವ್ಚೆಲೆ ವಿವಿಧ್ ಸಮಾರಂಭ್, ದಿಸ್ಚೆಲ್ಯೊ ವಿವಿಧ್ ದೃಶ್ಯಾವಳಿ ಘಡ್ಚೆಲೆ ವಿವಿಧ್ ಲೌಕಿಕ್ ವ್ಯವಹಾರ್ ಆಮ್ಚೆಲ್ಯಾ ಜೀವನಾಂತ್ ಹುರುಪ್ ಆನಿ ಉತ್ಸಾಹ್ ಭರ್ತಾ. ಪರ್ಬಾಂಕ್ ಬಂಧು ಬಾಂಧವ್, ಕುಟಾಂಬ್ ಸಂಸಾರ್ ಸಾಂಗಾತಾ ಮೆಳ್ವಾನಾ ಕೌಟುಂಬಿಕ್ ಆನಿ ಸಾಮಾಜಿಕ್ ಭಾವನಾಂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾತಾ. ಪರ್ಬಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾಂನಿ ಸಾಂಘಿಕ್ ಜೀವನಾಕ್ ಉತ್ತೇಜನ್ ಮೆಳ್ವಾ. ಪರಬ್ ಮುನ್ಲ್ಯಾರ್ ಆನಂದ್‌ದಾಯಕ್ ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್.

ಆಮ್ಚೆಲ್ಯಾ ಮೊನಾ ಸಂತೊಸಾಕ್ ಆಮಿ ಪರಂಪರೆಂತ್ಲ್ಯೊ ಪುಂಜಾಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ಕಿಟ್ಲ್ಯೊಗೀ ಸಂಗ್ತಿನಿ, ರಿತಿ ರಿವಾಜಿಂನಿ ಮನೋಶಾಸ್ತ್ರ್ ಘೊಳ್ವಾ ಮಾಹ್‌ಳಿ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಆಹಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಆಪುಣ್ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಆಹಾ ಮ್ಹಣ್ ಮಾಹಳೆಕ್ ಕಳಿತ್ ಆವಾನಾ. ಹ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್‌ತ್ತ್ ಆಮಿ

ಮನೋಃಶಾಸ್ತ್ರ್‌ಯೀ ಆಮ್ಕಾಂ ಕಳಿತ್‌ನಾಸ್ತಾನಾಂತ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರ್‍ತಾ. ದಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಯೆಹೆಲ್ಯಾ ನಡವಳಿಕೆಂತ್ ಮನ್ ತಳೂ ದಾತಾ, ಆತಂಕ್ ಪಯ್ಸ್ ದಾತಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಲ್ಯಾಕ್ ಕಾಂಯ್ ಸಂಶೋವ್ನಾ. ಸಂಪ್ರದಾಯಾಂತ್ ಇವ್ಚೆಲ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಮ್ಹಣ್ ಬಗ್ಲೆಕ್ ದವರ್‍ಚಾಕ್ ದಾಯ್ನಾ. ಖಂಯ್ಚೆಯೀ ಏಕಾ ಮಿತಿರ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಫಾಟ್ಲೊ ಉದ್ದೇಸ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಆಚರಣ್ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ದಾಯ್ನಾ. ಖಂಯ್ಚೆಯೀ ಏಕಾ ಮಿತಿರ್ ಆಸ್ತಾನಾ, ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಕಾರ್ಯಾಚ್ಯಾ ಫಾಟ್ಲೊ ಉದ್ದೇಸ್ ಕಳಿತ್ ಆಸ್ತಾನಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಆಚರಣ್ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ದಾಯ್ನಾ. ಬದ್ಲಾಕ್ ಗಾಢ್‌ವಿಶ್ವಾಸ್ ದಾತಾ. ದಿವ್ಯಾಂತ್ ದೇವಾ ಮುಕಾರ್ ಆಡ್ ಪಡ್ಚೆಂ, ಆರತ್ ಕರ್‍ಚೆಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಏಕಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆಚರಣಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್, ಆಧುನಿಕ್ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರಾನ್‌ಯೀ ಕರ್‍ಚಾಕ್ ದಾಯ್ನಾಹಾಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತ ಆಹಾ ಮುಸ್ತ್ಯಾರ್ ಕಾಂಯ್ ವಿಶೇಸ್‌ನಾ. ದೇವಾ ಮುಕಾರ್ ದೊಳೆ ಧಾಂಪುನ್, ಆಮಿ ನೊಮ್ಗೊಲ್ಲ್ಯಾ ದೆವಾಲೆಂ ರೂಪ್ ಆಮ್ಚೆಲ್ಯಾ ಅಂತರ್‌ದಿಷ್ಟಿನ್ ಚೋವ್ನ್ ಆಮ್ಚೆಲ್ಯಾ ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರಾಕ್ ಪ್ರಾರ್ಥನ್ ಕರ್ತಾನಾ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಾಚೆ ತರಂಗ್ ಉಬ್ಜೊನ್, ಕಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ್ ದಾತಾ ಮುಸ್ಚೆಲೊ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸ್ ಜೊಲ್ಮೊತಾ. ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಈಲ್ಯಾರ್ ಆಪಾಪಿಂ ಸಮಾಧಾನ್ ಮೆಳ್ಟಾ, ಕಾರ್ಯಿಂ ಫಲ್ಸಾತಾ. ಆನಿ ಜೀವನಾಂತ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಭರೊನ್ ಆನಂದ್ ಭೊಗ್ತಾ. ಆಮಿ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆಲ್ಯೊ, ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ತಿಥಿಂಕ್ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯೊ ಪರ್ಬೊಂಯೀ ಆಮ್ಕಾಂ ಕಳಿತ್‌ನಾಸ್ತಾನಾಂತ್ ಮನ್ಸ್ಯಾಲ್ಯಾ ಜೀವನಾಕ್ ಏಕಾ ರಿತಿಚೆಂ ಶಕ್ತಿವರ್ಧಕ್ (Tonic) ದಾವ್ನ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಪ್ರೇರಕ್ ದಾವ್ನ್ ವಾವುರ್ತಾ.

ಆವ್ಚೆಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಅನೇಕ್ ಜಾತ್‌ಕಾತಿಚೊ ಲೋಕ್ ಆಹಾ. ಹೆಂಗಾ ಆಹಾಲ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಈಲ್ಯಾಂಲೊ ಪ್ರಭಾವ್, ಈಲ್ಸ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಆಹಲ್ಯಾಂಲೊ ಪ್ರಭಾವ್ ಪಡುನ್ ಏಕಾಮೇಕಾ ಮತಾಂತ್, ಧರ್ಮಾಂತ್ ಏಕಾ ರಿತಿಚಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಬ್ಜಾಲ್ಯಾ. ಹ್ಯಾ ಜಗತ್ತಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತ್‌ಯೀ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಹಿಲೆ ಗಿರಿಜನ ಪಂಗ್ಡಾಚೆ ಮನಿಸ್ ಆಹಾ. ನಾಗರೀಕ್ ಸಮಾಜಾಕ್‌ಯೀ ಪಯ್ಸ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ದಾಲ್ಲೆಂ ಜೀವನ್ ಕ್ರಮ್ ರೂಢಿ ಕರುನ್ ಘೆವ್ನ್, ತಿಂಗ್ಲೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಮೌಲ್ಯಾಂಕ್ ಜಿವಿತ್ ದೊರುನ್, ತಿಂಗ್ಲ್ಯಾತ್ತ ಪ್ರಪಂಚಾಂತ್ ಜೀವನ್ ಕರ್ನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಚ್ಯೊ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿರಿವಾಜಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಉರ್‍ಲೊವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾ. ಏಕಾ ಸಮುದಾಯಾಚ್ಯೊ ರಿತಿ ರಿವಾಜಿ ಆನಿಯೆಕಾ ಸಮುದಾಯಾಚಾಂಕ್ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ದಿಸಾತ್. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಹೆರ್ ಪಂಗ್ಡಾಚಾಂಕ್ 'ಕಾಟ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಮ್ಹಣ್ ದೆಹೆಲ್ಯಾರ್ ಕಾಂಯ್ ವಿಶೇಸ್ ನಾ. ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಜನಾಂಗ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಮಿ ಏಕಿಡೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ರಿತಿನ್ ನೆಲೆರಾವುನ್ ಜೀವನ್ ಸಾರ್‍ಚೆ ಪ್ರವೃತ್ತಿಚೆ ನೂ. ಕುಡ್ಮಿ ರಾನಾಂ ಮೊಲ್ಯಾಂನಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ್ ರೀತಿನ್ ಭೊಂವಾಂತ್, ಕಂದಮೂಲಂ, ಫಳಾಂಪಾಳಾಂ, ಮ್ಹೊಂವ್, ಆಲೊಪಾಲೊ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕರಿತ್ತ್, ಬೇಟ್ ಆಮ್ಬುನ್, ಸಾಗ್ವಳಿ ಕೃಷಿ ಜಾಗ್ಯಾಚ್ಯಾನ್ ಜಾಗ್ಯಾಕ್ ಬದ್ಲಿತ್ತ್ ದೀಸ್ ಕಾಡ್ಚೆಲೆ ಮನಿಸ್. ಚಡಾವತ್ ಭವಿಷತ್ತಾಚೆಂ ಸಪಣ್ ಯೆಕ್ಸನಾಸಿ, ಸಂಪತ್ ಸಂಗ್ರಹ್ ಕರಿನಾಸಿ, ವರ್ತಮಾನ್ ಕಾಲಾಚಾ ಜೀವನಾಕ್ ಚಡ್ ಶ್ರಮ್ ವಹಿಸುಚೆಲೊ ಅಲ್ಪತೃಪ್ತ ಸಮಾಜ್. ಆಪ್ಲ್ಯಾತ್ತ ದೇವು ದೈವಾಂಕ್ ನೊಮ್ಗೊನ್, ಆಪ್ಲ್ಯಾತ್ತ ರಿತಿನ್ ಆರಾಧನ್ ಕರ್ನ್, ಗಾಂವ್ನ್ ವಾಜವ್ನ್ ನಾಚುನ್, ಪರ್ಬೊ ಆಚರಣ್

ಕರಿತ್, ತಿಂಗ್ಲ್ಯಾ ಮುಖೆಲ್ಯಾಂಲೊ ನಿರ್ದೇಶ್ ಸವಾಲಾಂವಿಶೆ ಪಾಲನ್ ಕರಿತ್, ತಿಂಗ್ಲೆಂತ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್, ಕಲಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಕರಿತ್, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತ್ ವಿವಿಧ್ ಕುಟುಂಬಾಂಕಡೆ ಪರಸ್ಪರ್ ಸಹಕಾರ್, ಸಂಬಂಧ್ ಸೌಹಾರ್ದ್ ವಾಡವ್ನ್ ಅನ್ಯೋನ್ಯ್ ರಿತಿನ್ ಬೊದ್ಕತ್ತ್ ಆಸ್ಚೆಲೆ ಜನಾಂಗ್ ಕುಡ್ಮಿ.

ಗೊಂಯಾಂ ಆಸ್‌ಪಾಸ್ಚೆ ಮೂಳ್ ನಿವಾಸಿ ದಾವ್ನ್ ಆಹಾಲ್ಲೆ ಕುಡ್ಮಿ ತೇರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಲಾಗುನ್ ಸತ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾ ಪರ್ಯ್ಯಾಂತ್ ದುಕೊಳ್, ಮತಾಂತರ್, ವಿವಿಧ್ ಅನ್ವಾರಾಂ ನಿಮಿತ್ತ್ ಗೊಂಯಾ ಲಾಗುನ್ ದೇಸಾಂತರ್ ಯೇವ್ನ್ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಕರಾವಳಿಚ್ಯಾ ವಿವಿಂಗಡ್ ಜಾಗ್ಯಾಂನಿ ವಸ್ತಿ ರಾವ್ಲೆ. ಇತ್ಲ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂ ಆದಿಂತ್ ದೇಸಾಂತರ್ ಈಲ್ಲ್ಯ ದಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾಂಲ್ಯೊ ರಿತಿರಿವಾಜಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ತಕ್ಲೆನ್ ತಕ್ಲಿ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಈಲ್ಲ್ಯಾ ಪರ್ಬಾಂಚಿಂ ಆಚರಣಾಂ ಆಜಿಕೀ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ಜೀವಾಳ್ ದವರ್ಲ್ಯಾಂ.

ಇಟ್ಲಿಂ ವರ್ಸಾಂ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ರಾವ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಆಜಿಕೀ ಕುಡ್ಮಿ ಆಪ್ಲಿ ಆವಯ್‌ಭಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉಲಯ್ತಾತ್. ಕುಡ್ಮಿ ಗಾಂವಾಂತ್ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯೊ ಸಗ್ಳ್ಯೊ ಹಿಂದು ಪರ್ಬೊ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾ ದಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಕುಡ್ಮಿ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ 'ಸಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಕ್' ವಿಶೇಸ್ ಮಹತ್ವ್ ಆಹಾ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಲಿ ಸಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಚೆಂ ಆಚರಣ್ ತಿಂಕಾಂ 'ಕುಡ್ಮಿ' ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ಪಣಾನ್ ಗುರ್ತು ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಏಕ್ ಕಾರಣ್‌ಯೀ ದಾಲಾಂ. ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗಾಚೆಂ ಹರ್‌ಯೇಕ್ ಲಕ್ಷಣ್ ಆಹಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಸರ್ಕಾರಾಚಾ ಕುಡ್ಡ್ಯಾ ದಿಷ್ಟಿಂತ್ - ಅಧಿಕೃತ್ ದಾವ್ನ್ ಕುಡ್ಮಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ್ ನೂ. ನಾಗರಿಕ್ ಸಮಾಜಾನ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ದುರುಪಯೋಗ್ ಕರ್ನ್ ತಿಂಗ್ಲ್ಯಾ ಸ್ವಾರ್ಥಾಕ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಸುಧಾರಿತ್ ಸಮಾಜಾಚೆ ಸವಲತ್ತ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಕ್ ಮೆಳಾನಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಕುಡ್ಮಿ ಆಜ್ ಕಷ್ಟಾಂಚಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಿರ್ ದೀಸ್ ಸಾರ್ತಾ. ಪ್ರಸುತ್ತ್ ಪಾಟ್ಲುಚಾಕ್ ಆನಿ ಫಾಂಗ್ರಚಾಕ್ ದುರ್ಬಳ್ಪಣ್‌ತ್ತ್ ಆಹಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಜನಾಂಗಾಚಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ್ ಪರಬ್ 'ಶಿಗ್ಮೊ' ಕುಡ್ಮಿ ಭಾರೀ ಸಂತೊಸಾನ್, ಉಲ್ಲಾಸಾನ್ ಆನಿ ಗದ್ದಳಾಯೆನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾ.

ಮಾಘ ಚತುರ್ದಶಿ ಲಾಗುನ್ ಫಾಲ್ಗುಣ ಪುನವ್ ಭಿತರ್ಲ್ಯಾ ಆವ್ದೆಕ್ 'ಶಿಗ್ಮೊ ಮಾಸ್' ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಶ್ರೀ ಬಸ್ತಿ ಪುಂಡಲೀಕ ವೆಂಕಟೇಶ ಶೆಣ್ವೈಲ್ಯಾ 'ಕೊಂಕಣಿ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ - ಇವುಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಮರ್ಶೆ' ಮುನ್ಚೆಲ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಇಹಿ ವಿವರಣ್ ಆಹಾ - ಫಾಲ್ಗುಣ ಪುನ್ವೆಕ್ ಶಿಂಯಾಂಚೊ ವಾಯ್ದೊ ಮುಗ್ದೊನ್ ವಸಂತಕಾಲ್ ಸುರುದಾತಾ. ವಸಂತ ಕಾಲಾಕ್ ಸಂಭ್ರಮ್, ಸಂತೊಸಾನ್ ಆನಿ ಭಾರೀ ಉಲ್ಲಾಸಾನ್ ಸಾಂಕೇತಿಕ್ ರಿತಿನ್ ಸ್ವಾಗತ್ ಕರ್ಚೆಲಿ ಪರಬ್ ಶಿಗ್ಮೊ ಯಾ ಹೋಳಿ. ಸಂಸ್ಕೃತಾಂತ್ ಶೀತಗಮನಾ ಪೂರ್ಣಿಮಾ = ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಶಿಗಮೇಚಿ ಪುನವ್. ಶೀಂ ಉಯ್ಚೆಲಿ ಪರಬ್ ಮ್ಹಣ್ ಅರ್ಥ್. ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಚಾ ರಾತ್ತಿ ಕುಡ್ಮಿ ಹೊಳಿ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾ. ಶಿವಾಲೊ ತಿಸ್ರೊ ದೊಳೊ ಜ್ಞಾನಾಚೊ ದೊಳೊ. ಕಾಮ ಮುನ್ಚೆಲ್ಯೊ ವಾಯ್ಟ್ ಆಶಾ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ಸಗ್ಳೆ ಜ್ಞಾನ್ ಮುನ್ಚೆಲ್ಯಾ ಸೂರ್ಯಾ ಮುಖಾಂತರ್ ಲ್ಹಾಸುನ್ ಗೊಬೊರ್ ಕರ್ನ್, ನೆವ್ಯಾ ಜೀವನಾಚೊ ಸಂಕೇತ್ ಕಾಮದಹನ್ ಯಾ ಹೋಳಿ.

'ವೆಳಾರ್ ವೇಳ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಂತ್ ಖೆಳ್' ಮ್ಹಣ್ ಏಕ್ ಗಾದ್ ಆಹಾ. ಹಿ ಗಾದ್ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಲ್ಯಾ

ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಕ್ ಲಾಗು ದಾತಾ. ಸಿಗ್ಮ್ಯಾ ಮಾಸಾಂತ್ ಕುಡ್ಮಿ ಗಾನಿಂ ಗಾಂವ್ಸ್, ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜಯ್, ತೋಣಿಯೊ ಖೆಳುನ್, ನಾಚುನ್ ಸಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿ ಪಾರಂಪರಿಕ್ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶನ್ ಕರುನ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪರಬ್ ಭಾರೀ ಸಂತೊಸಾನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾತ್. 'ಚತುರರ್ ನಿಜದಿಂ, ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತ್ ಮತಿಗಳ್' ಮ್ಹುಣ್ಟಲ್ಯಾ ನೃಪತುಂಗಾಲ್ಯಾ ಉತ್ರಾವಿಲ್ಲಿಂ ಬೊರೊಪ್ ವಾಚಪ್ ನಾಹಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕುಡ್ಮಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಇತ್ಲೆ ಬುದ್ವಂತ್ ಆಹಾಲ್ಲೆ. ಅನಾದಿ ಕಾಲಾರ್ ಘೊಡೊವ್ನ್ ತೊಂಡಾ ಉತ್ರಾರ್ ಉರ್ರೊನ್ ಹಾಡ್ಲೆಲಿಂ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲಿಂ ಗುಮ್ಟಾಂ ತೋಣಿಯಾಂಚಿಂ ಗಾನಿಂತ್ತ್ ಹ್ಯಾಕಾ ಸಾಕ್ಸ್. ಆತಾನ್ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಆಧುನಿಕ್ತಣ್ ಮಿತ್ ಮಿರ್ವಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಕೊಂಕ್ಣೆಚೆ ಮೂಳ್ ಮನಿಸ್ ದಾವ್ನ್ ಆಹಾಲ್ಲ್ಯಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂನಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಖೆಳಾಚಿ ಸಾದರ್ ಕಲಾ ಸಾಂಬಾಳುನ್ ಹಾಡುನ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಜಿವಿ ದೊವರ್ಲ್ಯಾ. ಖಂಚೆಯೀ ಏಕ್ ವಿಷಯ್ ಮೆಳ್ಯ್ಯಾರ್ ಕುಡ್ಮಿ ತಾಚ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಏಕ್ ಗಾನೆಂ ಘಡ್ಟಾ. ಹೀಂ ಗಾನಿಂ ಘಡ್ಲಲೆ ಕುಡ್ಮಿ ಪಂಡಿತ್‌ಯೀ ನೂ. ಒಡ್ಲೆ ನಾಂವಾಂಗೆಲ್ಲೆ ಕವಿಯೀ ನೂ. ರಾನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಫುಲಾವಿಲ್ಲಿಂ ಕೊನಾಲ್ಯಾಯೀ ಗೋಚರಾಕ್ ಈನಾಹಾಲ್ಲ್ಯ ಅವಿದ್ಯಾವಂತ್. ಗಾನಿಂ ಘಡ್ಲೆಲಿಂಯೀ ಕೊನಾಲ್ಯಾಯೀ ವಶೀಲಿ ಯಾ ಶಿಫಾರಸಾಕ್ ನೂ. ಸಗ್ಳೊ ದೀಸ್ ಘೊಳುನ್ ದಾಲ್ಲ್ಯಾ ತಿಂಗ್ಲ್ಯಾ ಆಯಾಸ್ ಪರಿಹಾರಾಕ್, ದುರ್ಬಳ್ಟಣಾನ್ ಈಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊನಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬೆಜಾರಾಂಚಾ ಪರಿಹಾರಾಕ್ ಆನಿ ಆತ್ಮ ಸಂತೊಸಾಕ್. ಸಾನ್ ಸಾನ್ ಗಾನ್ಯಾಂನಿ ವ್ಹೊಡ್ಲೊ ಅರ್ಥ್ ಮಿಸ್ಳೊನ್, ಪುರಾಣಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಘಡ್ಟಾಚಿಂ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ್ ವೈಶಿಷ್ಠತೆಚಿಂ, ಸ್ಥಳೀಯ್ ಪಾವ್ಸ್ ಬೆಳೆಂ, ಖಾಣ್‌ಜೆವಾಣ್, ರಾಗ್ ಮೋಗ್, ವಿರಹ್ ವೈರಾಗ್ಯ್, ದೈವಭಗ್ತ್ ಹಾಸ್ಯ್, ವ್ಯಂಗ್ಯ್, ಸುಖ್‌ಕಷ್ಟ್ ಹವ್ಯಾಸ್ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಆನಿ ನಿತ್ಯ್ ಜೀವನಾಚಿ ಸಾಂಸಾರಿಕ್ ಝುಳಕ್ ದಿಸ್ತಾ. ಕುಡುಂಬಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯ್ ರೀತಿರ್ ತಾಳ್ ತಾಳೊ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಕೆಲ್ಲೆ ನೂಂ ದಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಹಿಂನಿಂ ಘಡ್ಲೆಲಿಂ ಗಾನಿಂ ಅವಿದ್ಯಾವಂತಾಂಕ್‌ಯೀ ಅರ್ಥ್ ದಾವ್ಚೆಲ್ಯಾವಿಲ್ಲಿಂ ಆಹಾ. ಗಾನ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರಾಸ್, ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ತಾಳ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ಸರಿದಾಲ್ಲ್ಯಾ ರಿತಿಚೊ ನಾಚ್ ಆಹಾ. 'ಫುಲ್‌ನಾಸ್ತಾಂ ಪರ್ಮಳ್ ನಾ'ಮುಣ್ಟೆಲ್ಯಾವಿಲ್ಲಿಂ ಗಾನೆಂ ನಾಹಾಲ್ಲೊ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಖೇಳ್ ನಾ.

ಗೋಂಯಾ ಲಾಗುನ್ ದೇಸಾಂತರ್ ಈಲ್ಲ್ಯ ಕುಡ್ಮಿ ಥೊಡ್ಯೆ ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂನಿ ಫಾಸ್ಯಾಲ್ಯಾರ್ ಆನಿ ಥೊಡೆ ಕೊಡಿಯಾಳ್ಚಾ ಗಾಂವಾಂಕ್ ಪಾವ್ಲೆ. ಕೊಡಿಯಾಳ್ ಪಾವುಲ್ಲೆ ಕುಡ್ಮಿ ಕುತ್ತಾರ್ ಲಾಗ್ಗಿಂ ಪರಿಯೆಗಳ್ ಮ್ಹುಣ್ಟಲ್ಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ರಾವ್ಲೆ. ಪರಿಯೆಗಳ್ ಕುಡ್ಮಿ ಮಾಡಿ ಲ್ಯಾಸುನ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನವ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾಲ್ಯೆ. ಪರಿಯಗಳ್‌ಚಾ ಗುರ್ಕಾರಾಕ್ ಚೆಡೆ ಘುರ್ಗಿಂ ಸಾಹಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತಾಣಿಂ 'ರಾಮ್‌ಜಿ' ನಾಂವಾಚ್ಯಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಕ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನವ್ ಆಚರಣಾಚೊ ಅಧಿಕಾರ್ ಸೊಡುನ್ ದಿವ್ಕಾ ದಾಲೊ. ಕಾಲಾಂತರಾಂತ್ ರಾಮ್‌ಜಿ ಗುರ್ಕಾರ್ ಕೊಡಿಯಾಳ್ ತಾಲೂಕಾಚ್ಯಾ 'ಕೊಂಪದವು' (ಕೊಂಬತ್) ಗಾಂವಾಂತ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾವ್ಲೊ. ಪ್ರಸುತ್ತ್ ಸಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಕೊಂಬತ್ ಗಾಂವಾಂತ್ಲೊ ಗುರ್ಕಾರ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಕೊಂಬತ್ ವಾಡೊ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂಕ್‌ಯೀ ಮುಖ್ಯ್ ವಾಡೊ ದಾವ್ನ್ ಆಹಾ.

ಬಹುಶಃ ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಕ್ ಮಾಡಿ ಲ್ಯಾಸುನ್ ಹೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲೊ ಗಾಂವ್ ಕೊಂಬತ್ ಮಾತ್ರ್ ಆನಿ ಹೆಂ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚೆಲೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಜನಾಂಗ್ ಕುಡ್ಮಿ ಮಾತ್ರ್, ಮ್ಹುಣ್ ಮ್ಹಜೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್. ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ರಾತ್ತಿ ಕೊಂಬತ್ ಮಾಂಡಾರ್ ವಾಡ್ಯಾಗಾರ್ ಸಗ್ಳೆ ಮೆಳ್ಟಾ ಆನಿ

ಗುಮ್ಟಾಂ, ತೋಣೆಯಾಂ ಖೇಳು ಖೆಳ್ಟಾ, ಖೇಳು ದಾವ್ನ್ ಗುರ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಪಾಂಯ್‌ಂದಾನ್ ಸಾಂದ್ಯೆ ಫಳಾಹಾರಾಕ್ ಉಯ್ತಾ. ಫಳಾಹಾರ್ ದಾವ್ನ್ ಸಾಧಾರ್ನ್ ಬಾರಾ ಘಂಟ್ಯಾಂಕ್ ಭಟಾಕ್ (ಪುರೋಹಿತಾಕ್) ಆಪವ್ನ್ ಘೆವ್ನ್, ಬೇಂಡ್ ವ್ಹಾಜ್ಯಾನ್ ಮಾಡಿ ಹಾಡ್ಚಾ ಉಯ್ತಾ.

ಮಾಡಿ, ಗಾಂವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಆನಿಯೆಕಾ ಪೊಂತಾಯ್ಲ್ಯಾ ಗುರ್ಕಾರಾಲ್ಯಾ ಕುಟುಂಬಾಂತ್ಲ್ಯಾ ತೊಟಾಂತ್ಲಿ ಹಾಡ್ಚಿ ಥಂಯ್ ಪಾವುಲ್ಲ್ಯಾ ಗುರ್ಕಾರ್ ಆನಿ ವಾಡ್ಯಾಗಾರಾಂಕ್, ಸಯ್ರ್ಯಾ ಧಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಫಳಾಹಾರ್ ದಿತಾ. ಫಳಾಹಾರ್ ದಾಲ್ಲೆಂತ್ ಮಾಡಿಯೆಕಡೆ ಉಯ್ತಾ. ಭಿಂಗಾರ್ ಫುಲ್ಲೆಲಿ (ಪೊಸ್ಪೊಲ್ಲಿ) ಮಾಡಿ ದಾವ್ಕಾ. ಮಾಡಿಯೆಕ್ ಭೊಟ್ 'ಕಾಮಚಕ್ರೇಶ್ವರ ಪೂಜಾ' ಕರ್ತಾ. ಖೆಳ್ಗಡಿ ಮಾಡಿಯೆ ಭೊಂವಾರಿ ಗುಮ್ಟಾಂ ವ್ಹಾಜವ್ನ್ ನೊಮೊನ್ ಗಾಂಯ್ತಾ. ಬೇಂಡ್ ವ್ಹಾಜಪ್ ದಾತೇತಾಸ್ತಾನಾ ಪ್ರಥಮಾರ್ ಭೋಟ್ ಮಾಡಿಯೇಕ್ ಏಕ್ ಪೇಟ್ ಕಾತರ್ತಾ. ಕಾತ್ರಿಲ್ಲಿ ಕುಯ್ತಿ ಫಾಟಿ ಕಾಡ್ಚಾಕ್ ನಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಗುರ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಪಾಂಯ್‌ಂದಾನ್ ಸಾಂದೆ ಏಕೇಕ್ ಪೇಟ್ ಕಾತರ್ತಾ. ಅಖೆರಿಕ್ 'ಸರಂಗಿಗಾರ್' ಮುನ್ಚೆಲೊ ಮಾಡಿ ಪೂರ್ತಿ ಕಾತರ್ತಾ. ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಅಧಿಕಾರಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ತೊ ಮಾಡಿ ಕಾತ್ರುನ್ ಆಡ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಆಡ್ ಪಡ್ಲೆಲಿ ಮಾಡಿ, ಮೆಳ್ಳಿಲ್ಯೆ ವಾಡ್ಯಾಗಾರ್ ಧರ್ಣಿಕ್ ಪಡ್ಚಾಕ್ ಸೊಡಿನಾಸಿಂ ಎಪ್ತಾ. ಮಾಡಿ ಎಪ್ತಾನಾ ಥೊಡೆ 'ಏಪ್‌ಯಾ' ಮುನ್ತಾನಾ ಆನಿ ಥೊಡೆ 'ಹೋರ್‌ಯಾ' ಮುನ್ ತಾರಕ್ ಸ್ವರಾನ್ ಗಾಂಯ್ತಾ. ಎಪ್‌ಲ್ಲಿ ಮಾಡಿ ಧರ್ಣಿರ್ ದೊವರ್ನಾಸಿ ಮಾಡಿಯೆಚ್ಯಾ ತುದಿಯೆಕ್ ಪತಾಕೊ, ಫುಲಾಂ ಝೆಲೆ ಬಾಂಧುನ್ ಸುರುಂಗಾರ್ ಕರ್ತಾ. ಏಪ್‌ಯಾ, ಹೋರ್‌ಯಾ ಮುನ್ಚೆಲೊ ಸ್ವರ್ ತಾರಕ್ ತಾಳ್ಯಾರ್ ಆಹಾಲ್ಲಾವ್ಹಿರಿತ್ತ್ ಮಾಡಿ ವೆಂಗೇಂತ್ ಧಲ್‌ಯ್ತಾ ಆನಿ ಧಾಂವಾಂತ್ತ್ ಮಾಡಿ ಹಾಡ್ಟಾ.

ಹೆಂಗಾ ಲಾಗುನ್ ಏಕ್ ಫಾರ್ಲ್ಲಾಂಗ್ ಪೂಯ್ಸ್ ಗಾಂವಾಂತ್ಲೆಂ ಮುಖ್ಯ್ ದೈವಸ್ಥಾನ್ ಆಹಾ. ಮಾಡಿ ಹಾಡುನ್ ಪ್ರಥಮಾರ್ ಥಂಯ್ ದೊವೊರ್ತಾ ಆನಿ ಗುಮ್ಟಾಂ, ಧೋಲ್ ವ್ಹಾಜವ್ನ್ ಥಾಗ್ ಮಾರ್ತಾ. ಮಾಡಿಯೆಕ್ ನಾರ್ಲ್ ಭೆತುನ್ ಸಗ್ಗೆ ಪಾಯಾಂ ಪಡ್ತಾ. ಪೊರ್ತುನ್, ಮಾಡಿ ಉಕ್ಲುನ್ ಅರ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಮಾರ್‌ತ್ತ್ ವೊರ್ತಾ. ಮಾಡಿಯೆಚ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಬೇಂಡ್, ವ್ಹಾಜಪ್, ಕೋಂಬ್, ಧೋಲ್, ಗುಮ್ಟಾಂ ಆಸ್ತಾ. ಮಾಡಿ ಹಾಡ್ಟಾನಾ ವಾಟೆರ್ ಮೆಳ್ಚೆಲ್ಯಾ ಗುತ್ತಾಂಚಾ, ಮೊರ್ಯಾದಿಚ್ಯಾ ಘರ್ಕಾಡ್ಯೆ ಮಾಡಿಯೆಕ್ ನಾರ್ಲ್ ಭೆತುನ್ ಗೌರವ್ ದಿತಾ.

ಮಾಡಿ ಹಾಡುನ್ ಗುರ್ಕಾರಾಲ್ಯಾ ಘರಾ ಮುಕಾರ್ ಆಸ್ಚಾ ಬಾಕೆರಾಂತ್ ದೊವೊರ್ತಾ. ಮಾಡಿ ಲಾವ್ಚೆಲ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾಲಾಗಿಂ ಆಂಬ್ಯಾಚೊ, ಕಚೊ ಆಹಾಲ್ಲೊ ಏಕ್ ಖಾಂಬೊ ಘಾಲ್ತಾ. ಹಾಕಾ 'ರಣ್ ಖಾಂಬೊ' ಮುನ್ ನಾಂವ್. ಹ್ಯಾ ಖಾಂಬ್ಯಾಕ್ ಧೋಲ್ ಬಾಂಧುನ್ ಧೊಲೀಚಾ ಏಕಾ ಕುಸೀನ್ 'ಗುರ್ಕಾರ್', ಆನಿಯೆಕಾ ಕುಸೀನ್ 'ಸರಂಗಿಕಾರ್' ವ್ಹಾಜಯ್ತಾ. ಧೊಲ್ ವ್ಹಾಜಯ್ತಾನಾ ಸರಂಗಿಕಾರ್ ನೊಮೊನ್ ಗಾಂಯ್ತಾ. ನೊಮೊನ್ ಗಾಂಯ್ತಾನಾ 'ಫಾಡಿ' ಆಹಾಲ್ಯಾರ್ ಖುಬ್ಯಾತಾ. ಆನಿ ಶಣ್ ಖಾಂಬ್ಯಾಕ್ ಹಾಪ್ಡಾಚ್ಯಾ ಉಯ್ತಾ. ಖುಬ್ಯಾಲ್ಲ್ಯೆ ಫಾಡಿ ರಣ್ ಖಾಂಬ್ಯಾಕ್ ಹಾಪ್ಡಾಚಾ ನಾಜೆಂ ಮುನ್ ನಂಬಿಕೆ ಆಹಾ. ಮೆಳ್ಳಿಲ್ಯೆ ಹೆರ್ ತಿಂಕಾಂ ಆಡ್ ರಾವುನ್ ಆಡಯ್ತಾ.

ನೊಮೊನ್ ಗಾಂವ್ನ್ ಮುಗ್ದಾತಾನಾ ಇಡೀ ಮಾಡಿಯೆಕ್ ಕೊಲು, ಭಾತಣ್ ಬಾಂಧುನ್‌ಮಾಡಿ ಲಾಯ್ತಾ. ಇಟ್ಲೆಂ ದಾತಾನಾ ಫಾಲೆಂ ದಾತಾ. ಲಾಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಡಿಯೆ

ಘೊಂವಾರಿಂ ಶಿರಿಂ, ಘಾತಣ್ ಘಾಲ್ತಾ. ಘೋಟ್ ಮಾಡಿಯೆಕ್ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾ. ಘೋಟ್, ಗುರ್ಕಾರ್, ಪಾಂಯ್ಂದಾನ್ ಸಾಂದೆ, ಮೆಳ್ಳಿಲೆ ಬಾರಾ ವಾಡ್ಯಾಂಚೆ ಗುರ್ಕಾರ್, ವಾಡ್ಯಾಗಾರ್ ಮಾಡಿಯೆಕ್ ನಾರ್ಲ್ ಘೆತ್ತಾ. ತಾಜ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಮಾಡಿಯೆ ಘೊಂವಾರಿಂ ಘಾಲ್ಲೆಲ್ಯಾ ಶಿರ್ಯಾಂಕ್ ಉಜೊ ಲಾಯ್ತಾ. ಬೇಂಡ್, ವ್ಹಾಜಪ್, ಕೋಂಬ್ ಸಮೇತ್ ಗುಮ್ಟಾಂಗಾರ್ ಸಗ್ಗೆ ಗಾಂಯಿತ್ತ ನಾಚಾತ್ತ ಮಾಡಿಯೆಕ್ ಪಾಂಚ್ ಘೊಂವಾಂಡೆ ಯೆತಾ. ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ದಾವ್ಚಾಕ್ ಆನಿ ಮುಡ್ಲಾ ಪೊಳ್ಟಾರ್ ಸುರ್ಯೊ ಉದೆವ್ಚಾಕ್ ಸೊಮ್ ದಾತಾ. ಮಾಡಿ ಲ್ಹಾಸುನ್ ದಾತಾನಾ ಸೂರ್ಯಾಲಿಂ ಸುರ್ವೆಚಿಂ ಕಿರ್ಣಾಂ ಲಾಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಡಿಯೆಕ್ ಪೊಡೋಕಾ ಮ್ಹಣ್ ಲೇಕ್. ತಿತ್ಲ್ಯಾ ಭಿತರ್ ಮಾಡಿ ಲ್ಹಾಸುನ್ ಹುಲ್ಲಾತ್ತಾ, ಶಿರಿಂ ಲ್ಹಾಸುನ್ ಭಸ್ಮ್ ದಾತಾ. ಘೊಟ್ ಆನಿ ಗುರ್ಕಾರ್ ಮಾಡಿಯೆಚೊ ಭಸ್ಮ್ ಕಾಡುನ್ ಪ್ರಸಾದ್ ರೂಪಾರ್ ಮೆಳ್ಳಿಲ್ಯಾ ಸಗ್ಯಾ್ಯಂಕೀ ದಿತಾ. ಮೆಳ್ಳಿಲಿ ಸೊಭಾ ಭಯಭಕ್ತಿನ್ ಹ್ಯೊ ಪ್ರಸಾದ್ ಘೆತಾ. ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಖೆಳಾತ್ತ ಮಾಂಡ್ ಚಡ್ಡಾ ಮಾಂಡಾರ್ ಹೊಳಿಯೆಚೊ ಖೇಳು ಖೆಳುನ್ ಹೆಂ ಆಚರಣ್ ಮುಗ್ದಾತ್ತಾ.

ಮಾಡಿ ಲ್ಹಾಸುನ್ ಹೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ಹೆಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚೆಂ ಆಚರಣ್ ವರ್ಸಾ ಪಾಟ್ಲೆಂ ವಾಯ್ಟ್ ಸಗ್ಗೆಂ ಲ್ಹಾಸುನ್, ಹ್ಯಾ ವರ್ಸ ನವೆಂ ಜೀವನ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ಸಾಂಕೇತಿಕ್ ರೂಪ್. ತ್ಯಾ ರಾತ್ತಿ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ಸಗ್ಯಾ್ಯ ಘರ್ಯಾದ್ದೆ ಜಾಗ್ರಣ್ ಆಸ್ತಾ. ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಕ್ ಹರ್‌ಯೆಕಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಲ್ಯಾ ಘರ್ಯಾಡೆ ಸೆವಿಯ್ಯೊ ರೊಸಾಚಿ ಪೊಳಿ ಕರ್ತಾ. ದಾರ್ಲೆ ಸಗ್ಗೆ ರಾತ್ತಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಹೊಳಿಯೆಕ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಬಾಯ್ಲೊ ರಾತ್ತಿ ಸೆವಿಯೊ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಸಂಭ್ರಮಾರ್ ಆಸ್ತಾ. ಮಾಂಡಾರ್ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಖೇಳು ಮಾರ್ತಾನಾ 'ಕಾಲ್ ಹೊಳಿ ಆಜ್‌ಪೊಳಿ ಹಾಡಾಂಗೇ ಸಾರಾರಾಂ (ಸಾರಾರಾಂ = ಸೆವಿಯೊ) ಮುನ್ ಗಾವ್ನ್ ನಾಚ್ತಾ. ಕಿಟ್ಲೆ ದುರ್ಬಳ್ಳೆ ದಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆ ದೀಸ್ ಸಗ್ಗೆ ಕುಡ್ಮಿಯೀ ದೊನ್ಪಾರಾಂ ನಾಂವ್ನ್, ದೇವಾ ಪೂಜಾ ಕರುನ್, ಪಾಯ್ಸ್‌ಗೊಡ್ಸೆಂ ಕರುನ್ ಭಾರೀ ಸಂಭ್ರಮಾರ್ ಜೆವ್ಣಣ್ ಕರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಕ್ ಕುಡ್ಮಿ ನೆವಿಂ ಲುಗ್ಟಾಂ ಘೆವ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ.

ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಚಾ ಪಾಂಚ್, ಸಾತ್ ಯಾ ನೊವ್ ದಿಸಾಂನಿ ಖೆಳಾಚೆಂ ಅಂತಿಮ್ ಆಚರಣ್ ಕರುನ್ ಮಂಗಳ ಕರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ದೀಸ್ ದಾವ್ಚೆಲೆಂ ಖೆಳಾಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಸಗ್ಗೆಂ ರಾಮಾಯಣಾಚಾ ಘಟನಾವಳಿ ರೂಪಾಚೆಂ. ರಾಮಾಯಣ್ ಕಾಮುದಹನಾಕ್ ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ನಿದರ್ಶನ್. ರಾಮರಾಜ್ಯ್ ಸಗ್ಯಾ್ಯ ರಿತಿರ್ ಏಕ್ ಸಮೃದ್ಧಿಚೆಂ, ತೃಪ್ತಿಚೆಂ, ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ್ ನಾಗರಿಕ್ ಜೀವನ್ ಮುನ್ ಕಲ್ಪನೆ ಕೆಲ್ಯಾರ್, ಹ್ಯಾಕಾ ವಿರೋಧ್ ದಾವ್ನ್ ಅನೀತ್, ಅಧರ್ಮಾನ್, ಕಾಮುಕತೆನ್ ಸೀತೆಕ್ ಚೊರುನ್ ವೆಲ್ಲ್ಯಾ ರಾವಣಾಲೆಂ ರಾಜ್ಯ್ ಅನಾಗರಿಕ್ ಜೀವನ್ ಮುನ್ ಯೆಕ್ಳಿಯೆಂತ್. ಹ್ಯಾ ರಾವಣ್ ರಾಜ್ಯಾಕ್ ಲ್ಹಾಸುನ್ ನಾಶ್ ಕರುನ್ ದುಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಾ, ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಣ್ ಮುಖಾಂತರ್ ಧರ್ಮ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ರಾಮಾಯಣ್, ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಹೊಳಿಯೆಕ್ ಏಕ್ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ನಿದರ್ಶನ್. ರಾವಣಾನ್ ಕಾಮಾಭಿಲಾಷೆನ್ ಸೀತೆಕ್ ಚೊರುನ್ ವೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ರಾಕ್ಷಾಕುಳಿಯೆಚೆಂ ನಿರ್ನಾಮ್ ದಾತಾ. ರಾವಣ ವಧೆಕ್ ಆನಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಹೊಳಿಯೆಚಾ ಕಾಮುದಹನಾಕ್ ಅರ್ಥ್‌ಪೂರ್ಣ್ ಸಂಬಂಧ್ ಆಹಾ. ಕುಡ್ಮಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪರ್ಬೆಕ್ ಖೆಳ್ತಾನಾ 'ರಾಮುರೇ ಲಕ್ಷಮಣ್ ಆನಂದ್ ಕುಳಿ -ಲಂಕಾ ಲ್ಹಾಸುನ್ ತೀನಿ ಕೇಲ್ಯಾ ಹೊಳಿ' ಮುನ್ ಗಾಂಯ್ತಾ. ಸೀತೆಕ್ ಆಶೆಲ್ಲೆಂ ರಾವಣಾಲ್ಯಾ ದುರಂತಾಕ್ ಕಾರಣ್. ಆನಿಯೆಕಾ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಸುಯ್ಲ್ಯಾರ್, ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹಾಚಿ ಹತ್ತೋಟಚಿ ಸಂಗತ್ ಹೆಂ ಆಚರಣ್ ಸಮರ್ಥನ್ ಕರ್ತಾ. ಕುಡ್ಮಿ ಖೆಳಾಂತ್ ರಾಮಾಯಣಾಚ್ಯೊ

ಘಟನಾವಳಿ ಗುಮ್ಟ್ಯಾಂರ್ ಯಾ ತೋಣಿಯಾಂರ್, ಥಂಯ್ ಥಂಯ್ ಪುರೊ ಸಾಂಗುನ್ ಮುಕಾರ್ಸುನ್ ವ್ಹೊರ್ತಾ. ಅಖೆರಿಕ್ ತೋಣಿಯಾಂ ಖೆಳಾರ್ ಸೇತು ಬಾಂಧುನ್, ಸೀತೆಕ್ ಫಾಟಿ ಹಾಡ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕರ್ತಾ.

ಮಾಯೆ ಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪಿಣಿ, ಮಾಯೆಲ್ಯಾ ಪ್ರೇರಣಾನ್ ಮಂಥರೆ, ರಾಮಾಕ್ ವನವಾಸಾಕ್ ಧಾಡ್ಚಾಕ್ ಕೈಕೆಕ್ ಉಪಾದೆಸ್ ದಿತಾ. ರಾಮ್ ವನವಾಸಾಕ್ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾನ್ ರಾಕ್ಸಾಲೆಂ ಸಂಹಾರ್ ದಾವ್ನ್ ಲೋಕಕಲ್ಯಾಣ್ ದಾತಾ. ಇಶಿ, ಕುಡ್ಮಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚ್ಯಾ ಹೊಳಿ ಪರ್ಬೆಂತ್ ರಾಮಾಯಣಾಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕರುನ್, ಅಖೆರಿಕ್ ಮಹಾದೇವಿಲಿ ಪೂಜಾ ಕರ್ತಾ. ಕಾಮದಹನಾಚೆಂ ಸಾಂಕೇತಿಕ್ ರೂಪ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾಚಿ ಹೊಳಿ ಕುಡ್ಮಿ ಸಮುದಾಯಾಂತ್ಲಿ ಒಡ್ಲಿ ಪರಬ್ ಮುನ್ನೆಂತ್.

ಕೊಂಬತ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ಕುಡುಂಬಿ ಶಿಗ್ಮ್ಯ ಪರ್ಬೆಚೆಂ ಆಚರಣ್ ಕಾಮದಹನ್ ರೂಪಾರ್ ಕರ್ತಾ ದಾಲ್ಯಾರ್ ಥೊಡ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂನಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ರಿತಿನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ತಾ. ದೃಷ್ಟಾಂತಾಕ್ 'ಮ್ಯೆಂದೇರಿ' ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಸಿಗ್ಮ್ಯ ಪುನ್ವೆಕ್ ಪೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆಹಾ. ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಕಿಶಿ ಕರ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಲೆಂ ವಿವರಣ್ ಹೆಂಗಾ ಸಕಯ್ಲ್ ದಿಲಾಂ.

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಂತ್ ಜೈನಕಾಶಿ ಮುನ್ ನಾಂವಾಗ್ಗೆಲ್ಲ್ಯ ಬಿದ್ರ್ಯಾಂ (ಮೂಡಬಿದ್ರೆ) ಲಾಗುನ್ ಫಡ್ಲಾ(ಪಶ್ಚಿಮ್) 5 ಕಿ.ಮೀ. ಪಯ್ಸ್ ಮರಕಡ ಮುನ್ಚೆಲೆಕಡೆ ಆಸ್ಚೆಲ್ಯಾ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಕ್ 'ಮ್ಯೆಂದೇರಿ' ಮುನ್ ನಾಂವ್. ಸಿಗ್ಮ್ಯ ಪುನ್ವೆಚಾ ದೋನ್ ದೆಹಾಂ ಆದ್ದಿಂ, ಮಾಂಡಾರ್ ಖೇಳು ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಗುರ್ಕಾರಾಲ್ಯಾ ಕುಟುಂಬಾದಾರ್ ಸಗ್ಗೆ ಮೆಳುನ್ ಪೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲಿ ವಿಷಯ್ ನಿಘಂಟ್ ಕರ್ತಾ. ಹಿ ಪೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್ ಗುರ್ಕಾರಾಲ್ಯಾ ಕುಟುಂಬಾಂತ್ ಭಾಯ್ರ್ ಲಾಗುನ್ ಹಾಡ್ಲೆಲ್ಯಾ ಮುತ್ತೆಸ್ತಾನಾಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ಕೋಣೀ ಎಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಕರ್ಯೆಂತ್. ಒಲೆಂ ಸೂತಕ್ ಆಹಾಲ್ಲ್ಯಾಂನಿ ಪೊಳಿ ಕರ್ಚಾಕ್ ದಾಯ್ನಾ.

ಆರ್ಲ್ಯಾ ಕ್ರಮಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಪೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾನ್ ಪುನ್ವೆಚಾ ಆರ್ಲ್ಯ ದೀಸ್ ಉಜಾಡ್ ದಾವ್ಕಾ ದಾಲ್ಯಾರ್ ನಾಂವುನ್, ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲ್ಯ ಪಾಂಚ್ ಘರ್ಕಾಡ್ಯೆ ಊಹ್ನು ತಿನಿ ದಿಲ್ಲೊ ತಾಂದುಳ್ ಹಾಡ್ಕಾ. ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ಆತಾನ್ ರಾವಯ್ಲಾಂ. ಕಿಯಾ ಮುನ್ಲ್ಯಾರ್ ವಾಡ್ಯಾಗಾರ್ ಆನಿ ಗಾಂವಾಂತ್ಲೆ 'ತಿಂಕಾಂ ತಿಟ್ಲಯೀ ಗತ್ ನಾ. ಪಾಂಚ್ ಘರಾಂ ಮಾಗುನ್ ಹಾಡುನ್ ಪೊಳಿ ಕರ್ತಾ' ಮುನ್ ದುರ್ಲೊಚಾಕ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಲೆ. ತಿಶಿ ದಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಆತಾನ್ ಗುರ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಕುಟುಂಬಾಂತ್ಲ್ಯ ಮ್ಹಾಲ್ಘಡ್ಯಾ ಘರ್ಕಾಡ್ಚೆ ಮೆಳುನ್ ಸುಮಾರ್ ಪಾಂಚ್ ಸೇರ್ ತಾಂದುಳ್ ಘಾಲುನ್ ಪೊಳಿ ಕರ್ತಾ. ಆದ್ಲ್ಯ ಕಾಲಾರ್ ಸೊಗ್ಳೊಲೊ ಉಡಿದ್ ದೊಳುನ್, ದಾಳ್ ಕರುನ್ ತಾಂದ್ಯಾ ಒಟ್ಟು ವಾಟ್ಟಾಲೆ. ಆತಾನ್ ದಾಳ್ ಮೊಲಾಕ್ ಹಾಡ್ಟಾ, ಪೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾನ್ ದೆವಾ ಘರ್ಕಾಡ್ಯೆ ಶೆಣ್ ಕಾಡುನ್ ಸುದ್ದು ಕರುನ್, ಪೊಳಿಯೆಕ್ 'ತಾಂದುಳ್ ಘಾಲ್ತಾಂ' ಮುನ್ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾಕಡೆ ಸಾಂಗುನ್, ತಾಗ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗಿ ಘೇವ್ನ್ ತಾಂದುಳ್ ಭಿಜಾಚಾ ಘಾಲ್ಕಾ. ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ತಾಗ್ಲಿ ಜೆವ್ಣಾಚಿ ಪೋಡ್ ಅರ್ಧ್ ಸೇರು ತಾಂದುಳ್, ಯೇಕು ನಾರ್ಸ್ಲ್ ರಾಂದಾಯೆಚೊ ಸಾಮಾನ್ ತಾಕಾ ದಿತಾ. ತಾನಿ ದೋನ್ ವೆಳಾಂಕ್ ಘರಾ ಭಿತರ್ ರಾಂದುನ್ ಥಂಯಿಂತ್ ಜೆವ್ಕಾ.

ಪೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ದೊನ್ಪಾರಾಂ ನಾಂವುನ್ ತಾಂದುಳ್ ವಾಟ್ಚಾಕ್ ಬಸ್ತಾನಾ 'ತಾಂದುಳ್ ವಾಟ್ಚಾಕ್ ಬಸ್ತಾಂ' ಮುನ್ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾಡೆ ಯಾ ಗುರ್ಕಾರಾಡೆ ಸಾಂಗುನ್ ತಿಂಗ್ಲಿ

ಒಪ್ಪಿಗಿ ಘೇವ್ನ್ ವಾಟ್ಟಾಕ್ ಚೊಡಾಕಾ. ವಾಟ್ಟಾ ಬಸ್ಸಾ ಆದ್ದಿಂ ಬಾಗಿಲ್ ಘಾಲ್ಕಾ. ವಾಟುನ್ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಬಾಗಿಲ್ ಕಾಡ್ಕಾ. ಘೊರ್ತುರ್ಯಾನ್ ಫಿಟ್ ದೊವೊರ್ತಾರ್ನಾ 'ಫೀಟ್ ದೊವೊರ್ತಾರ್ಂ' ಮುನ್ ಯಜ್ಮಾನ್ಯಾಕಡೆ ಯಾ ಗುರ್ಕಾರಾಡೆ ಸಾಂಗುನ್ ಫೀಟ್ ದೊವೊರ್ಕಾರ್. ಪೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾನ್ ತಾಂದುಳ್ ಭಜಾಚಾ ಘಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ದೆವಾ ಘರ್ ಸೊಡುನ್ ಆಪ್ಪಾಲ್ಯಾ ಘರ್ಕಾಡೆ ದಾಂವ್, ಭಾಯ್ರ್ ಭೊಂವ್ಚಾಕ್ ದಾಂವ್ ಉಯ್ಚಾಕ್ ನಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸೊಡುನ್ ತುಳು ಯಾ ಹೆರ್ ಭಾಸಾಂನಿ ಉಲೊವ್ಚಾಕ್ ನಾ.

ಪುನ್ವೆಚಾ ಆರ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ರಾತ್ತಿ ಮಾಂಡಾರ್ ಖೇಳು ಕಟ್ಲೆ ಪ್ರಕಾರ್ ದಾತಾ. ಖೇಳು ಭಾಯ್ರ್ ಕಾಡ್ಚೆಲೆಂ ಯಾ ಕಾಡಿನಾಹಾಲ್ಲೆಂ ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ನಿಘಂಟ್ ಕರ್ತಾ. ಮಾಂಡಾಯ್ಲೆ ಸಗ್ಗೆ ಗೆಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಜಾಗ್‌ಮಾಗ್ ರಾವ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಪೊಳಿ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಜೆವೊಣ್ ಕರ್ಕಾ. ಜೆವೊಣ್ ದಾವ್ನ್ ಘರ್ ಸುದ್ದು ಕರ್ನ್ ನಾಂವುನ್ ಇವ್ಕಾ. ನಾಂವುನ್ ಧವೆಲೆಂ ಮಡಿ ಲುಗಾಟ್ ನೆಹೊನ್ ಖೊಳ್ ಘಾಲುನು ಇವ್ಕಾ. ತೀ ನಾಂವುನ್ ಯೆತಾನಾ ಕೊಣ್‌ಯೀ ಮುಕಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಡ್ ಉತ್ರಾನೆಹೆಂ. ತಿಚೆಕಡೆ ಕೊಣ್‌ಯೀ ಉಲಯ್ನಾಹೆಂ. ತಿಯೆನ್ ಸೀದಾ ದೇವಾ ಘರಾಚ್ಯಾ ಬಾಗ್ಲಾ ಮುಕಾರ್ ಯೇವ್ನ್ ರಾವುನ್ 'ಪೆಡ್ಡೊನ್ ಕರ್ತಾರ್ಂ' ಮುನ್ ತೀನ್ ಪಾವ್ಟಿಂ ಸಾಂಗೋಕಾ. ಭಿತರ್ ಊಹ್ನು ಬಾಗಿಲ್ ಘಾಲ್ಕಾ. ಭಿತರ್ ಲಾಯಿಲ್ಲೊ ದಿವೊ ವಾಡ್ವಚಾಕ್ ನಾ.

ಹ್ಯಾ ಪೊಳಿಯೆಕ್ ಕುಡುಂಬಿ 'ಸನ್ನಾಂ' ಮುನ್ತಾ. ಕೊಗೊರ್ಯಾರ್ಲ್ಯಾಂನಿ ವೊಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ದಾಲಿಯಾಂನಿ ಕೆಳಿ ಪಾನಾಂ ದವರ್ನ್ ಫೀಟ್ ರೊಕೊನ್ ಉಕ್ಡುಚೆಲಿ. ಸಗ್ಗಿ ಪೊಳಿ ಉಕ್ಡುನ್ ದಾವ್ಸರ್ ರ್ಘುಮೆಚಾಕ್ ನಾ. ಲುತ್ತು ಗಿಳ್ಚಾಕ್‌ನಾ. ಉಜೊ ಫುಂಕ್ಚಾಕ್‌ನಾ. ಕೊಣಾಂಕಡೆ ಉಲವ್ಚಾಕ್ ನಾ. ಪಾನ್ಪೋಡು ಖಾವ್ಚಾಕ್ ನಾ. ಪೊಳಿ ಉಕ್ಡೊನ್ ದಾತರಿ 'ಪೊಳಿ ದಾಲಿ' ಮುನ್ ಆಪವ್ನ್ ಸಾಂಗ್ಚಾಕ್‌ನಾ. ಉಕ್ಡೊನ್ ದಾತರಿ ಸಾಧಾರ್ನ್ ಚಾರ್ ಜಾಮಾಂ ದಾತಾ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತಿಯೆನ್ ಕಹೊಲೊಯೀ ಏಕು ಸಬ್ದ್ ಕರುನ್ ಸೂಚನ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ತ್ಯಾ ಸಬ್ದಾಕ್ ಯೆಜ್ಮಾನ್ ರಾಕುನ್ ಜಾಗ್ರಣ್ ರಾವೊಕಾ. ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಕುಟುಂಬಾದಾರ್ ಸಗ್ಗೆ ಒಟ್ಟು ಮೆಳ್ಳಾವ್ ಸಗ್ಗೆ ಬಾಗ್ಲಾಡೆ ಯೇವ್ನ್ ರಾವ್ತಾನಾ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾನ್ ಬಾಗಿಲ್ ಕಾಡ್ಕಾ. ತೊವುಳಿಂ ಪೊಳಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಇವ್ಕಾ. ತೊ ದೀಸ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಚೊ ದೀಸ್.

ಯೆಜ್ಮಾನ್ ಏಕ್ ನಾರ್ಸ್ಲ ಏಕ್ ಫೊಪ್ಪಾ ವೀಡೊ ಘೆವ್ನ್ ಕುಟುಂಬಾದಾರಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಸಗ್ಗೆ ಭಿತರ್ ಯೆತಾ. ಸನ್ನಾಡೆ ವೀಡೊ ನಾರ್ಲ್ ದವರ್ನ್, ಪಾಂಯಾಂ ಪಡುನ್ ನಾರ್ಲ್ ಭೆತ್ತಾ. ಭೆತ್ಲೆಲ್ಯಾ ನಾರ್ಲಾಚಾ ಕಾಟ್ಲೆಚ್ಯೊ ಶಿರೊ ಕರುನ್ (ಕುಡ್ಕೆ ಕರ್ಚಾರ್ಕ್ ನಾ) ಎಕಾ ಪೊಳಿಯೇಕ್ ಏಕ್ ಶೀರ್ ದವರ್ಕಾ. ತೀ ಪೊಳಿ ಕುಟುಂಬಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ ಸುವಾಸಿನಿಕ್ ಏಕ್ ಪೊಳಿ, ಏಕ್ ಶೀರ್, ವೊವೊರ್ ದೊಗಾಂಕ್‌ಯೀ ಏಕೇಕ್, ಕನ್ಯಾಕ್ (ಜೆಡ್ವಾಕ್) ದೋನ್, ಕುಮಾರಕ್ (ಚೆಡ್ಯಾಕ್) ಏಕ್, ಒತ್ಯಾ ದಾರ್ಲ್ಯಾಕ್ ಏಕ್, ಒತ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಏಕ್ - ಹ್ಯಾ ಲೆಕಾನ್ ಕುಟುಂಬಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾಂಕ್ ದಿವ್ಕಾ. ಅರ್ಲ್ಯಾ ರಿವಾಜಿ ಪ್ರಕಾರ್ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಘರಾಕ್ ಏಕ್ ಮೊಯಾರ್ದ್ ದಿವ್ಕಾ. ಆತಾನ್ ಹೆಂ ಕ್ರಮ್ ನಾ. ಉರ್ಲೆಲ್ಯಾ ಸನ್ನಾಂತ್ ಮೆಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ಹರ್‌ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಏಕೇಕ್

ಕುಡ್ಕೊ ಪ್ರಸಾದಾ ರೂಪಾರ್ ದಿವ್ಕಾ. ಪೊಳಿ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲೆಕ್ ಏಕ್ ಸನ್ನ್, ಏಕ್ ಶೀರ್ ಕಾಟ್ಲಿ ದಿವ್ಚೆಲಿ ಮೊರ್ಯಾದ್. ಮಾಗಿರ್ ಉರ್ಲೆಲಿಂ ಸನ್ನಾಂ ಮ್ಹಲ್ಘಡ್ಯಾ ಘರ್ಕ್ಯಾಡ್ಚಾ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಗುರ್ಕಾರಾಕ್ ವಾಟೆ ಕರ್ತಾ. ಹೆಂ ಸಗ್ಳೆಂ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ವೀಡೊ ಕಾಡುನ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂನಿ ಪಾನ್ಪೊಡ್ ಖಾವ್ಚೆಂ.

ಪೊಳಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ತಾಂದುಳ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಮಾಂಡ್ ದೆಂವ್ತಾ. ಪೊರ್ತುನ್ ಮಾಂಡಾರ್ ಯೇವ್ನ್ ತೈ ಗೆಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಕಹಲಿಯೀ ಪೊಳಿ ಭಾಕ್ರಿ ಕರ್ಯೆತ್. ತೆದೊಳ್ ಭಿತರ್ ಕಹಲಿಯೀ ಪೊಳಿ ಭಾಕ್ರಿ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಾ. ಏಕಾ ವೆಳೆಕ್ ಹೆರ್ ಘರ್ಕ್ಯಾಡೆ ಪುನ್ವೆಚೊ ಸೆವಿಯೊ ಕರಯ್ಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ಮಾಂಡಾಯ್ಲೆ ಖೆಳ್ಗಡಿ ದೆಂವಾಸೆರ್ ತಿ ಪೊಳಿ ಘರಾಂತ್ ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಕ್‌ಯಿನಾ. ಘರ್ಕ್ಯಾಡ್ಚಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ಖಾವ್ಚ್ಯಾಕ್‌ಯೀ ನಾ. ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ದೇವ್‌ಕಾರ್ಯೆಂ ಆಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ ಸಾಕಾನಿಂ ಫಳಾಹಾರ್ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಪೊಳಿ ಕೆಲ್ಲೆ ಬಾಯ್ಲೆನ್ ನಾಂವುನ್ ಸಿತಾಕ್ ತಾಂದುಳ್ ಘಾಲ್ಕಾ.

ಚೆಡ್ಯೆ ಖೆಳ್ಗಡಿ ಸಾಕಾನಿಂ ಉಸ್ಕೆ ಪುಲಾಂ ಘೆವ್ನ್ ಯೆತಾ. ಈಲ್ಲ್ಯೆ ಚೆಡ್ಯೆ ಸೀದಾ ಮಾಂಡಾರ್ ಇವ್ಚ್ಯಾಕ್ ನಾ. ತೇ ಮೊಗಾಂಟ್ಯಾ ಭಾಯ್ರ್ ರಾವೋಕಾ. ಗುರ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಯೆಜ್ಮಾನ್ ತ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಮಾಂಡಾರ್ ಆವೋಕಾ. ತೀನಿಂ ಚೆಡ್ಯಾಂಕ್ ದೋನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಭಾಯ್ರ್ ದಿವ್ಕಾ. ಚೆಡ್ಯೆ ತಿಂ ಗುಮ್ಟಾ ವಾಜಯ್ತ್ ಖೆಳಾತ್ ಮಾಂಡಾರ್ ಇವ್ಕಾ. ಯೆತಾನಾ ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ಗಾಂವ್ಕಾ.

ಪಚ್ಯಾರೇ ಪಚಾ ಪಚಾ, ಪಚಾ ಥಾಪಿಯಾ

ಪಚ್ಯಾರೇ ಪಚಾ ಪಚಾ, ಫೀಟ್ ಥಾಪಿಯಾ

ಇಹಿ ಈಲ್ಲ್ಯೆ ಚೆಡ್ಯೆ ತುಳಸಿಕ್ ದಿವ್ಯಾಕ್ ಏಕು ಭೊಂವಾಂಡೊ ಖೆಳುನ್ ಮಾಂಡಾರ್ ಪಾಂಚ್ ಗಾನಿಂ ಗಾಂವ್ಕಾ. ಇಟ್ಲೆಂ ದಾಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಚೆಡ್ಯಾಂಕ್ ಏಕು ನಾರ್ಲ್, ವೀಡೊ ಆನಿ ಇಲ್ಲೆಂ ಗೋಡ್ ದಿಲ್ಯಾರ್ ಚೆಡ್ಯೆ ಭಾಯ್ರ್ ಥಾಗ್ ಮಾರ್ಚ್ಯಾಕ್ ಉಯ್ತಾ.

ಹಾಚ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಮಾಂಡಾರ್ ದೇವಾ ಘರಾಂತ್ ಗುರ್ಕಾರಾನ್ ತಾಂದ್ಯಾಚಾ ಫಿಟಾನ್ ಪಾಂಚ್ ಜಿಡ್ಯಾಂಚಾ ಸರ್ಪಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಕರುನ್ ಕೆಳಿಚ್ಯಾ ಪಾನಾಂತ್ ದವರ್ಕಾ. ಬೊನಾಂತ್ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾನ್ ನಿತಳ್ ಕರುನ್ ರೊನಿಲಾಗಿಂ ಗೊರ್ಯಾ ಸಾಪ್ಯಾ ರುಕಾಚೊ ಫಾಟೊ ಲಾವ್ಕಾ. ಗುರ್ಕಾರಾನ್ ಕುಟುಂಬಾ ಭಾಯ್ಲ್ಯಾ, ದೊಗಾಂ ದಾರ್ಲ್ಯಾಂಚೆ ಪಾಯೆ ಧುವ್ಕಾ. ತಾಚಾ ಮಾಗಿರ್ ಘರಾ ಭಿತರ್ ಯೇವ್ನ್ ಕೆಳಿಚಾ ಪಾನಾಂತ್ ದವರ್ಲೆಲೆಂ ಸರ್ಪಾಚೆಂ ರೂಪ್ ಪಾನ್ ಸಮೇತ್ ಹರ್ವ್ಯಾಣಾಂತ್ ದವರ್ನ್ ತುಳ್‌ಸಿ ಮುಕಾರ್ ಹಾಡುನ್ ದವರ್ಕಾ. ಆದ್ದಿಂ ಗುರ್ಕಾರಾನ್ ಪೂಜಾ ಕರುನ್, ನಾರ್ಲ್ ಭೆತುನ್ ನಾಗಾರೂಪಾಕ್ ದೂಧ್ ರಕಯ್ಲ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ಕುಟುಂಬಾಂತ್ ಚೆಡೊ ದಾಲ್ಲೊ ಹರ್ ಏಕ್ಲೊಯೀ ದೂಧ್ ರಕಯ್ತಾ. ಬಾಯ್ಲ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ನಾಗಾಕ್ ದೂಧ್ ರಕವ್ಚ್ಯಾಕ್ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ಪರ್ವಣ್ಗಿ ನಾ. ಏಕ್ ದೋನ್ ತಾಂಬಿಯೆ ದೂಧ್ ನಾಗಾರೂಪಾಕ್ ಸಮೇತ್ ಆಂಗ್ಣಾಂತ್ ರಕಯ್ತಾ. ತೇಂ ದೂಧ್ ಸುಣೆಂ ಹಾಪ್ಡಾನಾಹಾಲ್ಲ್ಯಾವಿರಿಂ ಉದಿಕ್ ರೊಕೊವ್ನ್ ಅರ್ಪುಕಾ. ತಾಚ್ಯಾ ಮಾಗಿರ್ ನಾಗಾ ರೂಪ್ ಆಹಾಲ್ಲೆಂ ಪಾನ್ ಹರ್ವ್ಯಾಣಾಂತ್ ದವರ್ನ್ ಬೊನಾಂತ್ ವೊರೊಕಾ. ರೊನಿಡ್ಯೆ ಹರ್ವ್ಯಾಣ್

ವವರ್ತಾರ್‌ನಾ ಪಾನ್ ಮಾತ್ರ ದವರ್ತಾ. ಪಾಂಚ್ ವೀಡ್ಯೆಯಿ ದವರ್ತ್ಯಾ. ಸಾಗಾ ರೂಪಾಕ್ ದೂಧ್ ದೊಕವ್ನ್, ದೊನಿಕ್ ದೂಧ್ ದೊಕೊವ್ಯಾ. ಪಾಂಚ್ ವೀಡ್ಯಾಂತ್ ಚಾರ್ ವೀಡ್ಯೆ ಕಾಡ್‌ಯೆಂತ್, ಏಕ್ ವೀಡೊ ಥಂಯಿಂತ್ರ ಸೊಡ್ಯಾ. ತೀರ್ಥ್ ನಾರ್ಲ್ಲಾ ವೊಳ್ಯಾಂತ್ ಕಾಡುನ್ ತಾಂಬಿಯಾಂತ್ ಘಾಲ್ಯಾ. ಹಾಚಾ ಮಾಗಿರ್ ಗುರ್ಕಾರ್ ಆನಿ ಮಾಲ್ಘಡ್ಯಾ ಘರ್ಕಾಡ್ಯಾ ಯೆಜ್ಮಾನ್ಯಾನ್ ದೊಗಂತ್ ಹಾತ್ ಘಾಲ್ನು ಪ್ರಸಾದ್ (ಮೃತ್ತಿಕ್, ರೊಣಂತ್ಲಿ ಮೋವ್ ಮಾತ್ತಿ) ಕಾಡ್ಯಾ. ಇಪಿ ಕಾಡ್ಲಲೊ ಮೃತ್ತಿಕ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಹರ್ವ್ಯಾಣಾಂತ್ ಘಾಲ್ನು ಮಾಂಡಾರ್ ಹಾಡುನ್ ತುಳ್‌ಸಿ ಮುಕಾರ್ ದವರ್ನ್ ಮೆಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್ ಬಟ್ವಾಡೆ ಕರ್ತಾ. ಕುಟುಂಬಾಂತ್ ಕೊಣಾಕ್‌ಯೀ ಈಸ್ ಹಾಪ್ಡಾಲ್ಯಾರ್ ಹೊ ಪ್ರಸಾದ್ ಆನಿ ತುಳ್‌ಸಿಂತ್ಲಿ ಮೃತ್ತಿಕೆತ್ರ ವೊಕಾದ್ ದಾವ್ನ್ ಉಪ್ಯೋಗ್ ದಾತಾ.

ದೆವಾ ಘರ್ಕಾಡ್ಡೆ ದೇವ್‌ಕಾರ್ಯಾಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ದಾವ್ನ್, ತೇಲ್ ಪುಸುನ್, ಫುಲಾಂ ಮಾಳುನ್ ದಾವ್ಸೆರ್ ಚೆಡ್ಡೆ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ನಾಂವುನ್ ಯೇವ್ನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಪೂಜಾ ಕರುನ್ ಭಾಯ್ರ್ ತಯಾರ್ ರಾವ್ತಾ. ತೇ ದೋನ್ ಗುಮ್ಟಾಂನಿ ಥೊಡಿ ಕಾಟ್ಲ ಘಾಲ್ನ್ ಘೇವ್ನ್ ಯೆತಾ. ತಿಂಕಾಂ ಆನಿಯೆಕ್ ಗುಮಾಟ್ ಭಿತರ್ ಲಾಗುನ್ ದಿವ್ಯಾ. ಮಾಂಡಾರ್ ಆಹಾಲ್ಲ್ಯೆ ಸಗ್ಳೆ ಭಾಯ್ರ್ ಊಪ್ನು ಚೆಡ್ಯಾಂಡಾ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೇಳ್ ಘೇವ್ನ್ ಮಾಂಡಾರ್ ಯೆತಾ. ಭಿತರ್ ಯೆತಾನಾ ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ಗಾಯ್ತಾ.

ಸೇತು ಬಿಂಡೇತೊ ರಾವು ವಾರ್‌ಗೇ (2)
ರಾವು ವಾರ್‌ಗಾನಿಂ ಗೇಲಾ ಪಾರೇಗೆ
ರಾವಾ ಲಾಗ್‌ಲ್ಯೋ ಸಾಗೊರ್ ಖೆಳೊಂ ವೊಡೀ
ರಾವುನ್ ವಾರ್‌ಯಾಲ್ಯೊ ಜಳಾಂ ವೊಧೆಂ ವೋಡೀ
ರಾವು ಉತರಲೋ ಅಲ್ತಡಿ ಪೊಲ್ತಡಿ
ಓರಾವು ಉತರಲೊ ಪುಯಿಲ್ಯಾ ತಡೀ

ಹೆಂ ಗಾನೆಂ ಗಾಯ್ತ್, ಗುಮ್ಟಾಂ ವಾಜಯ್ತ್, ದಿವ್ಯಾಕ್ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ್ ಯೇವ್ನ್ ತುಳ್‌ಸಿ ಮುಕಾರ್ ಕಾಟ್ಲ ಹುಮಿತ್ತಾ. ತೀ ಕಾಟ್ಲ ಮೆಳ್ಳೆಲ್ಯಾ ಸಗ್ಳ್ಯಾಂಕ್‌ಯೀ ಬಟ್ವಾಡೆ ಕರ್ತಾ. ಇಟ್ಲ್ಯಾರ್ ಮ್ಯೆಂದೇರಿ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಚೆಂ ಕ್ರಮ್ ಅಖೇರ್ ದಾತಾ. (ಮಾಹೆತ್ ಬಾಬಣ್ಣ ಮ್ಯೆಂದೇರಿ)

ಕೊಡಿಯಾಳ್ ನೇತ್ರಾವತಿ ನಂಯ್ ಪಲ್ತಡಿ, ರಾಣಿಪುರಲಾಗ್ಗಿಂ 'ಕುತ್ತಾರ್' ನಾಂವಾಂಚೊ ಕುಡ್ಮ್ಯಾಂಲೊ ಏಕ್ ವಾಡೊ ಆಹಾ. ಹ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಕ್ 'ಉಜ್ಯಾ ಓಕ್ಳಿ' ದಾತಾ. ಹೆಂಗಾ ವಾಡ್ಯಾಚಿ ಏಕ್ ಬಾಂಯ್ ಅಹಾ. 'ಹ್ಯಾ ಬಾಂಯ್‌ಂತ್ಲೆಂ ಉದಿಕ್ ಪವಿತ್ರ್. ತೆಂ ನಾಂವ್ಲ್ಯಾರ್ ಉಜ್ಯಾಚೆಂ ಭ್ಯೆಂ ನಾ'ಮಸ್ವೆಲೆಂ ನಂಬಿಕೆ ಆಹಾ. ಶಿವರಾತ್ರಿಕ್ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ ಖೇಳ್‌ಮೆಳಾಚೆಂ ಅಭ್ಯಾಸ್ ಪುನ್ವೆಚಾ ಆರ್ಲ್ಯಾ ದೀಸ್ ಭಿತರ್ ಚಲ್ತಾ. ಶಿಗ್ಮ್ಯಾ ಪುನ್ವೆಚಾ ಸಾಂಜೆರ್ ವಾಡ್ಯಾಗಾರ್ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಸಗ್ಳೆ ತ್ಯಾ ಬಾಂಯ್ಟಿಂ ಉದಿಕ್ ನಾವ್ತಾ. ರಾತ್ತಿ ಸಾಧಾರ್ನ್ ನೊವ್ ಘಂಟ್ಯಾಂಕ್ ರಾಯ್‌ಭಾರ್‍ಯಾಗೇರ್ ಅಂಗ್ಣಾಂತ್ ಸಗ್ಳೆ ವಾಡ್ಯಾಗಾರ್ ಮೆಳುನ್ ಖೇಳ್ ಖೆಳ್ಟಾ

ರಾಯ್‌ಭಾರಿ ತಳಿ ಕರುನ್ ಖೆಳ್ಗಾಡ್ಯಾಂಕ್ ಗೌರವ್ ದಿತಾ. ತಳಿ ಕರ್ತಾನಾ ಪಾತ್ರಿ ಖುಬ್ಯಾಚೆಲೆಂ ವಾಡಿಕೆ ಆಹಾ. ಖೆಳುನ್ ದಾಲ್ಲೆಂತ್ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ದೆಂವುನ್ ಗುರ್ಕಾರಾಲ್ಯಾ ಮಾಂಡಾರ್ ಖೇಳು ಘೇವ್ನ್ ಯೆತಾ. ಯಥಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಹೆಂಗಾ ಗುಮ್ಟಾಂರ್ ಖೇಳು ಸುರು ದಾತಾ. ತಳಿ ಕರುನ್ ಗುಮ್ಟಾಂ ಖೇಳ್ ರಾವಯ್ತಾ ಆನಿ ತೋಣಿಯಾಂ ಖೇಳ್ ಸುರು ಕರ್ತಾ. ವಿವಿಧ್ ಪ್ರಕಾರಾಂಚೊ ತೋಣಿಯಾಂ ಖೇಳ್ ವಾಡ್ಯಾಚೆ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಆನಿ ಸ್ತ್ರಿಯೆ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಖೆಳ್ಟಾ ಹ್ಯಾ ವಾಡ್ಯಾಂತ್ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಸುರುಂಗಾರ್ ಕರೀನಾ. ಫುಲಾಂ ಝೆಲೆ ಘಾಲ್ನ್ ತುಳ್‌ಸಿಕ್ ಸುರುಂಗಾರ್ ಕರ್ತಾ.

ಸಾಧಾರ್ನ್ ಬಾರಾ ಘಂಟ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ತುಳ್‌ಸಿಲಾಗಿಂ ಪೊನ್ಸಾಚಿಂ ಲಾಂಕ್ಡಾಂ ದಾಳುನ್ ಉಜೊ ಲಾಯ್ತಾ. ತಾಚೆ ಇಂಗ್ಳೆ ದಾವ್ಯೆರ್ ಕಟ್ಟ್‌ಕಟ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಕಾರ್ ತೋಣಿಯಾಂ ಖೇಳ್ ಖೆಳ್ತೇತ್ ಆಸ್ತಾ. ಸೇತು ಬಾಂಧ್ಚೆಲೆಂ ಗಾನೆಂ ಸುರು ಕರ್ತಾನಾ ತೀಗ್‌ದಾನ್ ಪಾತ್ರಿ ಖುಬ್ಯಾತಾ. ತೆದೊಳ್ ಲಾಂಕ್ಡಾಂ ಜಳೊನ್ ಇಂಗ್ಯಾ್ಯಂಚಿ ರಾಸ್ ದಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಇಂಗ್ಯಾ್ಯಂಚೆ ರಾಸಿರ್ ಆದ್ದಿಂ ಪಾತ್ರಿ ಉಡ್ಟಾ, ಪಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ಹರ್‌ಎಕ್ಲೊ ತೋಣಿಯಾಂ ಖೆಳ್ಗಾಡಿ ಖೆಳಾತ್ ಖೆಳಾತ್ ತ್ಯಾ ಇಂಗ್ಯಾ್ಯಂ ರಾಸಿರ್ ಉಡ್ಟಾ ಹಿ ಎಕಾ ಲೆಕಾನ್ ಇಂಗ್ಯಾ್ಯಂಚಿ ಓಕುಳಿ ಮ್ಹಣ್ಯೆಂತ್. ಪಾಂಚ್ ಭೊಂವಾಂಡ್ಯೆ ಇಂಗ್ಯಾ್ಯಂತ್ ಖೆಳ್ಯಾ್ಯ ಮಾಗಿರ್ 'ಉಜಾಪೋದ್' ಗಾಂವ್ನ್ ತೋಣಿಯಾಂ ಖೇಳ್ ರಾವಯ್ತಾ. ಇಂಗ್ಯಾ್ಯಂಚಿ ರಾಸ್ ಫಿಟೊ ದಾವ್ನ್ ಕರಿ ದಾತಾ. ಗುರ್ಕಾರ್ ಪಾತ್ರಿ ತೀ ಕರಿ ಆನಿ ತುಳ್‌ಸಿಂತ್ಲಿಂ ಫುಲಾಂ, ಪ್ರಸಾದಾ ರೂಪಾರ್ ಸಗ್ಯಾ್ಯಂಕೀ ದಿತಾ.

ಆಮ್ಚೆಲ್ಯೊ ಪುರಾತನ್ ಪರಂಪರೆಚ್ಯೊ ವಿಧಿವಿಧಾನಾಂ, ನಂಬಿಕೆ, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ನಡವಳಿಕೆ ಪೂರ್ತಿದಾವ್ನ್ ಶ್ರದ್ಧೆಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಸೀಮಿತ್ ದಾಯ್ನಾಸಿ ತಾಜಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ್ ಆಹಾ. ಆಯ್ಚೆಂ ಆಧುನಿಕ್ ಜನಾಂಗ್ ಆಮ್ಚೆಲ್ಯೊ ರಿತಿರಿವಾಜಿ, ಪರ್ಬೊ, ನಂಬಿಕೆ ನಡವಳಿಕೆ, ಆಚಾರ್ ವಿಚಾರ್ ಸಗ್ಗೆ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಯಾ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಕೊನ್ಯಾ್ಯಕ್ ಲೊಕುಚೆಂ ಆನಿ ತಿರಸ್ಕಾರ್ ಕರ್ಚೆಂ ಬೆಜಾರಾಯೆಚಿ ಸಂಗತ್. ಹಾಚ್ಯಾ ಬದ್ದಾಲ್ ತಾಚ್ಯಾ ಫಾಟ್ಲ್ಯಾನ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ್ ನಿಜ್ ಕಾಂಯ್ ಆಹಾಗೀ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಶೋಧಕ್ ದಿಷ್ಟಿನ್ ಚಿಂತನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಬರೆಂ. ಏಕ್ ದೋನ್ ದೃಷ್ಟಾಂತ್ ದಿವ್ಚೆಂ ದಾಲ್ಯಾರ್ - ದಿಷ್ಟ್ ಕಾಡ್ಚೆಲೆಂ ಕ್ರಮ್. ಹೆಂ ಏಕ್ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಮ್ಹಣ್ ಮುಲ್ಯಾಕ್ ಲೊಕೊವ್ಚೆಲ್ಯಾವ್ಯಿರಿಂ ನಾ. ಹಾತಿಂತ್ ಮೀಟ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಘೇವ್ನ್ ಸಗ್ಯಾ್ಯ ಆಂಗಾಕ್ ನಿವಾಳುನ್. ತ್ಯಾ ಮುಖಾಂತರ್ ವಾಯ್ಟ್ ದೀಷ್ಟ್ ವಾರೆಂ ಯಾ ಖಂಚ್ಯೆಂಯೀ ದೂಖ್ ಪಯ್ಸ್ ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಂತ್‌ಯೀ ಮೋನ್ ವಿಶೇಸ್ ರಿತಿನ್ ವಾವ್ರ್ ಕರ್ತಾ ಇಟ್ಲೆಂ ಮಾತ್ರ್ ನೂ. ದೇವಾಲೆಂ ಕಿರಿಟ್ ಮಾತ್ಯಾಕ್ ಲಾವ್ಚೆಂ, ತೀರ್ಥ್ ಘೆವ್ಚೆಂ, ಗಂಧ್ ನಿಡ್ವಳೆಕ್ ಲಾವ್ಚೆಂ, ಭಸ್ಮ್ ಪುಸ್ಚೆಂ, ಆಂಗೊವ್ಣ್ ಕರ್ಚೆಂ - ಹೆಂ ಸಗ್ಗೆಂ ಮೊನಾಕ್ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಾಚೆ ಸಂಕೇತ್ ಧಾಡ್ತಾ. ಬರೆಂ ದಾತಾ ಮ್ಹಣ್ಚೆಲೊ ವಿಶ್ವಾಸ್ ಆದ್ದಿಂ ದಾವ್ಕಾ - ಉರ್ಲೆಲೆಂ ಆಪಾಪಿಂ ದಾತಾ. ಹ್ಯಾ ಆತ್ಮ್‌ವಿಶ್ವಾಸಾಕ್, ಮೊನಾಚ್ಯಾ ಸಂತೊಸಾಕ್, ಜೀವನಾಚಾ ಶಾಂತಿ ಸಮಾಧಾನಾಕ್ - ಪರ್ಬೊ, ಪೊಳಿ ಆಚರಣಾಂತ್ ಈಲ್ಯೊ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಪರ್ಬೊ ಆಚರಣಾನ್ ಮುಕಾಯ್ಲ್ಯಾ ಜೀವನಾಕ್ ಸ್ಫೂರ್ತ್ ಮೆಳ್ಟಾ

ಕುಡ್ಮಿ ಬೊಲಿಚಿ ಸಬ್ದಾಂವಳ್

ದಾವ್ನ್ - ಜಾವ್ನ್
ದೆಹೆಲ್ಯೊ - ದಿಸ್ಲ್ಯೊ
ದಯ್ತ್ - ಜಯ್ತ್
ಪೊಡ್ಚೆಲೆಂ - ಪಡ್ಚೆಲೆಂ
ಯೆಳ್ಚೆಲೆಂ - ವ್ಹಾಳ್ಚೆಂ
ಸೊಮ್ದ್ರ್ - ದರ್ಯೊ
ಸುಯ್ಲೊ - ಪಳಯ್ಲೊ
ಬದ್ಯಾಚಾಕ್ - ಜಿಯೆಂವ್ಕ್
ಸುವ್ಚಾಕ್ - ಪಳೆಂವ್ಕ್
ದಾವ್ಕಾ - ಜಾವ್ಕಾ
ವಿಧಿಕ್ - ರಿತಿಕ್
ನಾಹಾಲ್ಲೊ - ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ
ದಾಲೊ - ಜಾಲೊ
ಮುನ್ಲ್ಯಾರ್ - ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್
ಪೊರ್ಮಳ್ - ಪರ್ಮಳ್
ಜೇವಾಕ್ - ಕುಡಿಕ್
ದಾವ್ಚೆಲೆ - ಜಾವ್ಚೆ
ದಿಸ್ಚೆಲ್ಯೊ - ದಿಸ್ಚೊ
ಆಮ್ಚೆಲ್ಯಾ - ಆಮ್ಚ್ಯಾ
ಮೊನಾ ಸೊಂತೊಸಾಕ್ - ಮನಾ ಸಂತೊಸಾಕ್
ಪುಂದಾಯಿಲ್ಲ್ಯೊ - ಪುಂಜಾಯಿಲ್ಲ್ಯೊ
ಮಾಹ್‌ಳಿ - ಮಾಸ್‌ಳಿ
ಯೆಹೆಲ್ಯಾ - ಅಸಲ್ಯಾ
ಮ್ಹಣ್ಚೆಲ್ಯಾಕ್ - ಮ್ಹಣ್ಚ್ಯಾಕ್
ಇವ್ಜೆಲ್ಯೊ - ಇವ್ಚೊ
ಕರ್ಚೆಲ್ಯಾ - ಕರ್ಚ್ಯಾ
ದಾಯ್ನಾಹಾಲ್ಲಿ - ಜಾಯ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲಿ
ಆಹಾ - ಆಸಾ
ಧಾಪುನ್ - ಧಾಂಪುನ್
ನೊಮ್ಗೊಲ್ಯಾ - ಪಾತ್ಯೆಲ್ಲ್ಯಾ
ದೆವಾಲೆಂ ರೂಪ್ - ದೆವಾಚೆಂ ರೂಪ್
ಜೇವನಾಂತ್ - ಜೆಣ್ಯೆಂತ್
ಉರ್ವೊನ್ - ಉರವ್ನ್
ದೆಹೆಲ್ಯಾರ್ - ದಿಸ್ಲ್ಯಾರ್
ದಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ - ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್
ಪ್ರವೃತ್ತಿಚೆ ನೂ - ಪ್ರವೃತ್ತಿಚೆ ನೈಂ
ಬೇಟ್ - ಬೋಂಟ್
ಬೊದ್ಕತ್ತ್ - ಜಿಯೆತ್ತ್
ದಾವ್ನ್ ಆಹಾಲ್ಲೆ - ಜಾವ್ನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ
ಆಹಾಲ್ಲೆ - ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ
ಲಾಗುನ್ - ಥಾವ್ನ್
ಇಹಿ - ಅಸೆಂ
ಉಯ್ಜಲಿ - ವೆಚಿ
ನೆವ್ಯಾ - ನವ್ಯಾ
ಗಾನಿಂ - ಪದಾಂ
ಬೊರೊಪ್ - ಬರಪ್
ಘೊಡೊವ್ನ್ - ಘಡವ್ನ್
ದೊವರ್ಲ್ಯಾ - ದವರ್ಲ್ಯಾ
ಖಚ್ಚಿಯೀ - ಖಂಯ್ಚಿಯೀ
ನೂ - ನೈಂ
ದಾಲ್ಲ್ಯಾ - ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ
ಮೊನಾಂತ್ಲ್ಯಾ - ಮನಾಂತ್ಲ್ಯಾ
ಸಾನ್‌ಸಾನ್ - ಲ್ಹಾನ್‌ಲ್ಹಾನ್
ಸರಿದಾಲ್ಲ್ಯಾ - ಸರಿ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ
ನಾಹಾಲ್ಲೊ - ನಾತ್‌ಲ್ಲೊ
ಲಾಗುನ್ - ಥಾವ್ನ್
ನಾಹ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್ - ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್
ಉಯ್ತಾ - ವೆತಾ
ಮುನ್ಚೆಲೊ - ಮ್ಹಳ್ಚೊ
ಧಲ್‌ಯ್ತಾ - ಜಲಯ್ತಾ
ಥಾಗ್ - ಗುಮ್ಟಾ ಪದಾಂಚೊ ಏಕ್ ಥರ್

ಗುತ್ತಾಂಚಾ - ಮಾನಾಚಾ (ಗುತ್ತು-ತುಳು)
ಬಾಕೆರಾಂತ್ - ವಿಶಾಲ್ ಗಾದ್ಯಾಂತ್
ಕಬೊ - Y ಆಕಾರಾಚೊ ಖಾಂದೊ
ಫಾಡಿ - Magician
ಹಾಪ್ಡಾಚ್ಯಾ - ಹಾಪ್ಡೊಂಕ್
ನಾಜೆಂ - ನಜೊ
ಭೋಟ್ - ಪುರೋಹಿತ್
ಮುಡ್ಲಾ - ಉದೆಂತಿ
ಮ್ಹೊಳ್ಬಾರ್ - ಮ್ಹಳ್ಬಾರ್
ಖೆಳ್ಗಾಡಿ - ಗುಮ್ಟಾಂಗಾರ್
ಮುಗ್ದಾತಾ - ಸಂಪ್ತಾ
ದಾರ್ಲೆ - ದಾದ್ಲೆ
ದುಬೊರ್ಳ್ಯೆ - ದುಬ್ಳೆ
ಜೆವೊಣ್ - ಜೆವಾಣ್
ನೆವಿಂ ಲುಗ್ಟಾಂ - ನವಿಂ ವಸ್ತುರಾಂ
ಯೆಕ್ಷಿಯೆಂತ್ - ಚಿಂತ್ಯೆಂತ್
ಸುಯ್ಲ್ಯಾರ್ - ಪಳೆಯ್ಲ್ಯಾರ್
ಕಿಹಿ - ಕಶೆಂ?
ಪೂಯ್ಸ್ - ಪಯ್ಸ್
ದೆಹಾಂ - ದಿಸಾಂ
ಒಲೆಂ - ಅಶುದ್ಧ್
ಆರ್ಲ್ಯಾ - ಆದ್ಲ್ಯಾ
ಊಹ್ನು - ವಚೊನ್
ಕಿಯಾ - ಕಿತ್ಯಾ
ತಿಹಿ - ತಶೆಂ
ಸೊಗ್ಳೊಲೊ - ಸಗ್ಳೊಲೊ
ದೊಳುನ್ - ದಾಳ್ ಕರುನ್
ಬೊಹಾಕಾ - ಬಸಾಜಾಯ್
ಫಾಲ್ಕಾ - ಫಾಲುಂಕ್ ಜಾಯ್
ಕಾಡ್ಕಾ - ಕಾಡಿಜಾಯ್

ಭಿಜಾಚ್ಯಾ - ಭಿಜಾತ್
ಉಯ್ಚ್ಯಾಕ್ - ವೆಚಾಕ್
ಧೆವೆಲೆಂ - ಧೊವೆಂ
ನೆಹೊನ್ - ನೆಸೊನ್
ಮುಕಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ - ಮುಕ್ಲ್ಯಾನ್
ಉತ್ರಾನೆಹೆಂ - ಉತ್ರೊಂಕ್‌ನಜೊ
ಉಲಯ್ಚಾಹೆಂ - ಉಲಂವ್ಕ್ ನಜೊ
ಉಲಯ್ನಾಹೆಂ - ಉಲಂವ್ಕ್ ನಜೊ
ಊಹ್ನು - ವಚೊನ್
ಲಾಯಿಲ್ಲೊ - ಪೆಟಯ್‌ಲ್ಲೊ
ವಾಡ್ವುಚಾಕ್‌ನಾ - ಪಾಲ್ವಂವ್ಚಾಕ್‌ನಾ
ಕಹೊಲೊಯೀ - ಕಸ್ಲೊಯೀ
ತೊವುಳಿಂ - ತ್ಯಾ ವೆಳಾ
ಇವ್ಕಾ - ಯೇಂವ್ಕ್‌ಜಾಯ್
ವೊವೊರ್ - ಘೊವ್ ಬಾಯ್ಲ್
ಮೊಯ್ರ್ಯಾದ್ - ಮಾನ್
ಕಹಲಿಯೀ - ಕಸಲಿಯೀ
ಥೆದೊಳ್ - ತ್ಯಾ ವರೆಗ್
ಆಹಾಲ್ಲ್ಯಾನ್ - ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್
ಸಾಕಾನಿಂ - ಸಾಕಾಳಿಂ
ಉಸ್ಕೆ ಫುಲಾಂ - ಏಕಾ ತರಾಚಿಂ ರಾನ್‌ಫುಲಾಂ
ರಾವ್ಹೋಕಾ - ರಾವೊಂಕ್ ಜಾಯ್
ಆವ್ಹೋಕಾ - ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್
ಜಿಡ್ಯಾಂಚಾ - ತಕ್ಲ್ಯಾಂಚಾ
ಬೊನಾಂತ್ - ನಾಗಬನಾಂತ್
ರೊನಿಲಾಗಿಂ - ರೊಳ್ಣಿಲಾಗಿಂ
ಗೊರ್ಯಾಸಾಪ್ಯಾ - ಗೊರ್ಯಾ ಚಾಂಪ್ಯಾ
ಫಾಟೊ - ಫಾಂಟೊ
ರಕಯ್ಲ್ಯಾ - ಒತ್ಲ್ಯಾ
ಬಟ್ವಾಡೆ - ವಾಂಟ್ಪೆಂ
ಈಸ್ - ವೀಕ್

ಚೂಡಿಪೂಜ ಮಹತ್ವ

ಅನುಪಮ ಶೆಣೈ

ಪ್ರತಿ ಏಕ್ ಸಮಾಜಾಕ್ ಅಪಣ್ಯಾಲೇ ಜಾವ್ನಾಸಿಲ್ಲಿ ಏಕ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅಸ್ಸ. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆನಿಕ್ ಸಮಾಜ್ ಒಟ್ಟೂಚೇ ಮೇಳ್ನು ಅಸ್ಸ. ಏಕ್ ಸಮಾಜಾಚಿ ಕೀರ್ತಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯಾ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಿ ಕೋಳ್ಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತ್ಯಾ ಸಮಾಜಾಂತುಲೇ ಜನಾಂಗೆಲೇ ರೀತಿ-ರಿವಾಜ್, ಆಚಾರ್-ವಿಚಾರ್ ಪೂರಾಯ್ ಅರ್ಥು ಕೋರ್ನು ಗೇವ್ಕಾ. ಸಮಾಜಾಚೇ ರೀತಿರಿವಾಜ್, ಸಂಪ್ರದಾಯು ಮನುಷ್ಯಾಲೆ ಜೀವನಾಂಕ್ ಏಕ್ ಅರ್ಥ್ ದಿತ್ತ. ಸನ್ಮಾರ್ಗಾಚೆ ಚೌಕಟ್ ದಿತ್ತ. ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮಾಜ ತಾಂಗೆಲೇ ಜಾಲ್ಲಲೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿ-ರಿವಾಜ್, ಆಚರಣ, ಆಹಾರ-ವಿಹಾರು, ದೇವು-ಧರ್ಮು ಆನಿ ವಿಚಾರಂತು ಸಂಪನ್ನ ಜಾವ್ನಸ್ಸ. ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನು ಆಚರಣ ಕೊರ್ಚೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪೇಕಿ ಚೂಡಿಪೂಜಾ, ವಾಯಣ ಪೂಜಾ, ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ, ಅಷ್ಟಮಿ, ಚೌತಿ, ನೋಂಪಿ, ನವರಾತ್ರಿ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನಸ್ಸತಿ.

ಸಾರಸ್ವತ ಸಮಾಜಾಂತು ವಿಶೇಷ ಜಾವ್ನು ಚೂಡಿ ಪೂಜೇಚಿ ಮಹತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜಾವ್ನಸ್ಸ. ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ ಜಾವ್ನು ಆಸ್ಲ್ಯಾರಿಯಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಕ್ ಲಕ್ಷ್ಮೀಲೆ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಗೌರವ ದಿಲ್ಲಾಂ. ದೇವು-ಧರ್ಮ ಆಚರಣ ಕೊರ್ಚ್ಯಾಕ್, ಸಂಪ್ರದಾಯು ವೊರುನು ಹಾಡ್ಚ್ಯಾಂತು ಸಾರಸ್ವತ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂಗೆಲೊ ಪಾತ್ರು ಭಾರಿ ಪ್ರಧಾನ ಜಾವ್ನಸ್ಸ. ಶ್ರಾವಣಾಚಿ ಚೂಡಿಪೂಜಾ ಸಂಪ್ರದಾಯು ಸಾರಸ್ವತ ಸ್ತ್ರೀಯಾನಿ ಅನಾದಿದಾಕ್ಕುನು ಆಚರಣ ಕೊರ್ನು ವೊರೊನು ಗೆತ್ಲಾಂ.

ವರುಷಾಂತುಲೆ ಬಾರ ಮಾಸಂಚೆ ಪೈಕಿ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸುಚೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಮ್ಹಣ್ತಾತಿ. ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸು ಕೃಷ್ಣಾಲೋ ಮಾಸು ಜಾವ್ನಸ್ಸ. ಪ್ರಕೃತಿಂತು ವರ್ಷ ಋತುಚೇ ಜಡತ್ವ ಊಣೆ ಜತ್ತಾಚೇ ಚೇತನ್ಯ ಮಯ ಜಾವ್ಚೆಕ್ ಪ್ರಾರಂಭ ಜಾತ್ತಾ. ಭೂಂಯ್ಚೆರಿ ಸೃಷ್ಟಿಚೇ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ರೀತೀಚಿ ಸಸ್ಯ ಸಂಕುಲ ಚಿಗುರ್ತಾತಿ. ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸಾಂತು ಮಾತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಚೇ ಹೇಂ ವಿಚಿತ್ರ ರಮ್ಯ ಕಲಾಸೃಷ್ಟಿ ಪೊಳೊಚ್ಯಾಕ್ ಮೆಳ್ತಾ. ಜೇಷ್ಠ ಆನಿ ಆಷಾಡಾಂತು ಆಕಾಶಾರಿ ಗರ್ಜನ ಕೊರ್ಚೆ ಗುಡುಗುಡು ಮಿಂಚು ಶ್ರಾವಣಾಂತು ಊಣೆ ಜಾತ್ತ. ಕಾಳೆ ಮೋಡ ಕರ್ಗುನು ಆಕಾಶಾಂತು ಪುಲ್ಲಾಂಚಿ ಮೋಡ ಬೊಂವ್ತಾತಿ. ಧರಾಂದರಿ ಪಾವ್ಸು ಊಣೆ ಜಾವ್ನು ಪುಲ್ಲಾಂ ಪಾವ್ಸು ಮನಾಂಕ್ ಆನಂದ ದಿತ್ತಾ.

ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸಚೇ ಒಟ್ಟೂಚೇ ಪರ್ಬಾಂಚೇ ಸರಮಾಳ ಸುರು ಜಾತ್ತ. ನಾಗರ ಪಂಚಮಿ, ಸುತ್ತ ಪುನ್ನವ್, ವರಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀ ವ್ರತ, ಅಷ್ಟಮಿ, ಮಂಗಳಗೌರಿ ವ್ರತ ಇತ್ಯಾದಿ. ಅಶಿಂಚಿ

ಶ್ರಾವಣಾಚೇ ಪ್ರತಿ ಏಕು ದಿವಸೂಯ್ ಪುಣ್ಯಪ್ರದ ಜಾವ್ನಸ್ಸ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಾವ್ನಸ್ಸ. ಸಾರಸ್ವತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾರ ಶ್ರಾವಣಾಂತುಲೆ ಶುಕ್ರವಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಿದೇವಿಕ್ ಆನಿ ಆಯ್ತಾರು ಮಹಾಲಸ ನಾರಾಯಣಿಂಕ್ ಮ್ಹೊಣು ಚೂಡಿ ಪೂಜೆ ಸಮರ್ಪಣ್ ಕರ್‍ತಾತಿ. ಶ್ರಾವಣ ಶನಿವಾರ ತಿರುಪತಿ ವೆಂಕಟರಮಣಾಂಕ್ ಅರ್ಪಣ್ ಕೊರ್‍ನು ದಾರ್‍ಲೆ ಮನಿಷ 'ಶ್ರಾವಣ ಶನಿವಾರ' ವ್ರತ ಕರ್‍ತಾತಿ.

ಜಿ. ಎಸ್. ಬಿ. ಸಮಾಜಾಚೆ ಸುಹಾಸಿನಿ ಬಾಯ್ಲ್ ಮನ್ಸ್ಯಾಂಕ್ ಮಹತ್ವ ಜಲ್ಲಲೆ ಏಕ್ ರಿವಾಜ್-ಚೂಡಿಪೂಜ. ಸುಹಾಸಿನಿ ತಿಗ್ಗೆಲ್ಯಾ ಅಯ್ಯಪಣ್‌ಂಕ್, ಆರೋಗ್ಯ,ಚರ್ಡುಂವಾಲೆ ಬರೆಪಣ ಆನಿ ಕುಟುಂಬಾಚೆ ಸುಃಖ ಸಮೃದ್ಧಿ ಖಾತಿರ್ ಚೂಡಿಪೂಜೆಚೆ ಆಚರಣ ಕರ್ತಾತಿ. ಚೂಡಿ ಪೂಜ ಮುಖ್ಯ ಜಾವ್ನು ಸೂರ್ಯದೇವು ಆನಿ ಭೂದೇವಿಲೇ ಉಪಾಸನ ಕೊರ್‍ಚೆ. ಹೇಂ ಉಪಾಸನೆ ನಿಮ್ಮಿತ ಸೂರ್ಯಾಲೆ, ತಗೆಲೆ ಚರ್ಡುಂವ ಶನಿ ಆನಿ ಯಮಧರ್ಮಾಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮೆಳ್ತಾ ಮ್ಹೋಣು ಜನಾಂಕ್ ನಂಬಿಕ ಅಸ್ಸ.

ಶ್ರಾವಣಾಂಚೆ ಹೀ ಚೂಡಿ ಪೂಜಾ ಸಾರಸ್ವತ ಆನಿ ಗೌಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಾಲೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆನಿಕ್ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಚೂಡಿ ಪೂಜೆ ರೀತೀರಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಪೂಜಾ ಕೆಲ್ಲಲೆ ಮಣ್ಕೆ ಜತ್ತಾ. ಶಿಲಾಮಯ ಜಾವ್ನಶಿಲೆ, ಯಾ ಮೃತ್ತಿಕೆಂತು ಕೆಲ್ಲೆಲೆ ತುಳಸಿಚೆ ಪೂಜ ಕೋರ್‍ನು, ತಶೀಂಚಿ ವಿವಿಧ ಫೂಲ ಒಟ್ಟುಕೋರ್‍ನು ಚೂಡಿ ಬಂದುನು ಪುಜ್ಜುಚ್ಚೆ ಪ್ರಕೃತಿಕ್ ಕೃತಜ್ಞತ ದಾಕೊಚೆ ಏಕ್ ಸಂಕೇತ, ವಿಧಾನ. ಪ್ರಕೃತಿಚೇ ಸಂಭ್ರಮಂತು ಮನುಷ್ಯನಿ ಮೇಳ್ನು ಆನಂದ ಆಚರಣ ಕೊರ್‍ಚೆಂಚಿ ಶ್ರಾವಣಾಂತು.

ಚೂಡಿ ಪೂಜೆಂತು ತುಳಸಿ ಪೂಜೆಕ್ ಮಸ್ತ್ ಮಹತ್ವ ಅಸ್ಸ. ಔಷಧೀಯ ಗುಣ ಅಶ್ಶೆ ತುಳಸಿ ಜಡ್ಡಾಕ ಗೌರವ ದಿವ್ವೆ ರೀತಿ ಹೇಂ. ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ ಗುಣ ಅಶ್ಶೆ ನಿಮಿತ್ತ ತುಳಸೀ ಪಲ್ಲೊ ತೀರ್ಥಾಂತ್ಯೆ ಗಲ್ತಾತಿ. ತುಳಸೀ ಪೂಜೆಕ ಸುರ್‍ವೇರಿ ತುಳಸಿ ಸುತ್ತು ರಂಗೋಲಿ ಗಾಲ್ಕಾ. ಪಾವ್ಸಾಡಿ ಪೂರ್ತಿ ಮುಗ್ದನಾತ್ತಿಲೆ ನಿಮಿತ್ತ ರಂಗೋಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಾಕ ಮಾತ್ರ ಗಾಲ್ಚೆ ಜಾತ್ತ. ಸುಮಂಗಲಿನ ಪಟ್ಟೆ ಕಾಪ್ಪಡ ನೆಸ್ಸುನು, ಬಂಗಾರ-ಶಿಂಗಾರ ಕೋರ್‍ನು ತುಳಸಿ ಕಟ್ಟ್ಯಾ ಮುಖಾರಿ ಚೂಡಿ ಪೂಜುಂಕು ರಬ್ಬೆ ಪೊಳೋಚೆಂಚಿ ಚಂದಯ್. ಪ್ರಾಯೇಚಿ ಬಾಯ್ಲ ಮನಿಶ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾರಿ ಆಟ್ರಾತಿ ಕಾಪ್ಪಡ ನೆಸ್ಸುನು ಕಾಸು ಮರ್‍ತಾತಿ. (ಅರ್ತಾಂಚೀ ಶಾಸ್ತ್ರ ಅನುಕೂಲ ಪ್ರಕಾರ ಕೊರ್‍ಚೆ ನಿಮಿತ್ತ ವೇಷ ಭೂಷಣಾಂಚೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಊಣೆ ಜಲ್ಲಾಂ. ಭಕ್ತಿ ಪ್ರಧಾನ ಜಾವ್ನಶಿಲೆ ಹೇಂ ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕರ್ತವ್ಯ ಮ್ಹೊಣು ಲೆಕ್ಕುನು ಪೂಜೆ ಕರ್ತಲೆಯ್ ಅಸ್ಸತಿ. ಯಾಂತ್ರಿಕ್ ಜೀವನಾಚೆ ಆಯ್ಚೆ ದಿವಸಾಂತುಯ್ 'ಪೂಲ್ ನಂಯ್ ಪೂಲ್ಲಾ ಪಕಳಿ' ಮಣ್ಹಾಚಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ವೊರೊನು ಹಾಡ್ತಾತಿ)

ಘರಾಂತು ವಾರ್ಡಿಕ್ ಕೋರ್‍ನು ಹಾಳ್ಳಲೆ ನವಿ ವೊಕಲ್ ಅಸ್ಲ್ಯಾರಿ ತ್ಯಾ ಘರಾಂತು ತುಳಸಿ ಪೂಜೆ ಸಂಭ್ರಮು ಏಂಗಡು. ಕುಟುಂಬೆಚ್ಯಾ ಮಲ್ಗಾಡಿಂ, ಇಷ್ಟಮಿತ್ರ ಸರ್ವ ಮೇಳ್ನು ತುಳಸಿಕ್ ಚೂಡಿ ಪೂಜ ಕರ್‍ತಾತಿ. ನವಿ ವೊಕ್ಲೆಕ್ ಮೊಗಾನಿ ಆಮ್ಗೆಲೆ ಸಂಪ್ರದಾಯು ಶಿಕ್ಕೊನು ಸಂಭ್ರಮ

ಪಾಪ್ಪೆ ಚಂದ ರೀತಿ ರಿವಾಜ್ ಹೀ ಚೂಡಿ ಪೂಜಾ. ಅಸ್ಸಲೆ ರೀತಿ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಜೀವನಾಂತು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಭಾವ ಕರ್‍ತಾ.

ಚೂಡಿ ಬಾಂದುಚೆಯ ಏಕ್ ಕಲಾ ಮೋಣೆಯೆತ್. ಪಾಂಚ್ ದಿರಂಬಕೊರು, ತಾಜ್ಜೆ ಸುತ್ತಾಂತು ಲಾಯೆಮಡ್ಡೊ ಗಾಂಟ್ಯೆ ಮಡ್ಡೊ ಆರತಿ, ಮಜ್ರಾನಾಂಕುಟ್, ಕಾಯ್ಯೆದೋಳು ಪೂರಾಯ್ ದೊವ್ವೊರ್‍ನು ತಾಜ್ಜ ಸುತ್ತಾಂತು ರತ್ನಗಂಧಿ, ದಾಸವಾಳ, ರಥಪೂಲಾ, ಸುಗಂಧಿ, ಸುಗಂಧರಾಜ, ಶೇವಂತೆ, ಜೀನ್ಯಾ, ಕೇದಕಿ, ಚಂಪೆ, ಶಂಖಪುಷ್ಪ ಕರವೀರ, ನಾನಾ ರೀತಿಚಿ ಪರಮಳ ಪುಷ್ಪ ಒಟ್ಟು ಕೋರ್‍ನು ವಾಯಾನಿ ಗಟ್ಟಿ ಗಾಂಟ ಗಾಲ್ಚೆಂಚಿ ಚೂಡಿ. ನಾನಾ ನಮೂನೆಂಚಿ ಪುಷ್ಪಂಚಿ ನಾನಾ ಬಣ್ಣ, ಪರಮಳು ಮನಾಂಕ ಆನಂದ ದಿತ್ತ. ಚೂಡಿ ಪುಜಿತಾನಾ ಪೊವಾ ಪಂಚ್ಕದಾಯಿ, ಲಾಯಿ ಪಂಚ್ಕದಾಯಿ, ನಾರ್‍ಲ್ಲಕೇಂಳೇಂ, ಶೀರಾ ಇತ್ಯಾದಿ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ನೇವೇದ್ಯಾಕ್ ಕೊರ್‍ಕೆತ್.

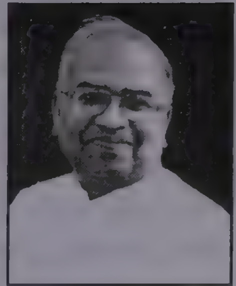
ಚೂಡಿಪೂಜೆಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಹತ್ವ ಅಸ್ಸ. ಮನುಷ್ಯ ಸಂಘಜೀವಿ. ಬಾಂಧವ್ಯ ವೊರೊನು ಗೆತ್ಲ್ಯಾರಿ ಮಾತ್ರ ಬಾಂಧವ್ಯ ವರ್‍ತಾ ಆನಿ ವಡ್ತಾ. ಸಂಪ್ರದಾಯ ವೋರ್‍ನು ಯೇವ್ಕಾ ಜಾಲ್ಯಾರಿ ತಾಕ್ಕ ಏಕ ರೀತಿ ಕ್ರಮು ಖಂಡಿತ ಜಾವ್ಕಾ. ಮೊಣುಂಚಿ ಆಮ್ಗೆಲೆ ಮಲ್ಗಾಡ್ಯಾಂನಿ ಶ್ರಾವಣಾಂತು ಅಯ್ಯಪಣಾ ಗೃಹಿಣೇನಿ ತುಳಸಿ ಪೂಜಾ ಕೋರ್‍ಕಾ, ಚೂಡಿ ಪುಜುಕ ಮೋಣು ಕೆಲ್ಲಾಂ. ಪೂಜ ಜಾತ್ತರಿ ಕುಟುಂಬೆಚಾ ಮಲ್ಗಡ್ಯಾಂಕ್ ದೀವ್ನು ಪಾಯ ದೊರ್‍ನು ಆಶೀರ್ವಾದ ಘೆತ್ತಾತಿ.ಸಮಾಜಾಚಿ ಸಾಮರಸ್ಯ ಜೀವನಾಂಕ ಅಸ್ಸಲೋ ಕ್ರಮು ಏಕು ವರದಾನು. ಸನ್ನಾನಿ ಮಲ್ಗಾಡ್ಯಾಂಕ ಗೌರವ ದಿಂವ್ಚೊ ಮಲ್ಗಾಡ್ಯಾನಿ ಸನ್ನಾಂಕ ಆಶೀರ್ವಾದ ಕೊರ್‍ಚೆ ಹೇ ಮಧುರ ಸಂಬಂಧ ಅನುಭವ ಮಾತ್ರೇನ ಅರ್ಥು ಜಾತ್ತ. ಪರಸ್ಥಳೇರಿ ಅಶೀಲ್ಯಾ ಸೊಯ್ರ್ಯಾಂಕ್, ಆತ್ಮೀಯಾಂಕ್ ಪೂರಾಯ್ ಪೋಸ್ಟಾರಿ ಪೇಟೊನು ದೀವ್ನುಯ್ ಆಮ್ಗೆಲೆ ಸಂಬಂಧ ವಾಡ್ದೋಯತ್. ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಪನ ಆಮ್ಗೆಲೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಚೀ ಆನಿ ಆಮ್ಗೆಲೆ ದೇಶಾಚೆ ಅತಿ ಸುಂದರ ಅಂಶ ಜಾವ್ನಸ್ಸ.

ದೇವು - ಧರ್ಮು, ಪ್ರಕೃತಿ-ಪುರುಷ, ಆಚಾರ-ವಿಚಾರ, ರೀತಿ-ರಿವಾಜೆನ ಸಮೃದ್ಧ ಜಾವ್ನಾಶಿಲೆ ಸಾರಸ್ವತ ಸಮಾಜಾಂತು ಚೂಡಿ ಪೂಜೆಕ್ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ತಾನ ಅಸ್ಸ. ಆನಿಕ್ ಹೇಂ ಏಕ ಸಮಾಜಾಕ ವರದಾನ ಜಾವ್ನಸ್ಸ. ಚೂಡಿ ಪೂಜಾ ಮಳ್ಯಾರಿ ಕೇವಲ ಏಕ ರೀತಿ ಜಾವ್ನಸ್ಸನಶಿ, ಜೀವನಾಂತರ್ಗತ ಧರ್ಮು ಜಾವ್ನಸ್ಸ. ಸ್ನೇಹ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಅಭಿಮಾನ, ಮೋಗು-ಮಾಯ್ಯಾಸು ಸರ್ವ ಭಾವಕಯ್ ಆಧಾರು ಜಾವ್ನಸ್ಸ. ಪೀಳಿಗೆ ದಾಕ್ಕುನು ಪೀಳಿಗೆಕ್ ಅಂತರ್ ಬಾಂದುನು ದೀವ್ಚೆ 'ಸೌಹಾರ್ದ-ಸೇತುವೆ' ಜಾವ್ನಸ್ಸ ಹೇಂ ಚೂಡಿ ಪೂಜಾ!

(ಹೇಂ ಲೇಖನ ತಯಾರ ಕರ್‍ಚ್ಯಾಕ್ ಸರ್ವ ರೀತಿನ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ದಿಲ್ಲೆಲೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಚಂದ್ರಮತಿ ಎಸ್. ರಾವ್, ಹಂಕ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಅರ್ಪಣ್)

ಮರಿಯೆಚಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ

ಫಾ| ಯೂಜಿನ್ ಲೋಬೊ, ಜೆ. ಸ

ಆಮ್ಚೆ ಸಂಸ್ಕೃತೆಕ್ ಆನಿ ಧಾರ್ಮಿಕ್ ರಿತಿರಿವಾಜಿಂಕ್ ಎಕಾಮೆಕಾಂಚೊ ಲಾಗ್ಗಿಲೊ ಸಂಬಂಧ್ ಆಸಾ. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮಾಜೆನ್ ಆಚರಣ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪೈಕಿ ಮರಿಯೆಚಿಂ ಫೆಸ್ತಾಂ ಚಡ್ ಪ್ರಮುಖ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಸಾತ್.

ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಚ್ಯಾ ಆರಂಭಾ ಥಾವ್ನ್ ಮರಿಯೆಕ್, ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮಾಯೆಕ್ ಏಕ್ ಘನಾಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ದಿಲಾಂ. ತೀ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಜೆಜುಚಿ ಆವಯ್ ಆನಿ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಚಿ ಮಾತಾ. ಜೆಜು ದೆವಾಚೊ ಪೂತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ತಾನಾ ತೀ ದೆವಾಚಿ ಆವಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಮಾನ್ ತಿಕಾ ದಿತಾತ್. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ಚ್ ತಿಚೆ ಥಂಯ್ ಸಂಯ್ಯಾಚೆಂ 'ಪಾಪ್ ನಾತ್ಲ್ಲೆಂ ಆನಿ ತಿ ಪಾಪಾವಿಣ್ ಗರ್ಭ್ ಸಂಭವ್ಲಿ ಆನಿ ನಿಮಾಣೆ ಕುಡಿ ಆತ್ಮ್ಯಾ ಸಮೇತ್ ಸರ್ಗಾರ್ ಚಡ್ಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಇಗರ್ಜ್ ಮಾತಾ ಆಮ್ಕಾಂ ಶಿಕಯ್ತಾ. ತೀ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕಾಳ್ಜಾನಿಂ ದವರ್ತಾಂವ್. ಹ್ಯಾಚ್ ಮರಿಯೆಕ್ ಆಮಿ ಸಬಾರ್ ರಿತಿನಿ ಮಾನ್ ಕರ್ತಾಂವ್. ತಿಕಾ ಹರ್ಸಿತಾಂವ್. ತಿಚಿ ಮಹಿಮಾ ಗಾತಾಂವ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಯ್ ಭಾಶೆಚಿಂ ಗಾಯನಾಂ ಆಸಾತ್.

"ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಕ್ತೆನ್ ತುಜ್ಯಾ ಉಚಾರ್ ಆತ್ಮ್ಯಾ ಮ್ಹಜ್ಯಾ
ಆನಂದ್ ಮರಿಯೆಚೊ ತುಜ್ಯಾ ಮಾಯೆಚೊ
ನಮಾನ್ ನಮಾನ್ ನಮಾನ್ ಮರಿಯೆ, ರಾಣಿಯೆ"

ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಚೊ ಭಾವಾಡ್ತ್ ಮರಿಯೆ ಥಂಯ್ ಅಪರಿಮಿತ್. ತೀ ದೆವಾಚಿ ಮಾಯ್ ದೆಕುನ್ ಆಮ್ಕಾಂ ದೆವಾಲಾಗ್ಗಿ ಕುರ್ಪಾ ಜೊಡುನ್ ದೀಂವ್ಕ್ ಸಕ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಪಾತ್ಯೆತಾಂವ್. ದೆಕುನ್‌ಚ್ ವಿಶೇಸ್ ದೆವಾಸ್ಪಣ್ ಮರಿಯೆ ಥಂಯ್ ಜಿವೆಂ ಜಾತಾ. ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಮರಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಕುಳಾಕ್ ಮಜತ್ ದಿತಾ. ಆಮ್ಚಿಂ ಮಾಗ್ಣಿಂ ಆನಿ ತೆಸಾಂವಾಂ ಆಯ್ಕಾತಾ ಆನಿ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚೊ ವಸ್ತು ದೆವಾಲಾಗ್ಚ್ಯಾ ಮಾಗೊನ್ ದಿತಾ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆಸಾ. ದೆಕುನ್ ಮರಿಯೆಚ್ಯಾ ನೊವೆನಾ ವೆಳಾರ್ ಜಾಂವ್ದಿ, ವಿಶೇಸ್ ಭೆಟ್ ಕರ್ತಾನಾ ತಿಚೆ ಲಾಗ್ಗಿ ಕುರ್ಪಾ ಮಾಗ್ತಾಂವ್. ಜೆಜು ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಆಮ್ಕಾಂ ಜೊಡುನ್ ದಿಂವ್ಚ್ಯಾಕ್.

ಪವಿತ್ರ್ ಪುಸ್ತಕಾಂತ್ ಮರಿಯೆ ವಿಶ್ಯಾಂತ್ ಆಮಿ ಅಶೆಂ ವಾಚ್ತಾಂವ್- ತೀ ಜಾವ್ನಾಸ್ಲ್ಲಿ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಚಲಿ ಆನಿ ಹೆರಾಂ ಜುದೆವ್ ಸ್ತ್ರೀಯಾಂ ಬರಿ ಸೊಡ್ವೊಣ್ದಾರಾಕ್ ರಾಕೊನ್ ರಾವ್ಲ್ಲಿ. ಆಂಜ್ ಭಡ್ವೊ ಗಾಬ್ರೆಯೆಲಾನ್ ತಿಕಾ ಇಜ್ಜಿ ಹಾಡ್ಲ್ಲಿಚ್ ತಿಚಿ ಜಿಣಿ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಬದಲ್ತಾ. ಆಪುಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾಂ ಮ್ಹಣ್ ದೆವಾಚಿ ಸೇವಕಿ. ತಾಚೆಂ ಉತಾರ್ ಆಪ್ಣಾ ಥಂಯ್ ನಿಜ್ ಜಾಂವ್ದಿ ಮ್ಹಣ್ ತೀ ಸಾಂಗ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಿಚಿ ಜಿಣಿ ದೆವಾಕ್ ಸಮರ್ಪಿಲ್ಲಿ ಆನಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ದೆವಾಚೆಂ ಪ್ರತಿರೂಪ್ ತೀ ವಾಂಟುನ್ ದಿತಾ. ಎಲಿಜಬೆತಿಚ್ಯಾ ಘರಾ ತೀ ಪಾವ್ಲ್ಲಿ ಆನಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ಜುವಾಂವ್ ಬಾವ್ತಿಸ್ತಾಚೆಂ ಸಂಯ್ಯಾಚೆಂ ಪಾತಾಕ್ ನಿತಳ್ ಜಾತಾ. ಬೆತ್ಲೆಹೆಮಾಕ್ ವೆತಾನಾ ಆನಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ಜೆಜು ಜಲ್ಮಾತಾನಾ, ಸಂಸಾರಾಚೆರ್ ಸಮಾಧಾನ್ ತೀ ಹಾಡ್ತಾ.

"ಶಾಂತಿ ಬರ್ಯಾ ಮನಾಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಕ್ ಸಂಸಾರಿಂ"

ಮ್ಹಣ್ ದೇವ್‌ದೂತ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹೆರೊದ್ ರಾಯ್ ಜೆಜುಕ್ ನಾಶ್ ಕರುಂಕ್ ಪಳಯ್ತಾನಾ ತೀ ಬಾಳ್ಯಾಚಿ ರಾಕ್ವಣ್ ಕರ್ತಾ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ದೆವಾಳಾಂತ್ ಜೆಜುಕ್ ಸಮರ್ಪಿತಾ. ತಾಕಾ ದೆವಾಕ್ ಪಾಟಿಂ ದಿತಾ.

ಮರಿಯೆಚೆಂ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಸಮರ್ಪಣ್ ಜಾತಾ ಖುರ್ಸಾಮುಳಿಂ. ಥಂಯ್ಸರ್ ತೀ ಉಬಿ ರಾವ್ತಾ ಆನಿ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಪುತಾಕ್ ಸಂಸಾರಾಚೆ ಸೊಡ್ವೊಣೆಕ್ ಸಮರ್ಪುನ್ ದಿತಾ. ಥಂಯ್ಸರ್ ಜೆಜು ತಿಕಾ ಶಿಸಾಂ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಸಮಾಜೆಕ್ ಸಮರ್ಪುನ್ ದಿತಾ. ತಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ತಿಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಜೆಜುಚ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸೆನೆಕ್ಲಾಂತ್ ಸ್ಪಿರಿತ್ ಸಾಂತ್ ದೆಂವ್ತಾನಾ ಥಂಯ್ಸರ್ ತೀ ಆಸ್ತಾ. ಆನಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ಆರಂಭ್ ಜಾತಾ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭಾ. ಹಾಚೆ ಉಪ್ರಾಂತ್ ಮರಿಯೆಕ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಇಗರ್ಜ್ ಮಾತೆನ್ ದಿಲಾಂ. ತಿಚ್ಯಾ ನಾಂವಾನ್ ಸಬಾರ್ ಫೆಸ್ತಾಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲ್ಯಾಂತ್. ಹ್ಯಾ ಥೊಡ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾಂಚೊ ವಿವರ್ ಆಮಿ ಪಳವ್ಯಾಂ.

1. ಮರಿಯೆಚೆಂ ಜನನ್ - ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ 8:

ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಂತ್ ತೀನ್ ಜಲ್ಮಾ ದೀಸ್ ಮಾತ್ರ್ ಆಮಿ ಆಚರ್ಸಿತಾಂವ್. ಜೆಜು, ಮರಿ ಆನಿ ಜುವಾಂವ್ ಬಾಪ್ತಿಸ್ತ್. ದೆವಾನ್ ತಾಂಕಾಂ ಸಂಯ್ಸಾಚ್ಯಾ ಪಾತ್ಕಾ ಥಾವ್ನ್ ವಿಶೇಸ್ ಥರಾನ್ ರಾಕ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಸಪ್ತೆಂಬರಾಚ್ಯಾ ಆಟ್ ತಾರ್ಕೆರ್ ದಬಾಜಾನ್ ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರ್ಸಿತಾಂವ್. ದೆಕುನ್ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಯ್ ಭಾಶೆಂತ್ ಹೆಂ ಕಂತಾರ್ ಆಸಾ.

"ಸವಾಲ್ ವರ್‍ತೊವಾಲಾಂ, ಸರ್ಗ್ ಉಜ್ವಾಡಾಲಾ
ಸಾಂತ್ ಆನ್ನಾಚೆ ಉದರಿಂ, ಮಾಣೆಕ್ ಜಲ್ಮಾಲಾಂ"

ಮರಿ ಖಂಯ್ಸರ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಕಳಿತ್ ನಾ. ಜೆರುಸಲೆಮಾಚ್ಯಾ ಶಹರಾಂತ್ ಜಲ್ಮಾಲ್ಲಿ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪಾತ್ಯೆಣಿ ಆದಿಂ ಥಾವ್ನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಸವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಸಿರಿಯಾ ಗಾಂವಾಂತ್ ಪ್ರಾರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೆಂ. ಉಪ್ರಾಂತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಇಗರ್ಜ್‌ಮಾತೆಕ್ ಪರ್ಗಟ್ ಕೆಲೆಂ.

ಆಮ್ಕಾಂ ಮಂಗ್ಳುರ್‌ಗಾರಾಂಕ್ ಮರಿಯೆಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ್ ಆನಿ ಮಹತ್ವಾಚೆಂ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಹ್ಯಾ ದಿಸಾಕ್ ಆಮಿ 'ನವೆಂ ಜೆಂವ್ಣಂ' ಫೆಸ್ತ್ ಮ್ಹಣ್ತಾಂವ್. ಭಾತಾಚಿ ಕಣ್ಸಿ ಪುರ್ಯ್ಕಾಂವಾರ್ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ವ್ಹರುನ್ ಮಿಸಾ ವೆಳಾರ್ ಬೆಂಜಾರ್ ಕರ್ತಾಂವ್ ಆನಿ ಭಕ್ತಿನ್ ಘರಾ ಹಾಡುನ್ ಕುಟ್ಮಾಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಸಾಂದ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಎಕ್ವೊಟಾಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ಜೆವ್ತಾಂವ್. ತ್ಯಾ ದಿಸಾ ರಾಂದ್ವಯೆಚೆಂ ಜೆವಾಣ್ ಆನಿ ದೂದಾಂತ್ ವ ನಾರ್ಲಾಚ್ಯಾ ರೊಸಾಂತ್ ಭರ್ಸಿಲ್ಲೆಂ ನವೆಂ ಸೆವ್ತಾಂವ್. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ಇಗರ್ಜೆಂತ್ ಭುರ್ಗಿಂ ಫುಲಾಂ ಉಡವ್ನ್ ಮರಿಯೆಕ್ ಮಾನ್ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ದಿಸಾ ಕೊಬು ವಾಂಟ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಚಲೊನ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಮರಿಯೆಕ್ ಆನಿ ಪ್ರಥ್ವೆಕ್ ಆಮಿ ಮಾನ್ ಕರ್ತಾಂವ್.

2. ಮರಿ ದೆವಾಚಿ ಮಾಯ್ - ಜನೆರ್ 1:

ನವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ದಿಸಾ ಆಂಕ್ವಾರ್ ಸಾಯ್ಬಿಣ್- "ಮರಿ ದೆವಾಚಿ ಆವಯ್" ಫೆಸ್ತ್ ಆಮಿ ಆಚರ್ಸಿತಾಂವ್. ತೀ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಜೆಜುಚಿ ಆವಯ್. ಜೆಜು ಜಾವ್ನಾಸಾ ದೆವಾಚೊ ಪೂತ್. ತ್ಯಾ ದೆಕುನ್ ತೀ ದೆವಾಚಿ ಆವಯ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಇಗರ್ಜ್‌ಮಾತಾ ಪಾತ್ಯೆತಾ. ಹ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಜೆಜುಚ್ಯಾ ದೇವ್ಪಣಾಕ್ ಮರಿಯೆನ್ ಜಲ್ಮ್ ದಿಲೊ ಮ್ಹಣ್ ಆಮಿ ಪಾತ್ಯೆತಾಂವ್. ಸಾಸ್ನಾಚೊ ದೇವ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಪಣ್ ಘೆತಾನಾ ಮರಿಯೆಚ್ಯಾ ಉದರಿಂ ತಾಣೆ ಮನ್ಶ್ಯಾಪಣ್ ಘೆತ್ಲೆಂ. ದೇವ್‌ಪಣ್ ಆನಿ ಮನ್ಶ್ಯಾಪಣ್ ತಾಚೆ ಥಂಯ್ ಏಕ್ ಜಾಲೆಂ.

431 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಜನೆರಾಚ್ಯಾ ಬಾವೀಸ್ ತಾರ್ಕೆರ್ ಎಫೇಜ್ ಗಾಂವಾಂತ್ ಮರಿಯೆಕ್ ಹೊ ಮಾನ್ ಪಾವಿತ್ ಜಾಲೊ. ತೆದಾಳಾ ಚಲ್‍ಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಭಾ ಮರಿಯೆಚೆಂ ಮಾಯ್ಪೊಣ್ ಪಾಚಾರ್ತಾ ಆನಿ ಮರಿ ದೆವಾಚಿ ಆವಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಂಸಾರಾಕ್ ಕಳಿತ್ ಕರ್ತಾ. ತ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ನೆಸ್ಟೋರಿಯಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಹೆರೆತಿಕಾನ್ ಮರಿ ದೆವಾಚಿ ಆವಯ್ ನ್ಹಯ್ ಮ್ಹಣ್ ಉಚಾರ್‍ಲ್ಲೆಂ. ತ್ಯಾ ರಾತಿಂ ದಿವೆ ಆನಿ ವಾತಿ ಘೆವ್ನ್ ಲೊಕಾನ್ ಮರಿಯೆಚೊ ಮಾನ್ ಪಾಚಾರ್‍ಲ್ಲೊ. ದುಸ್ರಿ ವಾತಿಕಾನ್ ಸಭಾ ಹೆಂ ಸತ್ ಪರ್ತ್ಯಾನ್ ಉಚಾರ್ತಾ ಆನಿ ಮರಿಯೆಕ್ ವರ್‍ತೊ ಮಾನ್ ದಿತಾ.

3. ಮರಿಯೆನ್ ಜೆಜುಕ್ ತೆಂಪ್ಲಾಂತ್ ಭೆಟಯಿಲ್ಲೆಂ ಫೆಸ್ತ್ - ಫೆಬ್ರೆರ್ 2:

ಮೊಯ್ಜೆಚ್ಯಾ ನಿಯಮಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ಮರಿ ಜೆರುಸಲೆಮಾಚ್ಯಾ ತೆಂಪ್ಲಾಕ್ ಚಾಳಿಸಾವ್ಯಾ ದಿಸಾ ವೆತಾ ಆನಿ ಥಂಯ್ಸರ್ ಜೆಜು ಬಾಳ್ಕಾಕ್ ದೆವಾಕ್ ಸಮರ್ಪಿತಾ. ಸಾಂಗಾತಾಚ್ ನಿಯಮಾ ಪ್ರಮಾಣೆ ಮರಿಯೆಕ್ ಶುದ್ಧೀಕರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲೆಂ. ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮರಿ ಹೊ ಕಾಯ್ದೊ ಸಂಪೂರ್ಣ್ ಥರಾನ್ ಪಾಳ್ತಾ. ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಪವಿತ್ರ್ ಸಭೆಂತ್ ಚೊವ್ತ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ಆಚರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ. 526 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಕಾನ್‍ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲಾಂತ್ (Constantinople) ಆಯಿಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಪಿಡಾ ಮರಿಯೆಚ್ಯಾ ದಯೆನ್ ಗೂಣ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಕ್ ತೆಂ ವಿಸ್ತಾರಾಯ್ಲೆಂ. ಇಕ್ರಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್ ವಾತಿ ಬೆಂಜಾರ್ ಕರ್ಚಿ ರಿವಾಜ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಲಿ. ತ್ಯಾ ದೀಸ್ ಪೆಟಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ವಾತಿ ಘೆವ್ನ್, ಪುರ್ಶ್ಯಾಂವ್ ಕಾಡುನ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಲೋಕ್-

"ಜೆಜು ಸಂಸಾರಾಚೊ ಉಜ್ವಾಡ್ ಆನಿ ದೆವಾಳಾಂತ್ ಮಹಿಮೆನ್ ರಿಗ್‍ಲ್ಲೊ ದೀಸ್" ಮ್ಹಣ್ ಉಚಾರ್ತಾಲೊ. ಪುರ್ಶ್ಯಾಂವಾರ್ ಇಗರ್ಜೆಕ್ ಪಾಟಂ ಯೆತಾನಾ, ಬಾಳ್ಕಾ ಜೆಜುಕ್ ಹಾತಿಂ ಗೆವ್ನ್ ಯಾಜಕ್ ತಾಂಕಾಂ ಸ್ವಾಗತ್ ಕರ್ತಾಲೊ.

4. ಮರಿಯೆಕ್ ಇಜ್ಬಿ ಹಾಡ್‍ಲ್ಲೆಂ ಫೆಸ್ತ್ - ಮಾರ್ಚ್ 25:

ಗಾಬ್ರಿಯೆಲ್ ಭಡ್ವೊ ಮರಿಯೆಕ್ ಇಜ್ಬಿ ಹಾಡುನ್, ತಿ ದೆವಾಚ್ಯಾ ಪುತಾಚಿ ಆವಯ್ ಜಾತಲಿ ಮ್ಹಣ್ ಉಗ್ಡಾಪಣ್ ಕೆಲ್ಲೊ ದೀಸ್ ಹೊ. ಸಂಸಾರಾನ್ ರಾಕೊನ್ ಆಸ್‍ಲ್ಲೊ ದೀಸ್ ಹೊ. "ನಮಾನ್ ಕುರ್ಪೆನ್ ಭರ್‍ಲ್ಲೆ" ಮ್ಹಣ್ ತಿಕಾ ತೊ ನಮಾನ್ ಕರ್ತಾ ಆನಿ ಮರಿ ದೆವಾಕ್ ಜವಾಬ್ ದಿತಾ- "ಆಪುಣ್ ಜಾವ್ನಾಸಾಂ ದೆವಾಚಿ ಚಾಕರ್ನ್" ಆನಿ ತಾಚೆಂ ಉತಾರ್ ಆಪ್ಣಾ ಥಂಯ್ ಜ್ಯಾರಿ ಜಾಂವ್ದಿ ಮ್ಹಣ್ ತಿ ಖಾಲ್ತಿ ಜಾತಾ. ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮೊಡ್ತಿಂತ್ ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಸುರು ಕೆಲ್ಲೆಂ 431 ಇಸ್ವೆಂತ್.

"ದೆವಾಚ್ಯಾ ಉಗ್ಡಾಪಣಾಚೆಂ ಫೆಸ್ತ್" ಮ್ಹಣ್ ಹಾಕಾ ಸಾಂಗ್ತಾಲೆ. 431 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಎಫೇಜಾಚ್ಯಾ ಸಭೆಂತ್ ಹೆಂ ಫೆಸ್ತ್ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಸಂಸಾರಾಂತ್ ಆಚರಣ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಂಗ್ಲೆಂ ಆನಿ ಮರಿಯೆಚೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಕುಳಾಚ್ಯಾ ಸೊಡ್ವೊಣೆಂತ್ ವರ್ತೆಂ ಮ್ಹಣ್ ದವರ್ಲೆಂ. ಆಜ್‍ಯೀ ಇಗರ್ಜ್ ಮಾತಾ ಹೊಚ್ ಮಾನ್ ತಿಕಾ ದಿತಾ. ಆಂಕ್ವಾರ್ ಮಾಯೆನ್ ಸಾಂತ್ ಜೆತ್ರುದಾಕ್ ಆಪುಣ್ ದಿಶ್ಟಿಕ್ ಪಡ್‍ಲ್ಲ್ಯಾ ವೆಳಾರ್ ಸಾಂಗ್‍ಲ್ಲೆಂ "ಕೋಣ್ ತರೀ ಭಕ್ತಿನ್ ಆನಿ ಸಂತೊಸಾನ್ ಮ್ಹಜೊ ಉಗ್ಡಾಸ್ ಕಾಡ್ತಾ ಆನಿ ಹಾಂವ್ ಜಾವ್ನಾಸಾಂ ಸೊಮಿಯಾಚಿ ಚಾಕರ್ನ್/ ಚಾಕೊರ್ ಮ್ಹಣ್ತಾ" ತಾಚಿ ನೀಜ್ ಆವಯ್ ಹಾಂವ್ ಜಾತಲಿಂ. ಆನಿ ತಾಂಚ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಗರ್ಜಾಂಕ್ ಹಾಂವ್ ಪಾವ್ತೆಲಿಂ.

(ಮುಂದರುಂಕ್ ಆಸಾ)

ಸಂಶೋದನಾತ್ಮಕ್ ಪ್ರಬಂಧ್

ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್ ಆನಿ ಸಾಹೆತ್

ಮನ್ಶ್ಯಾಚೊ ಇತಿಹಾಸ್ ಆನಿ ಭುಕೆ ಖಾಣಾಚೊ ಉಗಮ್

ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ

ಮನ್ಶ್ಯಾಚೊ ಇತಿಹಾಸ್ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್ ಕೆದಳಾ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಉಜೊ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಲೊ, ತವಳ್ ಥಾವ್ನ್ ಜೆವಾಣ್-ಖಾಣ್ ಶಿಜವ್ನ್ ಖಾಂವ್ಕ್ ತಾಣೆ ಆರಂಬ್ ಕೆಲೆಂ. ಮಾಟ್ಯಾಂನಿ, ರುಕಾಚಾ ಮುಳಾಂನಿ, ಮನ್ಜಾತಿಂಬರಿ ಜಿಯೆಂವ್ಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್, ಮನ್ಜಾತಿಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಜೀವಿಂ ಥಾವ್ನ್ ವೊರೆವಿಂಗಡ್ - ಝುಡಾಂ-ಪಾಲೊ, ಮೊಡ್ಲಾಂ-ತಟ್ಲ್ಯೊ, ಕ್ರಮೇಣ್ ಮಾತಿಯೆಚ್ಯೊ ವೊಣ್ತಿ ರುಕಾಚಿಂ ಪ್ಳೊಳಿಂ. ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಸಾಹೆತಿಂನಿ ಆಡೊಸ್ ಕರ್ನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ ಮನಿಸ್.

ಡಾರ್ವಿನಾಚ್ಯಾ ತತ್ವಾಂ ಪರ್ಮಾಣೆ ಭುಮಿಚ್ಯಾ ವಯ್ರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಜಾತಿ ವಿಕಾಸ್ ಜಾಯಿತ್, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾವ್ನ್, ಪರಿವರ್ತನ್ ಜಾತಾಂ, ಕಾಲಾಂತರಾಂತ್ ಮನಿಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಜೀವಿ ವಿಕಾಸಿತ್ ಜಾಲಿ. ತಶೆಂಚ್ ಫಾತ್ರಾಥಾವ್ನ್ ಫಾತ್ರಾ ಬಡಯ್ತಾನಾ, ಉಜ್ಯಾಚಿಂ ಕಿಟಾಂ ಉಸಾಳ್ತಾಲಿಂ. ರಾನಾಂ ಬೊಲಿಂ ಜಳೊನ್ ವೆತಾನಾ, ತಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಶಿರ್ಕಾಲ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಜಾಂತಿಂಚೆಂ ಬಾಜಲೆಂ, ಶಿಜಲ್ಲೆಂ ಮಾಸ್, ದಾಡ್ಯಾಂನಿ ವೊಡ್ನ್ ಖಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಜಿವ್ಯಾ ಫಟ್ ನಾರ್ಕುಟ್ ಮಾಸಾಪ್ರಾಸ್ ರುಚೀಕ್ ಆನಿ ಚಾಬೊಂಕ್ ಸಲೀಸ್ ಮ್ಹಣ್ ಭಗ್ತಾನಾ, ಸವ್ಕಾಸ್ ಶಿಜಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಮಾಸಾ-ಖಾಣಾಂಚಿ ರೂಚ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಲಾಗ್ಲಿ.

ಉಜೊ ಫಕತ್ ಮಾಸ್ ಶಿಜಂವ್ಕ್ ನ್ಹಯ್. ಉಜೊ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಉಸ್ವಾಣೆಚೊ ಸಂಕೇತ್. ಹಿಂವ್ ಥಂಡಿಯೆಕ್ ಮಾರ್ನ್ ಧಾಂವ್ಡಾಂವ್ಚೆಂ ಸಾಧನ್ ಮ್ಹಣ್. ಮನ್ಶ್ಯಾಕ್ ಕಳಿತ್ ಜಾಲೆಂ. ಕ್ರಮೇಣ್ ಜಿವೆ ಖಾಂದೆ-ಗೆಡ್ಡೆ ಆಹಾರ್ ಜಾವ್ನ್ ಉಪಯೋಗ್ಲಿಲ್ಲ್ಯಾ ತಾಕಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಶಿಕಾರಿ ಕರುಂಕ್, ವೆವಸಾಯಿ-ಬೆಸಾಯ್ ಕರುಂಕ್, ಗುಡ್ಸುಲಾಂ ಬಾಂದುನ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ ಮನಿಸ್.

ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಜಿವೆಂ ಮಾಸ್ -ಗೆಡ್ಡೆ ಖಾತಾನಾ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆ ತಾಚೆ ವ್ಹಡ್ಲೆವ್ಹಡ್ಲೆ ದಾಡೆ. ಶಿಜಯಿಲ್ಲೆಂ ಖಾಣ್ ಖಾಂವ್ಕ್ ಧರ್ತಾನಾ, ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಜಾಯಿತ್ ಆಯ್ಲೆ. ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಅಬಿಪ್ರಾಯೊ ಹೆರಾಂಕ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಅವಸ್ಥ್ ಪಡ್ತಾನಾ, ಮನಿಸ್ ಉಲಂವ್ಕ್ ಶಿಕ್ಲೊ. ಕೊಡ್ಕಿಂ, ಗುಡ್ಸುಲಾಂ ಬಾಂದುನ್, ಫಾತರ್ ಸಫಾಯ್ ಕರ್ನ್ ಧರಣ್, ಧರ್ತೆಕ್ ಮನ್ಜಾತಿಂಚೆಂ ಚಾಮ್ಡೆಂ ಹಾಂತುಳ್ನ್, ಉಬ್ಸಾಣೆಂತ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಧರ್ತಾನಾ, ತಾಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ವೃದ್ಧಿ ಜಾಯಿತ್ ವಿಕಾಸಿತ್ ಜಾಲೆಂ.

ಮನ್ಜಾತಿಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಜಿಯೆಲ್ಲೊ ಮನಿಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಜಾಯಿತ್ ವೆತಾನಾ, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಬಿಡಾರಾಂತ್ ತಾಣೆ ಕುಡಾಂ ಘಡ್ಲಿಂ. ಸೊಪೊ, ಗುಡಾಸೊಪೊ, ಚಾವ್ಡಿ, ಸಾಲ್, ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್, ನ್ಹಾಣೆ, ಕಾಕುಸ್, ಝೂಲ್-ಆಂಗಣ್, ಉಪ್ರಾಂತ್ ಕುಡಾಂಸಿಯ್ ಪ್ರತೇಕತಾ,ನಿದ್ದೆಂ

ಕೂಡ್, ಜೆಂವ್ಷೆಂ ಕೂಡ್, ಶಿಕ್ಶೆಂ ಕೂಡ್, ಸಯ್ರ್ಯಾಂಚೆಂ ಕೂಡ್, ಅಶೆಂ ಮನ್ಯಾಚಿ ನಾಗರಿಕತಾ ವೃದ್ಧಿ ಜಾಲ್ಲೆ ಬರಿಚ್ಚ್ ತಾಚೆಂ ಬಿಡಾರ್ ವಿಸ್ತಾರ್ಲೆಂ.

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜ್ ಜನಾಂಚ್ಯಾ ಸಮುದಾಯಾಚೆಂ ಸುಖ್ - ದೂಕ್, ಫೆಸ್ತಾಂ - ಫರ್ಬೆಚೆ ಉಲ್ಲಾಸ್, ಭರೊನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ್ ಜೀವನಾಚೊ ಮುಖ್ಯ ವಾಂಟೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಖಾಣ್- ಜಿವಾಣ್. ಹೆಂ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾಕ್ ರಾಂದಾಪ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ರಾಂದಾಪ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಕುಡಾಕ್ ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಮನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸಹಜ್ ಆಶಾ-ಆಪೆಕ್ಷ್ಯಾಂನಿ ಭುಕ್ ಮೂಳ್‌ಬೂತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಭುಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳಿ ಪೋಟ್ ತೃಪ್ತಿ ಕರುಂಕ್, ಮನ್ಯಾನ್ ವಾಪರ್ಚಿ ವಸ್ತ್ ಆಹಾರ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಆಹಾರ್ ತಯಾರ್ಸುಂಕ್ ವಾಪರ್ಚಿ ಸಾಹೆತ್ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್, ಜಿಂದ್ಗಿ ಸಾಮಾಗ್ರಿ.

ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್ ಮನ್ಯಾ ಬಿಡಾರಾಂತ್ ಪ್ರಮುಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ. ಥೊಡ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ರಾಂದ್ಪಾಕೂಡ್ ಆದ್ಲ್ಯಾಕಾಳಾರ್ ಭಾಯ್ರ್, ಘರಾ ಥಾವ್ನ್ ವಿಂಗಡ್ ಆಸ್ತಾಲೆಂ. ರಾಂದ್ಪೆಂ ಕೂಡ್ ತೆಂ ಭಾಯ್ರ್ ವಾ ಭಿತರ್, ಖಂಯ್ಸರೀ ಆಸೊಂ. ಬರೋ ಉಜ್ವಾಡ್, ವಾರೆಂ, ಬಿತರ್ ಸಾರ್ಕೆಂ ಗುಂವೊನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಗೆಲ್ಯಾರ್ ಚಡ್ ಬರೆಂ.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಚೆಂ ಥಳ್ ಹೆರ್ ಕುಡಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಏಕ್ ದಾರ್ಸ್ಪೊಂತ್. ಏಕ್ ಮೇಟ್ ಚಡೊಂಕ್ ಉಬಾರ್ ಆಸ್ತಾ. ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಕ್ ಪಯ್ಲೊ ಮಾನ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಹಾಚೊ ಅರ್ತ್. ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾ ಥಾವ್ನ್ ಹೆರಾಂ ಕುಡಾಂಕ್ ಏಕ್ ಮೇಟ್ ದೆವೊಂಕ್ ಶಿವಾಯ್, ಚಡೊಂಕ್ ಆಸಾನಾತ್ಲೆಂ.

"ರಾಂದ್ಪಾಕೂಡ್ ಆನಿ ಸಾಹೆತ್" ಪ್ರಬಂಧ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾನಾ ಹಾಂವೆಂ ಚಡ್ ಕರ್ನ್ ದಕ್ಷಿಣ್ ಕನ್ನಡಾಚ್ಯಾ "ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ" ಸಮಾಜೆಂತ್ಲೆ ರಾಂದ್ಪಾಕೂಡ್ ವಿಂಚ್ಲಾಂ. ಪೂಣ್? ಹಾಂಗಾಚೆ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಮೂಲಂತ್ ಹಿಂದೂ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆ. ಪಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಪಾಂಚ್ವ್ಯಾ ದಶಮಾನಾಂತ್, ಕ್ರಿಸ್ತಾಚೊ ಶಿಸ್ ಸಾಂ ತೊಮಾಸ್ ಭಾರತಾಕ್ ಯೆತಚ್ಚ್ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಮೊಡ್ತೆಕ್ ಮತಾಂತರ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ ಆದ್ಲೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಆಚರಣ್, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ತಾಣಿ ಉರವ್ನ್ ಘೆತ್ಲಿ ಆನಿ ಥೊಡಿ ಥೊಡಿ ಬದ್ಲಾವಣ್, ಬದ್ಲಾಲ್ಲ್ಯಾ ಸಮೊಡ್ತಿಚೊ ಥರ್ ರೂಥ್ ಕರ್ತಾನಾ, ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತಿರಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಘರಾಂ ಬಾಂದ್ತಾನಾ, ಕುಡಾಂ ಘಡ್ತಾನಾ, ಪ್ರತೇಕ್ ಜಾವ್ನ್ ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಚಿ ಬಾಂದಾವಳ್ ಸಮ್ಮಿಶ್ರ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೊ ಉಜಾರ್ ಜಾಲೊ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಾಯ್ ಭಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ ಹಿಂದೂ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವಾಚಿ ಚರಿತ್ರಾ, ಇಶಿಲ್ಯಾ ತೆಂಪಾರ್ ಹರಪ್ಪಾ ಮೊಹೆಂಜೊಧಾರಾಂಚ್ಯಾ ಖೊಂಡ್ಚಾಂತ್ ಭಾಯ್ರ್ ಉಸ್ಪಾಲ್ಲಿಂ ಪುರಾತನ್ ನಿರ್ಮಾಣಾಂ ಪಳೆಲ್ಯಾರ್, ಸಿಂದೂ ಖಂದ್ಕಾಂನಿ ನಾಗರಿಕತೆಚ್ಯಾ ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತಿರಾಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್ ಬಾರಿಚ್ಚ್ ಚಡಿತ್ ಮಾಫಾನ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ರೂಪ್ ರೂಪ್ ರುಜ್ವಾತ್ಯೊ ಲಾಬ್ಲ್ಯಾತ್.

ವೇದಕಾಳಾಚಾಕೀ ಆದಿಂ ಆರ್ಯವರ್ತಾಂತ್ ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್, ಹಾಚೆ ವರ್ತಿ ರುಜ್ವಾತ್ ದುಸ್ರಿ ನಾ. ಚೊವ್ದಾವ್ಯಾ ಶತಮಾನಾಂತ್, ಪೊರ್ಚುಗೀಸ್ ಭಾರತಾಕ್ ಯೆತಚ್ಚ್ ಆಮ್ಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚಾರ್, ಸಂಪ್ರದಾಯ್, ಬದ್ಲೊಂಕ್ ಲಾಗ್ಲೆ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಹಿಂದೂ ಆರ್ಯಾನ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚೆ ಆನಿ ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತಿರಾಚೆ ವಿಚಾರ್ ಆಮಿ ಸಾಂಡ್ಲೆನಾ.

ಘರಾಂತ್ ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್

ಹ್ಯಾ ಪರ್ಮಾಣೆ-ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್: ಘರಾ ಭಿತರ್ ರಿಗ್ತಾನಾ, ದಾವ್ಯಾ ಕುಶಿಕ್ ಸಾಲಾಥಾವ್ ಏಕ್ ಧಾರ್ಶ್ಯಾಂತ್ ಉಬಾರ್ ಕರ್ನ್ ಬಾಂದ್ತೆಂ. ಮುಡ್ಲಾ-ತೆನ್ಕಾಚ್ಯಾ ಮದೆಗಾತ್ ಆಗ್ನೆಯ (MIDDLE OF SOUTH-EAST) ದಿಕ್ಕಾಕ್‌ರಾಂದ್ಪೊ ಘಾಲ್ಚೊ. ಆಗ್ನೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಉಜೊ ಹಿಂದೂ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಆಗ್ನಿಕ್ ಚಡ್ ಮಹತ್ವ್ ಆಸಾ. ವಾಸ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಆಗ್ನೆಯಾ ಭಲಾಯ್ಕೆಕ್ ಮೂಳ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಆಗ್ನೆಯಾ ದಿಕ್ಕ್ ಆಗ್ನಿಕ್ ಸಾಕ್ಸ್ ದಿತಾ. ದೆಕುನ್ ಘರಾಭಿತರ್ ರಿಗ್ತಾನಾ, ಆಗ್ನೆಯಾ ಕುಶಿಕ್ ಕೂಜ್ನ್, ಕುಜ್ನಾಚ್ಯಾ ಆಗ್ನೆಯಾಕ್ ರಾಂದ್ಣಿ ಘಾಲ್ಚೊ. ಉತ್ತಮ್ ಪದ್ಧತ್ ಆಮ್ಚೆ ಮಧೆಂ ಆಸಾ.

ಉದೆಂತಿ ಸುರ್‌ಯೊ ಉದೆವ್ನ್ ಯೆಂವ್ಚೆ ಕುಶಿಥಾವ್ನ್ ಕೂಜ್ನ್ ಆಸೊಂಕ್ ಜಾಯ್. ಕುಜ್ನಾಥಾವ್ನ್ ಹರ್‌ಏಕ್ ಚಲನ್-ವಲನ್ ಸುರ್ಯಾ್‌ಬರಿ ಪ್ರಜಳೊನ್, ಭರೊನ್‌ಂಚ್ಚ್, ಅಂತ್ಯ್‌ನಾಸ್ತಾನಾ, ಆಸೊಂಕ್ ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಹಾಚೊ ಅರ್ತ್

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ರಾಂದ್ಣಿ

ಕೂಜ್ನ್ - ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ರಾಂದುಣ್ ಪಡ್ಲಾಕ್ ಮುಕ್ ಕರ್ನ್, ರಾಂದಾಪ್ ಕರ್ತೆಲ್ಯಾಂನಿ ಮುಡ್ಲಾಕ್ ಮುಕ್ ಕರ್ನ್ ಬಸ್ಚ್ಯಾಬರಿ. ಆಮ್ಚೆ ಬಾಂದ್ಪಾ ಮೆಸ್ತ್ರಿರಾಂದ್ಣೊ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಸಾಕಾಳಿಂ ಆದೇಸಾಕ್ ಸುರ್‌ಯಾಚೊ ತರ್‍ನೊ ಪ್ರಕಾಸ್, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಕ್ ಮಾರ್ನ್, ಪಡ್ಲಾಚ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ರ್ ವ್ಹಾಳ್ತಾನಾ, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಕ್ರಿಮಿ - ಕಿಟಾಂ, ವಾಯ್ಟ್ ದಳ್ದಿರಾಂ, ಜಳೊವ್ನ್ ಪಡ್ಲಾಚಾನ್ ಭಾಯ್ರ್ ವೆತಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ, ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಪುರ್ವಜಾಂಚೆಂ ಚಿಂತಾಪ್, ಪಾತ್ಯೆಣಿ.

ಶಾಸ್ತ್ರಾ ಪ್ರಕಾರ್ ಸಾಕಾಳಿಂ ಫುಡೆಂ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಉಟ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರಿಯೆನ್, ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಆರಂಬ್ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ, ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್ ನಿತಳ್ ಕರ್ನ್, ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್? ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಗೊರ್ವಾಂಚ್ಯಾ ಶೆಣಾನ್ ರಾಂದ್ಣಿ, ರಾಂದ್ಣಿಚೊ ಖುರ್, ರಾಂದ್ಣಿಚೆಂ ಪೊರ್ಲ್ ಆನಿ ಬೊಂವ್ತೊಣಿ ಶೆಣ್ ಪುಸುನ್, ಧಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ ಭರ್‌ಲ್ಲೊ ಗೊಬೊರ್ ಕಸ್ತಾಳ್, ಭಾಯ್ರ್ ವ್ಹರ್ನ್, ಉಜ್ವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಗೊಬೊರ್ ಧಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ ಉಸ್ಪೊನ್, ಉಪ್ರಾಂತ್‌ಚ್ಚ್ ಉಜ್ವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟಂವ್ಚೊ. ಘರ್ಚ್ಯಾ ಸ್ತ್ರಿಯೆಚೆಂ ಲಕ್ಷಣ್. ತಿಚಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ತಿಚೆಂ ಶಾಸ್ತ್ರ್ ಪುರುಶ್ ಪ್ರದಾನ್ ಭಾರತೀಯ್ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್, ಸ್ತ್ರಿಯೆಚೊ ದೀಸ್ ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಆರಂಭ್ ಜಾಂವ್ಚೊ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಬಾಂದುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್

ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್? ಏಕ್ ಮ್ಯೂಝಿಯಮಾಕ್ ಸರಿ ಕರ್ಯೆತ್. ಏಕ್ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಕಲೆಚಿ ಕೃತಿ. ಏಕ್ ರಾಸ್ ಲ್ಹಾನ್ ವ್ಹಡ್ ವಸ್ತುಂಚೆಂ ಸಂಗಮ್. ಏಕಾ ಲಾನ್ಶ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್, ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಸಂಬಂಧ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯೊ ಇತ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ದವರ್‍ಲ್ಯಾರ್ಚ್ ಏಕ್ ಕಲಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ತ್ಯಾ ಏದೆಸ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್ ಇತ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು ಏಕಾಮೆಕಾಕ್ ಆಡ್ಯಾನಾಸ್ತಾನಾ ದವರ್ನ್, ಇತ್ಲೆಂ ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚೆಂ, ಭರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಪಂಚ್ವಿಸ್ ತೀಸ್ ಜಣಾಂಕ್, ತಾಂಚಿ ತಾನ್ ಭುಕ್, ವೆಳಾ ವೆಳಾರ್ ಥಾಂಬವ್ನ್ ಆಟಾಪುಂಚೆಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್? ಕಾಂಯ್ ಸಸಾರಾಚೆಂ ನ್ಹಯ್. ಸ್ತ್ರಿಯೆಚಿ ಕಲಾ ಆನಿ ಬುದ್ವೊಂತ್ಕಾಯ್ ಹಾಂತುನ್ ಆಟಾಪುನ್ ಆಸಾ.

ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್ ಬಾಂದುನ್ ಹಾಡ್ತಾತ್ನಾಂಚ್ಚ್, ಏಕ್ ದೋನ್ ಜನೆಲಾಂ ಪಡ್ಲಾಕ್ ಏಕ್, ಮುಡ್ಲಾಕ್ ಏಕ್, ಚಡ್ ಕರ್ನ್ ದೋನ್ ಧಾರಾಂ. ಪಾಟ್ಲೆಂ ಧಾರ್, ಮುಕ್ಲೆಂ ಧಾರ್. ಬಾಂದುನ್ ಘುಡವ್ನ್ ಹಾಡ್ತಾತ್. ಘರಾಚೆಂ ಪಾಟ್ಲೆಂ ಧಾರ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಕ್ ಲಾಗಿಂ ಆಸ್ತಾ. ರಾಂದ್ತಾನಾ ಧುವ್ಲೆಂ, ಶಿಂದ್‌ಲ್ಲೆಂ, ತಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಏಂಚ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಸರ್ವ್‌ಮೆಳೆಂ, ಶೀದಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಧಾರಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಭಾಯ್ರ್ ವ್ಹರ್ಚೆಂ. ದೆಕುನ್ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಕ್ ಪಾಟ್ಲೆಂ ಧಾರ್ ಗರ್ಜೆಚೆಂ.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಜನೆಲಾಂ

ಆದಿಂ ಘರಾಂ ಥಪ್ಕ್ಯಾಟ್ ಆನಿ ಧಾರಾಂ-ಜನೆಲಾಂ ಲಾನ್ಸಿಂ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಘರಾಚೆಂ ಮುಕ್ಲೆಂ -ಮುಖ್ಯ ಧಾರ್ ಸಯ್ತ್ ಬಿತರ್ ರಿಗ್ತಾನಾ - ಬಾಗ್ನೊನ್, ಜಾಗ್ರುತ್ಕಾಯೆನ್ ರಿಗ್ಚೆಬರಿ ಆಸ್ತಾಲೊ ಮುಕ್ಲೊ ಧಾರ್ಪಾಟೊ. ಖಾಲ್ತೊ ಜಾ, ಬೆಸಾಂವ್ ಘೆ, ಮ್ಹಳ್ಳಿ ನಿಶಾನಿ ಮ್ಹಣ್ತಾಲಿಂ ಮಾಲ್ಗಡಿಂ. ಹಳ್ಳ್ಯಾಂ-ನಾಡಾಂನಿ ಮಾತಿಯೆಚಿ ಮುದೆ ದವರ್ನ್, ಘರಾಚ್ಯೊ ವೊಣ್ತಿ ಬಾಂದ್ತಾನಾ, ವೊಣ್ತಿಂಕ್ ಬಾತೆಣಾಚೊ - ಯೆಂಟ್ಯಾಚೊ, ಚೊಮ್ಡೊ ಕರ್ನ್ ದವರ್ನ್, ತಾಚಿ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಪರ್ನ್ಯಾಂ ಮಾತಿಯೆ ಮುದೆ ಬಸವ್ನ್ ವಯ್ರ್ ಚಡ್ತಾನಾ, ವೊಣ್ತಿಚಿ ಮಾತಿ ಸುಕೊನ್ ಯೆತಾನಾ, ತೊ ಚೊಮ್ಡೊ ವೊಡ್ನ್ ಕಾಡ್ತಾಲೆ. ಆನಿ ತ್ಯಾ ಪೊಕೊರ್ನೆಕ್, ಮಾತಿ ಸಫಾಯ್ ಕರ್ನ್, ದೋನ್ ಬೊಡಿಯೆ ಕುಡ್ಕೆ ಆಡ್ ಉಬೆ ಚೆಪುನ್ ಖೊವೊಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಜಾಲೆಂ. ತೆಂಚ್ಚ್ ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಚೆಂ ಜನೆಲ್. ಸುರ್‌ಯಾ ಕಿರ್ಣಾಂ, ವಾರೆಂ ದಿಂವ್ಚೊ ಪೊಕೊರ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಕಂತ್ರಾಳಾಂ

ಅಶೆಂಚ್ಚ್ ವೊಣ್ತಿಕ್ ಮಾತಿಯೆಚಿ ಗುಳೆ ವಾ ಆಚ್ಯಾಂನಿ ಮಾತಿ ವೊತುನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಇಟೆ ಬಸಯ್ತಾನಾ, ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಪೊಕೊರ್ ಉರವ್ನ್, ಕಂತ್ರಾಳಾಂ ಘಡ್ತಾಲೆ. ಕಂತ್ರಾಳಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಸಾಲಾಂತ್ಲೆ (ಮದ್ಲೆಂ ಕೂಡ್) ಆಲ್ತಾರಿಚ್ಯಾ ಕಂತ್ರಾಳಾಕ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ದುಸ್ರೆಂ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಚಿಮ್ಣೆಚ್ಯಾ ಕಂತ್ರಾಳಾಕ್.ಚಿಮ್ಣಿ ಕಂತ್ರಾಳಾ ಬಿತರ್ ದವರುಂಕ್ ಪ್ರಮುಕ್ ಕಾರಣಾಂ ಆಸಾತ್. ತಾಂತುನ್ ಪಯ್ಲೆಂ: ವಾರ್‍ಯಾಕ್ ಚಿಮ್ಣಿ ಪಾಲ್ವಾತಾ. ದುಸ್ರೆಂ: ಹೆಣೆ-ತೆಣೆ ಚಿಮ್ಣಿ ದವರ್ನ್ ಸಕ್ಲಾ ಪಡ್ಲ್ಯಾರ್, ತೇಲ್ ಖಾಣಾ-ಜೆವ್ಣಾಂತ್ ಮಿಸ್ಲೊನ್, ಪೊಟಾಕ್ ಬಾಧಕ್ ಹಾಡ್ಯೆತ್. ತೆಲಾಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟೊನ್ ಆದ್ಲ್ಯಾ ಕೊಲ್ವಾಚ್ಯಾ ಘರಾಂಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟೊನ್ ಜಳೊವ್ನ್ ನಾಶ್ ಕರಿತ್, ಆಪಾಯ್ ಹಾಡಿತ್. ಹಾಂಚೆ ಮದೆಂ ಆನ್ಯೆಕ್ ಲಾಭಾದಾಯಾಕ್ ವಿಶಯ್ ಆದಿಂ ಧಿವೊ ಚಿಮ್ಣಿ ಸುಂರ್ಗೆಲ್ ತೆಲಾನ್ ಜಳಯ್ತಾಲೆ. ಚಿಮ್ಣಿ ಪೆಟವ್ನ್ ಕಂತ್ರಾಳಾ ಭಿತರ್ ದವರ್ತಾನಾ, ಪೆಟ್ಚ್ಯಾ ವಾತಿಚಿ ಕರಿ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಾಳಿಕಾಳಿ ಮಾಂಡ್ತಾ. ತಿ ಬೋವ್ ಉಪ್ಕಾರ್‍ತಾ.

ಹ್ಯಾ ಸುಂರ್ಗೆಲ್ ತೆಲಾಚ್ಯಾ ಕರಿಯೆನ್ ಮಾಲ್ಗಡಿಂ ಕಾಜಳ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾಲಿಂ. ಸುಂರ್ಗಿ ಫಳ್ ವಕ್ತಾಳ್ ಆನಿ ಅಪಾಯ್ ರಹಿತ್ ಜಾವ್ನಾಸ್‌ಲ್ಲೆಂ. ಜಿವ್ಯಾ ಬಾಂಳ್ತಿಕ್: ದೊಳ್ಯಾಂ ಬೊಂವ್ತ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಅಸ್ಡ್ಯಾ ಮುಳಾಂಕ್ ಕಾಜಾಳ್ ಪುಸ್ಚೊ ವಕ್ತಾಳ್ ಸಂಪ್ರಾದಾಯ್. ತಶೆಂಚ್ ಬಾಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಆನಿ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಗೆಲ್ಲ್ಯಾಂಚಿ ದೀಶ್ಟ್ ಲಾಗಾನಾಶಿ, ಗಾಲಾಂ ಖಾಡ್ಕೆರ್, ಖಪಾಲಾರ್ ತಿಳೆ ಫಾಲುಂಕ್ ಹಿಚ್ಚ್ ಚಿಮ್ಣೆಚಿ ಕರಿ, ಸುಂರ್ಗೆಲ್ ತೆಲಾನ್ ಕಿರವ್ನ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ನ್ ವಾಪರ್ತಾಲಿಂ.

ದುಸ್ರೆಂ: ಘರಾಂ - ಭಿಡಾರಾಂಚಿ ಧರಣ್ ಮಾತಿಯೆಚಿ ಆಸ್ತಾಲಿ. ಧರ್ತೆಕ್ ಶುದ್ಧಾಕ್ ಆನಿ ಮಾತಿ ಉಕ್ವಾನಾ ಜಾಂವ್ಚ್ಯಾಕ್, ಫಟಾಯೆಕ್-ಸೊಬಾಯೆಕ್, ಗಾಯ್ಚೆಂ ಶೆಣ್ ಪುಸ್ತಾಲಿಂ.ತವಳ್ ಶೆಣಾಚಿ ಪೊರ್ಸ್ವಾಸಾಣ್, ಘಾಣ್, ರಂಗ್, ಅಕರ್ಸ್ಯಾಕ್ ಕರುಂಕ್, ಶೆಣಾಕ್ ಚಿಮ್ಣೆಚಿ ಕರಿ ಭರ್ಸ್ತಾಲಿಂ. ಕರಿಯೆಂತ್ ತೆಲಾಂತ್ಲೊ ಆನಿ ಉಜ್ಯಾಂತ್ಲೊ ವಗ್ಗಾತ್ಗೂಣ್ (ಕ್ರಿಮಿನಾಶಕ್) ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಶೆಣಾಕ್ ಚಿಮ್ಣೆಚಿ ಕರಿ ಭರ್ಸುನ್ ಧರಣ್ ಸೊಬಯ್ತಾಲೆ.ದೆಕುನ್ ಸದಾಂ ಸಾಂಜೆರ್ ಚಿಮ್ಣಿ ಪೆಟಂವ್ಚ್ಯಾ ಆದಿಂ: ಕಯ್ಲೆ ಕುಡ್ಕ್ಯಾನ್ ತಿ ಕರಿ ಖಿರ್ವಟಾವ್ನ್ ಕಾಡ್ನ್ ಪುಟ್ಕರ್ ಬುಡ್ಕುಲ್ಯಾಂತ್ ವಾ ಡಬ್ಬ್ಯಾಂತ್ ಭರ್ನ್ ದವರ್ತಾಲಿಂ.

ಆದಿಂ ಮಾತಿಯೆಚ್ಯಾ ಘರಾಂಚ್ಯಾ ವೊಣ್ತಿಂಕ್‌ಯೀ ಕರಿ ಭರ್ಸಿಲ್ಲೆಂ ಶೆಣ್ ಪುಸುನ್, ವೊಣ್ತಿರ್ ಚಡ್ಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಮಿ-ಕಿಟಾಂಥಾವ್ನ್ ಜಾಗ್ರುತ್ಕಾಯ್ ಘೆತಾಲಿಂ ಆನಿ ವೊಣ್ತಿ ನಿತಳ್, ಸಪಾಯ್ ಉರಯ್ತಾಲಿಂ.

ರಾಂದ್ಚ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್ ರಾಂಧ್ಣಿ, ರಾಂದುಣೆ

ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮೂಳ್‌ಭೂತ್ ಗರ್ಜಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಅತ್ಯಧಿಕ್ ಗರ್ಜೆಚೊ ಜಾಗೊ. ರಾಂದ್ಚ್ಯಾ ಕುಡಾಚ್ಯಾ ವಿಸ್ತಿರ್ಣಾಯೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ವೊನ್, ಏಕ್ ಪುಟ್ ವಾ ಚಡ್ತಿಕ್ ಜಾಯ್ ಪುರ್ತೊ ಉಬಾರ್ ಸೊಪ್ಪೊ ಬಾಂದುನ್ ತಾಕಾ ಮುಕ್ಲ್ಯಾನ್ ದೋನ್ ರಾಂಧ್ಣಿ ಆನಿ ದೊನೀ ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಮದೆಗಾತ್, ವಯ್ಲ್ಯಾ ಕುಶಿಕ್ ಏಕ್ ಬುರಾಕ್ ದವರ್ನ್, ದೊನೀ ರಾಂಧ್ಣಿಂಚ್ಯಾ ಬಿತರ್ಲ್ಯಾನ್ ಸುರಂಗ್ ರಚುನ್, ದೊನಾಂ ಬಿತರ್ಲ್ಯಾ ಖಿಂಚ್ಯಾಯ್ ಎಕಾರಾಂಧ್ಣಿಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟಯ್ಲ್ಯಾರೀ, ಹ್ಯಾ ಮದ್ಲ್ಯಾ ರಾಂಧ್ಣಿಕ್ ಪಾಶಾರ್ ಜಾಂವ್ಚೆಬರಿ ಕರ್ತಾತ್. ಹ್ಯಾ ಬುರಾಕಾಕ್ ಮದ್ಲಿ ರಾಂಧ್ಣಿ ವಾ ವೊಯ್ಲ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್.

ದೋನ್ ರಾಂಧ್ಣಿಂಕ್: ಉಜ್ವೆ ರಾಂಧ್ಣಿ ಆನಿ ದಾವಿ ರಾಂಧ್ಣಿ ಮ್ಹಣ್ ವಳ್ಕತಾತ್.

ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಪಾಟ್ಲ್ಯಾ ಕುಶಿಕ್ "ಖಿರ್" ಮ್ಹಣ್ ವಳ್ಕತಾತ್. ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಖಿರಾರ್ ಮಿಟಾಚಿ ಮೊರ್ಗಿ, ಕಾಡಿಯಾಂ ಪೇಟ್, ಸೊಲಾಂಚೆಂ ಮೊರ್ದುಗ್ಲ್, ಸಾಂಬಾರ್ಯೊ, ನಾರ್ಲಾಚೆಂ ವೊಳೆಂ, ಗೊಡಾಚೆಂ ಗುಮಾಟ್ಲೆಂ (ಗುಮಾಟ್ಲೆಂ) ಗರ್ಜೆಕ್ ಪೆಟಂವ್ಚಿ ಚಿಮ್ಣಿ ಪುನೆಲ್ ದುಂಪೆಲ್, ಕಾಪ್ಸೆ ಪಿಟ್ಯಾಚೊ ಕಂರ್ಡೊ ಧುವ್ನ್ ತಾಪಾತ್ ಘಾಲ್ಲಿಂ ರಾಂದ್ಚಾಚಿಂ ಮಾತ್ಯೆಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ. ಹ್ಯಾ ಸರ್ವ್ ಸಾಹಿತಿಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಎಕಾ ಜಿವ್ಯಾ ಜೀವಿ ಮಾಜ್ರಾಚೊ ಹೊ ಕಾಯಾಮ್ ಜಾಗೊ ಜಾವ್ನಾಸಾ ರಾಂಧ್ಣಿಚೊ ಖಿರ್.

ರಾಂಧ್ಣಿಚೆಂ ಪೊರ್ಲ್

ದೊನೀ ರಾಂಧ್ಣಿಂಚ್ಯಾ ಮುಕ್ಲ್ಯಾನ್ ಬಾರೀಕ್ ಸೊಪ್ಯಾಬರಿ ಏಕ್ ಶಿರ್ ಜಾಗೊ ಸೊಡ್ನ್ ಬಾರೀಕ್ ಪೆಂಟಾಳಿ ಬಾಂದುನ್ ಆಸ್ಚೊ ಜಾಗೊ "ರಾಂಧ್ಣಿಚೆಂ ಪೊರ್ಲ್" ಬಿತರ್ಲ್ಯಾ ರಾಂಧ್ಣಿಂಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟಯ್ತಾನಾ ರಾಂಧ್ಣಿಕ್ ದವರ್ಲ್ಲಿಂ ಲಾಂಕ್ಡಾಂ ಹ್ಯಾ ಪೊರ್ಲ್ಯಾಚ್ಯಾ ಪೆಂಟಾಳೆ ಪರ್‌ಯಾಂತ್ ಮಾತ್ರ್ ಯೆತಾತ್. ತಾಚೆವರ್ನಿ ಲಾಂಬ್ ಆಸ್ಲ್ಯಾರ್, ರಾಂದ್ಚ್ಯಾ ಕುಡಾಂತ್ ತೆಣೆಪಣೆ ಗುಂಪ್ತಾನಾ ಅಡ್ಕಳ್ತಾ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಪೊರ್ಲಾಂತ್: "ಉಜೊ ಪುಂಕ್ಚಿ ನಳಿ", ಬಾಣ್ಕರೆಂ "ಕೊಲಿತ್" ಆನಿ ಉಜ್ಯಾಕ್ ಘಾಲುಂಕ್ ತಯಾರ್ ದವರ್ಲ್ಲ್ಯೊ ಸೊವ್ಲ್ಯೊ, ಜೊಳೊವ್ ಆಸ್ತಾ.

ರಾಂಧ್ಣಿಚೊ ಕೊನ್ಸೊ

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಕ್ ಚಾರ್ ಕೊನ್ಸೆ ಆಸ್ಲ್ಯಾರೀ ಜೊಳ್ವಾಚೊ ಕೊನ್ಸೊ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಆನಿ ಸಾರೊಣೆಚೊ ಕೊನ್ಸೊ ದುಸ್ರೆಂ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ. ಜೊಳ್ವಾಚೊ ಕೊನ್ಸೊ ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಉಜ್ವ್ಯಾ ಕುಶಿಕ್ ಆಸ್ತಾ. ಹಾಂಗಾಸರ್ ಉಜ್ಯಾಕ್ ಜೊಳೊವ್ ಜಾವ್ನ್ ಗಳ್ಸುಂಚಿ: ಲಾಂಕ್ಡಾಂ, ಶಿರ್ಭುಟಾಂ, ಸೊವ್ಲ್ಯೊ, ಸೊಂಟೆ, ಪಿಡೆ, ಪೊಡಿಯೊ, ಪಿಸೊಂದ್ರ್ಯೊ, ಕೊಂಬ್, ಚುಡೆತ್ಯೊ, ಸೆಣಿಯೊ, ಸಾಂಪ್ಣೆ, ಬೊಡಿಯೊ, ಆಡಾರಾಂ, ಸೋಣ್ಣಾಂ, ಬರೀಂ ಕರ್ನ್ ಧಾಳ್‌ಲ್ಲಿಂ ಆಸ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಉತೊವ್

ರಾಂಧ್ಣಿ-ಖುರಾಚ್ಯಾ ಸಾರ್ಕೆಂ ವಯ್ರ್, ವೊಣ್ತೆಕ್ ದೋನ್ ಆಡ್ಯಾಚೆ ಕುಡ್ಕೆ ಮಾರುನ್, ತಾಚೆ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಫಳಿಂ, ವಾ ರಿಪಾಂ ಆಡ್ಯಾಚ್ಯೊ ಶಿರೊ ಆಡ್ ನಿದಾವ್ನ್, ತಯಾರ್ ಕರ್ಚಿ ಆಟ್ಪೊಳ್ಗಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ ಉತೊವ್. ಮಾತ್ಯೆಚ್ಯಾ ವೊಣ್ತೆಕ್ ಆಡಿಂ ರಿಗಂವ್ಕ್ ಸಾಧ್ಯ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಥಂಯ್ ಮಾಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಡ್ಯಾಂಕ್ ದೋನ್ ಕುಶಿಂನಿ ದೊರಿಯೊ ಬಾಂದುನ್, ತಾಚೆ ಬಿತರ್ಲ್ಯಾನ್ ಫಳೆಂ ರಿಗವ್ನ್ ಉತೊವ್ ಘಡಾತ್ತ್. ಉತೊವ್ ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಸಾರ್ಕೊ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಕುಶಿಕ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಉಜ್ಯಾಚಿ ಧಾವ್ ಆನಿ ಧುಂವೊರ್ ಲಾಗ್ತಾ ದೆಕುನ್, ಪಾವ್ಸಿಲ್ಯಾ ದಿಸಾಂಕ್ ದಾಸ್ತಾನ್ ಕರ್ಚೆ ಗೊಡಾಂ ಪೆಳೆ. ಗೊಡಾಂ ಮೊಡ್ಕ್ಯೊ, ಸುಕಿ ಮಾಸ್ಳಿ, ಸೊಲಾಂ, ಮೊಡ್ಕ್ಯಾಂನಿ ಭರ್ನ್ ಮೂಕ್ ಬಾಂದುನ್ ದವರ್ತಾತ್. ಹಾಂತುನ್ ಧಾಕ್ಟೊ ಉತೊವ್, ವ್ಹಡ್ಲೊ ಉತೊವ್, ಅಸೆಂ ಆಸಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಮಾಳೊ

ಉತ್ವಾಚ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್, ಥೊಡ್ಯಾ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂನಿ ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಕುಡಾಕ್, ಥೊಡ್ಯಾಂಕ್ ಅರ್ಧ್ಯಾರ್, ವೊಣ್ತಿ ಬಾಂದುನ್ ವಯ್ರ್ ಚಡ್ತಾನಾಂಚ್ ಮಾಳೊ ಘಡುನ್ ಹಾಡ್ತಾತ್. ವೊಣ್ತಿಚ್ಯಾ ಬಿತರ್ಲ್ಯಾನ್ ಆಡಿಂ-ವಾಸೆ ರಿಗವ್ನ್, ಆಡ್ ಉಬಿಂ ಫಳೆಂ, ರಿಪಾಂ ಬಸವ್ನ್ ಮಾಳೊ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ತಾಂದ್ಯಾಚೆ ಮುಡೆ, ಸುಕೆ ನಾರ್ಲ್, ಬಿಯಾಳೊ, ಬಿಯಾಂಚೆಂ ಭಾತ್, ಹೆರ್ ದಾನಿ, ರಾಂದ್ವೊಯೆಚೊ ಬಿಯಾಳೊ ಮುಡಿಯೊ ಬಾಂದುನ್ ಆನಿ ಕಾಂಟ್ - ಕಾಂಟಿ ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಂಕ್ ಗಳ್ಸುಂಚಿ ವ್ಹಡ್ಲಿಂ ವ್ಹಡ್ಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ, ತಾಂಬ್ಯಾ ತಾಂಬಾಣ್ ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಧಾಳ್ತಾತ್.

ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ದೆಂವ್ತಾನಾ ಪಯಿಲ್ಲೆಂ ಮೆಳ್ತಾ ಶಿಂಕೆಂ. ಸುಂಬಾ ದೊರಿಯಾಂನಿ ವಾ ವೊಣ್ಣ್ಸ್ಯಾ ನಾರಾನ್ ಶಿಂಕೆಂ ಬಾಂದುನ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಥಂಯಾಂಚೊ ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಪೊಳಿಯೆಚಿ ದಾಲಿ, ಸುಕ್ಯಾ ಮಾಸ್ಳೆಚಿ ಪೊಟ್ಲಿ, ನಿಸ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಮಾಜ್ರಾಚ್ಯಾ, ಭುಗ್ರ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಹಾತಾಂತ್ಲೆಂ ತೊಂಡಾಂತ್ಲೆಂ ರಾಕೊಂಕ್ ಶಿಂಕ್ಯಾರ್ ದವರ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಮಾಂಕ್ಡಿ 1.: ಮಾಂಕ್ಡಿ ದೋನ್ ನಮುನ್ಯಾಂಚಿ ಆಸಾ. ಪಯ್ಲಿ: ಲೆಂಕ್ಕಿರ್ ವಾ ಬಾರೀಕ್ ವಾಸೊ, ಫಟ್ಟ್ ಬಾಳ್ತಾರ್ ಯೆಂವ್ಚಿ ಬೊಡಿ, ವಾ ಮೊಟ್ಟೆ ವಾಲ್. ಮಾಳ್ಯಾಚಾ ರಿಪಾಂಕ್ ಆಡ್ಯಾಂಕ್. ದೊನೀ ಪೊಂತಾಂನಿ ದೊರಿಯೊ ಬಾಂದುನ್, ತಾಂಚ್ಯಾ ಪಾಸಾ ಭಿತರ್ ಬೊಡಿ ಆಡ್ ರಿಗವ್ನ್ ಬಾಂಧ್ಚಿ. ಹ್ಯಾ ನಮುನ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಕ್ಡೆಕ್: ಪಿಯಾವಾಚೆ ಫೊಸ್, ಆಮ್ಟಾಣೆ ಗುಳೊ, ಮೊಗಿಂ, ಕುವಾಳೆ, ದುದಿಂ ಅಶೆಂ ಬಿಯಾಳ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಪಾವ್ಸಿಲ್ಯಾ ದಿಸಾಂನಿ ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಜಗವ್ನ್ ದವರ್ಚಿ ರಾಂದ್ವೊಯ್. ಕೆಂಳ್ಯಾಬ್ಯಾಚೊ ಸುಕ್ಯಾ ದೊರಾಚೆ ಪಾಸ್

ಕರ್ನ್, ಮಾಂಕ್ರೆಕ್ ಉಮ್ಕಾಳಾಯ್ತಾತ್. ದೊರಾಂಚಿ ಪಾಸ್. ಮೊಗೆಂ ಆನಿ ಸಾಂಗಾತ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪೊಟಾರ್ ಪಾಟ್ಯಾಬರಿ ಸೊಬ್ತಾನಾ, ಸಾಲಾನ್ ಶಿಸ್ತೆನ್ ಉಮ್ಕೊಳ್‌ಚ್ಯಾ ಶಿಪಾಯಾಂಬರಿ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಸೊಬಿತ್ತ್ ದಿಸ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಮಾಂಕ್ಡಿ 2.: ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಮಾಂಕ್ಡಿ ದೋನ್ ಥರಾಂಚಿ ಆಸಾ. ವಯ್ರ್, ಉಲ್ಲೇಕ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಬೊಡಿ/ಲೆಂಕ್ಕಿರ್ ದೊರಿಯಾಂನಿ ಉಮ್ಕಾಳಾಂವ್ಚಿ ಏಕ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ದುಸ್ಸಿ: ಲೆಂಕ್ಕಿರೆ ವಾ ವಾಸ್ಯಾಚೊ ಕುಡ್ಕೊ, ಮದೆಂಚ್ ಚೀರ್ನ್, ತಾಚ್ಯಾ ದೊನೀ ಪೊಂತಾಂನಿ ಸುಂಬಾನ್ ಬಾಂದುನ್, ಮದ್ಲೆಂ ಇಡೆಂ ಖಿರ್ವಟಾವ್ನ್ ಮಾತ್ಸೆಂ ವ್ಹಡ್ ಕರ್ನ್, ವೊಣ್ತಿಕ್ ದೋನ್ ಕುಟ್ಕೊ = ಮದನಿಕೆ ಮಾರ್ನ್. ಹಿ ಮಾಂಕ್ಡಿ ತ್ಯಾ ದೊನೀ ಕುಶಿಂಚ್ಯಾ ಕುಟ್ಕ್ಯಾಂಕ್ ಬಾಂಧ್ಚಿ ಆನಿ ತಾಚಿ ಬಿತರ್ಲ್ಯಾನ್ ಖಾಂಚೆಂತ್ ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಗಳ್ಸುಂಚ್ಯೊ ದೋಯ್, ದಾಯ್, ಕೊವ್ಳೊ ಹಾತೊ, ಕಾಯ್ಲಾತೊ, ಚಾಳ್ನ್, ಕುಲೆರಾಂ, ವೊರ್ನ್ ಚಾಳ್ಚಿ ದೋಯ್, ಶಿತಾಚಿ, ನಿಸ್ಯಾಚಿ ದೋಯ್ ಅಶೆಂ ಹಾತಾಳ್ಯಾಂಚಿ ಸಾಹೆತ್ ಖಿವವ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಅಂಕ್ಡಿ ವ್ಹಾಳ್ಯಾ, ನಾಂವಾರ್ ತಿಸ್ರ್ಯಾ ನಮುನ್ಯಾಚಿ ಮಾಂಕ್ಡಿ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಮಾಡಿಯೆಚ್ಯಾ, ವಾಸ್ಯಾಚ್ಯಾ ವಾ ಲೆಂಕ್ಕಿರೆಚ್ಯಾ ಬಾರೀಕ್ ಪಾತಳ್ ಕಾಂಬಿಂನಿ ಹಿ ರಚ್ತಾತ್. ಅನ್ಕೂಲ್‌ಪೊಂತಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ರುಕಾಡಾಚ್ಯಾ ಪಾತಳ್ ರಿಪಾಂನಿ ಹಿ ಅಂಕ್ಡಿ ಕರ್ತಾತ್. ಎಕ್‌ಚ್ಚ್ ಮಾಳ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಡ್ಯಾಂಕ್ ಉಮ್ಕಾಳಾಯ್ತಾತ್ ವಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಮಾಂಕ್ಡೆಬರಿ ಕಿಳ್ಯಾಂಕ್ ಬಾಂದ್ತಾತ್. ಹಾಚಿ ಬಿತರ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೊಯ್ತಿ ಕೊಯ್ತೊ ಕೊಯ್ತುಲ್, ಸುರಿಯೊ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕಾತರ್ಚಿ ಧಾರೆಚಿ ಸಾಹೆತ್ ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಖಿವೊವ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್. ಅಸಲ್ಯೊ ಅಂಕ್ಡ್ಯೊ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಕುಟಾಮ್ ಅಸ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂಚ್ಯಾ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂನಿ ಎಕಾ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ತಿಕ್ ಪಳೆಂವ್ಕ್ ಮೆಳ್ತಾಲ್ಯೊ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಕಂತ್ರಾಳಾಂ

ಬಾಂದುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಂತ್ರಾಳಾಂ ಪಯ್ಕಿ ಚಿಮ್ಣಿ ದವರ್ಚೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್ ಪಯ್ಲೆಂ ಜಾಲ್ಯಾರ್, ತಾಚಿ ಪ್ರಾಸ್ ತಿಕ್ಕೆಶಿ ವ್ಹಡ್ ಜೆವ್ಣಾಚ್ಯೊ ವಾಟ್ಲ್ಯೊ, ಪಿರಿ, ಲೊಟಿ, ಮಾಲ್ಯೊ, ಮಾಲ್ಯುಲಾಂ ದವರ್ಚೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್, ಟಸ್ಸಾಂ, ಡಬ್ಬೆ ದವರ್ಚೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್, ಅಶೆಂ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಅಂತಸ್ತ್ ಆನಿ ಗರ್ಜೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಕಂತ್ರಾಳಾಂ ಚಡ್ತಾತ್. ಕಂತ್ರಾಳಾಂ ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ, ಸುಂಬಾಂಚೆರ್ ಉಮ್ಕೊಳ್ಚ್ಯಾ ಫೊಳ್ಯಾಂನಿ ಹಿ ಸರ್ವ್ ಸಾಹೆತ್ ಮಾಂಡ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಕೊಕರ್ನ್/ಪೊಕೊರ್ನಿ ವ್ಹಳ್ಳೆಂ ಏಕ್ ಲ್ಹಾನ್ಸೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್, ಬಾಗ್ಲಾ/ ಧಾರಾಚ್ಯಾ ದಾರ್ಶ್ವಾಂತಾ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಕುಶಿನ್ ಆಸ್ತಾ. ಹಾಂತುನ್ ಸದಾಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ ನಾಣೆಂ, ನಗ್ ಆನಿ ಚಡ್ ಜಾಗ್ರುತ್ಯಾಯೆನ್ ಸಾಂಬಾಳ್ಚ್ಯಾ ತಸಲ್ಯೊ ವಸ್ತು, ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್, ಉಜ್ಯಾ ರಾಂಧ್ಣಿ ಮುಕಾರ್, ಆಳೆನ್ ವಾಟ್ತಾನಾ, ಕಾತ್ರಾಪ್ ಶಿಂದಾಪ್ ಕರ್ತಾನಾ, ಸ್ತ್ರಿಯಾಂನಿ ನಿಕ್ಹಾವ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಯೊ. ಸ್ತ್ರಿಯೆಲಾಗಿಂ ನಾಣೆಂ ದುಡು: ಎಕ್‌ಚ್ಚ್ ಪೆಂಕ್ಟಾರ್ ಪೊತಿಯೆಂತ್ ನ್ಹಯ್ ತರ್ ಕೊಕರ್ನೆರ್ ದವರ್ತಾತ್.

ಮನ್ಶ್ಯಾಚ್ಯಾ ನಾಗರಿಕತೆಚ್ಯಾ ಅರಂಬಾರ್ ಥಾವ್ನ್, ಮನ್ಶ್ಯಾ ಗರ್ಜೆಚಿ ವಸ್ತ್ ಮಾತ್ಯೆಂತ್, ಫಾತ್ರಾಂನಿ, ಕ್ರಮೇಣ್ ರುಕಾಡಾನ್ ತಯಾರ್ಸ್ತಾಲಿ. ವರ್ಸಾಂಚೆಂ ವರ್ಸಾಂ ಪಾಶಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ

ಆತಾಂಚ್ಯಾ ಯುಗಾಂನಿ ಭುಮಿಚ್ಯಾ ಆಂಗಾರ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಕಿಡ್ಯಾಕ್ ಜಿಯೆಂವ್ಕ್ ಮಾತ್ರ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಇತ್ಲ್ಯಾ ಗರ್ವಾನ್ ಆನಿ ಸ್ವಾರ್ತಾನ್ ಮನಿಸ್ ಮನ್ಶಾಜಾತಿಂ, ರುಕಾ-ಝುಡಾಂಚೊ ನಾಶ್ ಕರಿತ್ ಆಯ್ಲಾ. ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿ ಸಂಪತ್ತಿ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಘರಾ ಭಿತರ್, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಕುಜ್ನಾ/ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾ ಭಿತರ್ ಭರುನ್ ಚೆಪುನ್ ಸೊಂಬೊಯ್ತಾ.

ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕೂಡ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್? ಏಕ್ ಮ್ಯೂಝಿಯಮ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಏಕ್ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಕಲೆಚಿ ರಾಸ್‌ಚ್ ಲ್ಹಾನ್ಶ್ಯಾ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ್ ಸೊಡ್ನ್ ಸ್ಥಿರ್ ಸಾಹೆತ್ /ವಸ್ತುಚ್ ಸುಮಾರ್ ದೊನ್ಶಿಂ ನಾಂವಾಂ ಉಲ್ಲೇಕ್ ಕರ್ಯೆತ್. ಎದೆಶ್ಯಾ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಇತ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ್, ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ದವರ್ಚಿಚ್ ಏಕ್ ಕಲಾ. ಇತ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು ಆದ್ಯಾನಾಸ್ತಾನಾ ದವರ್‍ನ್, ತೆಣೆಹೆಣೆ ಗುಂವೊನ್, ರಾಂದ್ಪಾಚೆಂ ಕಾಮ್ ಕರ್ಚೆಂ, ಸ್ತ್ರೀಯೆಚಿ ಚಲಾಕಿ ಆನಿ ಹುಶಾರ್ಗಾಯ್ ಪಾಚಾರ್ತಾ.

ಹೆಣೆ ಇತ್ಲ್ಯಾ ಲಾಂಕ್ಡಾಂಚಿ ರಾಸ್, ಹೆಣೆ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಉಜೊ, ಧಾವ್, ಕಿಟಾಳಾಂ, ಧುಂವೊರ್, ದಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಗೊಬೊರ್, ಪೆಟ್ಟಿ ಚಿಮ್ಣಿ ರಾಂದ್ಣಿರ್ ಖತ್ತಕ್ತಿ ಕಡಿ, ವಾಳ್ಣಿರ್ ವಾಳ್‌ಲ್ಲಿ ಶಿತಾಚಿ ಮೊಡ್ಕಿ, ಎಕಾ ಕುಶಿನ್ ಕುಜ್ನಾಚಿ ರಾಣಿ ಮಾಜಾರ್, ಶಿಮ್ಟೆರ್ ತಿಚ್ಯಾ ಮಾತ್ಸೊ ಪಾಂಯ್ ಪಡ್ಲ್ಯಾರೀ ಮಿಯಾಂವ್ ಕರ್‍ನ್ ಧಾವ್ಲಿ ವೊಡ್ಚೊ ಅಪಾಯ್.

ರಾಂದ್ಪಾಕೂಡ್ ನಿತಳ್ ಕರ್ಚೆಂ ಏಕ್ ಕಲಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಾಕಾಳಿಂ ಉಟೊನ್, ಗೊಟ್ಯಾಂತ್ಲೆಂ ಶೆಣ್ ಹಾಡ್ನ್ ಕಿರವ್ನ್, ತಾಕಾ ಚಿಮ್ಣೆಚಿ ಕರಿ ಭರ್ರುನ್, ರಾಂದ್ಣಿಚೆಂ ಪೊರ್ಸ್ಲ, ಖುರ್ ಆನಿ ಬೊಂವ್ತೊಣಚ್ಯೊ ವಸ್ತು ತೆಣೆಹೆಣೆ ದವರ್‍ನ್ ಖುರಾಥಾವ್ನ್ ಶೆಣ್ ಪುಸುಂಕ್ ಆರಂಭ್ ಕರ್‍ನ್ ರಾಂದ್ಣಿಚ್ಯೊ ದೆಗೊ, ಪೊರ್ಲಾಬೊಂವ್ತಿಂ, ಕೊನ್ಶ್ಯಾದೆಗಾಂನಿ ಶೆಣ್ ಕುಡ್ಕ್ಯಾನ್ ಪುಸ್ತಾನಾ, ಪಳೆಂವ್ಕ್ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಫೆಸ್ತ್ ಶೆಣ್ ಪುಸ್ತೆಲ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀ ಹಾತಾಂಚಿ ಚಲಾಕ್ ದೆಖ್ತಾಂ ದೆಖ್ತಾಂ ಮತಿಕ್ ಉಲ್ಲಾಸ್ ದಿತಾ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಉಜೊ

ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಉಜೊ ಪೆಟಂವ್ಚಿ ಏಕ್ ಕಲಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಉಜ್ವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಚೊ ಗೊಬೊರ್ ದಾಯೆಂತ್ ದೊಯೆಂತ್ ಕಾಡ್ನ್ ಧಾವ್ಯಾ ರಾಂದ್ಣಿಕ್ ಘಾಲ್ಚೊ. ತೆಣೆಹೆಣೆ ದೊನೀ ಕುಶಿಂನಿ ದೋನ್ ಲಾಂಕ್ಡಾಂ ಲಾಂಬಾಯೆಕ್ ದವರ್‍ನ್, ತಾಂಚಿ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಸೊವ್ಲ್ಯೊ, ಬೊಡಿಯೊ, ಮಾಂಡುನ್, ಸುಕಿ ಖೊಲಿ, ಚುಡೆತಿ ವಾ ಕಾಗ್ದಾ ಕುಡ್ಕೊ ಚಿಮ್ಣೆಚ್ಯಾ ವಾತಿಕ್ ಪೆಟವ್ನ್, ಹಳೂ ತ್ಯಾ ಲಾಂಕ್ಡಾಂಚ್ಯಾ ಮದೆಗಾತ್ತ್ ರಿಗವ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಯಾರ್, ಸವ್ಕಾಸ್ ಉಜೊ ಬೊಡಿಯಾಂಕ್ ಧರ್ತಾ , ಲಾಂಕ್ಡಾಂಕ್ ಪೆಟಯ್ತಾ , ಅಸೊ ಉಜೊ ಕ್ರಮಾನ್ ಪೆಟೊನ್, ಜಳೊನ್, ಜೊಳೊವ್ ಮುಗ್ದಾತಾನಾ, ಹೆಣೆ ತಾಂದುಳ್ ಶಿಜ್ತಾ , ರಾಂದಾಪ್ ಜಾತಾ.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಉಜ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾ

ಕಿಟಾಳಾಂ, ದುಂವೊರ್, ಗೊಬೊರ್, ಇಂಗ್ಯೊ, ಕೇಂಡ್ ಆನಿ ಕೊಲಿತಾಂ ಆಸ್ತಾತ್. ತಶೆಂಚ್ ದೊಳ್ಯಾಂಕ್ ದಿಸಾನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಧಗ್-ಧಾವ್ ಆಸ್ತಾ.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ತಯಾರ್ ಜಾಂವ್ಚ್ಯೊ ವಸ್ತು

ಖಾಂವ್ಚ್ಯೊ ಪಿಯೆಂವ್ಚ್ಯೊ, ಭಲಾಯ್ಕೆಕ್ ಆನಿ ರುಚಿಕ್-ಪೊಟಾಕ್ ವೆಚ್ಯೊ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಚಡಾವತ್ ಪಿಡಾಶಿಡಾ ಸುರು ಜಾಂವ್ಚಿ ಬಲಾಯ್ಕಿ ಪಾಡ್ ಜಾಂವ್ಚಿ ಖೆಲ್ಲ್ಯಾ ಖಾಣಾಚೆರ್ ಆನಿ ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್ ದವರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಸ್ಥಿತಿಯೆಚೆರ್ ಹೊಂದ್ಯೊನ್ ಆಸಾ. ರಾಂದ್ಪಾ ಕೂಡ್ ತೆಂ ಜಾಂವ್ ಲ್ಹಾನ್ ವಾ ವ್ಹಡ್, ತಾಂತುನ್ ಸುಮಾರ್ ದೆಡ್ಶಾಂ ವಯ್ರ್ ಸಾಹೆತಿ ಕ್ರಮ ಪ್ರಕಾರ್ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಜಾಗ್ಯಾರ್ ಪಿಶೇವ್ ಘೆತಾತ್. ರಾಂದ್ಪಾಕೂಡ್, ಘೆಸ್ತಾಂ ಘರ್ಚೆಕ್ ಚಡ್ ಕರ್ನ್ ನತಲಾಂ, ಮೊಂತಿಫೆಸ್ತ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ, ಸಾಂದಿಮುಲ್ಯಾಂತ್ಲೊ ಗೊಂಟೊಕಾಡ್ನ್, ನಳೆ ಮಾಳೊ ಝಾಡ್ನ್, ಧರ್ತೆರ್ ಶೆಣ್ ಪುಸುನ್ ನಿತಳ್ ಕರ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಮಾಜಾರ್

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ವಯ್ರ್ ಪೊಂದಾಕ್ ಚೆಪುನ್, ಸಾಣ್ಸುನ್, ದವರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಜಿಂದ್ಗಿ ಇಡ್ಯಾಂತ್, ಖಾಣಾ-ಜೆವ್ಣಾಚ್ಯಾ, ಬಾಜ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ-ತೆಲಾಚ್ಯಾ ಪರ್ಮೊಳಾಕ್, ಹುನ್ಸಾಣೆ ಆನಿ ಉಬೆಕ್ ಲ್ಹಾನ್ ಲ್ಹಾನ್ ಜೀವಿ, ಉಂದಿರ್, ಜರ್ಲೆ ಪಾಲಿ, ಮೂಸ್, ಮುಸ್ಕಾಂ ಕಿಡಿ, ಸಾಳಿಯೊ, ಮುಯೊ ಆನಿ ದೊಂಬ್ಯೆ ರಾಜ್ ಕರ್ತಾತ್.ಹಾಂಚಿ ಸರ್ವಾಂಚಿ ಸುಬೆಧಾರ್ನ್ ಮಾಜಾರ್. ತಾಂಚೊ ಮರ್ಣಾದೂತ್ ಮ್ಹಣ್ಯೆತ್. ಹ್ಯಾ ಕಿಟಾಂಕ್ ನಿಯಂತ್ರಣಾರ್ ದವರ್ಚಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಮಾಜ್ರಾಚಿ. ತಿಚೊ ಆಮಾನತ್ ಜಾಗೊ ರಾಂದ್ನಿ ಪಾಟ್ಲೊ ಖುರ್.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ರುಕಾಡಾಚಿ ಸಾಹೆತ್

ಆಮ್ಚೆ ಪುರ್ವಜ್ ಆವ್ಯಾ ಮಾತಿ, ಖಡ್ಪಿ ಫಾತರ್ ಆನಿ ರುಕಾಡಾನ್ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಥರಾನ್ ಘರ್‌ದಾರಾಕ್ ಆನಿ ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಕ್ ಜಾಯ್ ಜಾಲ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್ ತಯಾರ್ಸಿತಾಲೆ. ದುಬ್ಳ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ ಬಾಂಕ್-ಕದೆಲಾಂ ಕರಂವ್ಕ್ ತಾಂಕ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆ ಥಂಯ್ ಬೊಣ್ಗ್ಯಾ ಚುಡೆತ್ಯಾಂನಿ ವೊಳ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ ಮಾಂದ್ರ್ಯೊ ಆನಿ ಮಣಂಯ್‌ಯೊ, ಕಶೆಂ ಆಪ್ರುಪಾನ್ ಆಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಸಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಮಣಂಯ್ ಬಸ್ಕಾ ದಿತಾಲಿ, ತಶೆಂಚ್ ರಾಂದ್ನಿ ಪೊರ್ಣಾಂತ್ ತಿ ಆಸ್ತಾಲಿ. ಸ ಇಂಚಾ ರೂಂದ್, ಬಾರಾ ಇಂಚಾಂ ಲಾಂಬ್ ಫಳ್ಯಾಕ್, ದೊನೀ ದೆಗಾಂನಿ ಆಡ್ ಫಳ್ಯಾ ಕುಡ್ಕೆ ಖರ್ವಾಯೆಲ್ಲ್ಯಾ ಚಾಡಿಂಯಾಂನಿ ಬಸವ್ನ್, ತಾಚೆರ್ ಕುಲೆ ತೆಂಕ್ಚೆ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್? ಮಾನಾಚಿ, ಗಂಬೀರತೆಚಿ ಗಜಾಲ್. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾಂಕ್, ನವ್ಯಾ ಬಾಳಾಕ್ ತೇಲ್ ಪುಸುಂಕ್, ನಾಣಂವ್ಕ್ ಧರ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಹೊಕ್ಲೆಕ್ ಧಾರ್ ವೊತುಂಕ್, ಗುರ್ವಾರಿಕ್ ವೊಂಟಿ ಭರುಂಕ್, ಬಸಂವ್ಚೆಂ ಮಣ್ಯೆರ್‌ಚ್ಚ್.

ತಸಲ್ಯಾಚ್ಚ್ ಮಣ್ಯೆಕ್ (ಲಾಂಬ್ ರೂಂದ್ ಚಡುಣೆ ಆಸ್ಯೆತ್) ಮುಕಾರ್ ಚೂಪ್ ತುದಿ ಮುಕಾರ್ ಹಾಡ್ನ್, ತಾಕಾ ಕೊಯ್ತಿ ಬಸಯ್ಲ್ಯಾರ್, ಆದಾಳೊ ಜಾತಾ. ಲೊಂಕ್ಡಾಚ್ಯಾ ತಗ್ಡಾ ಕುಡ್ಯಾಕ್ ಕಾತ್ರ್ಯಾಚಿ ಖರ್ವಣಾಂ ಮಾರ್ನ್ ಬಸಯ್ಲ್ಯಾರ್ ತೆಂ ಸಾರ್ಲ್ ಕಾಂತುಂಕ್ ಕಾಂತ್ನೆಂ ಜಾತಾ.

ಆಮ್ಚಿಂ ಮ್ಹಾಲ್ಗಡಿಂ ರುಕಾಡಾನ್ ಕೊಯ್ತಿ, ಕೊಯ್ತೊ ಕೊಯ್ತುಲ್, ಸುರಿ, ಗಾಳ್ನ್, ಪೆಸ್ಕತಿ, ಸುತ್ರೆಂ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕಾತ್ರಾಪಾಚ್ಯಾ, ದಾಡಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಲೊಂಕ್ಡಾ ಸಾಹೆತಿಚಿ ಹಾತಾಳೆ ಮೂಟ್ ರುಕಾಡಾನ್ ತಯಾರ್ಸಿತಾನಾ ಹಾಡಾಂ ತಾಸಾಂವ್ಕ್ ಆನಿ ಗರ್ಜೆಕ್ ಕುಲ್ಯಾಂಪೊಂದಾ ಚೆಪುಂಕ್ ಮುಸ್ಕುಟೊ, ಧಾರೆಚಿ ಸಾಹೆತ್ ಪಾಜುಂಕ್ ವೊಚ್ಚಿ ಆಳೆನ್ ವಾಟುಂಕ್ ಬಸೊಂಕ್ ತೀನ್ ಪಾಂಯಾಂಚೊ ಬಾಂಕ್, ಸಾಂಬಾರ್ದ್ಯೊ ಖಿಂಳ್ಳಿ ರುಕಾಡಾನ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ತೀನ್ ಪಾಂಯಾಂಚ್ಯೊ ದೋನ್ ಸಾಹೆತಿ. ಏಕ್ ಆಳೆನ್ ವಾಟುಂಕ್ ಬಸ್ಚೊ ಬಾಂಕ್. ಆನ್ಯೆಕ್ ತೀನ್ ಪಾಂಯಾಂಚೊ ತಿಕ್ಲೊ ಘೊಡೊ =ರಾಂಧ್ನಿ. ರಾಂದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಂದ್ಪಾಚ್ಯಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಕ್ ಧಾಂಪುಂಕ್, ಶಿತ್ ವಾಳ್ತಾನಾ, ಕುರ್ರೊಣೆ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಬಳಾಕ್ ದವರುಂಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ರಾಂದ್ಪಾಚ್ಯಾ, ಉದ್ಕಾಚ್ಯಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಕ್ ಧಾಂಪುಂಕ್ ಮಾಂಡ್, ಶೆವ್ಯೊ ಧಾಂಬುಂಕ್ ಶೆವ್ಗೊ, ಚಪಾತಿ ಲಾಟುಂಕ್ ಲಾಟ್ಣೆಂ-ಲಾಟ್ಫಳೆಂ, ದಾಡಾಂವ್ಚೊ ಘಾರಾಂವ್ಚೊ ಜಿಡ್ಡೊ(ಕಣಸ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ ಮುಸಾಳ್) ರುಕಾಡಾನ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾತ್ ಆದಿಂ ಬಾವಾಡೆಂ ಆನಿ ಬಾವಾಡೊ ರುಕಾಡಾನ್‌ಂಚ್ ತಯಾರ್ಸಿತಾಲೆ.

ಮೀಟ್ ಭರ್ನ್ ದವರುಂಕ್, ಚಿರ್ಮುಟಾಕ್ ಘಾಲುಂಕ್, ಮೊರ್ಗಿ- ಮೊರ್ಗುಲ್, ಶಿತ್ ವಾಳುಂಕ್ ಖೊಣ್ಫೊ, ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಚಡೊಂಕ್ ನಿಸಣ್ ಅಶೆಂ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ರುಕಾಡಾಚ್ಯೊ ವಸ್ತು ಚಲಾವಣೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯೊ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಮಾತ್ಯೆಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಕುಂಬಾರ್ ಆವ್ಯಾ ಮಾತಿಯೆನ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾಲೊ. ತಾಚ್ಯಾ ಪೊಟಾಚೊ ಗ್ರಾಸ್ ತೊ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಮಾತಿಯೆಚಿ ಸಾಹೆತ್

ಆಮ್ಚ್ಯಾ ಕುಡಿಚಾ ಘಟಾಯೆಕ್, ಬಲಾಯ್ಕೆಕ್ ಆನಿ ಭುಕೆಕ್ ಗರ್ಜೆಚಿಂ ಖಾಣಾಂ-ಪಕ್ವಾನಾಂ, ಪೀವನಾಂ - ಪಾನಕಾಂ, ತಯಾರ್ಸುಂಕ್, ಶಿಜಂವ್ಕ್ ಉಕ್ಡುಂಕ್, ವಾಳುಂಕ್, ಬಾಜುಂಕ್, ತೊಳುಂಕ್, ವಿವಿಂಗಡ್ ಕ್ರಿಯಾಂಕ್, ವಿವಿಂಗಡ್ ಆಯ್ದಾನಾಂ, ಆಮ್ಚಿಂ ಪುರಾತನ್ ಮಾಲ್ಗಡಿಂ ತಾಂಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್ ಥಾವ್ನ್ ಗಳ್ಸುನ್‌ಂಚ್ಚ್ ಆಯ್ಲ್ಯಾಂತ್. ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ವಿವಿದ್ ಆಯ್ದಾನಾಂಕ್ ವಿವಿದ್ ಜಾಗೊ ಆಮಾನತ್ ಆಸಾ. ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಕ್ ವಿವಿಂಗಡ್ ಗಾತ್ರ್, ರೂಪ್ ಆಸಾ. ವಿವಿಂಗಡ್ ಮೆಟಲಾನ್ (ಲೊಹಾನ್) ತೆಂ ತಯಾರ್ಸಿತಾತ್, ವಿವಿಂಗಡ್ ನಾಂವಾಂ ತ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಕ್ ಆಸಾತ್.

ಮಾತಿ, ಖಿಡಿ ಘಾತರ್, ಆವ್ಯಾ ಮಾತಿ, ತಾಂಬೆಂ, ಪಿತುಳ್, ಕಾಶೆಂ, ಲೊಂಕಾಡ್, ಗ್ಲಾಸ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಆತಾಂ ಆವ್ಯಾ ಮಾತಿಯೆನ್ ತಯಾರ್ಸುನ್, ಆವ್ಯಾಂತ್ ಶಿಜಯಿಲ್ಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ: ಮೊಡ್ಕಿ, ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಮೊಡ್ಕುಲ್, ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಕುಂಡ್ಲಿ ಮೊಡ್ಕ್ಯೊ, ಸಿಧಿ, ಕೊಳ್ಸೊ ಮಾಲ್ತಿ ಮಾಲ್ತುಲ್, ಕಯ್ಲಿ ಕಯ್ಲಾಡ್, ವಾಳ್ಣಿ ರಾಂದುನ್ ಆನಿ ಹೆರ್.

ಥೊಡ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಕಾಳ್ಯಾ ಮಾತಿಯೆನ್ ಆಯ್ದಾನಾ ತಯಾರ್ಸಿತಾತ್. ಆಯ್ದಾನಾಂ ತಿಂ ಖಂಚ್ಯಾಯ್ ಮಾತಿಯೆನ್ ತಯಾರ್ಸಿಲ್ಲಿಂ ಜಾಂವ್ಧಿತ್ ಘರಾ ಹಾಡ್ನ್, ತಾಂತುನ್ ರಾಂದಾಪ್ ಸುರು ಕರ್ಚೆ ಪಯ್ಲೆಂ, ತಿಂ ವೊಳ್ಸಾಂವ್ಕ್ ಆಸಾತ್. ಆಂಬ್ಯಾಚೆ ಖೊಲೆ ಜಳವ್ನ್, ಮೊಡ್ಕಿ ಕಾಳಿ ಕರ್ನ್ ನಿಂವ್ಚ್ಯ್ ಪೊಂಗ್ಯಾಽರ್ಯಾಚೊ ಪಾಲ್ಯೊ ಗಸ್ಟುಂಚೊ.

ಕುಂಬಾರ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ನಾಜೂಕ್ ಕಲೆನ್ ಮಾತಿಯೆಚಿಂ ವಿವಿದ್ ಆಕಾರಾಚಿಂ, ನಮುನ್ಯಾಂಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ತಯಾರ್ಸಿತಾ. ಭಾರತಾಂತ್ ಮೊಡ್ಕ್ಯೊ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚಿ ಪ್ರಾಚೀನ್ ಕಲಾ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಚರಿತ್ರೆಚ್ಯಾ ಪುರ್ರಾವ್ ಹರಪ್ಪಾ ಮೊಹೆಂಜೋದಾರಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಚ್ಯಾ ಕಾಳಾರ್‌ಯೀ ನಾಗರಿಕತೆಂತ್ಲ್ಯಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಂಸ್ಕೃತೆಂತ್ ಮೊಡ್ಕೆಕ್ ಪ್ರಮುಕ್ ಸ್ಥಾನ್

ಆಸ್ಲ್ಲೆಂ. ಮಾತಿಯೆನ್ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಮೊಡ್ಕ್ಯೊ, ಮಾತ್, ನ್ಹಯ್, ಮನ್ಶಾತಿ ಆನಿ ಸುಕ್ಣ್ಯಾಂಚಿಂ ಬೊಂಬ್ಳಿ ಕರ್ತಾಲಿ. ಮನ್ಶ್ಯಾಚಿ ಅದ್ಭುತ್ ಕಲಾ, ತವಳ್‌ಚ್ಯಾ ಇಮಾಜಿಂ ಮೂರ್ತಿಂನಿ ಪಳೆವ್ಯೆತ್.

ಮಾತ್ಯೆಚ್ಯಾ ಆಯ್ದಾನಾಂನಿ ವಿವಿದ್ ಆಕೃತೆಚಿಂ, ವಿನ್ಯಾಸಾಂಚಿಂ ಆಸ್ತಾತ್. ಥೊಡ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಮೊಡ್ಕೆಂಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಚಿತ್ರಾಂ ಕಾಂತವ್ನ್, ತಾಂಚಿ ಕಲಾ ಪ್ರದರ್ಶಿತಾತ್.

ಮಾತ್ಯೆಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ತಾಂಬ್ಯಾ ನಾಂವಾಕ್ ತೆಕೀತ್. ಸಂಬಂದಿಕ್ ಪಕ್ವಾನಾಂಕ್ ಉಜಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಮೊಡ್ಕಿ ಶಿತ್ ಕರುಂಕ್, ಬುಡ್ಕುಲೊ ಪೆಜೆಕ್, ಕುಂಡ್ಲಿ ತಾಂದುಳ್ ನೆರಾಂವ್ಕ್, ಕಾಫಿ ಕರುಂಕ್ ಕುಂಡ್ಲಿ, ಮಾಲ್ತಿ ಮಾಲ್ತುಲ್ ಜೆಂವ್ಕ್, ಭುಗ್ರ್ಯಾ ಬಾಳ್ಯಾಂಕ್ ಶಿತ್ ಗುಡ್ಸುನ್ ಲಾಂವ್ಕ್, ಕುಂಡ್ಲೆಂ ನಿಸ್ತೆಂ ಕರುಂಕ್ ಅಶೆಂ ವಿವಿದ್ ಆಯ್ದಾನಾಂ, ವಿವಿದ್ ಗರ್ಜಾಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ತಾಂಬ್ಯಾ ತಾಂಬಾಣ್

ಖಾಣ್ ಜೆವಾಣ್ ಫಕತ್ತ್ ಪೊಟ್ ಭರ್ಚಿ ಆನಿ ಭುಖ್ ಥಾಂಬೊಂವ್ಚಿ ಸಾಹೆತ್ ಜಾಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ, ವಿವಿದ್ ಸಂದರ್ಭಾಂನಿ ತ್ಯಾ ತ್ಯಾ ಸಾಂಪ್ರಾದಾಯಿಕ್ ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಮನ್ಶ್ಯಾಂನಿ ರೂಪಿತ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಜೀವನ್ ಜಾವ್ನ್ ಚಲೊನ್ ಆಯ್ಲಾಂ.

ಫೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಬೆಂಕ್ ಸನ್ನಾಂ ಉಕ್ಡುಂಕ್ ತಾಂಬ್ಯಾಚೊ ತೊಂದೊರ್, ಗಿಂಡ್ಲಾಂ, ಪಿರಿ, ತಾಂದುಳ್ ವಾಟುಂಕ್ ವಾನ್, ಪುಗಾತ್ ದವರುಂಕ್ ಪಿಟಾಚಿ ಮೊಡ್ಕಿ. ತೊಡ್ಪ್ಯಾಕ್ ಕೆಂಳ್ಬ್ಯಾಚೊ ಖೊಲೊ ಹಾಂತುಳ್ನ್, ಹುನುನಿ ಸನ್ನಾಂ ಪಿರಿಂ ಸಮೇತ್ ತ್ಯಾ ಖೊಲ್ಯಾರ್ ವೊಮ್ತಿಂ ಘಾಲ್ನ್, ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಬಿಜುಲ್ಲೊ ಲೇಸ್, ಬಯ್ರಾಸ್, ಕಾಪ್ಡಾ ಕುಡ್ಕೊ ಪಾಂಗುರ್ನ್ ನಿವ್ತಚ್ಚ್ ಸನ್ನಾಂ ಉಕ್ಲಾವ್ನ್ ಕುರ್ಪಾಣ್ಯಾಂತ್ ದವರ್ಚಿಂ, ಪೀಟ್ ಪುಗಾತ್ ದವರ್ಲ್ಲ್ಯಾ ಮೊಡ್ಕೆಕ್ ಪಾಂಯ್ ಲಾಗಂವ್ಕ್ ನೊಜೊ.ಮೊಡ್ಕೆಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಿಟಾನ್ಂಚ್ ಖಿರ್ಸಾಚೊ ಗುರ್ತ್ ಕಾಡ್ಚೊ ದಯ್ವಿಕ್ ಭಕ್ತ್ ದಾಕಯ್ತಾ.

ತಾಂಬ್ಯಾ ತಾಂಬಾಣಾಚ್ಯಾ ಸಾಮಾಗ್ರಿಂ ಪಯ್ಕಿ ತೊಂದೊರ್ ಪ್ರಮುಕ್ ಸ್ಥಾನ್ ಘೆತಾ. ಕಡಾಯ್, ಹಾಂಡೊ, ಕೊಳ್ಸೊ, ಚೆಂಬ್ಬು ಚೆಂಬ್ಬು ತೊಪ್ಲೆಂ, ಕುಟ್ಟೆಂ, ಕುತಿಯೆಚೆಂ ಮಾಫ್. ಮೊಡ್ಕಿ, ಕುಂಡ್ಲಿ ರಾಂದುನ್, ಬಾಣ್, ಅಶೆಂ ಗರ್ಜೆಕ್ ಆನಿ ಮರ್ಜೆಕ್ ವಾಪರ್ಚ್ಯೊ ಸಬಾರ್ ಸಾಹೆತಿ ಆಸಾತ್.

ತಾಂಬ್ಯಾ ತೊಂದೊರ್ ಪೊಳಿ ಕರುಂಕ್, ಕಡಾಯ್ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಧುಂವ್ಕ್, ಹಾಂಡೊ, ರಾಂದುನ್ ಉದಾಕ್ ಭರ್ನ್ ದವರುಂಕ್, ಚೆಂಬ್ಬು ರಾಂದ್ನಾಂತ್ಲೆ ಉದಾಕ್ ಉಸ್ಪೊಂಕ್, ಚೆಂಬ್ಬು ತೊಪ್ಲೆಂ -ನ್ಹಾತಾನಾ ಬಾಣಾಂತ್ಲೆಂ ಉದಾಕ್ ಉಸ್ಪೊಂಕ್, ಕುತಿ, ಕುಟ್ಟೆಂ -ದೂದ್ ಮೆಜುಂಕ್, ಮೊಡ್ಕಿ, ಕುಂಡ್ಲಿ-ರಾಂದ್ಪಾಕ್, ಹೆರ್ ಗರ್ಜಾಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್. ಕೊಳ್ಸೊ-ಉದಾಕ್ ಬಾಂಯ್ತ್ಲೆಂ ಹಾಡ್ನ್ ರಾಂದ್ನಾಕ್ ಭರುಂಕ್. ಅಶೆಂ.

ತಾಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಕ್ ಕಲಂಬ್ ಮಾಂಡ್ತಾ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ತವಳ್‌ತವಳ್ ಕಲಯ್ ಕಾಡ್ಚಿ ಪಡ್ತಾ. ಕಲಯ್ ಮ್ಹಳ್ಯಾರ್? ಪಿತ್ಳೆಚ್ಯಾ ನಗಾಂ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಭಾಂಗಾರಾಚಿ ವೊಪ್, ಗಿಲಿಟ್, ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ. ತಾಂಬ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಯ್ದಾನಾಂ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್, ತಾಂಬ್ಯಾ ವೊಪ್ ಕಾಡ್ಚಿ.

ಅಶೆಂಚ್ಚ್ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್: ತಾಂಬೆ, ಪಿತುಳ್, ಕಾಶೆಂಚಿ ಆಯ್ದಾನಾಂಯ್ ಆಸ್ತಾಲಿಂ. ಘರಾಂನಿ ಬಾಳ್ತೆರ್ ಜಾತಾನಾ, ಬಾಳ್ ಘರಾಂತ್ ಪಯಿಲ್ಲೆ ಪಾವ್ಲಿಂ ರಡೊಂಕ್, ಕಾಶ್ಯಾಚಿ ವಾಟ್ಲಿ ಬಡಯ್ತಾಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಉಡಾಸ್ ಕರ್ಯೆತ್.

ಆದಿಂ ದುಬ್ಯಾ ಘರಾಂನಿ, ತಾಂಬ್ಯಾ ತಾಂಬಾಣಾ ಬರಿಚ್ಂ ಮಾತಿಯೆಚಿ ಕಡಾಯ್, ಮಾತಿಯೆಚೊ ಕೊಳ್ಸೊ ಆನಿ ಹೆರ್ ಕುಂಬಾರಾನ್ ಮಾತ್ಯೆಂತ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್ ಆಸ್ತಾಲಿ.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಘಾತ್ರಾಚಿ ಸಾಹೆತ್

ಖಡ್ಪಿಘಾತ್ರಾಚಿ ವಾಟ್ಟಿ, ದೊಳ್ಳಿ, ರಗಡ್ಡಿ, ದಾಡಾಂವ್ಚಿ ಸಾಹೆತ್ ಆಸಾ. ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಆಳೆನ್ ವಾಟುಂಕ್, ಖಂರ್ಗಟ್ಟಾಂವ್ಕ್, ಚೆಂಚುಂಕ್, ಝುರಂವ್ಕ್, ದಾಡಾಂವ್ಕ್, ದೊಳುಂಕ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ಕ್ರಿಯಾಂಕ್ ಖಡ್ಪಿಘಾತ್ರಾನ್ ಘಡ್ನ್ ತಾಸುನ್, ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಥರಾನ್ ಸಜಯಿಲ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್ ಕಲ್ಲು ಕುಟ್ಟಮಾಮ್ ನಾಜೂಕ್ ಥರಾನ್ ಕರ್ತಾ. ಹ್ಯಾ ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಚಮಾತ್ಕಾರೆಕ್ ನಿಜಾಯ್ಕೀ ಮಾಂದುನ್ ಗೌರವ್ ದಿಂವ್ಕ್ ಘಾವೊ.

ವಾನ್, ಘಾಟ್ಸೊ ಗುಂಡೊ ಘಾತೊರ್, ಧಾಂತೆಂ, ಧಾಂತ್ಯಾಪೇಡ್, ಘಾತರ್, ಘಾತ್ರಿ, ರಗ್ಡೊ ಲಾಂಬೆಟಿ ಘಾತರ್, ಪಾನ್ಪೊಡ್ ದಾಡಾಂವ್ಚೆ ವಾನ್, ಹಳದ್ ದಾಡಾಂವ್ಚೊ ಘಾತರ್, ತಿತ್ಲೆಂಚ್ಚ್ ನ್ಹಯ್ ಆಸ್ತಾಂ. ಘಾತ್ರಾಚಿ ಪೊಳೆ ಬಾಜ್ಚಿ ಕಾಯ್ಲ್ಲಯೀ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾಲೆ ಆದಿಂ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಸಾರೊಣ್

ಆತೀ ಗರ್ಜೆಚಿ ವಸ್ತ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಸಗ್ಳ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ ಬೊಂವ್ತಾ ಕೊನ್ಸ್ಯಾಂತ್ ಯೇವ್ನ್ ಬಸ್ತಾ. ಕೊನ್ಸ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಆಜಿ ಮ್ಹಣ್‌ಂಚ್ಚ್ ತಿಕಾ ವಳ್ಕಾಲ್ಯಾರ್‌ಯೀ, ತಿ ಗರ್ಜೆಚಿ. ಮಾಡಾಚ್ಯಾ ಚುಡೆತ್ಯಾಂಚಿ ಇರ್ ಕಾಡ್ನ್, ತಾಂಚೊ ಮೂಟ್‌ಭರ್ ಕಾಟ್ ಕರ್ನ್, ಕೆಂಳ್ಬ್ಯಾ ದೊರಾಚೊ ಕಟ್ ಘಾಲ್ಯಾರ್ ಸಾರೊಣ್ ಜಾತಾ. ನವ್ಯಾರ್ ಸಾರೊಣ್, ಝುರ್ತ್ತಚ್ಚ್ ಖುಂಟೊ ಜಾತಾ. ಖುಂಟೊ ಜಾತಚ್ಚ್‌ತಿ, ಆಂಗ್ಣಾಂತ್, ಹಿತ್ಲಾಂತ್ ಬೊಂವ್ಪೊಂಕ್ ಧರ್ತಾ ಆನಿ ಘರಾಬಾಯ್ಲಿ ಜಾವ್ನ್ ನಾಣೆಯೆ ಕೊಡ್ಕ್ಯಾಚೊ ಕೊನ್ಸೊ ಧರ್ತಾ. ಝಾಡ್ನ್ ಉಡಯಿಲ್ಲೊ ಖುಂಟೊಯೀ ಗರ್ಜೆಕ್ ಪಡ್ತಾ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಉತಾರ್ ವಿಸ್ರೊಂಚೆಂ ನ್ಹಯ್.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಲೊಂಕ್ಡಾಚಿ ಸಾಹೆತ್

ಮನ್ಶ್ಯಾ ಅಸ್ತಿತ್ವಚ್ಯಾ ಆರಂಭಾರ್, ಕಾತ್ರಾಪಾಚಿ ಸಾಹೆತ್ ಘಾತ್ರಾನ್‌ಂಚ್ಚ್ ತಯಾರ್ಸಿತಾಲೊ ಮಾನವ್, ಕ್ರಮೇಣ್ ಆದುನಿಕತೆನ್ ವ್ಹಾಳೊನ್ ಯೆತಾ. ಲೊಂಕಾಡ್ ಮ್ಹಳ್ಳೆಂ ಲೋಹ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ತಚ್ಚ್ ಮನ್ಶ್ಯಾ ಜಿವಿತಾಂತ್ ಲೊಂಕ್ಡಾ ಉಪ್ಯೋಗ್ ಚಡ್ತಿಕ್ ಮಾಫಾನ್ ಜಾಲೊ. ಲೊಂಕಾಡ್ ಬಾಳ್ತಾರ್‌ಯೀ ಜಾವ್ನಾಸಾ.

ಲೊಂಕ್ಡಾನ್ ಕೊಯ್ತೊ, ಕೊಯ್ತಿ ಕೊಯ್ತುಲ್, ನಳಿ, ಉಜೊ ಪುಂಕುಂಕ್, ಚಿಮ್ಣಿ ಪೆಟಂವ್ಕ್ ಕಾಯ್ಲ್ ತೊವೊ, ಬನಾಲೊ, ಪಾರಯ್, ಬಾಲ್ದಿ ಕಾಯ್ಲಾತ್ಲೊ ಶಿಗ್ಡಿ ಅಶೆಂ ಸಬಾರ್ ಸಾಮಾಗ್ರಿ ಲೊಂಕ್ಡಾಚಿ ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ರಾಜ್ ಚಲಯಾತ್ತ್.

ಧಾರೆಚಿ ಲೊಂಕ್ಡಾಚಿ ಸಾಹೆತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕುಜ್ನಾಕ್, ತಿ ಪಾಜುಂಕ್, "ಕಣಸ್" ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ. ಕಣಸ್ ಲೊಂಕ್ಡಾನ್‌ಂಚ್ಚ್ ತಯಾರ್ ಕರ್ತಾತ್. ಕುಪಾಚೊ ಘಾತರ್ ಪಿಟೊ ಕರ್ನ್ ವೊಚ್ಚೆರ್ ಘಾಲ್ನ್, ಕೊಯ್ತ್ಯಾ ಸುರಿಯೊ, ಪಾಜ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್, ಕಣಸಾನ್ ಪಾಜುಂಕ್ ಸಲೀಸ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಚೂಲ್ ಶಿಗ್ಡಿ

ರಾಂಧ್ಡಿಕ್ ಥೊಡ್ಯಾ ಪ್ರದೇಶಾಂನಿ ಚೂಲ್ ಮ್ಹಣ್ ವಳ್ಕಾತಾತ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಚಡ್ ಕರ್ನ್ "ಶಿಗ್ಡಿ"ಕ್ ಚೂಲ್ ಮ್ಹಣ್ತಾತ್. ಪ್ರಕೃತೆಚೆರ್ ರೂಕ್-ಝುಡಾಂ ಕಾತ್ರುನ್ ಪಾಚ್ವ್ಯಾ ವನಾಂಚೊ ನಾಶ್ ಕರಿತ್ಸ ಘರಾಂ, ಬಾಂದ್ಪಾಂ ಚಡಯಿತ್ತ ವಚೊನ್ ಸಿಮೆಂಟಚೆಂ ರಾನ್ ರಚಿತ್ತ ವೆತಾನಾ, ಲಾಂಕುಡ್ ಜೊಳೊವ್ ಮ್ಹಾರಗ್ ಜಾಲೊ. ತವಳ್, ರೂಕ್ ಚೇರ್ನ್ ಘಳಿಂ ಕರ್ಚ್ಯಾ ಮಿಲ್ಲಾಂನಿ ಝುಡ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಿಟ್ಯಾನ್ (ಶೊರ್ದ್ವಂತಾಚೊ ಪಿಟೊ). ರಾಂದಾಪ್ ಕರುಂಕ್ ಶಿಕ್ಲೊ ಮನಿಸ್. ರಾಂಧ್ಡಿಕ್ ತೊ ಪಿಟೊ ಚೆಪುನ್, ಘಾಸಾರಾವ್ನ್‌ಂಚ್ ಬಸ್ಚ್ಯಾ ಪ್ರಾಸ್, ಬುದ್ವೊಂತ್ ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಸೊದುನ್ ಕಾಡ್ಲಿ ಶಿಗ್ಡಿ

ಶಿಗ್ಡಿ ಪೆಟಂವ್ಚೆಂ ಅಕರ್ಶ್ಯಾಕ್, ಕಲಾತ್ಮಕ್ ಕಾಮ್. ಲೊಂಕ್ಡಾಚೊ ಉರೂಟ್, ದೇಡ್ ದೋನ್ ಪುಟ್ ಉಬಾರ್ ಡಬ್ಯೊ ತೊ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಉಗ್ತೊ. ಮುಳಾಂತ್ ತಾಕಾ ರಾಂವ್ಡಾಕಾರಾಚೊ ಆನ್ಯೆಕ್ ಬುರಾಕ್, ದೋನ್ ಉರೂಟ್ ಸೊಂಟೆ, ಏಕ್ ಶಿಗ್ಡೆಚ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಉಬೊ ದವರ್‍ನ್ಯೊ ಆನ್ಯೆಕ್ ಪೊಂದ್ಲ್ಯಾನ್ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಸೊಂಟ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮುಳಾಕ್ ಲಾಗವ್ನ್ ನಿದಾಂವ್ನೊ ಆನಿ ಶಿಗ್ಡೆಚ್ಯಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಪಿಟೊ ವೊತುನ್, ತಿಸ್ರ್ಯಾ ತ್ಯಾಚ್ಚ್ ಸಾರ್ಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಸೊಂಟ್ಯಾನ್ ಪಿಟೊ ದಾಡಾವ್ನ್ ಬಸವ್ನ್ ಜಾತಚ್ಚ್ ಹಳೂ ತೆ ದೊನೀ ಸೊಂಟೆ ಆಡ್ ಉಬೊ ಹಾಲವ್ನ್ ಹಾಲವ್ನ್ ಭಾಯ್ರ್ ಕಾಡ್ಚೆ ಆನಿ ಸಕಯ್ಲ್ಯಾ ಬುರಾಕಾಂತ್ಲ್ಯಾನ್ ಏಕ್ ಲಾಂಕುಡ್ ದವರ್ನ್ ಉಜೊ ಪೆಟಯ್ಲ್ಯಾರ್ ಶಿಗ್ಡೆರ್ ನಿಸ್ತೆಂ, ಕಾಫಿ, ಶಿತ್ ಮ್ಹಣ್ ಸಾದಾರ್ಣ್ ಮಟ್ಟಾಚೆಂ ರಾಂದಾಪ್ ತಿರ್ಸಾತಾ.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಚುಡೆತಿ, ವಾಲಿಂಚಿ ಸಾಹೆತ್

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಜತ್ತಿ ಮಾತಿಯೆಚಿ, ತಾಂಬೆಂ ತಾಂಬಾಣ್ ಆಸಾ, ತ್ತಿತ್ಲಿಚ್ಚ್ ಸಾಹೆತ್ - ವಾಲಿಂನಿ, ಚುಡೆತ್ಯಾಂನಿ, ಪಿಡ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ನಾರಾಂನಿ, ಬೆತಾಂನಿ, ಸುಂಬಾಂನಿ ತಯಾರ್ಸಿಲ್ಲಿ ತಿ, ಗಳ್ಳೊಸೆರ್ ಆಸ್ತಾ

ಕುರ್ಚ್ಚಾಣೊ, ಕುರ್ವೆಂ, ಕಾಂಟ್, ಧಾಲಿ, ಧಾಲೆಂ, ತೊಡ್ಪೆಂ, ಕುರ್ಡ್ಗಾಣ್, ಕಿರಿಚಿಕುರ್ಡ್ಗಾಣ್, ತಳ್ಚ್ಯಾಚ್ಯಾ ಚುಡೆತ್ಯಾಂನಿ ಆದಿಂ ಘರ್ಚಿಂ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಚ್ ಸಂದ್ರಾಪಾ ಪರ್ಮಾಣೆ ಧಾಲಿಯೊ ವೊಳ್ತಾಲಿಂ. ಪೊಳಿ, ತಾಂದುಳ್, ರಾಂದ್ವೊಯ್, ಘಳ್ ವಸ್ತು ಘಾಲುಂಕ್ ಆಳೆನ್ ಕಾಡುಂಕ್ ನಾರ್ಲ್ ಕಾಂತುಂಕ್, ಹ್ಯೊ ಧಾಲಿಯೊ ಉಪಯೋಗ್ಸಿತಾಲಿಂ. ಕಣ್ಕಚ್ಯಾ ಚುಡೆತ್ಯಾಂನಿ ಮಾಂದ್ರಿ ವೊಳ್ತಾಲಿಂ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಯೆಂಟೊ

ನಿಷ್ಣೆಂ ವಾ ಶೊಂಡ್ಲೆಂ ಮ್ಹಣ್ ವಳ್ಕೊಂಚೆಂ, ಲ್ಹಾಸ್ಕೆಂ ರೌಂಡ್ ಆಕಾರಾಚೆಂ ಬಾತೆಣಾಚಿ ಸುಂಚೊಳ್, ಯೆಂಟ್ಯಾನ್ ವಾ ರಾಸಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವಾಲಿಂನಿ, ಶಿರ್ತಾಳಾಂ ಕರ್ನ್ ಉರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಇರಾಂನಿ, ನಿಷ್ಣೆಂ ವೊಳ್ತಾತ್. ರಾಂಧ್ಡಿರ್ ಥಾವ್ನ್ ಭುಂಯ್ ದವರ್‍ಚ್ಯಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಚಿ ಆಡಿ ಧರ್ತೆಕ್ ಲಾಗಾನಾತ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ ದವರುಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್ ನಿಷ್ಣೆಂ.

"ನಿಬಾಕ್ ಏಕ್ ನಿವ್ಣೆಂ" ಮ್ಹಳ್ಯಾ, ಗಾದಿಂಬರಿ. ಕುಂಡ್ಲಿಂ, ಮೊಡ್ಕಿ, ಕುಂಡ್ಲೆಂ ಹಾಂಟ್ಯಾ ಗಾಂಡಿ ಪೊಂದಾ ಏಕ್ ನಿವ್ಣೆಂ ಗರ್ಜೆಚೆಂ. ನಿವ್ಣ್ಯಾಚೊ ಜಾಗೊ ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಪೊರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ ತಾಳ್ಣ್ಯಾಚ್ಯಾ, ಖೊಳಾಚ್ಯಾ, ಉದ್ಕಾಚ್ಯಾ, ಮಾಂಡ್ಯಾಚ್ಯಾ ಆಡಿಯೆಕ್ ನಿವ್ಣ್ಯಾಚಿ ಗರಜ್ ಆಸಾ.

ವಸ್ತುರಾಚಿಂ ನಿವ್ಣಿಂಯ್ ಗಳ್ವೊಣೆರ್ ಆಸಾತ್. ಬಾಳ್ಕ್ಯಾಂಕ್ ಉದಾರೆಂ ನಿದಾಯ್ತಾನಾ, ತಕ್ಲಿ ಕುಶಿಕ್ ಗುಂವ್ಡಾವ್ನ್, ಮಾಂಡ್ಲೊ ಲಾಂಬ್ ಜಾಯ್ನಾಸೊ ರಾಕೊಂಕ್ ವಸ್ತುರಾಚೆಂ ಮೋವ್ ನಿವ್ಣ್ಯ ಉಶೆಂ ಪಾಳ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ಮಾಂದ್ರೆರ್ ಬಾಳ್ಕ್ಯಾಚ್ಯಾ ಮಾಂಡ್ಡ್ಯಾ ಪೊಂದಾಕ್ ದವರ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಲೊಂಕ್ಡಾಕ್ ಗಿಲೀಟ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ

ಲೊಂಕ್ಡಾಚ್ಯೊ ಬೊಶಿಯೊ ವಾಟ್ಲ್ಯೊ, ಪಿರಿ, ಕೊಪಾಂ ನಿಸ್ತ್ಯಾಚಿಂ, ಕೊಪಾಂ ಕಾಪ್ಯೆಚಿಂ, ಜೆವಾಣ್ ಕಾಡ್ಚಿಂ ಕೊಪಾಂ, ಆಯ್ದಾನಾಂ ಧುಂವ್ಕ್ ಗಳ್ಸುಂಚಿಂ ಬೇಸನಾಂ ಕಡಾಯ್, ಅಸಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ, ಲೊಂಕ್ಡಾವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಧವೆಂ -ನಿಳ್ಸೆಂ ಕೋಟಿಂಗ್ ಕಾಡ್ನ್, ಬಾರಿಚ್ಚ್ ನಿತಳ್ ಸೊಬಿತ್ತ್ ಥರಾನ್, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಚಲಾವಣೆರ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲಿಂ ಹಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ. ಬೆಲ್ಜಿಯಾಮಾಂತ್ ತಯಾರ್ ಜಾತಾಲಿಂ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಮಾಂಡ್: ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಮಾತಿಯೆಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಪಯ್ಲಿಂ ಆಯಿಲ್ಲಿಂ? ರುಕಾಚಿಂ ಆಯ್ದಾನ್ ಪಯ್ಲಿಂ ರಿಗ್ಲೆಂ? ನಿಘಂಟ್ ಸಾಂಗೊಂಕ್ ಅಸಾಧ್ಯ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಮಾತಿ, ರೂಕ್, ಝುಡಾಂ, ಭುಮಿಚಿ ಮೂಳ್ ಸಂಪತ್ತ್ ಜಾಲ್ಲ್ಯಾನ್, ಮನ್ಶ್ಯಾನ್ ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಗರ್ಜೆ ಆನಿ ಮರ್ಜೆ ಪರ್ಮಾಣೆ ಹಿಂ ಸಂಪನ್ಮೂಳಾಂ ಗಳ್ಸಿಲ್ಲಿಂ ಮ್ಹಳ್ಯಾಕ್, ಆಯ್ದಾನಾಂಚಿ ಜೊಡಿ ಸಾಂಗಾತಾಚ್ಚ್ ದಾಕವ್ನ್ ದಿತಾ.

ಮೊಡ್ಕೆಕ್ ಧಾಂಪುಂಕ್ ಮಾಂಡ್, ಶಿತಾಮೊಡ್ಕಿ ವಾಳುಂಕ್ ಕೋಣ್ಪೊ, ಚಾಳುಂಕ್ ದೋಣಿಯ್, ಅಶೆಂ ಮಾತಿಯೆಚ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಕ್, ರುಕಾಡಾಚೆ ಸಾಂಗಾತಿ -ಸಾಂಗಾತಿಣಿಂಚೊ ಸಾಂಗಾತ್ ಚುಕ್‌ಲ್ಲೊ ನಾ. ಆದಾಳ್ಯಾ ಮಣಂಯ್, ಕಾಂತ್ನ್ಯಾ ಮಣ್‌ಯ್, ಕೊಯ್ತೆ ಸಂತತಿಚಿ ದಾಂಡೆ ಮೂಟ್, ಲೊಂಕ್ಡಾಕ್ ಸಾಂಗಾತ್ ರುಕಾಡಾಚೊ ಅಶೆಂ ವಿವಿದ್ ಸಾಹೆತ್ ಜೊಡಿ ಜಾವ್ನ್ ಸಾಂಗಾತಾ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಸಾಂಗಾತ್ ದಿಂವ್ಚಿ ಆಸಾ.

ತಾಂಬೆಂ, ಪಿತಳೆಚೆ ದೀಸ್ ಕಾಬಾರ್ ಕರುಂಕ್ ಎಲ್ಯುಮಿನಿಯಮ್, ಸ್ಟೀಲ್, ಪ್ಲ್ಯಾಸ್ಟಿಕ್ ಕುಜ್ನಾಂತ್ ರಿಗೊಂಕ್‌ಲಾಗ್ಲಿಂ. ವಿಜೆಚ್ಯೊ ರಾಂಧ್ನಿ, ಗೆಸಾಚೊ ಸ್ಟೋವ್ ಯೆತಾನಾ, ಹಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಉಜ್ಯಾಕ್ ಸರಿ ಜಾವ್ನ್ ವಿವಿಧ್ ಮೆಟಲಾಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ತಯಾರ್ ಜಾಲ್ಯಾರೀ, ಹ್ಯಾ ಸಾಹೆತಿಂಚ್ಯಾ ಸೊಬಾಯೆಕ್ ಗಿರಾಯ್ಕ್ ಪಿಸ್ಸೊನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಆದುನಿಕ್ ರಾಂದ್ಪಾಕೂಡ್ ಸೊಬೊಂವ್ಕ್ ಲಾಗ್ಲೊ. ಆದ್ಲಿ ಪಿತುಳ್, ತಾಂಬೆಂ, ಕಾಶೆಂ, ಲೊಂಕಾಡ್, ಮಾತ್ಯೆಚಿಂ, ರುಕಾಡಾಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ, ದೋನ್ ತೀನ್ ತಕ್ಲ್ಯಾಂ ಪರ್‌ಯಾಂತ್ ಬಾಳ್ತಾರ್ ಯೆತಾಲಿಂ. ಸಂತತ್ - ಪಿಳ್ಗೆಚ್ಯಾ ವರ್ಸಾಂಚ್ಯಾ ಸಾಂಗಾತಾಂತ್ ಪರ್ನಿಂ ಜಾವ್ನ್‌ಯೀ, ನವ್ಯಾ ಹೊಕ್ಲೆಬರಿ ಸೊಬ್ತಾಲಿಂ. ಬಾಳ್ತಾರ್ ಯೆತಾಲಿಂ. ಆದ್ಲ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂಬರಿಚ್ಚ್ ತಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂಯ್ ಘಟ್‌ಮೂಟ್ ಆನಿ ಬಾಳ್ತಾರ್ ಯೆತಾಲಿಂ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್ ವಿವಿದ್ ಸುವಾತೆರ್

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಚಲನ್ ವಲನ್: ಕಡಂವ್ಚೆಂ, ಕರ್ಬಂವ್ಚೆಂ, ಕಾಡ್ಚೆಂ, ಕಾತರ್ಚೆಂ, ಖಾಂಡ್ಚೆಂ, ಖಾಂವ್ಚೆಂ, ಕಿಚಂವ್ಚೆಂ, ಕಿರಂವ್ಚೆಂ, ಕೊಚಾಂವ್ಚೆಂ, ಉಕಡ್ಚೆಂ, ಉಕ್ಲಾಂವ್ಚೆಂ, ಉಡಂವ್ಚೆಂ, ಉಚಂವ್ಚೆಂ, ಊಬ್ ಕಾಡ್ಚೆಂ, ಉಸ್ಪುಂಚೆಂ, ಜರಂವ್ಚೆಂ, ಜಳ್ಚೆಂ, ಜೆಂವ್ಚೆಂ, ಝಾಡ್ಚೆಂ, ಆಸುಡ್ಚೆಂ, ಆಂಬುಡ್ಚೆಂ, ಆಸುಡ್ಚೆಂ, ಸಾರಂವ್ಚೆಂ, ಸೊಲ್ಚೆಂ, ತಾಸ್ಚೆಂ, ತಾಸಾಂವ್ಚೆಂ, ಥಾಪ್ಚೆಂ, ವಾಟ್ಚೆಂ, ವಾಡ್ಚೆಂ, ವಾಂಟ್ಚೆಂ, ವಾಳ್ಚೆಂ, ಏಂಚ್ಚೆಂ, ವೊತೊಂವ್ಚೆಂ, ದವರ್ಚೆಂ, ದಾಡಾಂವ್ಚೆಂ, ಧುಂವ್ಚೆಂ, ದೊಳ್ಚೆಂ, ಧಾಳ್ಚೆಂ, ತೊಳ್ಚೆಂ, ವೊತ್ಚೆಂ, ಪಾಪುಡ್ಚೆಂ, ಥಾಪುಡ್ಚೆಂ, ಪಾತ್ಯಾಂವ್ಚೆಂ, ಪಿಯೆಂವ್ಚೆಂ, ಪಿಳ್ಚೆಂ, ಪುಂಕ್ಚೆಂ, ಪುಸ್ಚೆಂ, ಫಾರಾಂವ್ಚೆಂ, ಪೆಟಂವ್ಚೆಂ, ಭರ್ಚೆಂ, ಬೊರ್ಚೆಂ, ಬೆಳ್ಯಂವ್ಚೆಂ, ಬಾವೊಂವ್ಚೆಂ, ಶಿಜಂವ್ಚೆಂ, ಶಿಜ್ಚೆಂ, ಶಿಂದ್ಚೆಂ, ಶೆಕ್ಚೆಂ, ಚಿಪ್ಚೆಂ, ಗಾಳ್ಚೆಂ, ಗಿಳ್ಚೆಂ, ಘಾಲ್ಚೆಂ, ನೆರಾಂವ್ಚೆಂ, ಘಾಸ್ಚೆಂ, ಬಾಚ್ಚೆಂ, ಬಿಜಂವ್ಚೆಂ, ಲಾಟ್ಚೆಂ, ಲೆಪ್ಪಾಂವ್ಚೆಂ, ಖತ್ಕಾತಾಂವ್ಚೆಂ, ಚಿರ್ಮುಟಾಂವ್ಚೆಂ, ಸುಟಿ ಕರ್ಚೆಂ, ಕಾಪ್ಚೆಂ, ಸಾಳ್ಚೆಂ, ಚಾಳ್ಚೆಂ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಬಾಂದುನ್ ಹಾಡ್‌ಲ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್: ರಾಂದ್ನಿ, ರಾಂದ್ನಿಚೊ ಖಿರ್, ರಾಂದ್ನಿಚೆಂ ಪೊರ್ಸ್, ಪೊರ್ಸಾಚಿ ಪೆಂಟಾಳಿ, ಜೊಳ್ವಾಚೊ ಕೊನ್ಸೊ, ಫಳೆಂ, ಉತವ್, ಮ್ಹಾಳೊ, ಧಾಕ್ಟೊ ಮ್ಹಾಳೊ, ಆಟೊಳ್ಳಿ, ಮಾಂಕ್ಡಿ ಖವಂವ್ಚಿ ಮಾಂಕ್ಡಿ ಬಾಂದುನ್ ಉಮ್ಕಾಳಾಂವ್ಚಿ ಧುಂವ್ರಾನಳಿ, ಧಿವ್ಟೊಣ್, ಕಂತ್ರೆಲ್, ಕಿಲೊ, ಗುಡಾಸೊಪೊ, ಧಾರ್, ಧಾರ್ವೊಂತ್, ಹುಂಬೊರ್, ಬಾಗಿಲ್, ಸಾಂಕಳ್, ಕಿಲ್, ಜನೆಲ್, ತಳ್ಸಾ-ತಳಸ್, ಶಿಂಕೆಂ.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಚರ್ ಜಂದ್ಗಿ (**Movable Goods**): ವೊಡ್ಕಿ, ವೊಡ್ಕುಲ್, ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಕುಂಡ್ಲಿ ವಾಳ್ನಿ ನಿವ್ಣೆಂ, ಮಾಂಡ್, ಬಾವಾಡೆಂ, ಕುರ್ವೊಣ್, ಥಾಲಿ, ಕಡಾಯ್, ಖೊಣ್ಪೊ ಉದ್ಕಾರಾಂದುನ್, ತಾಂದ್ಯಾರಾಂದುನ್, ಲೊಸ್ಣ್ಯಾ ಬುಯಾಂವ್, ಮಿಟಾಬೊರ್ನಿ ಮಿಟಾಮೊರ್ಗಿ ಕಯ್ಸಿ ಕಯ್ಲಾಡ್, ಕಾಯ್ಸ್ ಕಯ್ಲೆಂ, ಕಯ್ಲಾಣ್, ತೊಪ್ಲೆಂ, ತೊವೊ, ತೊಪ್ಲಿ ಚೆಂಬ್ಬು ಗಿಂಡ್ಲಿ ಚೆಂಬ್ಬುತೊಪ್ಲೆಂ, ದಾಯ್, ದೋಯ್, ಗುಳಮ್, ಗಿಂಡಾಲ್, ಕುಟ್ಲೆಂ, ಕೋಪ್, ಚಾವ್ಲಿನ್, ಚಾಳ್ನ್, ಗಾಳ್ನ್, ತೊಂದೊರ್, ಪೆಣೆರ್, ಕಾಯ್ಲಾತೊ, ಆಪ್ಯಾಂಚಿ ಕಾಯ್ಸ್ ಆಪಾಂಚಿ ಕಾಯ್ಸ್ ಪೊಳ್ಯಾಂ ಕಾಯ್ಸ್ ಗೂಂಡ್ ಕಾಯ್ಸ್ ಬನಾಲೊ. ತೊವೊ, ಕೊಯ್ತಿ ಕೊಯ್ತೊ ಕೊಯ್ತುಲ್, ಸುರಿ, ಆದಾಳೊ, ಕಸ್ಕತಿ, ಪೆಸ್ಕತಿ, ಕಾಂತ್ನೆಂ, ಪಾರಯ್, ಸಾಂಬಾರ್ದ್ಯೊ ಡಬ್ಬೊ ಶೆವ್ಗೊ ಹಾತೊ, ಕವ್ಲೊ ಮುಸ್ಕುಟೊ, ಬಾಂಕ್ ತೀನ್ ಪಾಂಯಾಂಚೊ, ವಾಸ್, ರಗ್ಡೊ ಧಾಂತೆಂ, ಫಾತರ್, ಫಾತ್ರಿ, ತೊಡ್ಪೆಂ, ಸುಪ್, ಧಾಲಿ, ಧಾಲೆಂ, ಕುರ್ಪಾಣೊ, ಲಾಂಬೆಟ ಫಾತರ್, ಹಳದ್ ದಾಡಾಂವ್ಚೊ ಫಾತರ್, ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುಲ್, ಮಾಲ್ತಿ ಮಾಲ್ತುಲ್, ಮಣಂಯ್, ಮುಸ್ಕುಟೊ, ಗುಮಟ್ಲೆಂ. ಶೆರ್, ಪಾವ್, ಶಿಧೆಂ, ಕೊಳ್ಸೊ ಶಿಧಿ, ಕಾಣಸ್, ಘಾಟ್ಲೊ ಚೆರ್ಗಿ ಮಾಂಡ್ಯಾತ್ರಿ, ಪಾಳ್ಯ್ಕಾಣ್ - ತಾಳ್ಣ್ಯಾ ಮಾಂಡೊ, ಮುರ್ನಾಳ್, ಹಾಂಡೊ, ಹರ್ವಾಣ್, ಸಾರೊಣ್, ಖಿಂಟೊ, ಚಿಲ್ಪಾಟ್, ಮುಸಾಳ್.

ರಾಂದ್ನಿಚ್ಯಾ ಖಿರಾರ್ ಆಸ್ಚಿ ಸಾಹೆತ್: ಕಾಡಿಯಾಂಪೆಟ್, ಮಿಟಾಮೊರ್ಗಿ ನಾರ್ಲಾವೊಳೆಂ, ಸೊಲಾಂಚೆಂ ಮೊಡ್ಕುಲ್, ಗುಮಾಟ್ಲೆಂ ಗೊಡಾಚೆಂ, ಸಾಂಬಾರ್ದ್ಯೊ ಚಿಮ್ಣಿ ಧುವ್ನ್ ತಾಪಾತ್ ಘಾಲ್ಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಮೊಡ್ಕ್ಯೊ, ಕುಂಡ್ಲಿಂ, ಧುಂಪೆಲ್, ಪುನೆಲ್, ಮುರ್ನೆಂ ಆನಿ ಮಾಜಾರ್.

ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಪೊರ್ಲಾಂತ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್: ಉಜೊ ಪುಂಕ್ಚಿ ನಳಿ, ಬಾಣ್ಯೆರೆಂ, ನಿವ್ಣೆಂ, ಕೊಲಿತ್, ಪಾತಾಳಿ, ಕುದಾಯ್, ಮಣಂಯ್, ಜೊಳ್ವಾಚ್ಯೊ ಕಾಡಿಯೊ ಬೊಡಿಯೊ

ರಾಂಧ್ಣಿಚ್ಯಾ ಕೊಸ್ಸ್ಯಾಂತ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್: ಜೊಳೊವ್, ಲಾಂಕುಡ್, ಸವ್ಲ್ಯೊ, ಬೊಡಿಯೊ, ಆಡಾರಾಂ, ಚುಡೆತಿ,ಕಟ್ಯೊ, ಪಿಸೊಂದ್ರಿ, ಪೊಯೊ. ಸೊಣ್ಣಾಂ, ಶೆಣಿಯೊ, ಶೆಣ್ಕುಟಾಂ, ಸರ್ಲಾಂ, ಘಡಲ್ಲೆಂ ಲಾಂಕುಡ್, ಸೊಂಟೆ, ಶಿರ್ಫುಟಾಂ, ಪಿಡೆ, ಕೊಂಬ್, ಸಾಂಪೈ, ಬಾತಾಚಿ ಉಮಿ, ಖರ್ವಂತಾಚೊ ಪಿಟೊ, ಬಾತಾಚಿ ತೂಸ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಕ್ ಉಜ್ವಾಡ್ ದಿತಾತ್: ಚಿಮ್ಣಿ ವಾತ್, ಧಿವೊ, ಪೊಂಟ್ಟ ಲೇಂಪ್, ಸೊಮೊಯ್, ಧಿವ್ವಿ ಲಾಂಪ್ಯಾಂವ್, ಲಾಮಾಣ್ ಧಿವೊ

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಮಾಳ್ಯಾರ್ ಥಾಳ್ಚಿ ಸಾಹೆತ್: ತಾಂದ್ಯಾಚೆ ಮುಡೆ, ಸುಕೆನಾರ್ಲ್ನ ಭಿಯಾಳೊ, ಮುಡಿಯೊ ಬಾಂದುನ್, ಭಾತ್ ಭೊರ್ಲ್ಯೊ ಕಾಂಟಿ, ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಕಯ್ಲಾಡ್, ಹಾಂಡೊ, ತಾಂಬ್ಯಾಚ್ಯೊ ಮೊಡ್ಕ್ಯೊ, ತೊಂದೊರ್ ಆನಿ ರಾಂದ್ಪಾಚಿಂ ವೊಡ್ಲಿಂ ವೊಡ್ಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ, ಕಾಜಾರಾ ಸೊಬಾಣಾಂಕ್, ಫೆಸ್ತಾ ಫರ್ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗಳ್ಸುನ್, ಧುವ್ವ್, ತಾಪವ್ನ್ ಮಾಳ್ಯಾರ್ ವೊಮ್ತಿಂ ಥಾಲಾತ್ತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಉತ್ವಾರ್ ಥಾಳ್ಚಿ ಸಾಹೆತ್: ಗೊಡಾಂ ಪೆಳೆ, ಮುಟಾಂಬೊ, ಸುರಯ್ ತಾಂದುಳ್ ಮೊಡ್ಕೆಂತ್ ಬೊರ್ನ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್, ಭಿಯಾಳೊ, ಸುಕಿ ಮಾಸ್ಳಿ, ಬಿಕ್ಣಾಂ, ಪಾಪ್ಡ ಆಪೊಳ್, ಪಾವ್ಸಿಲ್ಯಾ ದಿಸಾಂ ಖಾತಿರ್, ತಯಾರ್ ಕರ್ನ್, ಸುಕವ್ನ್ ದವರ್ಲೆಲ್ಯೊ ಜೆವ್ಣಾ-ಖಾಣಾಚ್ಯೊ ವಸ್ತು ಒಂಟಿ, ದಾರಾಂಬೆ, ಬಿಂಡ್ಡಿಚಿಂ ಸೊಲಾಂ ಸುಕವ್ನ್ ಮುಡಿಯೊ ಬಾಂದುನ್ ವಾ ಮೊಡ್ಕ್ಯಾಂನಿ ಭರ್ನ್, ಮೂಕ್ ಬಾಂದುನ್ ದವರ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಕಂತ್ರಳಾಂತ್ ದವರ್ತಾತ್: ಚಿಮ್ಣಿ ದವರ್ಚ್ಯಾ ಕಂತ್ರಾಳಾಂತ್: ಚಿಮ್ಣಿ ಆಯ್ದಾನಾ ದವರ್ಚೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್: ಬೊಶಿಯೊ, ವಾಟ್ಲ್ಯೊ, ಪಿರಿ, ಕೊಪಾಂ, ತಾಂಬ್ಲೆರ್, ಲೊಟೆ, ಗೊಬ್ಬೆ, ಚಾವ್ಲಿನ್, ಮಗ್ಗ್ ಕುಲೆರಾಂ, ತೊಪ್ಲಿಂ, ಮಾಲ್ಕಿ ಮಾಲುತ್ತಿಲ್, ಗಿಂಡ್ಡಿ ತಾಂಬಿಲ್, ಹರ್ವಾಣ್, ಚಿಲ್ಪಾಟಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಡಬ್ಬೆ ದವರ್ಚೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್: ಕಂರ್ದ್ದೆಂ, ತೆಲಾಸಿಸ್ಲಿ, ಸಾಂಬಾರಾಚೆ ಕಂರ್ದ್ದೆ ಡಬ್ಬೆ ಟಿನ್ನಾಂ, ಬೊರ್ನ್ಯೊ ಬೊತ್ಲಿ ಆನಿ ಹೆರ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಶಿಂಕ್ಯಾರ್ ದವರ್ತಾತ್: ಧಂಯಾಚೊ ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಪೊಳಿಯೆಚಿ ಥಾಲಿ, ಸುಕ್ಯಾ ಮಾಸ್ಯೆಚಿ ಪೊಟ್ಲಿ ಬಾಜ್‌ಲ್ಲಿ ಮಾಸ್ಳಿ, ದೂದ್, ತಾಕ್, ಶಿತಾಚಿ ಮೊಡ್ಕಿ, ನಿಸ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಭುಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ, ಮಾಜ್ರಾಂಚ್ಯಾ ತೊಂಡಾಂತ್ಲೆ ೦ ಬಚಾವ್ ಕರುಂಕ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಮಾಂಕ್ಡೆಕ್ ಖವೊವ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್: ದಾಯ್, ದೋಯ್, ಕೊವ್ಲೊ ಹಾತೊ, ಕಾಯ್ಲಾತೊ, ಚಾಳ್ನ್ ಕುಲೆರಾಂ, ಶಿತಾಚಿ ದೋಯ್, ವೊರ್ನ್ ಚಾಳ್ಚಿ ದೋಯ್, ನಿಸ್ತ್ಯಾಚಿ ದೋಯ್ ಅಶೆಂ ಲ್ಹಾನ್ ವ್ಹಡ್, ಕಟ್ಟೆಕ್, ವಾಸ್ಯಾಚೊ ದಾಂಡೊ ರಿಗಯಿಲ್ಲ್ಯೊ ದೊಯೊ ಕ್ರಮಪ್ರಕಾರ್ ರಿಗವ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ವೊಾಂಕ್ಟೆಕ್ ಉವ್ಯಾಳಾಯ್ಯಾತ್: ಆವ್ಯಾಣೆಚೊ ಗುಳೊ, ಬಿಯ್ಯಾಳ್ಯಾಚ್ಯೊ ಪೊಟ್ಲ್ಯೊ, ಸೊಲಾಂಚ್ಯೊ ಮುಟ್ಲ್ಯೊ, ಪಿಯಾವಾಚೆ ಫೊಸ್, ಮೊಗಿಂ, ಕುವಾಳೆ, ದುದೆಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾವ್ಸಿಲ್ಯಾ ದಿಸಾಂ ಖಾತಿರ್ ಸಾಂಬಾಳ್ನ್ ದವರ್ತಾ.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಆಂಕ್ಟೆಕ್ ಖವ್ರೊವ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್: ಸುರಿಯೊ, ಕೊಯ್ತಿ ಕೊಯ್ತೊ ಕೊಯ್ತುಲ್, ಧಾಂತ್ರೆಕೊಯ್ತಿ

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಚಾ ಕೊನ್ಯಾಂತ್ ಬಸ್ಚಿ ಸಾಹೆತ್: ಸಾರೊಣ್, ಖುಂಟೊ, ಆದಾಳೊ, ಕಾಂತ್ನಿಂ, ಮುಸಾಳ್, ಕೊದಾಂಟ್ಚಿ ಕುರಾಡ್, ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಬಸ್ಚ್ಯಾ ಮಾಂದ್ರೆಚೊ ಖೊವ್ರೊ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಬಸೊಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ಮಣಂಯ್, ಮುನ್ಸ್ಕಟೊ, ತೀನ್ ಪಾಯಾಂಚೊ ಬಾಂಕ್, ಮಾಂದ್ರಿ ಸ್ಟೂಲ್, ಕಾಂತ್ಯಾ ಮಣಂಯ್, ಜೆವ್ಣಾಕ್ ಥಪ್ಕಾಲ್ ಮಾರ್ನ್ ಬಸ್ಚೆಂ, ರಾಂದ್ಣಿಚಾ ಪೊರ್ಸಾಂತ್ ಉಕಾಡೆಂ ಬಸ್ಚೆಂ.

ರಾಂದ್ಪಾಚಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಕ್ ಆಡಿಯೆಕ್ ದವರ್ತಾತ್: ನಿವ್ಣೆಂ, ಕಾಂಟ್ಯಾಫರೊ, ಮೊಡ್ಕೆಚೊ ಕಾಂಟ್, ವಾಳ್ಣಿ ಫಳೆಂ, ಬಾಣ್ಯರ್ಯಾಚೊ ಚೊಮ್ಡೊ ಧಾವಿ ರಾಂದುಣ್, ವೊಯ್ಲ್=ಪಾಟ್ಲಿ ರಾಂದುಣ್.

ರಾಂದ್ಣಿಚಾ ವಯ್ರ್ ಶಿಜ್ಯಾತ್ ಉಕೊಡ್ಯಾತ್ ಖತ್ಕತ್ತಾ: ತಾಪ್ಯಾ ಉದ್ಕಾಚಿ ಕುಂಡ್ಲಿ, ಶಿತಾ-ಪೆಜೆಚಿ ಮೊಡ್ಕಿ, ಕಸಾಯಾಚೊ ಬುಡ್ಕುಲೊ, ನಿಸ್ತ್ಯಾಚೆಂ ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ತಾಳ್ಣ್ಯಾಚಿ ಮೊಡ್ಕಿ, ಪೊಳಿಯೆಚೊ ತೊಂದೊರ್, ದುದಾಚೆಂ ತೊಪ್ಲೆಂ

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಚಾಳುಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ದೋಯ್, ದಾಯ್, ದಾಂಡೊ, ಕುಲೆರ್, ಇಂದಾದ್/ಇಂದಾದಿ ದೊವ್ಲೊ, ಕಾಯ್ಲಾತೊ, ಕೊವ್ಲೊ

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಕಾತ್ರುಂಕ್ ಗಳ್ಸುಂಚೆಂ ಹಾತೆರಾಂ: ಕೊಯ್ತಿ, ಸುರಿ, ಆದಾಳೊ, ಕಾಂತ್ನಿಂ, ಕೊಯ್ತೊ ಕೊಯ್ತುಲ್, ಮಾಂಡ್ಡೊ ಕೊಯ್ತೊ ಕಸ್ಕತಿ, ಪೆಸ್ಕತಿ

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ದಾಡಾಂವ್ಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ಪಾರಯ್, ಕೊದಾಂಟ, ಫಾತರ್ ಹಳದ್ ದಾಡಾಂವ್ಚೊ ಕೊಯ್ತಿಚಿ ಮೂಟ್, ಕಟ್ಟೆಚಿ ಪಾಟ್, ದೊಯೆಚಿ ಕಟ್ಚಿ ಲಾಟ್ಣೆಂ, ಮುಸಾಳ್, ಗುರ್ಗೊಣ್, ಮುಸ್ಕಟೊ, ಮೊಡ್ತೆಲ್, ಸುತ್ತೆಂ, ಬಲಾಯ್, ಲಾಂಬೆಟ ಫಾತರ್.

ರಾಂದ್ಪಾಕುಡಾಂತ್ ಗಾಳುಂಕ್ ಪಾಗ್ಯಾಂವ್ಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ಗಾಳ್ಣಿಂ, ಚಾಳ್ನ್, ಪೆಣೆರ್, ಬಾಯ್ಯಾಸ್, ಧವ್ಯಾ ವಸ್ತುರಾಚೊ ಕುಡ್ಕೊ, ಕುರ್ಭೊಣ್, ಧಾಲಿ

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ವಾಳುಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ವಾಳ್ಣಿ ಕುಂಡ್ಲಿ ಕೊಣ್ಫೊ/ಖೊಣ್ಫೊ ತೊಪ್ಲೆಂ, ಮಾಂಡ್ ಕುರ್ಭೊಣ್

ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ವಾಟುಂಕ್, ಖಿಂರ್ಗ್ಟಾಂವ್ಕ್, ಚೆಂಚುಂಕ್, ಜರಂವ್ಕ್, ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ವಾಣ್, ಘಾಟ್ಣೊ ಗುಂಡೊ ಫಾತರ್, ಧಾಂತೆಂ, ಧಾಂತ್ಯಾಪೇಡ್, ಫಾತರ್, ಫಾತ್ರಿ, ರಗ್ದೊ ಲಾಂಬೆಟ ಫಾತರ್.

ರಾಂದ್‌ಲ್ಲೆಂ ರಾಂದಾಪ್ /ಜೆವಾಣ್ ಉಸ್ಪುನ್ ಕಾಡುಂಕ್, ವಾಡುಂಕ್, ವಾಪಾರಾತ್ತ್: ತೊಪ್ಲೆಂ, ಕೋಪ್, ಮಾಲ್ತಿ ತಾಟ್, ಹರ್ವಾಣ್, ಕುಂಡ್ಲಿ, ಬುಡ್ಕುಲೊ, ವಾಟ್ಲಿ ಉತಳ್ ವಾಟ್ಲಿ ಬೋಲ್, ಥಾಲಿ

ರಾಂದ್‌ಲ್ಲಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಧುಂವ್ಕ್, ನಿತಳ್ ಕರುಂಕ್ ಗಳ್ಸುಂಚಿ ಸಾಹೆತ್: ಕಡಾಯ್, ವಾಳ್ನಿ ಬಾಲ್ದಿ ಪೀಪ್, ಚಟ್ಟಿ ಉತಳ್ ವ್ಹಡ್ಲ್ಯಾ ತೊಂಡಾಚೆಂ ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ತಾಂಬ್ಯಾಚೆಂ ಸ್ಟೀಲ್ ಎಲ್ಯೂಮೆನಿಯಮ್ ಬೇಸಿನ್ ವಾ ತಳ್ಯಾ ದೆಗೆರ್.

ರಾಂದ್ಪಾಚ್ಯೊ ಹೆರ್ ವಸ್ತು ಭರ್ನ್ ದವರುಂಕ್ ಉಪಯೋಗ್ಸಿತಾತ್: ಸಾಂಬಾರ್ಯೊ ಬೊರ್ನಿ ಬುಯಾಂವ್, ಕೊಂಡ್ಯೊ ಡಬ್ಯೊ ಬೋತ್ಲ್ ಸಿಸ್ಲಿ ಮಾಂಡೊ, ಮೊಡ್ಕಿ, ಖಂಳ್ಬಿ ಮೊರ್ಗುಲ್, ಮೊರ್ಗಿ ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಕೊಳ್ಸುಲೊ, ಧಾಲಿ, ಧಾಲೆಂ, ಕುರ್ಭಾಣೊ, ಕಾಂಟ್, ಕುರ್ವೆಂ, ಕಾಂಟಾರೊ, ಬುಡ್ಯೊ ಬುಡ್ಕಿ ಮೊಡ್ಯೊ ಬೊಬ್ಯೆಂ (ಸುಕ್ಯಾ ಬೊಬ್ಬ್ಯಾಚೆಂ ಕರ್ಲ್)ದುದೆಂ (ತಶೆಂಚ್) ಬಾತೆಣಾಚಿ ಮುಡಿ, ಕಲ್ಭಾಡೊ

ರಾಂದ್‌ಲ್ಲೆಂ ಜೆವಾಣ್-ಖಾಣ್, ವಾಡುಂಕ್, ಜೇಂವ್ಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ವಾಟ್ಲಿ, ಬೊಶಿ, ಪೀರ್, ಶಿರೊತಿ (ಕೆಂಳ್ಬ್ಯಾಚೊ ಖೊಲೊ) ಹರ್ವಾಣ್, ಥಾಲಿ, ಮಾಲ್ತಿ ಮಾಲ್ತುಲ್, ಫಾಳೆತ್, ರುಕಾಚೊ ವ್ಹಡ್ಲೊ ಖೊಲೊ.

ಪಾನಿಯಾಂ ಪಿಯೆಂವ್ಕ್, ಸೆಂವ್ಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟುಲ್, ಚಾವ್ಲಿನ್, ಮಗ್ಗ್, ತಾಟ್ವೆಂ, ಕೋಪ್, ಚೆಂಬ್ಬು ಗೊಬ್ಯೊ, ಲೊಟೊ, ಗ್ಲಾಸ್, ಮಾಲ್ತಿ ಚಾಚೆಂ ಕೋಪ್, ಸುಪಾಚೆಂ ಕೋಪ್

ರಾಂದ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ರಾಂದ್ಫಾಕ್ ಖಾಣ್ ಜೆವಾಣ್ ಧಾಂಪುಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ಮಾಂಡ್, ಕುರ್ಭೊಣ್, ಥಾಲಿ, ಪೀರ್, ಪ್ಲೇಟ್, ಬೊಶಿ, ವಸ್ತುರಾ ಕುಡ್ಯೊ, ಧಾಂಪ್ಣೆಂ, ಬಾವಾಡೆಂ, ಫಳೆಂ, ವಾಟ್ಲಿ ಕೋಪ್, ಚಾಳ್ನ್ ಗುಡ್ಡಿ ದಾಂಕ್ಣೆಂ, ಕುಂಡ್ಲಿಂ, ಕುಂಡ್ಲೆಂ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಉದಾಕ್ ಭರುಂಕ್, ಉಸ್ಬುಂಕ್, ಭರ್ನ್ ದವರುಂಕ್: ರಾಂದುಣ್/ರಾಂದುನ್, ಗುರ್ಗುಲೆತ್, ಮಾಂಡೊ, ಮೊಡ್ಕಿ, ಹಾಂಡೊ, ಬಾಣ್, ಮೊಡ್ಯೊ ಕೊಳ್ಸೊ ಕೊಳ್ಸುಲೊ, ಸಿದಿ, ತಾಂಬಿಯೊ, ಚೆಂಬ್ಬು ಗಿಂಡ್ಡಿ ತೊಪ್ಲೆಂ, ವೊಣೊಕ್, ಕಟ್ಟಿ ಚಾವ್ಲಿನ್, ಕಂಡ್ಡಿ ಹಾತಾಚೊ ಪೊಸೊ, ಲೊಟೊ, ಗೊಬ್ಯೊ, ತಾಂಬ್ಲೈರ್, ತಾಟ್ವೆಂ.

ರಘಾಡುಂಕ್, ಪಾಪ್ಡುಂಕ್, ಪುಸುಂಕ್, ಗೊಂಟೊ ಕಾಡುಂಕ್, ಘಾಸುಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್: ಸಾರೊಣ್, ಖುಂಟೊ, ಬಾಣ್ಯೆರೆಂ, ಪರ್ನ್ಯಾ ವಸ್ತುರಾಚೊ ಕುಡ್ಯೊ, ಗೋಣಿ, ಚುಡೆತಿ, ಆಯ್ದಾನಾ ಪುಸ್ಚೊ ಕುಡ್ಯೊ, ಶೆಣ್ ಪುಸ್ಚೊ ಕುಡ್ಯೊ, ಹಾತ್ ಪುಸ್ಚೊ ಕುಡ್ಯೊ ನಾರ್ಲಾಕಾತೊ, ಸೋಣ್ಣಾಂ.

ಆಸ್ಡುಂಕ್, ವಿಂಚುಂಕ್, ಸುಕಂವ್ಕ್, ಉಜಾರ್ ಕರಾತ್ತ್: ತೊಡ್ಭೆಂ, ಸುಪ್, ಧಾಲಿ, ಧಾಲೆಂ, ಗೆರ್ಸಿ ಕುರ್ಭೊಣ್, ಕುರ್ವೆಂ, ಕುರ್ಭಾಣೊ, ಪೆಣೆರ್, ಹರ್ವಾಣ್, ಥಾಲಿ ಆನಿ ಹೆರ್.

ತಾಂದುಳ್, ಧಾನಿ, ಹೆರ್, ತುಕುಂಕ್, ಮೆಜುಂಕ್, ಮಾಪುಂಕ್, ವಾಪರ್ತಾತ್: ಶೆರ್, ಅರ್ಧೊ ಶೇರ್, ಪಾವ್, ಕಳ್ಸಿ ಕುಟ್ಟೆಂ, ಚೆಂಬ್ಬು ಕುತಿಯೆ ಚೆಂಬ್ಬು ಗಿಂಡ್ಡಿ ಮಾಪ್, ಪೊಸೊ, ಚಿಮ್ಟಿ, ಮೂಟ್, ಟನ್ನ್, ಶಿಧೆಂ= ತೀನ್ ಕುಟ್ಟಂ, ಎಕ್ ಶಿಧೆಂ

ರಾಂದಾಪ್ ಶಿಜಂವ್ಕ್, ಉಜೊ ಪೆಟಂವ್ಕ್, ವಾಪರ್ಚಿಂ ಉಪಕರಣಾಂ: ರಾಂಧ್ನಿ, ರಾಂದುಣ್, ಶಿಗ್ಡಿ, ಸ್ಟೋವ್, ಗೇಸ್ ಚೂಲ್, ಚೂಲ್, ವಿದ್ಯುತ್ ಚೂಲ್

ರಾಂಧ್ನಿರ್ ಚಡಂವ್ಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ, ಉಕ್ಡುಂಕ್, ಶಿಜಂವ್ಕ್, ಖತ್ಕತಾಂವ್ಕ್: ಮೊಡ್ಕಿ, ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಕುಂಡ್ಲಿ ತೊಪ್ಲೆಂ, ತೊಂದೊರ್, ಕಯ್ಲಾಡ್, ಕಯ್ಲಾಣ್, ಕುಕ್ಕರ್, ಮುರ್ಕೆಂ, ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಹಾಂಡೊ.

ರಾಂಧ್ನಿರ್ ಬಾಜುಂಕ್ ಗಳ್ಸುಂಚಿ ಸಾಹೆತ್: ಕಯ್ತ್ಲಿ ಕಯ್ಲಿ ಕಾಯ್ತ್ಲಿ ತೊವೊ, ಬನಾಲೊ, ಗೂಂಡ್ ಕಾಯ್ತ್ಲಿ ಆಪಾಂಚಿ ಕಾಯ್ತ್ಲಿ ಪೊಣ್ಣಾಚಿ ಕಾಯ್ತ್ಲಿ ಆಪ್ಯಾಂಚಿ ಕಾಯ್ತ್ಲಿ ಖಡಿಯೆ ಕಾಡ್ಲಿ.

ಮೊಡ್ಕಿ, ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಮೊಡ್ಕುಲಾಂತ್ ಶಿಜಂವ್ಚಿಂ ಪಕ್ವಾನಾಂ: ಶಿತ್, ಪೇಜ್, ಆಂಬಿಲ್, ವೊರ್ನ್ನ ಕಿರ್, ಕಿಜರಿ, ಪುಲಾವ್, ಮೆತಿಯೆ ಪೇಜ್, ನಾತ್ನ್ಯಾಚೊ ಆಟ್ಲೊಳ್, ಕಸಾಯ್, ಕಾಪಿ, ಉದಾಕ್ ತಾಪಂವ್ಚೆಂ

ಕುಂಡ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಶಿಜಂವ್ಚೆಂ, ಖತ್ಕತಾಂವ್ಚೆಂ ಪಕ್ವಾನ್: ಕಡಿ, ನಿಸ್ತೆಂ, ನಿವೊಳ್, ಸುಕೆಂ ಕರ್ಚೆಂ, ಜಿರೆಂ ಮಿರಿಂ, ವಯ್ರ್ ಪೊಂದಾ ಉಜೊ, ಸಾರ್, ಕನ್ಗಿರ್ ಮಿರಿಂ, ಇಂದಾದ್, ದಾಡಾವ್ನ್ ಘಾಲ್ನ್ ರಾಂದ್ಚೆಂ, ಕಾಲ್ಟ್ ಬಾಫಾದ್, ಮೊಲಿ, ಲೊಸುಣ್ ಮಿರಿಂ, ಸ್ಟ್ಯೂ, ಸೂಫ್, ಸಾಂಬಾರ್ ಬಾಜುನ್ ಕಡಿ, ಮಾಸ್ ಸುಕೆಂ, ಪಾಡಾ, ಸರ್ಪೆತೇಲ್, ಮಾಸ್ಸೆ ಕಡಿ, ಮಾಸ್ಸಿ ಮುರ್ಮುರಾಂವ್ಚಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕಯ್ಲಾಣ್, ಕಣ್ಘಾರೊಂತ್ಲಿಂ ಪಕ್ವಾನಾಂ: ವ್ಡಡ್ಯಾ, ತೊಂದ್ರಾಗಾತ್ರಾಚಿಂ ಕುಂಡ್ಲಿಂ ಹಿಂ. ಕುಬ್ಯಾ ಮುಟ್ಲಿಂ, ಪಾತ್ರಾಡ್ಯಾ ಕಡಿ, ಆಂಬ್ಬಾಡ್ಯಾಂಚಿ ಗೋಡ್ ಕಡಿ, ಕಾಳಿಜ್ ಆನ್ಕಿಟ, ಆಳುಂ ಥೆಂಟೊ, ಮೊಂತಿ ಘೆಸ್ತಾತ್, ಘೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಚಿಕ್ ಮಾಸ್, ಚಣೆ ಸುಕೆ, ಕೆಳಿಂ ಸುಕಿಂ, ಗುಜ್ಜೊ ರಾಂದ್ಹೊ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕುಂಡ್ಲೆಂತ್, ಬುಡ್ಕುಲ್ಯಾಂತ್, ಶಿಜಂವ್ಚೆ ದ್ರವ್ಯ-ಪಕ್ವಾನ್: ಕಾಫಿ, ಕಸಾಯ್, ಶೆವಿಯಾಂಕ್ ರೋಸ್, ಬಾರ್ಲಿ ಶಿಜಂವ್ಚಿ ಆರೂಟ್ ಕಡಂವ್ಚೆಂ, ಕುಂಡ್ಲಿ ತಾಂದ್ಯಾಚೆಂ ತಾಳ್ಣೆಂ ಕಾಡುಂಕ್, ತಾಂದುಳ್ ನೆರಾಂವ್ಕ್ ಉದಾಕ್ ಖತ್ಕತಾಂವ್ಕ್ ಬುಡ್ಕುಲ್ಯಾಂತ್ ಪೇಜ್, ಕಸಾಯ್, ತಾಕ್ ಚಾಳುಂಕ್.

ತೊಂದ್ರಾಂತ್ ಉಕೊಡ್ಚಿ ಪೊಳಿ ಆನಿ ಹೆರ್: ಸನ್ನಾಂ, ಇಡ್ಲ್ಯೊ, ಮಾಂಡಾಸ್, ಮುಟ್ಲಿಂ, ಇಟು, ಪಾತೊಳಿ, ಪಾತ್ರಾಡೆ, ಲತಾಡ್, ಪುರ್ನಾಸನ್ನಾಂ, ರೊಸಾ ಸನ್ನಾಂ, ಪೊಣ್ಸಾ ಪಾತೊಳಿ, ರಾಂದೊ, ಬಾಂಳ್ಚಿಕ್, ಘೆಸ್ತಾಂ ಪರ್ಚೆಕ್ ಮಾಸ್ ರಾಂದ್ಚೆಂ, ಬಿರಿಯಾನಿ, ಪುಲಾವ್, ತೊಂದ್ರಾಂತ್ ಶಿಜಯಾತ್.

ಉತಳ್ ಕಾಯ್ಲಿರ್ ಬಾಜ್ಚೆಂ ಖಾಣ್, ಪೊಳಿ: ಪೊಳೆ, ಪಾನ್ಫಳೆ, ಆಪೆ, ಬಾಕ್ರಿ, ಮಾಸ್ಳಿ, ಕಾಟ್ಲಿಸಾಂ, ತಾಂತ್ಯಾ ಪೊಳೊ, ಪ್ಯಾನ್‌ಕೇಕ್, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಬನಾಲೊ, ಗೂಂಡ್ ಕಾಯ್ಲಿಂತ್ ಬಾಜ್ಚೆಂ, ತೊಳ್ಚೆಂ: ಪೊಣ್ಸಾ ಗಾರಿಯೊ, ನೆವ್ರ್ಯೊ, ಆಪೆ, ಆಪೊಳ್, ಕೊಕ್ಕಿಸಾಂ, ಗುಳಿಯೊ, ಚಾಕ್ಲ್ಯೊ, ಭಜೆ, ಪಾತೆಕಾಂ, ಆಂಬಾಡೆ, ಪಿಯಾವಾಚೆ ಭಜೆ, ಜಿಲೆಬಿ, ಸಜಿ, ಸುಕುರುಂಡೆ ಇತ್ಯಾದಿ

ಕಯ್ಲೆರ್ ಬಾಜ್ಚಿ ಪೊಳಿ - ಸಾಂಬಾರ್: ಕಯ್ಲೊಳಿ, ಬಾಕ್ರಿ, ಸಾಂಬಾರ್, ತಾಂದುಳ್, ಧಾನಿ, ಶೆಕುಂಕ್ ರೇಂವ್, ಒಂವೊಂ, ಕಸಾಯ್ ಕರುಂಕ್, ನಾರ್ಸ್ಲ ಗಾಂಲ್ಬಿ, ಸುಕಿಂ ಸುಂಕ್ಟಾಂ ಇತ್ಯಾದಿ

ರಾಂದ್ಣಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಇಂಗ್ಳ್ಯಾನಿ, ಗಸರ್ಯಾಂತ್ ಮುರ್ಮುರಾಂವ್ಚೆಂ ಬಾಜ್ಚೆಂ: ಬಿಕ್ಣಾಂ, ಕಣ್ಗ್ಯೊ, ಕುರ್ಲ್ಯೊ, ಪಿಯಾವ್, ಸುಕಿ ಮಾಸ್ಳಿ, ಖಾರೆಂ, ಕಾಜುಚ್ಯೊ ಬಿಯೊ

ವಾನಾರ್ ವಾಟಾತ್ತ್, ಖಾಂಡ್ತಾತ್, ದಾಡಾಯ್ತಾತ್, ಘಾರಯ್ತಾತ್ : ಆಳೆನ್, ಚೆಟ್ಣಿ ತಾಂದುಳ್, ಗೊಂವ್, ನಾತ್ನೊ, ನಾರ್ಲ್ ರೊಸಾಕ್, ಮಿರ್ಸಾಂಗೆ ಪಿಟೊ, ಸಾಂಬಾರಾ ಪಿಟೊ, ಲೊಣ್ಚ್ಯಾ ಪಿಟೊ, ತಾಂದುಳ್ ಪಾರಾಂವ್ಚೊ ತಾಂದ್ಯಾಚಿ ಪಿಟಿ ಆನಿ ಹೆರ್.

ಧಾಂತ್ಯಾ ಫೆಡಾರ್ ದೊಳಾತ್ತ್: ತಾಂದುಳ್, ಗೊಂವ್, ನಾತ್ನೊ, ದಾಳ್, ಧಾನಿ

ಬುಯಾಂವಾಂತ್ ಬೊರ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್: ಲೊಣ್ಚೆಂ, ಆಲ್ಯಾಚಿ ದೋಸ್, ಖೊಳಾಚೆ ಆಂಬೆ, ಮೀಟ್, ಪಾಲ್ಭೊಣೊಸ್ ಉಕಡ್ಲೆಲೆ. ಪೊಣ್ಸಾ ಚಾರ್ಕ್ಯಾಂಡ್, ಗರೆ, ಶಿಂಟ್ಚಾಂ, ಕರ್ಚಾಂ, ಆವಾಳೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಿಟಾಚಾ ಖೊಳಾಕ್ ಘಾಲ್ತಾತ್. ಕೊಚ್ರ್ಯಾಚೆಂ, ಪೊಡಿಂಚೆಂ, ಆಂಬ್ಯಾಡೊ ಪೊಪಾಯ್ ಭರ್ಸಿಕ್ ಲೊಣ್ಚೆಂ, ಇತ್ಯಾದಿ ಭರ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್.

ಆಡ್ ಖಾಣಾಂಚ್ಯೊ ಆಚ್ಳ್ಯೊ ನಕ್ಷ್ಯಾ: ಶೆವ್ಯೊ ಚಿತ್ ಕಾಂತ್ನೆಂ, ಲಾಟ್ಫೊಳೆಂ, ಲಾಟ್ಣೆಂ, ಚಾಕ್ಲೆಚಿ ಆಚ್ಚಿ ನೆವ್ರ್ಯಾಂಚಿ ಆಚ್ಚಿ ಕೊಕ್ಕಿಸಾಂಚಿ ಆಚ್ಚಿ

ರಾಂದ್ಫಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಮನ್ಜಾತ್ ಆನಿ ಕಿಟಾಂ: ಮಾಜಾರ್, ಉಂದಿರ್, ಜರ್ಲ್ಯೊ, ಚಿವ್ಡೆಂ, ಚಿಚೊಂದ್ರಿ, ಮೂಯ್, ಸಾಳಿಯೊ, ಮೂಸ್, ಮುಸ್ಕಾಂ, ಬೊರೊಡ್, ಕೀಡ್, ದೊಂಬ್ಳೆ, ಪಾಲ್, ಧಿವ್ಯಾ ಪಿಸೊಳಿಂ.

ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಸಾಹೆತ್, ಖಾಣಾ ಜೆವ್ಣಾಚ್ಯೊ ವಸ್ತು ಹಾಂಚೊ ಅರ್ಥ್

ಅನ್ = ಪೊಟಾಕ್ ವೆಚೊ ಆಹಾರ್, ಶಿತ್ ನೀಸ್, ಪೆಜೆಚೊ ಖಣ್
ಅರ್ಕಂಡ್ = ಅರ್ದೆಂ ಕುರೆಂ, ಗಂದ್ ಜಾವ್ನಾತ್ಲೆಂ
ಅಳ್ನಿ = ಮೀಟ್ ಉಣೆ ಜಾಲ್ಲೆಂ ಚಾಪ್ಫೆ ಪಕ್ವನ್ ಖಾಣ್
ಆಂಕ್ಡಿ = ಮಾಡಿಯೆಚ್ಯೊ, ವಾಸ್ಯಾಚ್ಯೊ ದೋನ್ ಕಾಂಬಿ ವೊಮ್ಯೊ ಸಾಂಗಾತಾ ಬಾಂದುನ್,

ಮೊಯೊ-ಕೊಯ್ಶ್ಯೊ ದವರುಂಕ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಚಡಿ
ಆಚ್ಚ = ಚಾಕ್ಲ್ಯಾ, ನೆವ್ರ್ಯಾ, ಕರ್ಶಿ ರುಕಾಡಾಚಿ ಪಿತ್ತಿಚಿ ವಾ ತಾಂಬ್ಯಾಚಿ ನಕ್ಶ್ಯಾಳ
ಆಗ್ = ಉಜೊ, ಊಬ್
ಆಗ್ಟಿಂ = ಜಳೊನ್ ಆಸ್ಚೊ ಉಜೊ, ಜಳೊವ್, ಕೆಂಡಾಂ, ಗೊಬೊರ್ ಇತ್ಯಾದಿ
ಆಟಯ್ = ತಾಪವ್ನ್ ಉದಾಕ್ ಉಣೆ ಜಾಂವ್ಕ್ ಸುಕಯ್
ಆಟ್ವೊಳ್ = ತಾಂದುಳ್ ಆನಿ ನಾತ್ಶ್ಯಾ ಪಿಟಾಚಿ ಪೇಜ್, ಆಂಬಿಲ್
ಆಡಾರ್ = ಚೊಡಿ, ಬೇತ್, ಜೊಳುಂಕ್ ಆನಿ ಮಾರುಂಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ತೆಂ
ಆಡಾಂಬೊ = ಆಡ್ ಖಾಂಬೊ, ಬಾಳ್ಕ್ಯಾಂನಿ ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಕ್ ರಿಗನಾಶೆಂ, ಧಾರ್ವೊಂತಾಕ್ ಆಡ್ ಮಾರ್ಚಿಂ ರಿಪಾಂ
ಆಡಿ = ಪೊಂದ್, ಥಳ್, ಉದಾ: ಕುಂಡ್ಲ್ಯಾಚಾ ಆಡಿಯೆಕ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಲಿ ಕಡಿ
ಆದಾನ್ = ಶಿತಾಕ್ ತಾಂದುಳ್ ಘಾಲುಂಕ್, ಮೊಡ್ಕೆಂತ್, ಬುಡ್ಕುಲ್ಯಾಂತ್ ರಾಂದ್ಣಿರ್ ದವರ್ತೆಂ, ಜಾಯ್‌ಪುರ್ತೆಂ ಉದಾಕ್
ಆದಾಳೊ = ಮಣ್ಶ್ಯಾಕ್ ಬಸಯಿಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ತಿ. ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಸುಟಿ ಕರುಂಕ್ ಉಜಾರ್ ಕರ್‍ತಾತ್
ಆಪ್ = ತಾಂದ್ಳ್ಯಾಚಾ ಪುಗ್ಲ್ಯಾ ಪಿಟಾಚಿ, ಕಾಯ್ಲಿರ್ ಬಾಜ್ಚಿ ಪೊಳಿ
ಆಪುಟ್ = ಕಾಂಯ್ಚ್ ಭರ್ಸಿನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ಉದಾ: ನಾರ್ಲಾಚೊ ಆಪುಟ್ ರೋಸ್
ಆಪೊ = ಆಪ್ಪ್ಯಾಂಚಾ ಕಾಯ್ಲಿರ್, ವಾಡ್ಕುಳ್ಯಾ ಉರೂಟ್ ಖಣಾಂನಿ ಪೀಟ್ ವೊತುನ್ ಬಾಜ್ಚಿ ಪೊಳಿ
ಆಮ್ಸಾಣ್ = ಆಂಬೊಟ್, ಆಮ್ಸಾಣ್, ಚಿಂಚ್ ಖರ್ಲಾವ್ನ್ ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ
ಆಯ್ದಾನ್ = ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಗಳ್ಸುಂಚಿ, ಮಾತ್ಯೆಚಿ, ಲೋಹಚಿ ಸಾಹೆತ್
ಆಯ್ದ್ = ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಶಿಂದುಂಕ್, ಕಾತ್ರುಂಕ್, ತಾಸುಂಕ್, ಗಳ್ಸಿತಾತ್ ಆದಾಳೊ, ಸುರಿ, ಕೊಯ್ತಿ ಹೆರ್
ಆರಾಯ್ = ಶಿಂಪ್‌ಲ್ಲೆಂ ಲಾಗಿಂ ಕರ್, ಶಿಂಪಡ್ಲೆಲೆಂ ಒಟ್ಟು ಕರ್
ಆಲ್ಮಾರ್ = ಕಬಾಟ್, ಕಂತ್ರಾಳಾಂಕ್ ಧಾರಾಂ ಬಸಯಿಲ್ಲೆಂ ಶೆಲ್ಫ್
ಆಲ್ಸಾಂದೊ = ಏಕಾ ಥರಾಚಿ ರಾಂದ್ವೊಯಿ ಸಾಂಗ್ (ಲಾಂಬ್ ಬೀಣ್ಸ್)
ಆವೊ = ಮಾತ್ಯೆಚಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಉಕ್ಡುಂಕ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಗುಡ್
ಆವ್ಯಾಮಾತಿ = ರಾಂದ್ಪಾಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ತಯಾರ್ದುಂಕ್ ವಾಪರ್ಚಿ ಫಾತರ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲಿ ಆಂಟ್ ಮಾತಿ
ಆಹಾರ್ = ಖಾಣ್, ಜೆವಾಣ್, ಕುಡಿಚಾ ಬಲಾಯ್ಕೆಕ್ ಸೆಂವ್ಚೊ ಅನ್
ಅಳುಂ = ತೆರೆಂ ಜಾತಿಚೆಂ ರೂಂದ್ ಪಾನಾಂಚೆಂ ಝುಡ್, ಹಾಚಂ ಪಾನಾಂ, ಧೆಂಟೆ, ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಉಪಯೋಗ್ಸಿತಾತ್
ಆಳೆನ್ = ಸರ್ವ್ ಸಮುಸ್ಕ್ಯಾಂಚೊ ಸಾಂಬಾರ್, ಮಸಾಲೊ, ವಾಟುನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಪೀಟ್
ಆಂಗಾಣ್ = ಘರಾ ಮುಕ್ಲೊ ವಾ ಪಾಟ್ಲೊ ಸಫಾಯ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಜಾಗೊ
ಆಂಬಾಡೊ = ಆಂಬಟ್ ಫಳ್ ವಾ ಚಣ್ಯಾ ಪಿಟಾಚೆಂ, ತೆಲಾಂತ್ ಬಾಜ್‌ಲ್ಲೆಂ ಖಾಣ್

ಆಂಬುಡ್ = ಸಮಾ ಖಾ, ಗೀಳ್, ಬೊಖಾಯ್
ಆಂಬೊಡಿ = ಆಂಬ್ಯಾಚಿಂ ತರ್ನಿಂ ತೊರಾಂ, ಚಿರ್ಮುಟಾವ್ನ್ ಲೊಸ್ನ್ಯಾಕ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿಂ
ಇಟು = ತಾಂದ್ಳಾ ಪೀಟ್ ಪುಗವ್ನ್ ಕೆಂಳ್ಯಾಚಾ ವಾ ಪೊಣ್ಸಾಚಾ ಖೊಲ್ಯಾಂನಿ ಭರ್ನ್ ತೊಂದ್ರಾಂತ್ ಉಕಡ್ಲೆಲಿ ಪೊಳಿ
ಇಡಿ = ಪುಗಯ್ನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಿಟಾಚಿ ಪೊಣ್ಸಾಚಾ ಖೊಲ್ಯಾಂತ್ ಕೊವ್ಳೊನ್ ತೊಂದ್ರಾಂತ್ ಉಕಡ್ಲೆಲಿ ಪೊಳಿ.
ಇಡೆಂ = ದೊಂಪ್ಳೊ, ಖಾಂಚ್, ಸಂದ್, ಬುರಾಕ್
ಇಡ್ಲಿ = ತಾಂದುಳ್ ಆನಿ ಉಡ್ದಾಚಿ ದಾಳ್ ವಾಟುನ್, ಪುಗ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಿಟಾನ್, ತೊಂದ್ರಾಂತ್ ಉಕಡ್ಲೆಲಿ ಪೊಳಿ.
ಇರ್ = ಮಾಡಾಚಾ-ಮೊಡ್ಲಾಚಾ ಮದ್ಗಾಚ್ ಆಸ್ಚಿ ಬಾರೀಕ್ ಶಿರ್. ಸಾರೊಣ್ ಕರುಂಕ್ ಉಪಯೋಗ್ಸಿತಾತ್.
ಇಂಗ್ಳೊ = ಜಳ್ಚೆಲ್ಯಾ ಲಾಂಕ್ಡಾಚೊ ಕುಡ್ಕೊ, ಪಾಲ್ವಾಲ್ಲೆಂ ಕೇಂಡ್, ಪೆಟೊನ್ ಕರ್ಪಾಲ್ಲೊ
ಉಕಡ್ = ಶಿಜಯ್, ಉದ್ಕಾಂತ್ ಘಾಲ್ನ್, ಉಜ್ಯಾರ್ ಶಿಜಯ್
ಉಕ್ಡೊ = ಶಿಜಯಿಲ್ಲ್ಯಾ ಭಾತಾಚೊ ಉಕ್ಡೊ ತಾಂದುಳ್
ಉಕ್ಲಾಯ್ = ಥಳಾಕ್ ಲಾಗ್‌ಲ್ಲೆಂ ಸೊಡವ್ನ್ ಕಾಡ್. ಕಾಯ್ಲಿ ವಯ್ಲಿ ಪೊಳಿ, ಕಾಯ್ಲಾತ್ಯಾನ್ ಉಕ್ಲಾಯ್
ಉಗಡ್ = ಉಸಯ್, ಉಗ್ತೆಂ ಕರ್, ಸೊಡಯ್, ಧಾರ್ ಉಗ್ತೆಂ ಕರ್
ಉಡಿದ್ = ಪೊಳಿ ಕರುಂಕ್ ಪುಗೆಕ್ ಗರ್ಜೆಚಿ ದಾನಿ
ಉತಿ = ಉತವ್, ವೊಣ್ತಿಕ್ ಖುಂಟ್ ಮಾರ್ನ್, ಖವಯಿಲ್ಲೆಂ ಫಳೆಂ
ಉತ್ರೆಂ = ತಾಂದುಳ್ ಶಿಜ್ತಾನಾ, ಖತ್ಕತ್ಚೆಂ ಉದಾಕ್
ಉಪಚಾರ್ = ಸತ್ಕಾರ್, ಘರ್ಚ್ಯಾ ಮನ್ಶ್ಯಾಂನಿ - ಸಯ್ರ್ಯಾಂಕ್ ಸುದಾರ್ಸುಂಚೆಂ
ಉಪ್ಕರಿ = ರಾಂದ್ದಿರ್ ಶಿಜಯ್ನಾಸ್ತಾನಾ, ನಾರ್ಲ್ ಕಾಂತುನ್, ಭರ್ಸುನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಖಾಣ್
ಉಮ್ಕಾಳಾಯ್ = ಕಿಳ್ಯಾಕ್, ಕೊಕ್ಯ್ಕಾಕ್ ವಾ ಕಿರಾಕ್ ಶಿರ್ಕಾಯ್
ಉಸ್ಟೆಂ = ಪೊಸ್ಣ್ಯಾಂತ್ ಜೇವ್ನ್ ಸೊಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಖಾಣ್
ಉಂಡಿ = ಜೆವ್ತಾನಾ ಹಾತಾನ್ ವೊಳ್ಚೊ ಶಿತಾಚೊ ಪೊಸೊ, ಮುದೊ
ಉಂಡೊ = ಗೊಂವಾಚಾ ಪುಗ್ಲೆಲ್ಯಾ ಪಿಟಾನ್ ಖಜ್ನಾಂತ್ ಉಕಡ್ನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಪೊಳಿ
ಊಬ್ = ಗರಮ್, ಹುನ್ಸಾಣ್, ಧುಂವ್ರಾ ರುಪಾರ್ ಆವಿ ಜಾಂವ್ಚಿ ಧಾವ್
ಕಜೊ = ತಾಂದುಳ್ ಸಾರ್ಕೊ ಕುಂಡೊ ಕಾಡಿನಾಸ್ತಾನಾ, ಕಾವ್ ಚಡ್ ಜಡಾನಾತ್‌ಲ್ಲೊ ತಾಂದುಳ್
ಕಟ್ಟೆ = ನಾರ್ಲಾಚಾ ವೊಳ್ಯಾಚೆಂ ಬಾಯ್ಲೆಂ ಕವಚ್
ಕಡ್ = ವಿಶೇಶ್ ಹುನ್ ಜಾ, ಖರ್ಗ್ಗೊನ್ ವಚ್, ಮೋವ್ ಜಾ, ಘಾತಳ್ ಪಡ್
ಕಡಾಯ್ = ಅರ್ಧ್ಯಾ ಗೊಲಾಕಾರಾಚೆಂ ತಾಂಬ್ಯಾಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್, ಜೆವ್ಣಾಚಿಂ ಹೆರ್ ಆಯ್ದಾನಾಂ ತಾಂತುನ್ ದುತಾತ್
ಕಡಿ = ನಾರ್ಲ್ ಸಾಂಬಾರ್ ವಾಟುನ್ ಆಳೆನ್ ಕತ್ಕತೊ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ದ್ರಾವಣ್

ಕಡೊ = ವಿಶೇಶ್ ಘುನ್, ಖಿತ್ಕೊತೊ ಉದಾಕ್
ಕಣ = ಬಾರೀಕ್ ಕುಡ್ಕೆ ಜಾಲ್ಲೊ ತಾಂದುಳ್, ತೂಸ್
ಕನ್ಸೊ = ಶಿತ್ ವಾಳುಂಕ್, ಲೊನ್ಟಂ ಘಾಲುಂಕ್, ರುಕಾಡಾಚೆಂ ದೋಣ ಆಕಾರಾಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್
ಕಯ್ಲ್ = ಮಾತಿಯೆಚಾ ಆಯ್ದಾನಾಚೊ ಕುಡ್ಕೊ, ಬಾಕ್ರಿ, ಸಾಂಬಾರ್ ಬಾಜುಂಕ್ ಉಪಯೋಗ್ತಾತ್.
ಕಯ್ಲಿ = ಮಾತಿಯೆಚೊ ತೊವೊ, ಕಾಯ್ಲ್
ಕಯ್ಲೊಳಿ = ಕಯ್ಲಿರ್ ವಾ ತೊವ್ಯಾರ್ ಬಾಜ್ಚಿ ಪುಗಾನಾತ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪಿಟಾಚಿ ಪೊಳಿ
ಕರಂಬ್ = ತೊವ್ಯಾಚಿಂ ಕಾಪಾಂ ಕರ್ನ್ ಪಿಯಾವ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ಘಾಲ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಸಾಲಾದ್
ಕರಿ = ಫುಸ್, ಧುಂವ್ರಾ ಉಜ್ಯಾ ವರ್ವಿಂ ಮಾಂಡ್ಚಿ ಕಾಳಿ ಪಿಟಿ
ಕರ್ಪ್ಲೆಂ = ಉಜೊ ಚಡ್ ಜಾವ್ನ್ ಆಯ್ದಾನಾಚಾ ಆಡಿಯೆಕ್ ಲಾಗೊನ್ ಲಾಸ್ಟೆಂ/ಜಳ್ಳೆಂ
ಕಲಯ್ = ತಾಂಬ್ಯಾಚಾ ಆಯ್ದಾನಾಕ್ ಕಾಡ್ಚಿ ತವ್ಯಾಚಿ ವೊಪ್
ಕಸಾಯ್ = ವಕ್ತಾಚಿಂ ಪಾಳಾಂ, ಪಾನಾಂ, ಉಕೊಡ್ನ್ ಕರ್ಚೆಂ ವೊಕಾತ್. ಉದಾ: ಕಸಾಯಾಚೊ ಬುಡ್ಕುಲೊ.
ಕಳ್ಸಿ = ತಾಂದುಳ್, ದಾನಿ, ಮೆಜ್ಚೆಂ ಚೊವ್ಡಾ ಶೆರಾಂಚೆಂ ಮಾಪ್. ಉದಾ: ಚೊವ್ಡಾ ಶೆರ್, ಏಕ್ ಕಳ್ಸಿ
ಕಂತ್ರೆಲ್ = ಕಂತ್ರಾಳ್, ವೊಣ್ತಿಂತ್ ಪೊಕೊರ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಶೆಲ್ಫ್ ವಸ್ತು ದವರ್ಚೊ ಜಾಗೊ
ಕಂರ್ಡೊ = ಡಬ್ಬೊ ಲೊಹಚಾ ತಗ್ಡಾಚಿ ಉರುಟ್ ಬೊರ್ನಿ
ಕಾಡಿಯಾಂ ಪೇಟ್ = ಉಜೊ ಪೆಟಂವ್ಚಾ ಕಾಡಿಯಾಂಚಿ ಲಾನ್ನಿ ಪೇಟ್, ಮ್ಯಾಚಸ್ ವಾ ಪೊಸ್ಕೊ
ಕಾಣಕಾಣ್ = ಕೆಂಳ್ಯಾಚಾ ಕಾಂಡಿಯೆಚಿಂ ಪಾತಳ್ ಕಾಪಾಂ ಕರ್ನ್, ಮಿಟಾ ಉದ್ಕಾಕ್ ಘಾಲ್ಚಿಂ
ಕಾಯ್ಲಾತೊ = ಕಾಯ್ಲಿ ವಯ್ಲ್ಯೊ ವಸ್ತು ಉಕ್ಲಾಂವ್ಚೆಂ ಹಾತೆರ್, ಲೊಹಚೆಂ ವಾ ರುಕಾಡಾಚೆಂ
ಕಾಲ್ಬ್ = ಸುಪ್, ಹಾಡಾಂಚೆಂ ರಾಂದ್ವೊಯೆಚೆಂ, ಉಕಡ್ನ್ ಕಾಡ್‌ಲ್ಲೆಂ ಉದಾಕ್
ಕಾಂಟ್ = ಮೊಡ್ಕೆಚೊ, ಕುಂಡ್ಲ್ಯಾಚೊ ಗಳೊ
ಕಾಂಟ್ = ಕುರ್ವೆಂ, ವೊಡ್ಲಿ ಬಾಟಿ, ನಾರ್ಲ್ ತಾಂದುಳ್ ವಾ ಹೆರ್ ಸಾಹೆತ್ ಭರುಂಕ್ ಗಳ್ಸಾತ್
ಕಾಂತ್ = ನಾರ್ಲಾಚೆಂ ವೊಳೆಂ, ಕಾಂತ್ಯಾಚಾ ಧಾರೆಕ್ ಧರ್ನ್, ಬಾರೀಕ್ ಚೂನ್ ಕಾಂತ್ಚೆಂ
ಕಾಂತ್ಚೆಂ = ಮಸ್ಣೆಕ್ ಆದಾಳ್ಯಾಬರಿಚ್, ಕಾತ್ರ್ಯಾಚೆಂ ಹಾತೆರ್ ಬಸವ್ನ್ ನಾರ್ಲಾಚೆಂ ಚೂನ್ ಕಾಂತ್ಚೆಂ ಹಾತೆರ್
ಕಾಂತ್ರಿ = ನಾರ್ಲಾವೊಳ್ಯಾ ಬಿತರ್ಲ್ಯಾ ಧಾಟ್ ಸಾಯೆಚೊ ಲಾನ್ಸೊ ಕುಡ್ಕೊ, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಕಾಂತ್ರಿ ದೀವ್ನ್ ಫಟಯಾತ್.
ಕಿಟಾಳ್ = ಕಿಸರ್, ಉಜ್ಯಾಚೆಂ ದಾಕ್ಟೆಂ ಪೆಟ್ಚೆಂ ಕೀಟ್
ಕಿಡಾಯ್ = ರಾಂದ್ಲಿಂತ್ಲೆ ಉಜ್ಯಾಚೆಂ ಗಸಾರೆಂ, ಕೊಲಿತಾನ್, ಜೊಡಿಯೆನ್, ವಯ್ರ್ ಪೊಂದಾ ಕರ್ಚೆಂ

ಕಿಳೊ = ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಸೊಲಾಂಚಿ ಪೊಟ್ಲಿ ಉಮ್ಕ್ಯಾಳಾಂವ್ಕ್, ವೊಣ್ತೆಕ್ ಮಾರ್ತಾತ್, ರುಕಾಡಾಚಿ ಕುಟ್ಟಿ
ಕುಟ್ಟೆಂ = ದೂದ್ ಮೆಜ್ಜೆಂ, ಹಾತಾಳ್ಯಾಚೆಂ ತಟ್ಟೆಂ, ಮಾಪ್, ಏಕ್ ಕುತಿ ನೋವ್ ಕುಟ್ಟೆಂ
ಕುಡಾರ್ = ಲಾಂಕುಡ್ ಚೆತ್ತೆಂ, ಫೊಡ್ಚೆಂ, ಲೊಂಕ್ಡಾಚೆಂ, ಮಿಲಾವಾಚೆಂ ಹಾತೆರ್ - ಮೊಡು
ಕುರ್ಮುರಾಯ್ = ಹುನ್ಸಾಣೆಕ್ ಪುಲ್, ತಾಪ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕಾಯ್ಲಿರ್ ಭಾತ್ ಉಡವ್ನ್, ಚಿರ್ಮುಲ್ಯೊ ಕುರ್ಮುರಾಯ್ತಾತ್
ಕುಲೆರ್ = ಲೊಹಾಚಿ ಲಾನ್ಸಿ ದೋಯ್
ಕುಂಡ್ಲೆಂ = ನಿಸ್ತೆಂ ಕರ್ಚೆಂ, ಆವ್ಯಾ ಮಾತಿಯೆಸ್ ತಯಾರ್ಸಿಲ್ಲೆಂ, ಉತಳ್ ತೊಂಡಾಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್
ಕುಂಬಾರ್ = ಮಾತಿಯೆಚಿಂ ಆಯ್ದಾನಾಂ ತಯಾರ್ ಕರ್ಚೊ ವಾವ್ರಾಡಿ
ಕೊಚೊರ್ = ಬಾರೀಕ್ ತಾಸಾವ್ನ್ ಕರ್ಚೊ ಪಿಟೊ. ಕೊಚ್ರಾಚೆಂ ಲೊನ್ಚೆಂ ಘಾಲುಂಕ್, ತೊರ್ ಕೊಚಾಯ್ತಾತ್
ಕೊದಾಂಟಿ = ಮೊಣ್ಕುಟೊ, ದಾಡಾಂವ್ಕ್ ವಾಪರ್ಚೊ ರುಕಾಡಾಚೊ ಕುಡ್ಕೊ
ಕೊಯ್ತಿ = ರುಕಾಡಾಚೆಂ ಥೊರುಂ ಆಸೊನ್, ಅರ್ಧ್ಯಾ ಚಂದ್ರಾಕಾರಾಚೆರ್ ಬಾಗಾಯಿಲ್ಲೆಂ ಲೊಂಕ್ಡಾಚೆಂ ಹಾತೆರ್
ಕೊಲಿತ್ = ಅರ್ದೆಂ ಜಳೊನ್‌ಂಚ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಲಾಂಕುಡ್ ವಾ ಬೊಡಿ
ಕೊಳ್ಸುಲೊ = ತೇಲ್ ಬೊರ್ನ್ ದವರ್ಚೆಂ ಆವ್ಯಾ ಮಾತಿಯೆಚೆಂ, ಕೊಳ್ಶ್ಯಾ ಆಕಾರಾಚೆಂ ಲಾನ್ಸೆಂ ಆಯ್ದಾನ್
ಕೊಳ್ಸೊ = ಬಾಂಯ್ಚೆಂ ಉದಾಕ್ ಕಾಡುಂಕ್, ವೊಡುಂಕ್, ಹಾಡುಂಕ್ ವಾಪರ್ಚೆಂ, ಮಾತ್ಯೆಚೆಂ, ಲೊಹಾಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್
ಕೊಂಪ್ರೊ = ಉದಾಕ್, ದಾನಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಬೊರ್ನ್ ದವರ್ಚೆಂ, ಲಾನ್ಸೆಂ ಮಾತ್ಯೆಚೆಂ ಬಾಣ್
ಖತ್ಕತ್ = ಸಳ್ಸಳ್ಚೆಂ, ಖತ್ಕತೊ ಯೆಂವ್ಚೊ, ವಿಶೇಸ್ ಹುನ್‌ಜಾವ್ನ್ ಉಬೆಂವ್ಚೆಂ, ನಾಚ್ಚೆಂ
ಖರ್ = ಹುನ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ, ಗರಮ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ ಉದಾ: ಉದಾಕ್ ತಾಪೊನ್ ಖರ್ ಕೊಟ್ಟು ಜಾಲಾಂ
ಖಾರ್ = ಮಿಟಾಚಿ ರೂಚ್ ಉದಾ: ಮೀಟ್ ಚಡ್ ಜಾಲ್ಯಾರ್ ಖಾರ್ ಜಾತಾ
ಖಿರಯ್ = ಭರ್ಸಿ ಉದ್ಕಾಂತ್ ಭರ್ಸುನ್ ಚಾಳ್
ಖುರ್ = ರಾಂಧ್ಣಿಚಿ ಪಾಟ್ಲಿ ಕೂಸ್ ವಾ ಸೊಪೊ
ಖುಂಟೊ = ಇರ್ ಜರೊನ್ ಮಟ್ವ ಜಾಲ್ಲಿ ಸಾರೊಣ್
ಖೊವ್ಲೊ = ತಾಕ್ ಚಾಳ್ಚೆಂ, ಗೊಲಾಕಾರಾಚೆಂ, ಖರ್ವಣಾಂ ಆಸೊನ್, ಲಾಂಬ್ ದಾಂಡ್ಯಾಚೆಂ ಉಪಕರಣ್
ಗಾಳ್ಣಿ = ಕಾಪಿ, ಕಸಾಯ್ ಆನಿ ಹೆರ್ ದ್ರಾವಣ್ ಗಾಳ್ಚೆಂ, ಜಾಳಿಚೆಂ ಉಪಕರಣ್
ಗಿಂಡ್ಡೆಂ = ಗಿಂಡ್ಡಿ, ಪಿತುಳ್ಚೆಂ ಲಾನ್ಸೆಂ, ದೂದ್ ಮೆಜುನ್, ಘರಾಂಕ್ ಬಟ್ವಾಡ್ ಕರುಂಕ್ ವ್ಹರ್ಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್
ಗುಡ್ಡಿ = ಬೊತ್ತಿಲ್ಚೆಂ ತೊಂಡ್, ಹೆರ್ ದೊಂಪ್ಟ್ಯೊ, ಬಂಧ್ ಕರುಂಕ್ ಚೆಪ್ಚೊ ಚೊಮ್ಡೊ

ಗೊಬೊರ್ = ರಾಂಧ್ನಿಂತ್ ಲಾಂಕ್ಡಾಂ, ಹೆರ್ ಜಳೊವ್, ಜಳೊನ್ ಉರ್ಲ್ಲೊ ಪಿಟೊ, ಫುರ್ ಜಳೊನ್ ಗೊಬೊರ್ ಜಾಲೆಂ.
ಫುಸ್ = ರಾಂಧ್ನಿರ್, ಉಜ್ಯಾರ್ ದವರ್ನ್ ಶಿಜಯ್ತಾನಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಚ್ಯಾ ಪೊಂದ್ಲ್ಯಾನ್ ಮಾಂಡ್ಚಿ ಕರಿ
ಫುಸಾರೆಂ = ರಾಂಧ್ನಿ ಭಿತರ್, ಜಳೊನ್ ಉರ್ಲ್ಲೊ ಹುನ್ ಹುನ್ ಗೊಬೊರ್ ಇಂಗ್ಳೆ
ಫಾಟ್ಲೊ = ವಾನಾಂತ್ ವಾಟುಂಕ್ ವಾಪರ್ಚೊ ಗೊಲಾಕಾರಾಚೊ, ತಾಸ್‌ಲ್ಲೊ ಲಾಂಬ್ಸೊ ಖಡ್ಪಿ ಫಾತರ್
ಫಾಸ್ = ತೊಂಡಾಂತ್ ಸೊಂಬ್ತಾ ತಿತ್ಲೆಂ ಖಾಣ್, ಶಿತಾಚೊ ಪೊಸೊ, ದೋನ್ ಫಾಸ್ ಜೇವ್ನ್ ವ್ಹಚ್.
ಫಾಸ್ = ಫುಸ್ಚಿ ನಿತಳ್ ಕರ್, ಗೊಬೊರ್-ಕಾತೊ ಕಾಣ್ಗೆವ್ನ್ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಫಾಸ್
ಚಾಕ್ = ರೂಚ್ ಪಳೆ. ಜಿಬೆಕ್ ಲಾಗೊವ್ನ್ ಚಾಕೊನ್ ಪಳೆ, ಚಾಕೊನ್ ಜೇವ್
ಚಾಚಾಯ್ = ತಾಸಾಯ್, ಕೊಯ್ತಿನ್, ಕೊಯ್ತ್ಯಾನ್, ಮುನ್ಕುಟ್ಯಾರ್ ದವರ್ನ್, ಚಾಚಾಯ್, ಕೊಟೊರ್ ಕರ್
ಚಾಳ್ನ್ = ಖೊವ್ಲ್ಯಾನ್ ಚೊವ್ಕಾಟಾಂತ್, ಆಡ್ ಉಬ್ಯೊ ಸರಿಯೊ ಬಸವ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ, ಗಾಳ್ಚೆಂ ಹಾತೆರ್.
ಚಿಮ್ನಿ = ದಿವೊ, ಸಿಮ್ಯಾ ತೆಲಾನ್ ವಾ ಸುಂರ್ಗಿ ತೆಲಾನ್ ಜಳಂವ್ಚೊ ಧಿವೊ
ಚಿಟ್ನಿ = ನಾರ್ಲ್, ಮೀಟ್ ಮಿರ್ಸಾಂಗ್ ವಾಟುನ್, ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ತೊಂಡ್ಲಾಂವ್ಚೆಂ ಪಕ್ವಾನ್
ಚೆಂಬ್ಬು =ತಾಂಬೆಂ ವಾ ಹೆರ್ ಲೊಹಾಚೊ ಲಾನ್ಸೊ ಕೊಳ್ಸೊ
ಜಾಂಬ್ಲಿ = ಬೊಣ್ಗಿಚಾ ಚುಡೆತ್ಯಾಂನಿ ವೊಳ್ಳೆಲಿ ಬಾಸ್ಕೆಟ್, ಆದಿಂ ಮಾರ್ಕೆಟಿಕ್ ವ್ಹರೊಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾಲಿಂ
ಜಿಡ್ಡೊ = ಕಣಸ್ ನಾತ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಲಾನ್ಸೆಂ ಮುಸಾಳ್
ಜೆವಾಣ್ = ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ತಯಾರ್ಸುಂಚೆಂ, ಸಾಂಗಾತಾ ಬಸೊನ್ ಜೆಂವ್ಚೆಂ, ಸೆಂವ್ಚೆಂ
ಝಾಡ್ = ಸಾರೊಣೆನ್, ಸಾರ್ಣಿ ಖಿಂಟ್ಯಾನ್, ಕೊಯ್ತ್ರ ಲಾಗಿಂ ಕರ್ಚೊ ಆರಾಂವ್ಚೊ ಝಾಡ್ನ್ ನಿತಳ್ ಕರ್ಚೆಂ
ತಟ್ಟೆಂ = ಹರ್ವ್ಯಾಣ್, ಫಳಹಾರ್ ದವರ್ಚಿ ಲೋಹಚಿ ಪೀರ್, ತಾಟ್, ಥಾಲಿ
ತಬಾಕ್ = ಹರ್ವ್ಯಾಣ್, ಥಾಟ್, ಪಾನ್ಪೊಡಿಚಿ ಬೊಶಿ
ತರ್ನ್ = ನೀಸ್ ಪೇಜ್ ಸಾಂಗಾತಾ
ತಸ್ತ್ = ಲೊಹಾಚೆಂ ಉರುಟ್ ಆಯ್ದಾನ್, ಕಡಾಯ್
ತಳಸ್ = ಬಾಗ್ಲಾಚಾ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಲಾನ್ಸೆಂ ಕಂತ್ರಾಳ್, ಸೆಲ್ಫ್ (ಬಾಗ್ಲಾಚೊ ಧಾರ್ಲ್ಯಾಂತ್ ಆನಿ ವೊಣೊದಿಚಾ ಮಧೆಂ ಆಸಾ)
ತಾಟ್ = ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ತಟ್ಟೆಂ, ವಾಟ್ನಿ ಜೆವ್ಣಾಚ್ಯೊ ವಸ್ತು ದವರ್ಚೆಂ ಹರ್ವ್ಯಾಣ್
ತಾಪಯ್ = ಹುನ್ ಕರ್, ಉಜ್ಯಾರ್ ದವರ್ನ್ ಹುನ್ ಕರ್
ತಾಸ್ = ಕೊಯ್ತಿನ್, ಸುರಿಯೆನ್, ಸಾಲ್ ಕಾಡ್, ಸಫಾಯ್ ಕರ್
ತಾಳ್ಣಿಂ = ತಾಂದುಳ್ ಧುಲ್ಲೆಂ ಉದಾಕ್

ತೀಕ್ = ತಿಕ್ಸಾಣ್, ಮಿರಿಂ, ಮಿರ್ಸಾಂಗೆಚಿ ರೂಚ್
ತೇಲ್ = ರಾಂದ್ಪಾಕ್ ಉಪಯೊಗ್ಸುಂಚೆಂ ದ್ರವ್ಯ, ವನಸ್ಪತಿಚಿ ಪಾತಳ್ ಚರಾಬ್ ಯಾ ವೊಸ್
ತೊಡ್ಡೊ = ಕುಡ್ಕೊ, ಕೆಪ್ಪಿ ಸೊವ್ನಿ, ಮಾತ್ಯೆಚಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಚಿ ಉಕಲ್ಲೆಲಿ ಸೊವ್ನಿ, ಕೆಪ್ಪಿ
ತೊಂಡ್ಲಾಯ್ = ತೊಂಡಾಕ್ ಲಾಯ್, ಥೊಡೆಂ ಥೊಡೆಂ ಖಾ
ತೊಂದೊರ್ = ಪೊಳಿ, ಸನ್ನಾಂ, ಹೆರ್ ಉಕಡ್ಚೆಂ, ಬಂಧ್ ಆಯ್ದಾನ್
ತೋವ್ = ಶೆಳವ್ನ್ ಉದಾಕ್ ಜಾಂವ್ಚೆಂ, ಗೋಡ್ ತೊವ್ಸಾ
ತೋಳ್ = ಬಾಜ್, ಕಯ್ಲಿರ್ ತಾಪವ್ನ್ ಬಾಜ್
ಥೊರುಂ = ಹಾತಾಳೊ, ಕೊಯ್ತಿಚೊ ಹಾತಾಳೊ
ದಾಯ್ = ಉತಳ್ ದೋಯ್, ಬಾರೀಕ್ ಬುರಾಕ್ ಆನಿ ಹಾತಾಳೊ ಆಸ್ಚೆಂ ಹಾತೆರ್
ಧಾಲಿ = ತಳ್ಯ್ಯಾಚಾ ಚುಡೆತ್ಯಾಂನಿ ವೊಳ್ಳೆಲೆಂ ಕುರ್ವೆಂ
ಧಾಂಡಾಯ್ = ಚಾಳ್, ದೊಯೆಚಾ ಧಾಂಡ್ಯಾನ್, ರಾಂದ್ಣಿರ್ ಶಿಜ್ಚೆಂ ಪಕ್ವನಾಂ ಚಾಳ್ಚೆಂ
ಧಾಂಡಾರೊ = ಕೆಂಳ್ಬ್ಯಾಚಾ, ಕಾಸಾಳುಚಾ, ಖೊಲ್ಯಾಚೊ ದೇಂಟ್, ಕಾಯ್ಲಿಕ್ ತೇಲ್ ತೂಪ್ ಸಾರಂವ್ಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್
ಧಾಂಡೊ = ಹಾತಾಳೊ, ದೊಯ್, ದಾಯ್, ಹಾಂಕಾಂ ಹಾತಾಂತ್ ಧರುಂಕ್ ಬಸಂವ್ಚೊ ಕೋಲ್
ಧಾಂತೆಂ = ಉರುಟ್, ಸಫಾಯ್ ಫಾತ್ರಾಂಕ್, ಮದೆಂ ಕುಟ್ಟಿ ಬಸವ್ನ್, ಪೀಟ್ ದೊಳುಂಕ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಸಾಧನ್
ಧೆಳೆಂ = ನಿಸಣ್, ಮಾಳ್ಯಾಕ್, ಪಾಕ್ಯಾಕ್ ಚಡೊಂಕ್, ಆಂಕಣಾಂ ಬಾಂದುನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲಿ ನಿಸಣ್
ದೋಯ್ = ಕಟ್ಟೆಕ್ ದಾಂಡೊ ಬಸವ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಕುಲೆರ್
ದೋಳ್ = ದೊಳ್ಚೆಂ, ಧಾಂತ್ಯಾಚೆರ್ ಸುಕಿ ಧಾನಿ, ತಾಂದುಳ್, ಗೊಂವ್ ಘಾಲ್ನ್ ಪಿಟೊ ಕರ್ಚೊ
ಧಾಡಾಯ್ = ಖಾಂಡ್, ಪಿಟೊ ಕರ್, ವಾನಾರ್ ಫಾತ್ರಾನ್ ಪಾರ್ಯೆನ್ ಹಳದ್, ಘಟ್ ವಸ್ತು ದಾಡಾಂವ್ಚಿ
ಧಾಂಪ್ಣೆಂ = ಧಾಂಪ್ಚೆಂ, ಉಗ್ತೆಂ ಆಯ್ದಾನ್, ಕಂರ್ಡ್ಯೊ ಮೊಡ್ಕಿ ಹೆರ್ ಆಯ್ದಾನಾಂಕ್ ಧಾಂಪ್ಚೆಂ, ಬಂಧ್ ಕರ್ಚೆಂ, ಮಾಂಡ್, ಥಾಲಿ, ಥಾಟ್ ಇತ್ಯಾದಿ
ಧುರೊ = ಧುಂವೊರ್, ಉಜೊ ಜಳ್ತಾನಾ, ವಯ್ರ್ ಚಡ್ಚೊ ವಾಯ್, ವಾರೆಂ, ಆವಿ
ನಳಿ = ಉಜೊ ಪುಂಕ್ಚಿ , ವುರುಟ್ ಆಕಾರಾಚಿ, ಲಾಂಬ್, ಮಧೆಂ ಬುರಾಕ್ ಆಸೊನ್, ವಾಸ್ಯಾಬರಿ ಪೊಕೊಳ್ ಬೊಡಿ
ನಿವಯ್ = ಉನ್ಸಾಣ್ ಉಣೆ ಕರ್. ನಿಂವೊಯ್, ಥಂಡ್ ಕರ್
ನಿವ್ಣೆಂ = ಆಯ್ದಾನಾಂ ಭುಂಯ್ ದವರುಂಕ್ ಆಡಿ ಧರ್ತೆಕ್ ಲಾಗನಾತ್‌ಲ್ಲೆಬರಿ ದವರ್ಚೆಂ ಉರುಟ್ ಖೊಂಡ್ಲೆಂ ಚುಂಬೊಳ್
ನಿಸ್ತೆಂ = ಶಿತಾ ಸಾಂಗಾತಾ ತೊಂಡಾಕ್ ಲಾಂವ್ಕ್ ರಾಂದ್‌ಲ್ಲೆಂ ಪರಾತ್, ಚಾಕ್ಣೆಂ ಉ: ಶಿತ್ ನಿಸ್ತೆಂ

ನೀಸ್ = ಶಿಜ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಪೆಜೆಂತ್ಲೆಂ ಉದಾಕ್ ಉ: ನೀಸ್ ಪೇಜ್
ನೆರಾಯ್ = ಸವ್ಕಾಸ್ ಹಾಲವ್ನ್ ಹಾಲವ್ನ್ ಉದ್ಕಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಘಾತರ್ ರೇಂವ್ ಆಡಿಯೆಕ್ ಬಸಯ್. ಉ:ತಾಂದುಳ್ ಧಾನಿ ನೆರಾವ್ನ್ ಘಾತರ್ ಕಾಡ್
ಪಕ್ವನ್ = ರುಚೀಕ್ ರಾಂದ್ಪಾಚೊ ಫರಾತ್, ಕಡಿ ನಿಸ್ತೆಂ, ಬಾಜ್‌ಲ್ಲೆಂ
ಪರತ್ = ರಾಂದ್ಪೊಯೆಚ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ನಮುನ್ಯಾಚಿಂ ರಾಂದ್ಪಾಂ
ಪಾಗ್ಸಾಯ್ = ರಾಂದ್ಪಾಚಾ ವಸ್ತುಂತ್ಲೆಂ ಉದಾಕ್ ಗಾಳ್, ದೆಂವೊವ್ನ್ ಖಾಲಿ ಕರ್
ಪಾತೊಳಿ = ತಾಂದ್ಳ್ಯಾಚೆಂ ಪೀಟ್ ಖೊಲ್ಯಾರ್ ಪಾತ್ಳಾವ್ನ್, ದೋಡ್ನ್ ತೊಂದ್ರಾಂತ್ ಉಕೊಡ್ಚಿ ಪೊಳಿ
ಪಾತ್ಳಾಯ್ = ಧಾಟ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲೆಂ, ಪಾತಳ್ ಜಾಯ್ತೆಂ, ಥಾಪುನ್ ವಿಸ್ತಾರಾಯ್, ಸೊಡಯ್
ಪಾನಾಕ್ = ಪೀವನ್, ತಾನೆಕ್ ಪಿಯೆಂವ್ಚೆಂ ದ್ರವ್ಯ್ ಉ: ಕಾಫಿ, ಚಾ, ಉದಾಕ್, ಶರ್ಬತ್, ಸೊಡ
ಪಾನ್ಪಳೊ = ತಾಂದ್ಳ್ಯಾಚೆಂ ಪೀಟ್ ಪಾತಳ್ ಕರ್ನ್, ಕಾಯ್ಲಿರ್ ಬಾಜ್‌ಲ್ಲೊ ಪೊಳೊ
ಪಾರಯ್ = ಸಬ್ಬಲ್, ಎಕೆ ಕುಶಿನ್ ಖೊಂಡುಂಕ್, ದುಸ್ರೆ ಕುಶಿನ್ ದಾಡಾಂವ್ಕ್, ಘಾರಾಂವ್ಕ್ ಉಪ್ಕಾರ್ಚೊ ಲೊಂಕ್ಡಾಚೊ ಧಾಂಡೊ
ಪಾಲ್ವಯ್ = ಪೆಟ್ಚೊ ಉಜೊ, ಧಿವೊ, ಚಿಮ್ಣಿ ಬಂಧ್ ಕರ್, ಪುಂಕ್ ಮಾರ್, ರಾವಯ್
ಪೀರ್ = ಲಾನ್ಶಿ ವಾಟ್ಲಿ ಶಿತಾ ಸಾಂಗಾತಾ ನಿಸ್ತೆಂ ಘೆಂವ್ಕ್, ಸನ್ನಾಂ ಉಕ್ಡುಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್
ಫಿಳ್ಟರ್ = ಉದಾಕ್ ಭರ್ನ್ ದವರ್ಚೊ ಉದ್ಕಾಚೊ ಮೊಡ್ಕೊ. ಮುಳಾಂತ್ ಟ್ಯಾಪ್ ಆಸ್ತಾ
ಪುಂರ್ಗ = ಬಾತೊ ಮಾಂಡ್, ಜಮವ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಲೆಲಿ ಧಾನಿ - ತಾಂದುಳ್ ಶೆಳೆವ್ನ್ ಖುಂಟೆಂವ್ಚೊ
ಪೇಜ್ = ಶಿತ್ ಚಡ್ ಶಿಜವ್ನ್, ನೀಸ್ ಆನಿ ಶಿತ್ ಸಾಂಗಾತಾಚ್ಚ್ ಸೆಂವ್ಚೆಂ, ಜೆಂವ್ಚೆಂ ಪಕ್ವನ್. ಉದಾ: ಶಿತ್ ಶಿಜೊನ್ ಪೇಜ್ ಜಾಲಿ.
ಪೊತ್ರಾಡೆ = ಪಾತ್ರಾಡೊ ಪೊಳಿ. ತೆರೆಂ ಪಾನಾಂ ಶಿಂದುನ್, ತಾಂದ್ಳ್ಯಾ ಪಿಟಾ ಸಾಂಗಾತಾ ಭರ್ನ್ಸ್, ತೊಂದ್ರಾಂತ್ ಉಕೊಡ್ಚಿ ಪೊಳಿ
ಪೊಳೊವ್ = ನಾರ್ಲಾಚೊ ರೋಸ್ ಘಾಲ್ನ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಕುವಾಳ್ಯಾಚಿ ಕಡಿ
ಪೊಳೊ = ಪೀಟ್ ಪುಗವ್ನ್, ಕಾಯ್ಲಿರ್ ಪಾತಳ್ ವೊತುನ್, ಕಾಯ್ಲಾತ್ಯಾನ್ ಉಕ್ಲಾಂವ್ಚಿ ಪೊಳಿ
ಪೊರ್ಲ = ರಾಂದ್ಣಿಚೆಂ ಬಾಯ್ಲೆಂ ಮೂಳ್, ರಾಂದ್ಣಿ ಮುಕ್ಲೊ ಜಾಗೊ
ಫಾರಯ್ = ವಾನಾಚಾ ಬುರಾಕಾಂತ್ ಘಾಲ್ನ್, ಮುಸ್ಳಾನ್, ಪಾರ್ಕೆನ್, ದಾಡಾಯ್
ಫಾಳೆತ್ = ಕೆಂಳ್ಬ್ಯಾಚೊ ಖೊಲೊ. ಸುಕೊ ವಾ ಜಿವೊ, ಬುತಿ, ಜೆವಾಣ್, ಖಾಣ್, ಫುಲಾಂ, ಬಾಂದುಂಕ್ ಗಳ್ಸತಾತ್.
ಫೊಣ್ಣ = ಗೂಂಡ್ ಕಾಯ್ಲ್. ದೋನ್ ಹಾತಾಳ್ಯಾಂಚೊ ಬನಾಲೊಂತ್ ತೆಲಾಂತ್ ಸಸಾಂವ್ ಬಾಜುನ್ ಘಾಲ್. ಉ: ನಿಸ್ತ್ಯಾಕ್ ಫೊಣ್ಣ ಘಾಲ್
ಬುಯಾಂವ್ = ಬೊರ್ನಿ ರಾಂವ್ಡ್ ರೂಂದ್ ತೊಂಡಾಚಿ. ಮಿಟಾಚೆಂ, ಲೊನ್ಸ್ಯಾಚೆಂ ಬುಯಾಂವ್
ಬುರ್ದೊ = ಬುಡ್ಕೊ ತೆಲಾಚಿ ಜೋತ್ಸ್, ಬೂಲ್, ಆರ್ಕ್ಯಾಚೆಂ ಗೊಲಾಕಾರಾಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್
ಬೊಶಿ = ಬೊಶಿ, ವಾಟ್ಸಿ ಜೆವ್ತಾನಾ ಶಿತ್ ವಾಡ್ಚೆಂ ತಾಟ್

ಬೋತ್ಲ್ = ವ್ಹಡ್ಲಿ ಸಿಸ್ಲಿ, ಚಿಮ್ಣೆಚೆಂ, ನಾರ್ಲೆಲ್ ತೇಲ್ ಭರ್ನ್ ದವರ್ತಾತ್
ಬಾಕ್ರ = ಮೊಳ್ಳೆಲೆಂ ವಾ ವಾಟ್ಲೆಲೆಂ ಸುಕೆಂಚ್ ಪೀಟ್ ಖೊಲ್ಯಾರ್ ಕಯ್ಲೆರ್ ತೊವ್ಯಾರ್ ಪಾತ್ಯಾವ್ನ್ ಬಾಜ್ಚಿ ಪೊಳಿ
ಬಾಜ್ = ತೆಲಾಂತ್ ವಾ ಕಯ್ಲೆರ್ ಬಾಜ್ಚೆಂ ಉ: ಪೊಳಿ, ಮಾಸ್ಳಿ, ಸಾಂಬಾರ್ ಪೊಣ್ಣ್ ಬಾಜಾತ್
ಬಾಣ್ಕರೆಂ = ರಾಂದ್ಫಾಚಿಂ ಹುನೂನಿ ಆಯ್ದಾನಾಂ ಭುಂಯ್ ದವರುಂಕ್, ಉಕ್ಲುಂಕ್, ವಾಪರ್ಚೊ ಕುಡ್ಕೊ
ಬುರೊ = ಚಿಕೊಲ್, ಕರಿ, ಆಯ್ದಾನಾಂಚ್ಯಾ ಬಾಯ್ಲ್ಯಾನ್ ಮಾಂಡ್ಚೊ ಚಿಕೊಲ್
ಭೊರೊ = ಬೊರ್ಝುಕಟಿ, ಕಾಟ್, ಮೊವ್ಳಿ, ಕಾಡಿಯೊ, ಬೊಡಿಯೊ, ಲಾಂಕುಡ್, ವೊಟ್ಟುಕ್ ಬಾಂದ್‌ಲ್ಲೊ ಬೊರೊ
ಮಣಂಯ್ = ಮಣಯ್, ಎಕ್ಲ್ಯಾಕ್ ಬಸೊಂಕ್ ತೆಕೀತ್, ದೋನ್ ಮಟ್ವ್ಯಾ ಖುರಾಂಚೆಂ, ಲಾನ್ಕೆಂ ಫಳೆಂ
ಮಾಣ್ಣೆ = ಪಿಟಾಕ್ ಗೋಡ್ ನಾರ್ಲ್ ಘಾಲ್ನ್ ವಾಟುನ್, ಖಡವ್ನ್ ವಾಟ್ಲೆಕ್ ವೊತುನ್, ಕುಡ್ಕೆ ಕಾತ್ರುನ್ ಖಾಂವ್ಚಿ ಪೊಳಿ
ಮಾನೆನ್ = ಮಾನಾನ್, ವೊಡ್ಲೆಂ ಕುಂಡ್ಲೆಂ, ಫೆಸ್ತಾಂ ಫರ್ಬೆಕ್ ಮಾಸ್ ಪಕ್ವನಾಂ ರಾಂದ್ಚೆಂ, ಹೆರಾ ವೆಳಾರ್ ಮ್ಹಾಳ್ಯಾರ್ ನಿದ್ಚೆಂ, ಮಾತ್ಯೆಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್
ಮಾಫ್ = ಮೆಜ್ಫಾಚಾ, ಲೆಖಾಚಾ, ಗಾತ್ರಾಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್ ಉ: ಕುಟ್ಟೆಂ, ಶೇರ್, ಪಾವ್, ಕಳ್ಸಿ ಇತ್ಯಾದಿ
ಮಾಲ್ತಿ = ಗಾಂವ್ಟಿ ಆವ್ಯಾ ಮಾತಿಯೆಚೆಂ, ಜೆಂವ್ಚೆಂ ಕೋಪ್, ಆಯ್ದಾನ್ ಬಾಳ್ಯಾಂಕ್ ಶಿತ್ ಗುಡ್ದುಂಕ್ ಉಪಯೋಗ್ಸಿತಾತ್
ಮ್ಹಾಳೊ = ಪಾಕ್ಯಾ ಪೊಂದಾಕ್, ಸಕಯ್ಲ್ ಆಡಿಂ ರಿಪಾಂ ಮಾರ್ನ್, ಫಳಿಂ ಧಾಂಪುನ್, ಸಾಮಾನ್ ದವರುಂಕ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಭಾಗ್
ಮಾಂಡ್ = ಶಿತ್ ವಾಳುಂಕ್, ರಾಂದ್ಫಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಕ್ ಧಾಂಪುಂಕ್, ರುಕಾಡಾನ್ ತಯಾರ್ಸಿಲ್ಲೆಂ ಧಾಂಕ್ಣೆ
ಮಾಂಡಾಸ್ = ತೊವ್ಕೆಂ ಆನಿ ತಾಂದುಳ್ ವಾಟುನ್, ಕೆಂಳ್ಬ್ಯಾಚಾ ಖೊಲ್ಯಾರ್, ತೊಂದ್ರಾಂತ್ ಉಕಡ್ಲೆಲಿ ಗೊಡ್ಕಿ ಪೊಳಿ
ಮಾಂಡೊ = ಪೊಂದ್ಲ್ಯಾನ್ ಕಾಂಟ್ ಆಸ್ಚೆಂ ಮಾತ್ಯೆಚೆಂ ಬಾಣ್. ಉದಾಕ್, ತಾಳ್ಣೆಂ ಭರುಂಕ್, ಕೊಳಾಕ್ ಘಾಲುಂಕ್ ಗಳ್ಸಿತಾತ್
ಮಿಲಾವ್ = ಶುದ್ಧ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ ಲೊಂಕಾಡ್, ರಾಂದ್ಫಾ ಕುಡಾಂತ್ಲಿ ಕಾತರ್ಚಿ ಸಾಹೆತ್, ಕೊಯ್ತಿ, ಸುರಿ, ಆದಾಳೊ, ಕಾಂತ್ಣೆಂ ಹಾಂತುನ್ ತಯಾರ್ಸಿತಾತ್
ಮೀಟ್ = ದರ್ಯಾಚೆಂ ಉದಾಕ್ ಆಟವ್ನ್ ಕರ್ಚೆಂ ಖಾರ್ಕೆಂ ಪದಾರ್ತ್
ಮುಗ್ಟೆಂ = ಮೊಡ್ಕಿ, ಮೊಡ್ಕೊ ಆನಿ ಹೆರ್ ಆಯ್ದಾನಾಂಚಾ ತೊಂಡಾಕ್ ಬಾಂದ್ಚೆಂ ಲುಗಾಟ್
ಮುಟಾಂಬೊ = ತಾಂಬ್ಡೊ ತಾಂದುಳ್, ಭಾತ್ ಅರ್ದೆಂ ಕುರೆಂ ಉಕೊಡ್ನ್, ಪೊಳಿಯೆ ಖಾತಿರ್ ತಯಾರ್ಸಿಲ್ಲೊ ತಾಂದುಳ್

ಮುಟ್ಲೆಂ = ತಾಂದ್ಳಾಚಾ ಪಿಟಾಕ್ ನಾರ್ಲಾಚೆಂ ಚೂನ್ ಭರ್ರುನ್, ಮುಟಂತ್ ಗುಳಿ ಕರ್ನ್
ತೊಂದ್ರಾಂತ್ ಉಕಡ್ಲಲಿ ಪೊಳಿ
ಮುಡಿ = ಖೊಲ್ಯಾಂನಿ ಬಾಂದ್‌ಲ್ಲೊ ಆಮ್ಟ್ಯಾಣಚೊ ಗುಳೊ
ಮುರ್ನಾಳ್ = ತಾಂದ್ಯಾಚೊ ಮುಡೊ ಖೊಂಕುನ್, ತಾಂದ್ಯಾಚಿ ಜಾತ್ ಪಾರ್ಕುಂಚೆಂ ಹಾತೆರ್
ಮುರ್ನೆಂ = ತಾಳ್ಣಿಂ ಬೊರ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಯೊ ಮೊಡ್ಯೊ
ಮುಲೊ = ಸಾಂದ್, ಕೊನ್ಸ್ಯೊ ದೋನ್ ವೊಣ್ತ ಘುಡ್ಲ್ಯೊಂಚಿ ಸಾಂದ್ = ಸಾಂದಿಮುಲೊ
ಮುಸಾಳ್ = ವಾನಾಂತ್ ತಾಂದುಳ್ ಖಾಂಡುಂಕ್ ಗಳ್ಸುಂಚೊ ಮುಳಾಂತ್ ಲೊಹಚೆಂ
ಕಣಸ್ ಆಸ್ಚೊ ದಾಂಡೊ
ಮೊಡ್ಕಿ = ಬುಡ್ಕುಲೊ, ಶಿತ್ ಶಿಜಂವ್ಚೆಂ, ಮಾತ್ಯೆಚೆಂ ಯಾ ಲೊಹಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್
ಮೊಡ್ಡಿ = ಶಿತ್ ಚಡ್ ಶಿಜ್ಲ್ಯಾರ್ ಮೊಡ್ಡಿ ಜಾತಾ
ಮೊಣ್ಕುಟೊ = ಮುಣ್ಕುಟೊ, ರುಕಾಚೊ ಲಾನ್ಸೊ ಕುಡ್ಕೊ, ರಾಂದ್ಪಾ ಕುಡಾಂತ್ ಘಟ್
ವಸ್ತ್, ಮೊಣ್ಕುಟ್ಯಾರ್ ದವರ್ನ್ ಕೊಯ್ತ್ಯಾನ್ ತಾಸಯಾತ್ತ್
ಮೊರ್ಗಿ = ತಳ್ಳ್ಯಾ ಮಾಡ್ ವಾ ನಾರ್ಲ್ಯೊ ಮಾಡಾಚಿ ಕುತಿ ಪೊಕೊರ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೊ ಮಾಂಡೊ,
ಮೀಟ್, ತಾಳ್ಣಿಂ ಭರ್ನ್ ದವರುಂಕ್ ಗಳ್ಸಾತಾತ್.
ಮೊಳ್ಫಿ = ಉದಾಕ್ ಭರ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಚಾ ಥಳಾಕ್ ವೊಂದ್ವಾತಾ ತಿ ಮಡ್ಡಿ ಚಿಕೊಲ್,
ಮಾತಿ
ಮೊವ್ಳಿ = ಕಾಟ್, ಲಾನ್ಸೊ ಬೊರೊ, ಸಾಂಗೊ, ಲಾಂಕ್ಡಾಂ, ಬೊಡಿಯೊ, ರಾಂದ್ಯೊವಿಯ್
ಒಟ್ಟುಟ್ ಕರ್ನ್ ಬಾಂದ್‌ಲ್ಲೊ ಕಾಟ್
ಮೋಳ್ = ಪೀಟ್ ಮೋಳ್ನ್, ಬೊರೇಂ ಕಲ್ಸುನ್, ಗುಳಿ ಕರ್ಚಿ ಕ್ರಿಯಾ
ರವೊ = ಕಣ, ರುಲಾಂವ್, ಬಾರೀಕ್ ಕುಡ್ಕೆ ಕೆಲ್ಲೊ ಗೊಂವ್, ತಾಂದುಳ್ ವಾ ಧಾನಿ
ರಾಂದ್ = ಉಕಡ್, ಜೆವಾಣ್ ಖಾಣ್ ಶಿಜಯ್, ತಯಾರ್ ಕರ್
ರಾಂದನ್ = ರಾಂದ್ನಿ ತೀನ್ ಖುರ್ ಆಸೊನ್, ಮದೆಂ ಉಜೊ ಕರ್ಚಿ ಚೂಲ್
ರಾಂದುಣ್ = ಉದ್ಕಾಚೊ ಮಾಂಡೊ, ಪೊಂದ್ಲ್ಯಾನ್ ನಿವ್ಣ್ಯಾ ಸಾರ್ಕೊ ಕಾಂಟ್ ಆಸ್ತಾ
ರಾಂದೊ = ಸಗ್ಳೊ ಸಾಂಬಾರ್, ವೊಕ್ತಾಂ ವಾಟುನ್ ತುಪಾನ್ ಖಡವ್ನ್ ತಯಾರ್ ಕೆಲ್ಲೆಂ,
ಬಾಂಳ್ತಿಚೆಂ ವೊಕಾತ್
ಲಾಟ್ಣೆಂ = ಲಾಟ್ನ ಲಾಟ್ಚೊ ಉರುಟ್ ಕೋಲ್ ಉದಾ: ಚಪಾತಿ ಲಾಟ್ಚೆಂ ಲಾಟ್ಣೆಂ
ಲಾಂಕುಡ್ = ಜೊಳೊವ್, ರುಕಾಚೊ ಪಾಂಟೊ ಕಾತರ್ನ್ ಪೊಡ್ನ್ ಕೆಲ್ಲೆ ಜೊಳ್ಪಾಚೆ ಕುಡ್ಕೆ
ಲಿಗಿಟ್ = ಮಾತಿಯೆಚಾ ಯಿರೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪುಟ್ಕರ್ ಆಯ್ದಾನಾಂಕ್ ಪಾತ್ರೊ ಘಾಲ್ಚೆಂ ಮಿಶ್ರಣ್
ಲೊಟೊ = ಗೊಬ್ಳೊ, ಗ್ಲಾಸ್, ಪಿಯೆಂವ್ಕ್ ಉಪಯೋಗ್ಸುಂಚೆ ಉರುಟ್ ಲಾಂಬ್ಚೆಂ ಆಯ್ದಾನ್
ಲೊಣ್ಚೆಂ = ಮಿಟಾಂತ್ ಚಿರ್ಮುಟಾವ್ನ್ ಸಾಂಬಾರಾಚಾ ಮಿಶ್ರಣಾಂತ್ ಘಾಲ್ನ್ ದವರ್ಲ್ಲೆ
ತೊರಾಂ, ಹೆರ್ ಫಳ್ ವಸ್ತುಂಚೆ ಕುಡ್ಕೆ

ವಾಟ್ = ವಾನಾಂತ್ ತಾಂದುಳ್ ಸಾಂಬಾರ್ ಘಾಲ್ನ್ ಗುಂವ್ಡಾವ್ನ್ ಗಂದ್ ವಾಟ್ಚಿ ಕ್ರಿಯಾ
ವಾಡ್ = ಜೆವಾಣ್ ಬೊಶಿಯೆಂತ್ ಘಾಲ್ನ್ ದಿ. ಉ: ಭುಕೆಲ್ಲ್ಯಾಕ್ ವಾಡ್
ವಾನ್ = ಘಾಟ್ಲೊ ಗುಂವ್ಡಾವ್ನ್ ವಾಟುಂಕ್, ಅಡ್ಕುಳೊ ಪೊಂಡ್ ಆಸ್ಚೊ, ಅರ್ಧ್ಯಾ ಗೋಲಾಕಾರಾಚೊ ಫಾತರ್
ವಾಸುಡ್ = ಆಸುಡ್, ತೊಡ್ಫ್ಯಾಂತ್ ತಾಂದುಳ್ ಘಾಲ್ನ್, ಪಾಪುಡ್ನ್, ಕುಂಡೊ, ಕಣಿ, ವಿಂಗಡ್ಸುಂಚಿ ಕ್ರಿಯಾ
ವಾಳ್ = ಶಿತಾಚಾ ಮೊಡ್ಕೆ ವಯ್ಲ್ಯಾನ್, ಮಾಂಡ್ ಕುರ್ವೊನ್ ದವರ್ನ್, ಪೊಂದ್ಲ್ಯಾನ್ ವಾಳ್ಣಿ ದವರ್ನ್ ಬಾಗಾಂವ್ಚೆಂ, ಶಿತ್ ವಾಳ್ಚೆಂ
ವೊಣೊಕ್ = ತಾಸ್ಲೆಲಿ ವೊಡ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ನ್ಹಾಂವ್ಕ್ ಉದಾಕ್ ಉಸ್ಪುಂಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್ ವೊಣ್ಕೊ
ಶಿಜಯ್ = ಉಕಡ್, ಆಯ್ದಾನಾಂತ್ ಉದಾಕ್ ಘಾಲ್ನ್, ರಾಂದ್ಣಿರ್ ಉಜ್ಯಾರ್, ಶಿತ್ - ನಿಸ್ತೆಂ ಶಿಜಯ್ತಾತ್.
ಶಿತ್ = ತಾಂದುಳ್ ಮೊಡ್ಕೆಂತ್ ಶಿಜೊವ್ನ್, ವಾಳ್ಣಿರ್ ವಾಳ್ನ್, ಕರ್ಚೆಂ ಅನ್
ಶಿರೊತಿ = ಫಾಲೆತ್, ಕೆಂಳ್ಬ್ಯಾ ಖೊಲ್ಯಾಚೊ ಕುಡ್ಕೊ, ಜೆವಾಣ್ ವಾಡುಂಕ್, ವಾಟ್ಲೆಚಾ ಬದ್ಲಾಕ್ ವಾಪರ್ತಾತ್
ಶಿಂಕೆಂ = ಆಯ್ದಾನಾಂನಿ ಖಾಣ್, ಜೆವಾಣ್, ಮಾಜ್ರಾಚಾ ತೊಂಡಾಥಾವ್ನ್ ರಾಕೊಂಕ್ ಉಮ್ಕಾಳಾಂವ್ಚೆಂ ಜಾಳ್
ಶೆರ್ = ಆದ್ಲೆಂ ಮಾಪ್, ತುಕಾಚೆಂ, ಮೆಜ್ಫಾಚೆಂ ಶೆರ್, ಪಾವ್, ಆಚ್ಚೆರ್
ಸಾಂಬಾರ್ = ಕಡಿಯೆಕ್ ಆನಿ ಪರಾತಾಂಕ್, ಘಾಲ್ಚೊ ಜಿನ್ನಾಸಾರ್ ವನಸ್ಪತಿ. ಸಾಂಬಾರಾಚೊ ಕಸಾಯ್ ಕರ್ತಾತ್
ಸಾಂಬಾರ್ದೊ = ಸಾಂಬಾರ್ ಘಾಲುಂಕ್, ವೆಗ್ಳೆ ವೆಗ್ಳೆ ಖಣ್ ಆಸ್ಚೆಂ, ರುಕಾಡಾಚೆಂ ಉರೂಟ್ ಪೆಟುಲ್
ಸಾರೊಣ್ = ಮಾಡಾಚ್ಯಾ ಚುಡೆತ್ಯಾಂ ಮೊದ್ಲಿ ಕಾಡಿ / ಇರ್ ತಾಸುನ್, ಸಾಂಗಾತಾ ಕಟ್ ಘಾಲ್ನ್ ಕೆಲ್ಲಿ ಇರಾಂಚಿ ಮೊಪ್ಳಿ.
ಸುರಯ್ = ಉಕಡ್ಡಾಸ್ತಾನಾ, ಸುರ್‌ಯಾಚಾ ವೊತಾಕ್ ಸುಕವ್ನ್, ಖಾಂಡುನ್ ಕೆಲ್ಲೊ ತಾಂದುಳ್
ಸುರಿ = ಕಾತರ್ಚೆಂ ಆಯ್ದ್ ಲಾನ್ಸೆಂ, ತಲ್ವಾರಿಚಾ ಆಕಾರಾಚೆಂ, ಲೊಂಕ್ಡಾಚೆಂ ಹಾತೆರ್
ಸೆವ್ಗೊ = ಶೆವ್ಗೊ, ಸೆಯೊ, ಸೆವ್ಯೊ ಕರ್ಚೆಂ ಯಂತ್ರ್, ರುಕಾಡಾಚೆಂ, ಲೊಂಕ್ಡಾಚೆಂ, ಪಿತುಳೆಚೆಂ ಆಸ್ತಾ
ಹಾತಾಳೊ = ಲೊಹಚಾ ಆಯ್ದಾನಾಂಕ್, ಉಕ್ಲುಂಕ್, ಧರುಂಕ್ ಆಸ್ಚೊ ಧಾಂಡೊ
ಹಾಂಡೊ = ಫೆಸ್ತಾಂ ಫರ್ಬೆಂಕ್ ರಾಂದ್ಚೊ. ವ್ಹಡ್ಲೆಂ ಪಿತ್ಳೆಚೆಂ ವಾ ತಾಂಬ್ಯಾಚೆಂ ತೊಪ್ಲೆಂ
ಸಹಣ್ = ಸಾಣೆಚೊ ಫಾತರ್, ಬಡ್ಡ್ ಜಾಲ್ಲಿಂ ಕಾತ್ರಾಪಾಚೆಂ ಹಾತೆರಾಂ - ಸುರಿ, ಕೊಯ್ತಿ ಕೊಯ್ತೊ ಪಾಜುಂಕ್ ಹಾತೆರ್

ಪುಸ್ತಕ್ ಉಗ್ತಾವಣ್ ವರ್ದಿ

(ಫಾ|ಪ್ರಶಾಂತ್ ಎ. ಮಾಡ್ತಾಚೆ ಪಾಂಚ್ ಗ್ರಂಥ್ ಉಗ್ತಾವಣ್)

ಆಜ್‌ಕಾಲ್ ಬರೆಂ ವಾಚಾಪ್ ವಾಚುಂಕ್ ಮೆಳ್ಚೆಂ ಉಣೆಂ ಜಾಲಾಂ. ಲೊಕಾಕ್ ಗರ್ಜ್ ಆಸ್ಚ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಬರಂವ್ಚೆ ಬರವ್ಪಿ ಉಣೆ ಜಾಲ್ಯಾತ್. ಫಾ| ಪ್ರಶಾಂತಾಚ್ಯಾ ಬುಕಾಂತ್ ಸಬಾರ್ ಗರ್ಜೆಚ್ಯೊ ಸಂಗ್ತಿ ಆಸಾತ್. ಆನಿ ಹ್ಯಾ ದ್ವಾರಿಂ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಗ್ರೇಸ್ತ್ ಕೆಲ್ಯಾ ಮ್ಹಣಾಲೊ ಮಾನಾದಿಕ್ ಬಿಸ್ಪ್ ಲುವಿಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ಸೊಜ್.

ಸಾಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗಾನ್ 2004 ಎಪ್ರಿಲ್ 24ವೆರ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ ಸಾಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ I.T. ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಚಲಲ್ಲ್ಯಾ ದೆವಾದಿನ್ ಫಾ| ಸಿಲ್ವೆಸ್ಟರ್ ಮೊಂತೇರೊ ಜೆ.ಸ. ಸ್ಮಾರಕ್ ಉಪನ್ಯಾಸ್ ಸಭೆರ್, ಫಾ| ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾಚೆ ಪಾಂಚ್ ಬೂಕ್ ಉಗ್ತಾವಣ್ ಕರಿತ್.

"ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಬೂಕ್ ವಾಚುಂಕ್ ಪ್ರೊತ್ಸಾಹ್ ದಿವ್ಯಾಂ. ತಶೆಂ ಕೆಲ್ಯಾರ್ ಮಾತ್ರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಜಿವಿ ಉರಾತ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾಕ್ ದುಬಾವ್ ನಾ" ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಬಿಸ್ಪಾನ್ ಫಾ| ಪ್ರಶಾಂತಾಚ್ಯಾ ಸಾಧನಾ ಥಂಯ್ ಹೊಗ್ಳಿಕ್ ಉಚಾರ್ಲಿ.

"ಕೊಂಕಣಿ ಪಿಕೊಳಿಂ" 10,000 ಕೊಂಕಣಿ ದೊಡ್ಯಾ ಅರ್ತಾಚೆ ಸಬ್ದಾಂಚೊ ಜಮೊ.

"ಶೆಂಬೊರ್ ಕಿಟಾಳಾಂ" ಲೇಖನಾಂ ಜಮೊ, ದುಸ್ರೊ ಛಾಪೊ.

"ರಾಟಾವಳ್" ಸಮಾಜಿಕ್ ಲೇಖನಾಂ ಜಮೊ.

"ನಿನ್ನಂತೆ ನಾನಾಗಲು" ದಿ ಇಮಿಟೇಶನ್ ಒಫ್ ಕ್ರೈಸ್ಟ್. ಹಾಚೆಂ ಕನ್ನಡ ತರ್ಜಣ್.

"ಸಾನಿಧ್ಯ" ದಿ ಕ್ಲಾವ್ಡ್ ಒಫ್ ಅನ್‌ನೋಯಿಂಗ್ ಹಾಚೆಂ ಕನ್ನಡ ತರ್ಜಣ್.

ಹೆ ಜಾವ್ನಾಸಾತ್ ಪಾಂಚ್ ಉತ್ತೀಮ್ ಬೂಕ್ ಉಗ್ತಾವಣ್ ಜಾಲ್ಲೆ.

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚೊ ರೆಕ್ಟರ್ ಫಾ| ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸೆರಾವೊ ಕಾರ್ಯಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಬಸಲ್ಲೊ. ಫಾ| ಗ್ರೆಗರಿ ಸೊಜ್ ಆನಿ ಪ್ರೊ| ಸ್ಟೀವನ್ ಕ್ವಾಡ್ರಸ್ ಹಾಣಿ ಫಾ| ಪ್ರಶಾಂತಾಚ್ಯಾ ಬುಕಾಂಚೆರ್ ಆಪ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ್ ಉಚಾರ್ಲಿ.

ಹ್ಯಾಚ್ ವೆಳಾರ್ ಸಾಹಿತಿ ಬರವ್ಪಿ ದೆ| ಫಾ| ಸಿಲ್ವೆಸ್ಟರ್ ಮೊಂತೇರೊ ಜೆ.ಸ. ಸ್ಮಾರಕ್ ಉಪನ್ಯಾಸ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೊ. ಸಾಂ. ಜುಜೆ ಸೆಮಿನರಿಚೊ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಫಾ| ವಿಕ್ಟರ್ ಮಚಾದೊ ಫಾ| ಸಿಲ್ವೆಸ್ಟರಾಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ - ಏಕ್ ಒಳೊಕ್ ಹ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಉಲಯ್ಲೊ.

ಕೊಲೆಜಿಚೊ ಪ್ರಾಶುಂಪಾಲ್ ಫಾ| ಯೂಜಿನ್ ಲೋಬೊನ್ ಸ್ವಾಗತ್ ಕೆಲೊ.

ಕೊಂಕಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗಾಚೊ ದಿರೆಕ್ತೊರ್; ಫಾ| ಸ್ಟೈನಿ ಸೊಜಾನ್ ವಂದಿಲೆಂ. ಬ್ರದರ್ ಲೋಯ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸಾನ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಚಲಯ್ಲೆಂ.

ಕೊಂಕಣಿ ನವಿಂ ಪುಸ್ತಕಾಂ

1. "ಅಧುರಿಂ ಸ್ವಪ್ಣಾಂ" ಮಟ್ವ್ಯೊ ಕಥಾ - ಜೆ.ಜೆ. ಡಾಯಾಸ್ ಶಿರ್ತಾಡಿ
2. "ಪುತ್ತು ಶೆಟಚ್ಯೊ" ಕಾಣಿಯೊ (ದೇವನಾಗರಿ) - ಆ್ಯನ್ಸಿ ಪಾಲಾಡ್ಕಾ
3. "ವ್ಹಾಟ್" - ಕವಿತಾ - ಮೆಲ್ವಿನ್ ಲುದ್ರಿಕ್
4. "ವಾದಾಳಾಂ" - ಬಾಶಾಂತರ್ - ಜೈಸನ್ ಸುವಾರಿಸ್ ತಾಕೊಡೆ
5. "ಶೆಂಬೊರ್ ಕಿಟಾಳಾಂ" ದುಸ್ರೊ ಛಾಪೊ - ಫಾ| ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ
6. "ರಾಟಾವಳ್" - ಫಾ| ಪ್ರಶಾಂತ್ ಮಾಡ್ತಾ
7. "ಭಾಗಿ ಕುಟ್ಮಾ ಜಿವಿತ್" ಧಾರ್ಮಿಕ್ - ದೆ| ಫಾ| ಮಾವ್ರಿಸ್ ಪಾವ್ಲಾ
8. "ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ದೇವ್‌ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಬ್ದಾವಳ್" - ದೊ| ಜುವಾಂವ್ ಫೆರ್ನಾಂದ್
9. "ಖಿಳೊ" - ವಲ್ಲಿ ಕೊಡ್ರಾಸ್ ಆಜೆಕಾರ್
10. "ಪವಳಿ" (ದೇವ್ ನಾಗರಿ) - ಪಿ.ಜಿ. ಕಾಮತ್
11. "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉತ್ರಾಂ ಪುಂಜೊ" -ಫಾ| ವಲೇರಿಯನ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್
12. "ಮಂಥನ್" - ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾ ಕಾಮಾತ್, ಮಂಗ್ಳುರ್
13. "ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲ್ಯೊ ಮಟ್ವ್ಯೊ ಕಥಾ – ಡೊಲ್ಫಿ ಲೋಬೊ, ಕಾಸ್ಸಿಯಾ
14. ಕರ್ನಾಟಕಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಗೀತ್ – ಲೆಸ್ಲಿ ಎನ್. ರೇಗೊ, ಬೆಂದುರ್
15. ಕೊಂಕಣಿ ರಂಗಭೂಮಿ – ವಾಸುದೇವ್ ಶಾನಭಾಗ ಶಿರಸಿ
16. ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಆಣ್ಕಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ – ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಡಿ'ಕುನ್ಹಾ
17. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕಾವ್ಯಾಂ – ಸ್ಟೀವನ್ ಕೊಡ್ರಾಸ್ ಪೆರ್ಮುದೆ ಆನಿ ರಾಘವೆಂದ್ರ ರಾವ್
18. ಕೊಂಕ್ಣಿ ನೆಮಾಳಿಂ – ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ
19. ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ ಲ್ಹಾನಾಂ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೆಂ ಸಾಹಿತ್ಯ್ – ಪ್ರವೀಣ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್
20. ಕ್ರಿಸ್ತಾ ಪ್ರಕಾಸ್ – ಫಾ| ರೋನಿ ಸೆರಾವೊ, ಸಂಗ್ರಹಕ್
21. ಜುಜೆ ವಾಸ್ ಪುರಾಣ್ – ಫಾ| ಬೆಜ್ಮಿ ಸೊಜ್, ತಲ್ಲೂರ್
22. ಆಮಿ ಕೊಂಗ್ಲಿಶ್ ಉಲಯ್ತಾಂವ್ – ಜೆ.ಬಿ. ಸಿಕ್ವೇರಾ, ಮುಂಬಯ್
23. ಒಮ್ಜೂರ್ ಫಿರ್ಗಜ್ ಚಲೊನ್ ಆಯಿಲ್ಲಿ ವ್ಹಾಟ್ – ಚರಿತ್ರಾ ಸೊದ್ನಾಂ ಸಮಿತಿ ಒಮ್ಜೂರ್
24. ಕಾರ್ಯೆಂ ಸೊಭಾಣ್ – ಜೊರ್ಜ್ ಕೆಸ್ತೆಲಿನೊ
25. ಜೆಜು ಆಮ್ಚೊ ಸೊಮಿ ಆನಿ ರಕ್ಷಕ್ – ಫಾ| ನೊರ್ಬರ್ಟ್ ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸ್
26. ಕೊಂಕಣಿ ಭಾಸ್ ಆನಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ಸಂಶೋಧನಾತ್ಮಕ್ ಸಮೀಕ್ಷಾ – ರೋಹಿದಾಸ್ ಎನ್ ಶೆಟ್
27. ಆಮಿ ಜಾಗಿಂ ಜಾಂವ್ಚಿಂ ಕೆದ್ನಾ? - ಮೇಜರ್ ಕುಪ್ಪೆಪದವು

ನವ್ಯೊ ಕೊವ್ಯೊ

1. ತುಜೊ ಮೋಗ್ - ಫಾ ಆಬೆಲ್ ಲೋಬೊ
2. ಮ್ಹಾಂಯ್ ತುಂ ಮೊಗಾಳಿ - ಫಾ ವಾಲ್ಟರ್ ಸೋಜ್
3. ಜಿವಿತ್ - ಶ್ರೀ ಓಜ್ವಾಲ್ಡ್ ಸೊಜ್
4. ಅಮರ್ ಉತ್ರಾಂ - ಫಾ ಆರ್ತರ್ ಸೋಜ್
5. ಆದೇವ್ಸ್ - ಫಾ ಜೆರಿ SVD
6. ಸ್ತುತಿ ಮಹಿಮಾ - ಫಾ ಜೆರಿ SVD
7. ಆಧುನಿಕ್ ಖುರ್ಸಾಚಿ ವಾಟ್ - ಮೆಲ್ವಿನ್ ಪೆರಿಸ್
8. ಮೆಚ್ವಲಾಂ - ನೆಲ್ಸನ್ ಲೂವಿಸ್
9. ಮಾಂಡೊ ದಾಯ್ಜ್ - II - ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್

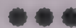
ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕಾರ್

1. ಕೊಂಕಣಿಂತ್ ಮಾಲ್ಘಡೊ ಲೇಖಕ್. ಶ್ರೀ ಜೆರಿ ಕುಲ್ಕೆಕರಾಕ್ "ದಾಯ್ಜಿ ದುಬಾಯ್ 2004 ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್" ಪಾವೊ ಜಾಲಾ. ತಶೆಂಚ್ 2004ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾಚಿ ಸಂದೇಶ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಶ್ರೀ ಜೆರಿ ಕುಲ್ಕೆಕರಾಕ್ ಪಾವೊ ಜಾಲ್ಯಾ.

2. ಕೊಂಕಣಿ ಬಾಶಾ ಮಂಡಳ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ (ರಿ) ಹಾಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಜಾವ್ನ್ ಫಾ| ಎರಿಕ್ ಕ್ರಾಸ್ತಾ ಪ್ರಸ್ತುತ್ ರಾಕ್ಣೊ ಹಪ್ತ್ಯಾಳ್ಯಾಚೊ ಸಂಪಾದಕ್ ವಿಂಚೊನ್ ಆಯ್ಲಾ.

3. ಡೊ| ಟಿ.ಎಮ್.ಎ.ಪೈ ಫಾಂವ್ಡೆಶನಾನ್ ಹರ್ ವರ್ಸಾ ದಿಂವ್ಚ್ಯೊ ಅತ್ಯುತ್ತಮ್ ಕೊಂಕಣಿ ಪುಸ್ತಕ್ ಪುರಸ್ಕಾರ್ 2003, ಶ್ರೀ ಪಾವ್ಲ್ ಮೊರಾಸಾನ್ ಬರಯಿಲ್ಲ್ಯಾ "ಕೊಂಕಣಿ ಚಳ್ವಳ್" ಪುಸ್ತಕಾಕ್ ಲಾಬ್ಲಾ. ರು.25,000 ನಗದ್ ಆನಿ ಹೊಗ್ಳಿಕ್ ಪತ್ರ್ ಲಾಬ್ಲಾಂ. ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಮಾನ್ಯತಾಯ್ ಮೆಳೊಂಕ್ ಚಲಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚಳ್ವಳಿ ವಿಶಾಂತ್ ಸಂಶೋದನಾತ್ಮಕ್ ಕೃತಿ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಮಂಗ್ಳುರ್ ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಂಸ್ಥ್ಯಾನ್ ಪ್ರಗಟ್‌ಲ್ಲೆಂ ಹೆಂ ಪುಸ್ತಕ್ ಕಾನಡಿ ಲಿಪಿಯೆಂತ್ ಆಸಾ. ದೇವ್ ನಾಗರಿ ಲಿಪಿನ್‌ಯಿ ಹ್ಯಾ ಪುಸ್ತಕಾಚಿ ಆವ್ರತಿ ಆತಾಂ ಪ್ರಗಟ್ಲ್ಯಾ.

4. ಮಡ್ಗಾಂವ್ಚ್ಯಾ ಯಶವಂತ್ ಪ್ರಭಾಕರ್ ಶೆಣ್ವಿ ಹಾಣೆ ರಚಲ್ಲ್ಯಾ ಇಂಗ್ಲ್ಯಾಂತ್ಲೊ ಹಿರೊ ಕೃತಿಯೆನ್ ದೊ| ಟಿ. ಎಂ. ಎ. ಪೈ ಫಾಂವ್ಡೆಶನಾನ್ ಹರ್ ವರ್ಸಾ ದಿಂವ್ಚ್ಯೊ ಪ್ರಶಂಸಾ, ಪುರಸ್ಕಾರ್ ರು. 5000 ನಗದ್ ಆನಿ ಹೊಗ್ಳಿಕೆ ಪತ್ರ್ ಆಪ್ಣಾಯ್ಲಾ.

ಕೊಂಕ್ಣಿ ಮಯ್ಲ್ಯಾ ಫಾತರ್

2004

ಜನೆರ್ 4: ಆಜೆಕಾರ್ ಫಿರ್ಗಜ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೇಖಕಾಂಚೊ ಎಕ್ವೊಟ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ (ರಿ) ಹಾಣಿಂ ಆಜೆಕಾರ್ ಫಿರ್ಗಜೆಂತ್ "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಬರವ್ಪ್" ವಿಚಾರ್ ಸಾತೆಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ.

ಗ್ಲೇಡಿಸ್ ರೇಗೊ

ಜನೆರ್ 11: ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರ ಕೊಂಕಣ್ ಎಸೋಸಿ ಯೇಶನಾನ್ ಆಪ್ಲೆಂ ಪನ್ನಾಸಾವೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ ಕೊಂಕಣಿಚೊ ವಾವ್ರ್ ಕೆಲ್ಲ್ಯಾ ಪನ್ನಾಸ್ ವೆಕ್ತಿಂಕ್ ಗೌರವಾಚೊ ಮಾನ್ ಕರ್ನ್, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಾಂನಿ ಬೊಂಬಯ್ ಜೆರಿಮೆರಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಉಗ್ತ್ಯಾ ಮಯ್ದಾನಾರ್ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹेಲೆಂ.

ಜನೆರ್ 11: ಮಕಾಳೆ ಕಲಾಂಗಣಾಂತ್ 25ವೀ ಮಹಿನ್ಯಾಳಿ ಮಾಂಚಿ ಜಾವ್ನ್, 150ವೇಂ ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣ್ ಕಾರ್ಯೆ ಸಾಧರ್ ಜಾಲೆಂ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಿ.ಡಿ. ಉಗ್ತಾಯ್ಲ್ಯೊ.

ಜನೆರ್ 11: "ಪಯ್ಲಿಂ ಮೆಟಾಂ" ಜಿಯೊ ಅಗ್ರಾರ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಕವಿತಾಂ ಪುಂಜೊ ವಯ್ರ್, ಬಾಸಾ ಬಾಸ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಶ್ರೀ ಸ್ಟೀವನ್ ಕೊಡ್ರಾಸಾಚ್ಯಾ ಘರಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಜನೆರ್ 11: ಆಪ್ಣಾಕ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ 2003 ಲಾಬ್ಲಲೊ ಉಲ್ಲಾಸ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರ್ಜೆಲಾಗಿಂ ವಾಂಟುನ್ ಘೆವ್ಪಾಕ್, ಜೆಪ್ಪುಚಾ ಸಾಂ ಜುಜೆ ನಾಟಕ್ ಸಂಘಾನ್ "ಸುಮದುರ್ ಸಾಂಜ್" ಕಾರ್ಯೆಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ.

ಜನೆರ್ 25: ಮುಂಬಯ್ ಆಂದೇರಿ ಮಹಾಕಾಳಿ ರಸ್ತ್ಯಾರ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ಗ್ಯಾನ್ ಆಶ್ರಾಮಾಚ್ಯಾ ಸಭಾಸಾಲಾಂತ್, ಎಕಾ ಹಪ್ತ್ಯಾಚಿ "ನಾಟಕ್ ಕಲಾ ತರ್ಬೆತಿ" ಚಲ್ಲಿ. 27 ಕಲಾಕರಾಂನಿ ಹಾಂತುನ್ ಪಾತ್ರ್ ಘೆತಲ್ಯೊ.

ಜನೆರ್ 30: "ಕೊಂಕಣಿ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂಚೊ ಎಕ್ತಾರ್ ದಾಯ್ಜಿ ದುಬಾಯಿ" ಹಾಂಚೊ ಪಾಂಚ್ವೊ ವಾರ್ಷಿಕ್ ಉತ್ಸವ್ (ವಾರ್ಶಿಕೋತ್ಸವ್) ಸಂಭ್ರಮಾನ್ ಆಚರಣ್ ಜಾಲೊ.

ಜನೆರ್ 31: ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿಚ್ಯಾ ಆಸ್ರ್ಯಾಖಾಲ್ ಉಡುಪಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟಾಚೊ ಕೊಂಕಣಿ ಫ್ರೌಡ್ ಶಾಳಾ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೊ ಸಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸ್ಪರ್ಧೊ, ಉಡುಪಿ ಸೆಂಟ್ ಮೇರಿಸ್ ಇಸ್ಕೊಲಾಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಚಲ್ಲೊ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 1: ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಸ್ಥಾಪನ್ ಜಾಲ್ಲೊ "ಜೆಜು ರಾಯ್" ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚ್ಯಾ ಪತ್ರಾಕ್ ಪನ್ನಾಸ್ ವರ್ಸಾಂ ಸಂಪ್ತಾತ್. 1954-2004 ಸ್ಥಾಪಕ್ ಸಂಪಾದಕ್ ದೆ|ಪಾ| ಟಿ.ಎ. ಲೋಬೊ SJ. ಹಾಣೆ ಜೆಜುರಾಯ್ ಪತ್ರಾಚೆಂ ಸಂಪಾದಕ್ಪೊಣ್ 35 ವರ್ಸಾಂ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹೆಲ್ಲೆಂ.

ಪೆಬ್ರೆರ್. 1: ಮಕಾಳೆ ಕಲಾಂಗಣಾಂತ್, ಮಾಂಡ್ ಸೊಭಾಣಾಚಿ 26 ವೀ ಮಾಂಚಿ ಜಾವ್ನ್ ಕರೆಕ್ಟ್ ಕ್ಲಬ್ ಆಂಜೆಲೊರ್, ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ ನಾಚ್ ಪದಾಂಚಿ ಸಾಂಜ್ ಸಾಧರ್ ಜಾಲಿ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 1: ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಆಕಾಡೆಮಿ ಆನಿ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಕೇಂದ್ರ್, ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಸಹಯೋಗನ್, ವರ್ಸಾಚೊ ವಿಶೇಸ್ ಸಯ್ರೊ "ಶ್ರೀ ಒ.ಜೆ. ಕುಲಾಸೊ"ಸಂವಾದ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ಸಾಂ ಜುಜೆ ವಾಣಿಜ್ಯ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾಸಾಲಾಂತ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೆಂ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 7: ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಅಕಾಡೆಮಿನ್ ರಾಜ್ಯ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ಭುರ್ಗ್ಯಾಂಚೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ತಶೆಂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ್ ಸಮ್ಮೆಳ್ ಕೊಡ್ಯಾಳ್ ಬಯ್ಲಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಬಿ.ವಿ. ರಮಣ ಪೈ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡ್ಲೊ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 8: ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರ ಕೊಂಕಣಿ ಎಸೋಶಿಯೇಶನ್ ಹಾಣಿ ವರ್ಸಾವಾರ್ ಕೊಂಕಣಿ ತಾಲೆಂತಾಂ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡಲ್ಲೆ. ಲ್ವಾನಾಂ ಆನಿ ವ್ಹಡಾಂಕ್, ಬಾಷಣ್-ನಾಚ್ ಆನಿ ನಕ್ಲಿ ನೆಸ್ಣಾ ಸ್ಪರ್ಧೆ, ದಾದರ್ ಆಂತೊನಿಯೊ ಡಿ'ಸಿಲ್ವಾ ಹಾಯ್ ಸ್ಕೂಲ್ ಸಾಲಾಂತ್ ಹೆ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಚಲ್ಲೆ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 9: "ಹ್ಯಾರಿಸ್ ಸಿಲ್ವರ್ ಬ್ಯಾಂಡ್" ಹಾಚ್ಯಾ ಶತಮಾನೋತ್ಸವ್ 1906-2006 ಸುರ್ವಾತೆಚಿ ತಯಾರಾಯ್ ಸಂದೇಶ್ ಬಜ್ಜೋಡಿ ಹಾಂಗಾಸರ್ ಚಲ್ಲಿ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 13: ಕೇರಳಾಚೊ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಗಾಂವ್ ಕೆಲಿಕಟಾಂತ್ ಶ್ರೀ ಸುಕೃತೀಂದ್ರ ಕಲಾಮಂದಿರಾಂತ್ಲ್ಯಾ ವತ್ಸಲಾ ಮಂಜುನಾಥ್ ರಾವ್ ನಗರಾಂತ್ "ಕೊಂಕ್ಣೆಕ್ ಪುಡಾರ್ ದಿವ್ಯಾಂ" ಹ್ಯಾ ಧ್ಯೇಯಾಖಾಲ್ 24ವೆಂ ಅಖಿಲ್ ಭಾರತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಪರಿಶದ್ ಆದಿವೇಶನ್ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 18: ಎವರ್ ಗ್ರೀನ್ ಹಿರೊ ಮ್ಹಣೊನ್ ನಾಂವಾಡ್ಲಲೊ ಪಿಂತಾಮ್ ದೆರೆಬಯ್ಲ್, 35 ವರ್ಸಾಂ ಪ್ರಾಸ್ ಚಡ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ರಂಗಮಂಚಾರ್ ಪ್ರಜಳಲ್ಲೊ ಶ್ರೀ ವಲೇರಿಯನ್ ಪಿಂಟೊ, ಬೊಂಬಯಾಂತ್ ದೆವಾದಿನ್ ಜಾಲೊ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 22: ಜೆಪ್ಪು ಸಾಂ. ಜುಜೆ ನಾಟಕ್ ಸಂಘಾಚೊ 78ವೊ ವಾರ್ಶಿಕೋತ್ಸವ್ ಫಾ| ಡೆಸ್ಮಾಂಡ್ ರೆಬೆಲ್ಲೊ ಕಾಪುಚಿನ್ ಹಾಚ್ಯಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ ಚಲ್ಲೊ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 23: ಕೆನರಾ ಕೊಂಕಣಿ ಕಥೊಲಿಕ್ ಸಮಾಜೆಚೊ ಜಾಗ್ರತಿಕ್ ಸಮ್ಮೆಳ್ 2004 ದಶೆಂಬರ್ 26 ಥಾವ್ನ್ 29 ಪರ್ಯಾಂತ್ ಮಂಗ್ಳುರಾಂತ್ ಚಲ್ಚೊ ಆಸಾ ಮ್ಹಣ್ ಸಮಿತೆಚೊ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್ ಎಲ್.ಜೆ. ಫೆರ್ನಾಂಡಿಸಾನ್ ಪತ್ರ್‌ಕಾರಾಂಚೆ ಜಮಾತೆಂತ್ ಕಳಯ್ಲಾಂ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 25: ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲೊ ಬಳಿಶ್ಟ್ ವಾವ್ರಾಡಿ ಬರವ್ಪಿ, ರೊಮಿ ಲಿಪಿಂತ್ಲ್ಯಾ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯಾಂತ್ ಆಪೂರ್ಬ್ ಮಯ್ಲಾ ಫಾತರ್ ರಚಲ್ಲೊ. "ವಾವ್ರಾಡ್ಯಾಂಚೊ ಈಶ್ಟ್" ಗುಲೊಬ್ "ಗೊಂಯ್ಚೊ ಆವಾಜ್" "ದ. ಗೋವನ್ ರಿವೀವ್ " ಪತ್ರಾಂಚೊ ಬರವ್ಪಿ ಫಾ| ಆಂತೊಸಿಯೊ ಪಿರೇರಾ ಜೆ.ಸ. ದೆವಾದಿನ್ ಜಾಲೊ.

ಪೆಬ್ರೆರ್ 27: ಬೆಂದುರ್ ಕಥೊಲಿಕ್ ಮಿಸತೆ ಸಂಘನ್, ಆಪ್ಲ್ಯಾ ಸತ್ತರಾವ್ಯಾ ವಾರ್ಶಿಕ್

ಸಂಭ್ರಮಾಚ್ಯಾ ಉಡಾಸಾಕ್, ರಾಮಾಚ್ಯಾ ಆಯ್ರಾತ್ರಾ ಖೆಳವ್ನ್ ದಾಕಂವ್ಚ್ಯಾ "ಮದರ್ ತೆರೆಸಾ" "ಖುರ್ಸಾ ಮುಕಾರ್" ಹ್ಯಾ ದೋನ್ ನಾಟಕಾಂಚೆಂ ಮಹೊರ್ತ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಮಾರ್ಚ್ 19: ಸಾಂ ಜುಜೆಚ್ಯಾ ಫೆಸ್ತಾ ದಿಸಾ, ಸಾಂ ಜುಜೆ ಸೆಮಿನರಿಚ್ಯಾ ಸಾಲಾಂತ್- "ಜೋಸ್ ಕಿರಣ್" ಸೆಮಿನರಿಚ್ಯಾ ಪತ್ರಾಚೆಂ ಉಗ್ತಾವಣ್: ಬಿಸ್ಪ್ ಲುವಿಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ಸೊಜಾನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಮಾರ್ಚ್ 22: ಮೈಸೂರ್ ಪುಶ್ಪಶ್ರಮಾಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕ್ರಿಸ್ತಾಂವ್ ಸಂಘಾನ್ ಪಯಿಲ್ಲೆ ಪಾವ್ಟಿಂ ವೊವಿಯಾಂಚೊ ಸ್ಪರ್ದೊ ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹೆಲೊ.

ಮಾರ್ಚ್ 28: ಬಲ್ಮಟಾಂತ್ಲ್ಯಾ ಸಹೋದಯ ಸಭಾಸಾಲಾಂತ್ "ದಾಯ್ಜಿ ದುಬಾಯಿ ಡೊಟ್‌ಕೊಮ್" ಹಾಚ್ಯಾ ಮಂಗ್ಳುರ್ ದಫ್ತರಾಚೆಂ ಉಗ್ತಾವಣ್: ಆದ್ಲೊ ಕಮಿಶನರ್ ಜೆ.ಆರ್ ಲೋಬೊನ್ ಕೆಲೆಂ.

ಮಾರ್ಚ್ 28: ರಾಕ್ಣೊ ಹಪ್ತ್ಯಾಳೆಂ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೇಖಕಾಂಚೊ ಎಕ್ವೊಟ್ (ರಿ) ಕರ್ನಾಟಕಾ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಜೋಡ್ ಅಸ್ರ್ಯಾಖಾಲ್- ದಿಯೆಸೆಜಿಚ್ಯಾ ಫಿರ್ಗಜ್ ಪತ್ರಾಂಚ್ಯಾ ಸಂಪಾದಕ್ ಆನಿ ಬರಯ್ಣಾರಾಂಚೆಂ ಸಹಮಿಲನ್ ಆನಿ ಮಾಲ್ಗಡ್ಯಾ ಬರವ್ಪ್ಯಾಂ ಸಾಂಗಾತಾ ಸಂವಾದ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಕೊಡಿಯಾಳ್‌ಬಯ್ಲ್ ಬಿಸ್ಪಾಚ್ಯಾ ಘರಾಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಮಾರ್ಚ್ 28: ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್. "ಲೇಖಕಾಂಚೊ ಸಂವಾದ್" ಮಹಿನ್ಯಾವಾರ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಚಲ್ಲೆಂ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 3-4: "ಸಾಹಿತ್ಯಾಚೆ ಮುಳಾವೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶ್ಯಾಕ್ ಆನಿ ಅಧುನಿಕತೆ ಥಂಯ್ ಪ್ರವಾಸ್ ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ವಿಶಯಾಚೆರ್ ಶೆಣಯ್ ಗೊಂಯ್ ಬಾಬಾಚಾ 125ವ್ಯಾ ಜಲ್ಮಾ ದಿಸಾಚಾ ಉಡಾಸಾಕ್ ಕೇಂದ್ರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿ, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಶಾ ಮಂಡಳಿ, ಮುಂಬಯ್ ಆನಿ ಆಸ್ಮಿತಾಯ್ ಪ್ರತಿಶ್ಠಾನ್ ಗೊಂಯ್ ಹಾಂಚ್ಯಾ ಜೋಡ್ ಕಾರ್ಯಾನ್ ಮುಂಬಯ್ತ್ ಸೆಮಿನಾರ್ ಘಡೊವ್ನ್ ಹಾಡ್ಲಿ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 4: ಮುಂಬಯ್ ಫಾತಿಮಾ ಇಗರ್ಜೆಚ್ಯಾ ಮಿನಿ ಸಾಲಾಂತ್ ಮಹಾರಾಶ್ಟ್ರ ಕೊಂಕಣ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನ್ ಹಾಣಿ "ಕೊಂಕಣಿ ಕವಿಗೊಶ್ಟಿ" ಆನಿ "ಮುಖಾಮುಖಿಂ" ಕಾರ್ಯೆಂ ಮಾಂಡುನ್ ಹಾಡಲ್ಲೆಂ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 4: ಮಂಗ್ಳುರ್ ಸಾಂತ್ ಆಗ್ನೆಸ್ ಸ್ಪೆಶಲ್ ಸ್ಕೂಲಾಚ್ಯಾ ಮಯ್ದಾನಾರ್, ಬೆಂದುರ್‌ಚ್ಯಾ ಕಥೊಲಿಕ್ ಮಿನತೆಚ್ಯಾ ತರ್ನಾಟ್ಯಾಂನಿ "ಮದರ್ ತೆರೇಸಾ" ಸಂಗೀತ್ ನಾಟಕ್ ದೆ| ವಿ.ಜೆ.ಪಿ ಸಲ್ಡಾನ್ಹಾಚೊ ಆನಿ "ಖುರ್ಸಾ ಮುಕಾರ್" ದೆ| ಜೆಮಿ ಬರೊಕ್ಕನಾಚೊ ನಾಟಕ್, 157 ಕಲಾಕರಾಂನಿ ಖೆಳೊವ್ನ್ ದಾಕಯ್ಲೆ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 4: ಶಕ್ತಿನಗರ್ ಕಲಾಂಗಣಾಂತ್ ಉಗ್ತೆ ರಂಗ್ ಮಾಂಚಿಯೆರ್ "ಜೆಜು ಜಿವಿತಾಚೆಂ ಉದಾಕ್" ಮ್ಹಳ್ಳೊ ಸಂಗೀತ್ ನಾಟಕ್, ಪಿಲಾರ್ ಮ್ಯೂಸಿಕ್ ಆಕಾಡೆಮಿ ಗೊಂಯ್ ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್ 28ವೀ ಮಯ್ನ್ಯಾಳಿ ಮಾಂಚಿ ಜಾವ್ನ್ ಸಾದರ್ ಜಾಲೊ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 14: ಸಾಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಕ್ ನವೊ ರೆಕ್ಟರ್ ಜಾವ್ನ್ ಫಾ| ಪ್ರೇಂಕ ಸೆರಾವೊ S.J.ನ್ ಆಪ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಯ್ರುನ್ ಘೆತ್ಲಿ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 17: ಆಜೆಕಾರ್ ಇಗರ್ಜೆ ಸಾಲಾಂತ್, ಭುರ್ಗ್ಯಾಂ ಥಂಯ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಬಾಶೆಚೊ ಮೋಗ್ ಆನಿ ಜಾಣ್ವಾಯ್ ವಾಡಂವ್ಕ್ "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕ್ಪಾ ಶಿಬಿರ್" ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೆಂ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 18: ಮುಂಬಯ್ಚ್ಯಾ ಅಂದೇರಿ ಗ್ಯಾನ್ ಆಶ್ರಮ್ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ "ಕುಟಾಮ್ ಆನಿ ದಿವೊ ಹಪ್ತಾಳ್ಯಾಂನಿ ಸಾಂಗಾತಾ" ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೇಖಕ್ ಸಮ್ಮೆಳ್ ಆಸಾ ಕೆಲ್ಲೊ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 18: ಬೆಂಗ್ಳುರ್ ದೀನಾ ಸೆವಾ ಆಶ್ರಮಾಚಾ ಸಬಾಂಗ್ಣಾಂತ್, ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿಚೊ ದಶಮಾನೋತ್ಸವ್ ಸಂಭ್ರಮ್, ಬೆಂಗ್ಳುರ್-ಮೈಸೂರ್ ವಿಭಾಗ್ ಮಟ್ಟಾರ್ ವಿಚಾರ್ ಸಾತೆಂ, ಕವಿ ಗೋಶ್ಟಿ ಶ್ರೀ ವಲ್ಲಿ ವಗ್ಗಚಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷ್‌ಪಣಾರ್ ಚಲ್ಲೊ.

ಎಪ್ರಿಲ್ 24: ಮಂಗ್ಳುರ್ ಸಾಂತ್ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಚ್ಯಾ, ಐಟಿ ಸಭಾ ಸಾಲಾಂತ್ ದೆ|ಫಾ| ಸಿಲ್ವೆಸ್ಟರ್ ಮೊಂತೇರೊ ಸ್ಮಾರಕ್ ಉಪನ್ಯಾಸ್ ಚಲ್ಲೊ. ಹ್ಯಾಚ್ಚ್ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಫಾ| ಪ್ರಶಾಂತ್ ವಿ. ಮಾಡ್ತಾ SJಚಿ ಪಾಂಚ್ ಬೂಕ್ ಮಾ| ಬಿಸ್ಪ್ ಲುವಿಸ್ ಪಾವ್ಲ್ ಸೊಜಾನ್ ಉಗ್ತಾವಣ್ ಕೆಲೆ.

ಮೇ 2: ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಕೊಂಕಣ್ ಎಸೋಸಿಯೇಶನಾಚೆಂ 54ವೆಂ ಕಾರ್ಯೆಂ. ಅಂದೇರಿ ಮಹಾಕಾಳಿ ಗ್ಯಾನ್ ಆಶ್ರಮಾಚ್ಯಾ ಉಗ್ತ್ಯಾ ಮಯ್ದಾನಾರ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲೆಂ.

ಮೇ 2: ಶಕ್ತಿನಗರ್ ಕಲಾಂಗಣಾಚಿ ಉಗ್ತೆ ರಂಗ್ ಮಾಂಚಿಯೆರ್ ರಾಜಿಂದರ್ ತಾಲೂಕ್ ಆನಿ ಪಂಗಡ್ ಗೊಂಯ್, ಹಾಂಚೆ ಥಾವ್ನ್, 29ವೆಂ ಮಹಿನ್ಯಾಳಿ ಮಾಂಚಿ ಸಂಗೀತ್ ನಾಚ್ ಕಾರ್ಯೆಂ ಸಾದರ್ ಜಾಲೆಂ.

ಮೇ 16: ಕೊಂಕಣಿಂತ್ಲೆಂ ದೋಗ್ ಪಾಂಕಿವೊಂತ್ ಕಾರ್ಬಾರಿ, ಲೇಖಕ್ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸುಪುತ್ರ್ ಶ್ರೀ ಪೆಲಿಸಿಯೊ ಕಾರ್ದೊಜೊ ಆನಿ ಫಾ| ಪ್ರೆಡ್ಡಿ ಜೆ.ದಕೊಸ್ತಾ ವಾಹನ್ ಅವ್ಘಡಾಂತ್ ದೆವಾದಿನ್ ಜಾಲೆ.

ಮೇ 26-27: ಮಂಗ್ಳುರ್ ಪುರಭವನಾಂತ್ ಕರ್ನಾಟಕ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್ ಎಕೆಡೆಮಿಚೊ ಧಾ ವರ್ಸಾಂಚೊ ಸಂಭ್ರಮ್- "ಕೊಂಕ್ಣಿ ಉತ್ಸವ್" ಚಲವ್ನ್ ವ್ಹೆಲೊ. ಹ್ಯಾ ಸಂದರ್ಭಾರ್ ಕೊಂಕ್ಣೆಂತ್ಲ್ಯಾ ವಿವಿದ್ ವಿಶಯಾಂಚೆರ್ ಸಾತ್ ಬೂಕ್ ಉಗ್ತಾವಣ್ ಜಾಲೆ.

ಮೇ 30: ದಿವೊ ಸಚಿತ್ರ್ ಹಪ್ತಾಳ್ಯಾಚೊ ನೊವೊ (9) ವಾರ್ಶಿಕೋತ್ಸವ್, ಮುಂಬಂಯ್ತ್ ಆಚರಣ್ ಕೆಲೊ.

ಜೂನ್ 6: ಶಕ್ತಿನಗರ್ ಕಲಾಂಗಣಾಂತ್, ಕೊಂಕ್ಣಿಂತ್ಲೊ ಫಾಮಾದ್ ಕಲಾಕಾರ್ ಸಂಗೀತ್‌ಗಾರ್ ದೆವಾದೀನ್ ಜೆರೊಮ್ ಡಿ'ಸೊಜಾಚ್ಯಾ ಬಾಂಗ್ರಾಳ್ಯಾ ಪದಾಂಚಿ ಸಾಂಜ್. "ಎಕ್ ಆಸಲ್ಲೊ ಜೆರೊಮ್" ಮ್ಹಳ್ಳ್ಯಾ ಮಾತಾಳ್ಯಾರ್, ಎಂಜಲ್ ಪಂಗ್ತಾಚಿ ಪಾಲ್, ನವ್ಯಾ ತಶೆಂ ಪರ್ನ್ಯಾ ಗಾವ್ಪ್ಯಾಂನಿ ಜೆರೊಮಾಚ್ಯಾ ಪದಾಂಚಿ ರೂಚ್ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಂಕ್ ಚಾಕಯ್ಲಿ.

ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಕೋರ್ಸ್

ಎದೊಳ್ ವರೇಗ್ ಹಜಾರಾಂನಿ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂನಿ ಆಪ್ಣಾಯಿಲ್ಲೊ ಪದ್ಯುತ್ತರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಕರೆಸ್ಪೊಂಡೆನ್ಸ್ ಕೋರ್ಸ್ (Post Graduate Diploma in Konkani - Correspondence Course) ಪರತ್ ಹ್ಯಾ ವರ್ಸಾಚ್ಯಾ ಸಪ್ತೆಂಬರ್ ಮಹಿನ್ಯಾಂತ್ ಅರಂಭ್ ಜಾತಾ.

ಆಖ್ಖ್ಯಾ ಭಾರತಾಂತ್‌ಚ್ ಪ್ರಥಮ್ ಜಾವ್ನಾಸ್ಚೊ ಹೊ ಪದ್ಯುತ್ತರ್ ಕೋರ್ಸ್ ದೋನ್ ವರ್ಸಾಂಚೆಂ ಶಿಕಾಪ್ ಆಟಾಪ್ತಾ. ಎಕಾ ವರ್ಸಾಕ್ ಚಾರ್ ವಿಶಯಾಂ ಲೆಖಾನ್-

ಪಯ್ಲೆಂ ವರಸ್: 1. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಚರಿತ್ರಾ, 2. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಸಾಹಿತ್ಯ್,
3. ಕೊಂಕ್ಣಿ ನಾಟಕ್, 4. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕವಿತಾ

ದುಸ್ರೆಂ ವರಸ್: 1. ಕೊಂಕ್ಣಿ ಲೋಕ್ ವಏದ್, 2. ಸಾಹಿತಿಕ್ ಠಿಕಾ,
3. ಭಾಶೆ ವಿಜ್ಞಾನ್, 4. ತುಲನಾತ್ಮಕ್ ಸಾಹಿತ್ಯ್

ಒಟ್ಟುಕ್ ಆಟ್ ವಿಶಯ್ ಶಿಕೊಂಕ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್ ಆವ್ಕಾಸ್ ಮೆಳ್ತಾ.

ಶಿಕ್ಪಾ ವಿಶಯ್ ಆನಿ ತಾಕಾ ಲಗ್ತಿ ಜಾಲ್ಲೊ ನೋಟ್ಸ್ ಪಾಠ್ ಕ್ರಮಾಸವೆಂ ತುಮ್ಚ್ಯಾ ಘರಾ ದಾರಾರ್ ತಪ್ಪಾಲಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್ ಪಾವಿತ್ ಜಾತಾ. ವರ್ಸಾಕ್ ಎಕ್ ಪರೀಕ್ಷಾ ಆಸ್ತೆಲಿ. (4 ವಿಷಯ್) ಆನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಚೆಂ ಪ್ರಶ್ನಾ ಪತ್ರ್ ತಪ್ಪಾಲಾ ಮುಕಾಂತ್ರ್‌ಚ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್ ಪಾವಿತ್ ಜಾತಾ. 18 ವರ್ಸಾಂ ವಯ್ಲ್ಯಾ ಆನಿ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧ್ಯಯನಾಂತ್ ಆಸಕ್ತ್ ಆಸ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಕೊಣೆಂಯ್ ಹ್ಯಾ ಕೋರ್ಸಾಕ್ ಅರ್ಜಿ ಪಾಟವ್ಯೆತ್.

ಕೊರ್ಸಾಚೊ ಶುಲ್ಕ್, ನೋಟ್ಸ್ ಆನಿ ತಪ್ಪಾಲ್ ಖರ್ಚ್ ಧರ್ನ್ ವರ್ಸಾಕ್ ರು. 800/- ಮಾತ್ರ್ ವಿದೇಶಾಕ್ ವರ್ಸಾಕ್ ರು. 2000/-

1997ವ್ಯಾ ವರ್ಸಾ ಆರಂಭ್ ಜಾಲ್ಲೊ ಹೊ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಕೋರ್ಸ್ ಸಂಸಾರ್‌ಭರ್ ಕೊಂಕ್ಣಿ ಶಿಕೊಂಕ್ ರಾಕೊನ್ ಆಸ್ಚ್ಯಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂಕ್ ಎಕ್ ಬರೊ ಆವ್ಕಾಸ್ ಜಾವ್ನಾಸಾ. ಅರ್ಜೆ ಪತ್ರಾಂಕ್ ಆನಿ ಚಡಿತ್ ವಿವರಾಂಕ್ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ದಿರೆಕ್ತೊರ್, ಕೊಂಕ್ಣಿ ಅಧ್ಯಯನ್ ವಿಭಾಗ್, ಸಾಂ. ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜ್, ಮಂಗ್ಳುರ್ - 575 003

ಫೋನ್: 2426143- Ext 112

ತುಂ ತಸೊಚ್ ಆಸಾಯ್ ಲುವಿಸಾ

ಫಾ| ವಯ್ಯಾಸ್ ಪ್ರಭುದಾಸ್

ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್
ತುಜ್ಯಾ ತ್ಯಾ ದೇವ್ ಮಂದಿರಾಂತ್
ತುಂ ತಸೊಚ್ ಆಸಾಯ್
ಪುಣ್ಯವಂತ್ ಲುವಿಸಾ
ತುಜೊ ಪ್ರಜ್ವಲ್ ತುಜೊ ಜೀವ್
ತಸೊಚ್ ಆಸಾ ಯುವಕಾಂಚಾ ಆದರ್ಶಾ

ಹಜಾರೊಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಂ ಸಂಗಿಂ
ತುಜ್ಯಾ ಪಾಯಾಂ ಥಳಿಂ
ದಿಂಬಿಯೆರ್ ಪಡೊನ್
ಬಾಲಕ್ ಹಾಂವ್ ಆಸ್ತಾಂ
ತುಜೆ ಲಾಗಿಂ ಹಾಂವ್ ಮಾಗ್ತಾಲೊಂ
ತೆದ್ನಾ ತುಂ ಮ್ಹಜೆ ಲಾಗಿಂ
ಉಲಯ್ತಾತೆಂ ಮ್ಹಾಕಾ ಭಗ್ತಾಲೆಂ

ಪೂಣ್ ತುಜೆ ಸಂಗಿಂ
ಸದಾಂ ದೇವ್ ಮಂದಿರಾಂತ್
ರಾವುಂಕ್ ಮ್ಹಾಕಾ ತುಜಿ ಆಜ್ಞಾ
ಲಾಭಾತ್ ಮ್ಹಣ್ ಆನಿ
ಮ್ಹಜೊ ಖೆಳ್ ಸಾಂಜೆಚೊ
ಮ್ಹಾಕಾ ಚುಕಾತ್ ಮ್ಹಣ್
ತುಜೆ ಥಾವ್ನ್ ಪಳ್ನ್ ಹಾಂವ್ ಧಾಂವ್ತಾಲೊಂ

ಪೂಣ್ ಆತಾಂ ಹಾಂವ್ ಬದಲ್ಲಾಂ
ಭುರ್ಗೊ ನ್ಹಯ್, ಬಾಲಕ್ ನ್ಹಯ್
ಮ್ಹಾತಾರೊ ಹಾಂವ್ ಆತಾಂ ಜಾಲಾಂ
ತುಜೆ ಸರ್ಶಿಂ ದರ್ಶನ್ ಮಾಗೊಂಕ್
ಮ್ಹಾಕಾ ಆತಾಂ ಕೊಣೆಂಯ್
ಬಳ್ ಕರ್ಚೆಂ ನಾಕಾ
ತುಜೆಂ ದರ್ಶನ್ ಮ್ಹಾಕಾ ದಿ
ತುಜೆ ಲಾಗಿಂ ಹಾಂವ್ ಉಲಯ್ತಾಂ

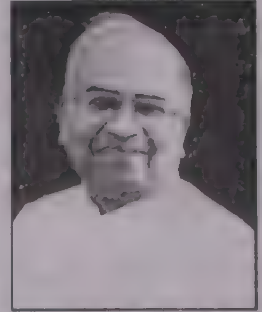
ತುಂ ತಸೊಚ್ ಆಸಾಯ್ ಲುವಿಸಾ
ಹಾಂವೆಂ ಬಾಲ್‌ಪಣಾರ್ ಪಳೆಯ್ಲೆ ಪರಿಂ
ತುಜಿ ನದರ್, ತುಜೆಂ ತೊಂಡ್
ತುಜೆಂ ರೂಪ್ ತಶೆಂಚ್ ಆಸಾ
ಹಾಂವ್ ಆತಾಂ ಬದಲ್ಲಾಂ
ಪೂಣ್ ತುಂ ತಸೊಚ್ ಆಸಾಯ್
ದೆಕುನ್ ತುಂ ಸದಾಂಚ್ ಉರ್ಲಾಯ್
ಯುವಕಾಂಚೊ ಆದರ್ಶ್ ಲುವಿಸಾ

(1959 ಇಸ್ವೆಂತ್ ಸಾಂ ಲುವಿಸ್ ಕೊಲೆಜಿಂತ್ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ಶಿಕ್‌ಲ್ಲ್ಯಾ ಎಕಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಚೊ ಸಾಂ. ಲುವಿಸಾನ್ ತಾಚೆರ್ ಘಾಲ್ಲ್ಯಾ ಪ್ರಭಾವಾಚೊ ಎಕ್ ಲ್ಹಾನ್ ಉಗ್ಡಾಸ್.)

आटाप

संपादकीय

फा। यूजिन लोबो

'अमर कोंकणि'चो नवो अंको पर्गट कर्ताना तुम्चे मुकार दोन सब्द उचारुंक हांव अपेक्शितां।

आम्च्या समाजेंत कोंक्णि भाशेक प्रमुख स्थान दिलांव। तिका प्रत्येक मान दितांव। ह्या भाशेक आमि मायभास म्हण्तांव आनि एका आवयचें स्थान दितांव। ह्या भाशेक उत्तेजन दींव्क आम्चो कोंक्णि संस्थो सवार वर्सां थाव्न वावुर्ता आनि कोंक्णिच्या सवार मानेस्त मानेस्निणिंच्या सहकारान ग्रंथां, काणियो, कोंक्णेंल्ले विंच्णार बूक पर्गट कर्तांव।

"अमर कोंकणि" जाव्नासा आम्च्या सांत लुविस कोलेजिच्या कोंक्णि संस्थ्याचें नांवाड्डिक संसोधनात्मक षण्मासिक। वर्साक दोन पाव्टिं पर्गट कर्ताना कान्नडि आनि देवनागरि लिपिंत आमि पर्गट्तांव। हरएक पाव्टिं एक प्रत्येक विशय विंचुन ताचे विश्यांत विंच्णार लेखनां पर्गट कर्तांव। ह्या वर्विं एक विशय वर्सां थरन सम्जाल्या वरि जाता। वाच्प्यांक चिंतुंक आनि त्या विशांत विमर्सो करुंक साध्य जाता। आम्च्या समाजेंत कोंक्णि उलोव्पि विविंगड बोलिंचे पंगड आसात। सवार पाव्टिं लेखकांचि भास आनि विशिश्ट सब्द आमि आसा तशें दवर्तांव। ह्या वर्विं त्या पंग्डाचि भास आनि संस्कृतेचि माहेत आम्कां मेळता।

हो अंको परब आनि फेस्तां विशिं जाव्नासा। परब, फेस्तां सांगाता कुड्डयांचि शिरस्या पुनव, गौड सारस्वतांचि चूडि पूजा महत्वांविशिं दोन लेखनां ह्या अंक्यांत वाचुंक मेळता। आतां आळवाल्लिं आनि आदल्या तेंपार उप्योग जाल्ल्या गंदपा कुडांल्या आय्दां विशिं संसोधनात्मक प्रबंधयी आटाप्ला।

कोंक्णि सय्ला फातर, नवें बूक, नव्यो कोंव्ळयो आनि विंच्णार कोंक्णि खब्रो सदांचेपरिं आसात।

पाट्ल्या 10 महिन्या थाव्न फा। मार्टिन डि'सोजा जे.स. हाणे संस्थ्याचे सस्तु

सेवा केल्या आनि अमर कोंकणिचो संपादक जाव्न वावुर्ल्यात। आज उंचल्या शिक्पाक ते वेताना तांचो उप्कार भावुड्तांव। कोंक्णेचेर तांचो मोग अपरिमित। हो तांचो मोग सदां जीव उर्तोलो म्हण आमि पात्येतांव।

मोगाळ वाच्प्यांनो, सभार अमर कोंकणिचे अंके तुम्का मेळयात। ह्या अंक्या विश्यांत तुम्चि अभिप्राय सम्जोंक आमि अपेक्सितांव।

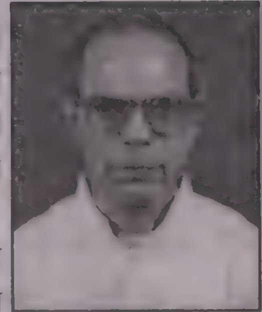
सांगाताच आम्चो संस्थो दोन वर्सांचो स्नातकोत्तर कोंक्णि डिप्लोमा कॉरस्पोंडेन्स कोर्स चलय्ता आनि ताचि सर्टिफिकेट दिता। पय्लें वरस कोंक्णि चरित्रा, कोंक्णि साहित्य, कोंक्णि नाटक, कोंक्णि कविता, दुस्रें वरस कोंक्णि लोकवेद, साहितिक ठीका, भाशेविज्ञन, तुलनात्मक साहित्य - अशें ओट्टुक आट विशय शिकोंक आव्कास आसा। शिक्पा विशय आनि ताका लग्ति जाल्लो नोट्स, पाठक्रम आनि प्रश्नापत्रासवें तुम्च्या घरा दारार तप्पाला मुकांत्र पावित जाता। तुम्च्या विराम वेळार हो डिप्लोमा करुन कोंक्णि भाशेविशिं ज्ञान वाडोव्येत।

आम्चि कोंक्णि भास सदां जिवि दवरुंक देवाचें आशीर्वाद तिचेर आसों म्हण आम्चें माग्णें।

सर्वांक देव बरें करुं।

फा| यूजिन लोबो, जे.स.
प्रिन्सिपाल आनि दिरेक्तोर
सां। लुविस कोलेज, मंग्ळुर

परब

फा। जान फेर्नांडिस

सब्द

आमि फेस्तां विश्यांत उलय्तांव। 'फेस्त' म्हळ्ळो सब्द पुर्तुगेज भाषेथाव्न कोंकणेंत आय्ला। आतां तो 'कोंकिण' जाला म्हण्येत। तर्कि आमि 'परब' म्हळ्ळो कोंकिण सब्द वापर्चो बरें। वा चडावत जणांनि सांग्चे पर्मांणे आमि 'फेस्तांपर्बें' विश्यांत उलव्येत।

परब (फेस्त) हाचें स्थान आनि अर्थ मन्शांचा वयक्तिक, सामाजिक आनि धार्मिक जिण्येंत कितें म्हण सम्जोंक आमि प्रयतन कर्तांव।

वेळकाळ

मनिस वेळाकाळांत जियेता। खंचाय घड्ये हांव जियेताना 'आदिं' घडल्लें तें उत्रोन गेलां मुकार घडोंक आस्चें तें 'फुडें' आसा। 'आतां' म्हळ्ळया घड्ये हांव आसां। हि घडियी उत्रोनंच आसा। 'आदिं', 'आतां' आनि 'फुडें' म्हण्चा तीन मेटांनि म्हजि जिणि व्हाळोनंच आसा।

देकुन खंचाय एका घड्ये म्हजि जिणि हांवें मग्गि भोगुंक आनि आण्णांव्क जाय्ना। आदलें आतां हाडुंक आनि मुक्लें आतां सम्जोंक आमि सवार प्रयतन कर्तांव जाल्यारि आम्चा जिण्येचो व्हाळो आनि उत्रोन वेचो वेळ आम्कां गवोंव्क जाय्ना। हि परिस्थिति मन्शाचें उणेपण दाकय्ता। ह्या परिस्थितिचेर जय्त जोडुंक मन्शान आप्ल्या जाण्वायेन थोडे उपाय हातिं घेत्ल्यात।

इतिहास व चरित्रा

आदिं घडल्लें तोंड्पाशिं व पुराणानिं बर्पिनिंशिं, व दस्तावेजानिं, व शिल्पकला इत्यादि उपायानिं, आतां हाडुंक आमि थोड्या मापान सक्तांव। इतिहास दाखल कर्न दवर्तांव। इतिहासा थाव्न शिकोन आतांचा घड्येक जाय जाल्लें प्रेरण आमि घेतांव। अशें 'आदलो' काळ, आतां हाडुंक आनि मुक्लें पिळंक दीव्क थोड्या मापान सक्तांव।

परब - संभ्रम

परब आचरण कर्चें म्हळ्यार 'आदिं' घडल्लें घडित 'आतां' उडास कर्न

संकेता मारिफात आनि संभ्रमा वर्वि हांगा हाजर कर्चें। (हाका उदाहरणां आमि सकय्ल दितांव). वेलाकाळार शिंप्डोन आसल्लिं जिणियेचिं घडितां सांगाता हाड्चे विधान 'परब'. हांगा भूतकाळ आनि भविश्यकाळ वर्तमान काळार सांगाता मेळता।

भविष्याचेर म्हण्जे मुकार घडोंक आस्चा संग्तिचेर्यी प्रभाव घालुंक वा मुक्ल्या जिण्येच्या वाटेचेर नियंत्रण जोडुंक मनिस सवार उपाय सोध्ता। थोडे वय्ज्ञानिक। उदा: योजनां कर्चिं वा अध्ययन कर्न मुकार कितें घडात म्हण फुडें लेक घाल्चें। हेर थोडे अविज्ञानिक उपाययी आमात जातक, वोल्में सांगप या ज्योतिष इत्यादि। फुडें घड्चा संग्तिंचेर आम्कां नियंत्रण ना। तो सम्जोंक व तांचेर नियंत्रण जोडुंक कर्चें प्रयतन हें।

पुण परब आचरण कर्चियी फुड्ल्या जिण्येचेर प्रभाव घालुंक वा फुड्ल्या जिण्येचि वाट आतां तयार करुंक एक विधान। परब चलंव्चि म्हळयार आदिं घडल्लें घडित आतां हांगा हाजर कर्न मुक्ल्या वाटेक जाय जाल्लें मार्गदर्शन घेंव्चें। फुडाराचि वाट तयार करुंक, फुडाराचेर प्रभाव घालुंक हिं आचरणां सक्नात। 'आदिकाळ' - आतांचो काळ - 'अंत्यकाळ' पर्वेंत सांगाता मेळतात।

वयक्तिक जिण्येंत

मनिस चरित्रेंत जियेता देकुन आदिं घडल्लें 'आतां' घड्येद्वारिं उत्रोन वेता। मनिस जल्माता, वाड्ता - बाळपण, भुर्गेंपण, तर्नाट्पण, प्राय्वंत जिणि, उतर प्राय आनि निमाणें मरण। हर्येक घडित मन्शांचा जिण्येचो वांटो। पुण ति जिणि मुकार मुकार वेता।

आदिं घडल्लें घडित, उदा: जल्म, तें आतं उडासाक हाड्न हांगासर घुर्तान, उत्रानिं आनि संभ्रमान आचरण कर्येत। हांका आमि "जल्मादिसाचि परब" म्हण्तांव। जल्म आदिं घडल्लो। तो 'आतां' एका संभ्रमांत हांगा हाजर जाता आनि मुक्ल्या जिण्येक वरें माग्चो एक संदर्भ जाता। वरो 'जल्मादिवस' माग्ताना "तुका लांव आव्क मेळों" म्हण्चे "सवार जल्मादिवस आचरुंक तुका संदर्भ मेळों" म्हण आशा उचार्तात। अशें वयक्तिक जिण्येचो पर्वो: जल्मादीस, लग्नादीस, नोवो भेस विंचल्लो दीस, हांतुयी पन्नासावो ('भांगारोत्सव') या हाचा अर्धो, 'रुप्योत्सव' आनि थोडे पाव्टिं 'दशमानोत्सव' अशें आचरण कर्तात।

समाजिक जिण्येंत

मनिस समाजेंत जियेता - एक कुटाम, एक समुदाय, एक जनांग वा देश, हि समाज एकामेकाचा संबंधांत आटापुन आसा। समाजयी चरित्रेंत आसा। तिचा जिण्येंत विविध घडितां आसोन हि जिणि आदिं थाव्न देंवोन येव्न आतांच्या काळार रूपित जाता आनि आप्लें भविष्य वा फुडार येव्जुंक सोध्ता। समाजयी वेळाकाळांत व्हाळोन सुकार सर्ता।

जसें वयक्तिक जिण्येंत तशें एका समाजेंत वा समुदायांत महत्वाचिं घडितां घडोन आस्तात। आदिं घडल्लिं घडितां आतां संभ्रम्चि दस्तुर हिका परब वा पेस्त म्हण्तात। समाजेचे विविध सांदे सांगाता मेळोन हो संभ्रम चलय्तात। एका घडिताक संबंध आसल्ले सर्व वेक्ति सांगाता मेळता। कलात्म थरान - गितां गायनानिं, नाच्पा अभिनयानिं सोभाण मांड्तात।

समाजेचा फेस्तांक एक उदाहरण दिंव्वें तरः 'देशाक स्वतंत्र मेळल्लो दिवस'. सग्ळे भारतीय हर्येक वर्सा अगोस्त 15वेर सांगाता जम्तात। 1947व्या वर्सा घडल्लें तें घडित चाल्त्या वर्सा नव्यान संभ्रम्तात। ह्या खातिर धुर्त - संकेत उत्रां - भाषणां, गितां - गायनां, सुंगार - तोरणां उपयोग कर्तात। ह्या घडितांचो महत्व आप्णांव्क आनि सुखल्या वर्साक प्रेरण आनि चडित उमेद जोडुंक हो संभ्रम उप्कार्तात।

निजाय्कि वयक्तिक पर्बोयी समाजिक संभ्रम जाव्न चलय्जाय। खंय संभ्रम आसा थंय चड जण जम्तात। वळक आनि संबंध वाडय्तात। हर्येक परब सामूहिक रितिनंच चल्ता।

प्रकृतिच्यो पर्बो

मानव सृष्टिचो एक वांटो। सग्ळि प्रकृति - भुंय-भाट, वारें-उदक, रूक-झाडां, प्राणि-मानव - ह्या सग्ळया मधें एकामेका संपर्क आनि संबंध आसा। प्रकृतिंत एक्वट तशें समतोलन आसुंक जाय। तवळ सग्ळि प्रकृति आनि ताचे सर्व वांटे बर्यान आसुंक सक्तात।

प्रकृतिंत बदलावण जाव्नच आसा - साकाळ, दन्पार, सांज, दीस आनि रात। काळोक आनि उज्वाड। हें सदां घड्ता। हें दिसाचक्र। विविध ऋतु (काळ): हिंवें दीस, गर्मेचे दीस, पाव्साळे दीस, बेळें ओंप्चो काळ, वाडोन येंव्चो काळ, लुंग्णेचो काळ। हें वर्साचक्र। अशें प्रकृतिचि वा सृष्टिचि बदलावण वा

एका काळाथाव्न आन्येका काळाक उत्रव्ण एक महत्वाचें घडित। हें घडित मनिस एक परव जाव्न आचरण कर्ता। उदा: नव्या वर्साचो संभ्रम वा युगादि। एका वर्साचा चक्रांत असले सवार महत्वाचे दीस आनि त्या दिसांक लागोन फेस्तां निर्माण जाल्यांत।

हर एक जनांग असलिं फेस्तां आचरणां कर्ता। कृषिचेर आस्चो लोक, 'लुंव्णेचि परव' वा 'नव्या बेळयाचि परब' सग्ळया संसारांत संभ्रम्तात। हाका एक उदाहरण आम्चि "नवें जेंव्वि परब". मंग्ळुरि कथोलिक मर्येचा जल्मादिसा (सप्तेंबर 8वेर) मोंति साय्विणिचि आनि नव्या बेळयाचि परव सांगाता कर्तात। हेरां समाजिंचि भाव भक्तियी हि परव तांचा तांचा संप्रदाया पर्माणें चलय्ता। हरयेका कृषिप्रधान सामाजेंत हि परब चल्ता।

धार्मिक पर्बो

वयक्तिक, समाजिक आनि प्रकृतिच्यो पर्वो हांकां धार्मिक अर्थ दीव्न, त्या त्या धर्मांचा शिकव्णे आनि आचरणा पर्माणें आचरण कर्ताना त्यो धार्मिक पर्वोयी जांव्क पाव्तात।

उदाः 'पास्खाचि परब'. हि आम्कां जुदेव लोकाचा संप्रदायाथाव्न देंवोन आय्ल्या। ताणि ति हेरां जनांगां थाव्न घेतल्लि। जुदेव पय्ले गोव्ळि वा बक्र्यां चरव्पि जाव्नासल्ले। उप्रांत एका देशांत रावोन कृषि करुंकी पाव्ले। ह्या दोनी वृत्तेंत हिंवे दीस कावार जाव्न, वसंत काळाक उत्रोन वेचो वेळ तांचा जिण्येंत एक महत्वाचें मेट। 'पास्ख' म्हळयार 'उत्रव्णि' गोव्लि - समाजेंत शेळि मार्न जेवाण कर्चें जाल्यार, कृषि प्रधान समाजेंत बेखमिर उंडो खांव्वि परब नव्या ऋतुचि सुर्वात। पय्ल्या सोल्ल्यांत ह्यो दोनी संग्ति सांगाता घाल्न पास्खाचि परब चलय्ताले। ह्या पर्वेंतच्च वेळाकाळा उप्रांत तांचा समाजेचा इतिहासांल्लें अति प्रमुख घडित म्हण्चे एजिप्ता थाव्न उत्रोन आयिल्लें घडित संभ्रमुंक ताणिं सुरु केलें।

जेजुक्रिस्त जुदेव समाजेंत्लो। ताणें पास्खाचि परव आचरण केलि। सांगाताच ताचा जिण्ये, मर्णा आनि जिवंत्पणा वर्विं तिका एक नवो अर्थ दिलो। प्रकृतिचि उत्रव्णि, इस्त्रायेल लोकाचि उत्रव्णि आनि जेजुचि उत्रव्णि-मर्णा थाव्न जिविताक, ह्या संसारा थाव्न बापालागिं - ह्यो सग्ळयो संग्ति क्रिस्ति लोकाचा पास्खाचा पर्बेंत आटापुन आसात।

भारतांत आमि सवार धर्मांचा मन्शांमधें जियेतांव। हिंदू, बुद्धिस्त, जैन, सिख्ख, पार्सि, मुस्लिम आनि हेर। हरेका धर्मांचे मनिस तांच्यो तांच्यो धार्मिक पर्वो आचरण कर्तात। हांचे पयिंक सवार पर्वो, वा त्या पर्वेंचो मूळ अर्थ सर्व धर्मांक सामान्य जाव्येत। उदाः उज्वाडाचि परब। विविध थरांचा उत्रव्णेचो पर्वो। एक उदाहरण सुर्वात करप परबः उपनयन, सुन्नत, धर्मस्नान वा बाप्तिज्म।

विविध धर्मांचे घड्णार, ते धर्म आरंभ जाल्ल्या काळाचि परिस्थिति व गांवाचि संस्कृति आनि त्या धर्मांचो आचार विचार, हांचेर होंदोन हेर धार्मिक पर्वोयी सुरु जाल्यात। घड्णारांचो वा सांतांचो जल्मा वा मोर्ना दिवस, उप्वास आनि दंडव्णेचो वेळ वा ह्या धर्मांच्या इतिहासांत्लिं महत्वाचिं घडितां वा महान मन्शाचि जिणि संभ्रम्चे दिवस। अशें आम्चा भारत देशांत विविध धर्मांचिं थोडिं फेस्तां सार्वत्रिक रजेचे दीस। धार्मिक जीवन तशेंच समाजिक एक्वट फेस्तां पर्वेंचा आचरणा वर्विं जिवाळ जातात आनि नवें प्रेरण जोड्तात।

फेस्त - परब --- संभ्रम

पर्वेंचा संभ्रमांत ह्यो प्रमुख संगति आटाप्तात। त्यो सम्जोन अर्थाभरित थरान आचरण केल्यार मन्सांचि जिणि चड उत्तिम जाता। सांगाताच संस्कृति वाड्ता।

अ) कितें संभ्रम्तांव?

हर्येका पर्वेंत पय्लें जाणा जाय्जय तो विषय हांगा कितें उडासाक हाड्तात, हाजर कर्तात आनि संभ्रम्तात? म्हण। चडावत हें एक घडित - वयक्तिक जिण्येचें, समाजिक जिण्येचें या प्रकृतिचा उत्रव्णेचें। हें 'आदिं' घडल्लें तें 'आतां' उडासाक हाड्न हांगासर हाजर कर्तात। थोड्या धर्मांनि हें घडित चारित्रिक जाय्जय म्हण ना। पुराणांत्लें घडितयी जाव्येत।

उदाः केरळाचो लोक 'ओणं' आचरण कर्तात। हि परब एक पौराणिक घडित उडासाक हाड्ता *"महावलि (मावेलि) म्हळ्ळो चक्रवर्ति न्यायनितिचें समृद्धेचें राज्य चलव्न आसल्लो। विष्णु, वामनचा रुपार येव्न ताचेलागिं तीन पाव्लांचो जागो विचार्ता। तित्लो जागो ताका चक्रवर्ति भासायता। दोन पाव्लांनि आकास आनि पृथ्वि सर्व्हि तो सेज्ता। तिस्रें सेट खंय दवर्चें? महावलि आप्लि तक्लि दिता। वामन ताचा तक्लेर पाय दवर्न ताका पाताळाक धाड्ता। हो नितिवंत चक्रवर्ति वर्सान वरस मन्शांचा पृथ्वेर येव्न तांकां शांति-समृद्दि*

उाड़ता /" हें एक पुराणांत्लें काल्पनिक घडित। ताका धार्मिक अर्थ दिला। प्रकृति फळां फुलांनि भरल्ल्या वेळार 'ओणं' म्हळिळ परव आचरण कर्न हें घडित नव्यान हाजर कर्तात। घुरतांनिं, संभ्रमानिं नव्या वेळयाचा जेव्णांत तें वर्तुन जिवें जाता। ह्या पर्वेंत वयक्तिक, सामाजिक आनि प्राकृतिक आचरण मांगाता मेळतात।

अशें सवार पर्वो जाव्येत समाजिक वा धार्मिक, त्यो असलिं आदि्लं घडितां आतां संभ्रमुन फुड्ल्या जिण्येक उप्कारशें कर्तात। भविष्याचा जिण्येचेर प्रभाव घाल्चोयी ह्या संभ्रमांचो एक प्रमुख शेवोट। परव आचरण केल्ल्या वर्विं आदिकाला थाव्न आसल्लि स्थिति तवळचें प्रेरण आनि उमेद आतां नवें कर्न, मुख्लि जिणि आनिकी चड फळादिक आनि वळादिक जाता। येंव्क आस्चा जिण्ये विश्यांत आनि प्रमुख जाव्न भर्वसुन राकोन आम्चा त्या अंत्यकाळाक (देवाचें राज, रामराज्य, सर्ग) हाका तयाराय करुंक हे संभ्रम उप्कारचे जाय्जाय।

आ) कसें संभ्रम चलंव्चो?

मनिस कलाकार। आपुण कितें कर्तां तें तो ति आप्ल्या कलेन सोभंव्क सक्ता। अशें सोभाणां आसा कर्ता। प्रत्येक जाव्न संतोसाचा आनि उल्लासाचा संभ्रमानिं, धार्मिक फेस्तां पर्वांनिं मनिस आप्ल्या संस्कृतेंत्लि सवार प्रकारां वापर्ता।

घडित वर्णुंक साहितिक उत्रां, काव्यां आन गितां, प्रस्तुत दिसनातल्लि संगत दिस्चे बरिं करुंक घुर्त आनि संकेत, घडिताचो अर्थ पाचारुंक आनि आचारुंक गितां, गायनां, नाच आनि नाटक, संतोस वांटुन घेंव्क आनि एक्वट चडंव्क खाणांजेव्णां - हिं सग्ळिं आनि हेर संभ्रमांचि विधानां। लग्ना संभ्रम जाव्येत, राष्ट्राचा जय्ताचो दीस जाव्येत वा वयक्तिक जिण्येचें प्रमुख मेट (उदा: षष्ठिपूर्ति) जाव्येत हे आनि असले संदर्भ वय्ल्या रितिनिं आमि आचरण कर्तांव।

दुखाचिं घडितांयी आम्चा जिण्येंत वा इतिहासांत घड्तात। तिं उडासाक हाड्चो आनि घुर्तान, उत्रान, कलेन 'आय्चादिसा' सादर कर्चो फेस्ताचा आचरणाचो उद्देश। कष्ट-दूख हांचेवय्र मन्शान नियंत्रण आनि जय्त जोडुंक, कष्ट-दूख वांटुन घेव्न एकामेकाचा सहकारान कष्टाथाव्न शिकोन मुकार सरुंक, अशें असता थाव्न सताक, काळोका थाव्न उज्वाडाक आनि [illegible] जिविताक उत्रोन वचोंक हे 'संभ्रम' उप्कार्तात।

इ) **संभ्रमाचो परिणाम**

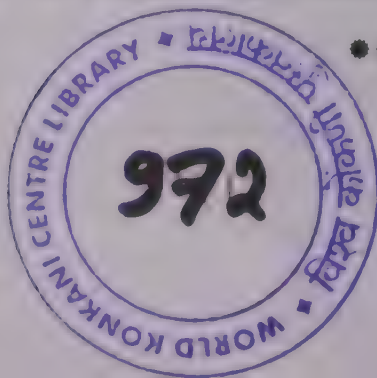
फेस्तां पर्वेंचा आचरणांचो शेवोट संभ्रमांत सार्को दिसोन येना तर असल संभ्रम अर्थ नासल्ले आनि उपकारनासल्ले जातात। थोडे पाविटिं वायट परिणा हाड्‌नाय जाव्येत। फेस्ताचो नीज अर्थ समजानास्तां भायल्या दबाजाक व आडंबरक मात्र गमन दीव्न संभ्रम चलयल्यार, तो संभ्रम चूक वाटेक पावता संभ्रम चलंव्चा विधानांत आप्लि खास कला आनि संस्कृति सोड्‌न परकि संस्कृ पांगुल्यार संभ्रम अनर्थ जाव्येत। व्यापारि मनोभाव आनि भोग जीवन फेस्त पर्वेंचा आचरणांत आयलो तेद्‌ना ते संभ्रम मन्शां मन्शां मध्लो संबंध पाड कर्तां आनि अनैतिक आनि हिंसकी वाट जातात।

पर्व संभ्रमल्ल्या वर्विं मन्शासृष्टि-सृष्टिकर्ता मध्लो संबंध वाडाजाय आनि खरें जाय्जय। फेस्त आचरण कर्ताना मनिस हेरांक आपव्णें दिता। सवारांचो सहकार घेता। आप्लि संस्कृति आनि कला विकास कर्ता। हाचेवर्विं कुटुंबाचो समाजिचो आनि प्रकृतिचोयी संबंध नवो जाता। थिर जाता आनि वाड्‌ता। जर हो संबंध पयलो तुटल्लो वा शेळेल्लो तो ह्या आचरणा वर्विं पर्तुन थिर जाता आनि वाड्‌ता। फेस्तां पर्वेंचा आचरणाचो शेवोट मन्शाजिण्येंचो तिदोंड रांच - मन्शां मन्शां मधें, मन्शां सृष्टि मधें आनि मन्शां आनि आध्यात्मिक सक्ति मधें - जिवो करुंक, नवो करुंक आनि थिर करुंक। फेस्तां आचरणां उप्रांत चडित उमेद, नवि दीष्ट आनि जिण्ये संतोस संपूर्ण जाय्जय।

विविधतेंत एकवट

भारत देश विविध धर्मांचा, विविध संस्कृतेंचा, भासांचा आनि कुळियेंचा फुलांनि भरल्लि एक सुंदर बाग (तोट). हिं विविध फुलां हर्येक आपापल्या सोभायेन, परिमळान, रंगान भरोन विविधता पाचार्तात। विविध धर्मांचो लोक आपापल्या संभ्रमांनि एकामेकालागिं भर्सोन, एकामेकालागिं वांटुन घेव्न जियेत तर धर्मां मधें संपर्क-संवाद-सहकार उप्जतलो। हि आम्चि आशा।

***

फेस्तां

दो। नोर्बर्ट लोबो

फेस्त, संव्रम आनि आचरणां मन्शा जिणियेंत्ले अविभाज्य वांटे म्हण्येत। मन्शांक मात्र पेस्त आचर्मुंक जाता। मन्जाति आप्लो संतोस पकत्त खेळोव्न दाकोंक सक्तात। पुण मनिस आप्लो संतोस आचरण करुंक सक्तात। फेस्त देवा थंय आम्चि पात्येणि धृड करुंक आनि आम्चो संतोस उचारुंक एक माध्यम। फेस्तां मुकांत्र हर्येक व्यक्ति या समुदाय आप्लें आस्थित्व आनि जिवाळपण दाकोंव्चे प्रयत्न कर्ता। फेस्ता मुकांत्र व्यक्ति सदांच्यो राटावळि आनि यांत्रिकपण विसर्तात आनि आण्णाचा वाडावळेंत समुदायेचो पात्र मानुन घेतात।

1. फेस्तां थरावळ

फेस्तां केदाळा आनि कशिं आरंभ जालिं, कोणे आंरभ केलिं म्हळया विशिं सार्कि जाप मेळाना। तरी फेस्तां आदिं मागा थाव्न आचरण कर्तालें म्हळयार चूक जाय्शिना। मनिस स्वभावान आचरणां करुंक आशेता। फेस्त जाव्नासा अव्कास आचरणाचो। आमि आचरण कर्चिं फेस्तां अशिं विंगड्सियेत:

1. **पात्येणेचा आधारार:** धार्मिक (जेजुचें स्वर्गारोहण), सामाजिक (रोस) संप्रादायिक (पातोळयाचें, नागर पंचेमि). लोकवेदिक (कणस बांद्चे), जात्रो (गांव्चो या स्थळीय देव तेंप्लाचो)
2. **प्रादेशिकतेचा आधारार:** कुट्माचिं (नवें जेंव्चे), स्थळीय (ओड्लें फेस्त), प्रादेशिक (ओनं), राष्ट्रीय (दीवाळि) या जागतिक (नताल).
3. **वेळाचा आधारार:** जल्माचिं (नताल, अष्टमि), जुव्लेवाचिं (जल्मोत्सव) वा स्मरणाचिं (तारिके फेस्त)
4. **काळाचा आधारार:** ऋतुमानाचिं (पुन्वेचें, संक्रांत) वा वार्षिक (पिर्गज फेस्त), विशेस काळांचि (कुंभ मेळ)
5. **इतर फेस्तां:** सार्वत्रिक (स्वतंत्राचो दीस), मांस्थिक (वार्षिकोत्सव), मांधर्विक (जीक या इनाम आण्णायल्ल्या वेळार) सांस्कृतिक (नाटकोत्सव), साहितिक (कवि गोष्टि) खेळां फेस्त (ओलिंपिक्स)

2. फेस्तांचो उद्देश

फेस्तां खंर्चाय जांव्चिन. हांचो मूळ उद्देश आणं पात्येल्ल्या देवाक या दैविक वा सकतेक वा वस्तुक, जिविक आराधान कर्चो. अशें मागणें, पुजा, आराधन मुकांत्र आप्लि भक्त व्यक्त कर्चि. आणं पात्येल्ल्या देवाचि या सक्तेचि महिमा वाखाणिचं फेस्ता संदर्भि दिसोन येता। सनिस (रन्नां) देवाक (रन्नारक) स्तुति करून, आप्लें उपकारि मन आटाव्न, अर्गां पाटव्न, देवाकडेन आप्लो संभंद पाचाचो आनि घट कर्चो फेस्ताचा आचरणाचो एक उद्देश म्हण्येत। धार्मिक रीत रिवाज्यां पाळुंक आनि सांप्रादाय मुकार्सुन व्हरूंक फेस्तां आदार जाव्नासात। प्रस्तुत जनांगान मुकल्या जनांगाक रिति रिवाजि विश्यांत, धार्मिक शिकोव्ण आनि पात्येणि, सामाजिक, सांस्कृतिक पात्येणि आनि आचरणा विशि शिकिशत कर्चे भारिच प्रभाविक माध्यम फेस्त। तशेंच मन्शांचा लौकिक (संसारि) आनि आध्यात्मिक जिणियेचो गांच जाव्नयि फेस्तां उपकार्तात। भासायिल्लि जिणि (सर्ग) आण्णांव्क आनि धार्मिक भावाड्त जिवो दव्रुंक आनि चडोंव्कयि फेस्तां गर्जेचि।

3. फेस्तां आनि कुट्मा जीवन

मागणें, आराधन आनि धार्मिक रीत रिवाज्यो पाळुंक वयक्तिक थरनयि साद्य आसा। पुण फेस्त आचरण कर्जि तर कुट्माचो, समुदायचो वा समाजेचो वांटो गर्ज आसा। फेस्ताचा संदर्भार कुट्माचे चडावत सांदे विविध कारणां निमित्तिं परगांवांत या विंगड आसल्ले साल्गड्या घरा सांगाता मेळचें सामान्य। फेस्ताचा आचरणांत भाग घेव्न हर्येक्लो व्यक्ति आपुण पलाण्या कुट्माचो, परसडाचो आनि समाजेचो वांटो म्हण ओळकोन घेता। सामाजिक अंतस्त, संप्रदाय आनि पात्येणेचें सेक्ळेपण विस्रोन, कुट्मा सदलो एक्वट बांदुन हाडुंक आनि सांबाळुंक फेस्तां कुमोक जातात।

4. फेस्त एक उत्सव

फेस्ताचा दिसांनि पळेंव्क मेळचो जेरल मनोभाव उत्सव, हुमेद, गुड्गुडाय आनि तयाराय, घर आनि घरा भंव्तोंणि नितळाय कर्चि, घर्चा वोणोंदिक रंग काड्चो, घराक विविद थरांचो श्रंगार आनि अलंकार, कुट्माचा सांद्याक नवें वस्तुर, साद्य तर भांगार, घराक नव्यो वस्तु, देव तेस्लाचि निताळाय आनि श्रंगार, देव तेस्लाक भेट, सग्रयां दुस्र्यांक फेस्ताचा आचरणांत भाग घेंव्क आपोवणें, विशेष आनि नमुन्यावार रांदप, अशें सदांचा जीवन शैलेचाकी वेगळ्याच थरन

ुखाचें जीवन फेस्ताचा दिसांनि आमि जियेतांव। तशेंच मढांचा गटावळे आनि ाव्रा थाव्र रजा घेतांव। विविद आचरणांनि मेतेर जाव्न, सुख-दुख अदल वदल र्न, एकामेकाचे पांय वोड्न, खुशालाय उलोव्न, आगमायेन आनि गम्मतायेन स्ताचे दीस पाशार कर्तात। ओट्टारे फेस्ताचा दिसानिं खंत वेजारायेक आव्कास णो म्हण्येत।

फेस्त एका व्यक्ति थंय आसल्लिं देणिं आनि क्रियात्मक सकत उरतांव्क आव्कास लावाय्ता। फेस्ता संदर्भिं नाच, नाटक, खेळ, पदां, गाणांचे प्रदर्शन आस्ता। विविद स्पर्दे चलोव्न वर्तात। चडावत जानपदिय खेळ, कला आनि साहित्य फेस्ता संदर्भिं रुता जाल्लें, परत जीव जाल्लें आनि जीव उरल्लें दाक्ले आसात। देकुन फेस्तां सांस्कृतिक अन्वोग दिंव्विं हातेरां म्हण्येत।

5. फेस्त आनि नवेसांव

पेस्ताचा आचरणा मारिफात मन्शां थंय संसारिक, दैहिक, आत्मिक, मानसिक आनि धार्मिक संगिंतिंनि नवि सुर्वात आरंभ करुंक आव्कास लावाय्ता। संसारिक रितिन पळोंव्वें तर फेस्ता संदर्भिं घराक नवो रंग दिंव्वो, घरांत्ल्यो गर्जेच्यो दुरुस्ति, निताळाय, नवें वस्तुर आनि वस्तु, भांगार आनि घरांत हेर नवि आस्त (Assets) आण्णांव्क आव्कास कर्न दिता। मानसिक आनि दैहिक थरान फेस्ताचा दिसांनि आस्चि खुशालाय आनि सदांचा वाव्रा थाव्न विराम करुन घेंव्वो सुशेग, मतिचि आनि कुडिचि भलाय्कि सांबाळुंक, नव्या हुमेदिन परत वाव्राक लागोंक बळ दिता। धार्मिक रितिन फेस्तां आम्चो भावाड्त आनि पात्येणि नव्यान रुता करुंक आनि जिवो दव्रुंक आव्कास लाभाय्ता। फेस्ताचे दीस पवित्र। फेस्ताचिं आचरणां पवित्र घडितां जाव्नासात आनि फेस्त चलोव्न वर्चे जागे पवित्र या यात्रिक जाव्नासात। फेस्ताक तयाराय जाव्न प्राजित, उपास आनि दंडव्नि कर्तात। देवाचा महिमे विशिं, दार्मिक पात्येणि, रीत रिवाज विशिं गूंड शिकोव्ण दीव्न चडित सम्जोणि आण्णाव्न आप्लो भावार्थ घट करुंक आव्कास लाव्ता।

6. फेस्तांचिं जेराल लक्षणां

फेस्तां तिं खंचिंय जांव्दित, हर्येका फेस्तांक थोडि मुळाविं लक्षणां आसोन तिं जेराल आनि सामान्य जाव्नासात। पय्ल्यान, फेस्ताचा आचरणा वेळार देव आम्चे मदें हाजर आस्ता म्हळ्ळया पात्येणेन एकामेकाक वांटुन घेंव्वो मनोवाव। दुस्रें, फेस्ताच्या आचरणा वेळार पृक्रतेच्या सामरस्यक दिंव्वें महत्व, नव्या

जिवितांक येवकार मारचो फेस्ताचा आचरणांत पळोंवक मेळचें आनयेक सामान्य लक्षण। नवें वस्तुर, नवें जेंव्चें हाका दाखले जावनासात। कुटुंबाचें आनि समुदायाचें चितार्थीय फेस्ताचा आचरणांत प्रामुख्यता घेता। काळोका थाव्न उज्वाड, मरणा थाव्न जिवित, वायटा थाव्न बरें, मत्वणे थाव्न जीक, असता थाव्न सताक अशें अनिष्ट सक्त वय्र बयां सक्तींच जीक फेस्ताचा आचरणांनि पळोंवक मेळचो सामान्य आनि सार्वजनिक संकेत जावनासा। सवार फेस्तां, प्रत्येक जाव्न विविद धर्माचा घड्नागंच्या जल्माचिं फेस्तां, दैविक सक्तेन मन्शा रूप घेव्न, आशाश्वात संसारि जिण्यं थाव्न शाश्वत सर्गिं जिणियेक भर्वसो दिंव्चे संकेत जाव्नयि आसि लेक्यंत।

7. क्रिस्तांव फेस्तां

क्रिस्तांव फेस्तां जेजुच्या जिवंत्पणाचा सता सवें केंद्रिकृत जाव्नासात। पास्कांचें फेस्त क्रिस्तांवांचें प्रमुख फेस्त जाव्नासोन, हेर सर्व फेस्तां जेजुच्या जिवंत्पणाचा आचरणा वोंवांरि आसात म्हण्येत।

क्रिस्तांव फेस्ताचिं प्रमुक लक्षणां ह्या परिं आसातः

* क्रिस्तांव फेस्तां - उग्डासाचिं घटनां: क्रिस्तांवांचिं फेस्तां सांतांचा मर्णाच्या वार्षिक स्मरण (तारिके फेस्त), पास्काचें स्मरण, आय्तारचें स्मरण, अशें सोड्व्णेचिं घडितां उग्डासाक हाड्तात।
* क्रिस्तांव फेस्तां - पवित्र एव्करिस्ताचें आचरण: पवित्र एव्करिस्ताचें आचरण क्रिस्तांव फेस्तांचो शिखर। पवित्र एव्करिस्ताचें आचरण नास्ताना क्रिस्तांव फेस्तां संपूर्ण जाय्नांत।
* क्रिस्तांव फेस्तां - समुदायचें आचरण: क्रिस्तांव फेस्तां समुदायन सांगाता मेळोन एक्चाटित मनोभावन कर्चें।
* क्रिस्तांव फेस्तां - भर्वस्याचें मूळ: क्रिस्तांव फेस्तां भक्तिकां थंय भर्वसो उब्जोंवक प्रेरक जाव्नासात। तशें हिं फेस्तां सासण जिणियेंच खात्रि दितात।

8. क्रिस्तांव फेस्तां पाट्लि तत्वां

क्रिस्तांव फेस्तांचा वाडावळ आनि आचरणां पाट्ल्यान आस्चिं तत्वां ह्या परिं आसातः

1 सुवार्ता प्रसारचें तत्व: सर्व क्रिस्तांव फेस्तांचें मूळ जेजुचें मरण आनि

जिवंत्पण। तशें तर फेस्तां आमि जेजुच्या जिवंत्पणाचि वरि खवर हेरांक प्रचार करुंक, क्रिस्तांवपणाचि ओळोक दींव्क आनि सुवार्ता प्रगट करुंक एक माध्यम जाव्नासा। क्रिस्तांव फेस्तांचं आचरण जेजुच्या मर्णाक आनि जिवंत्पणाक साक्स जाल्ल्यान, तिं क्रिस्तांव जिण्येक प्रेरण दितात।

. दृडिकरणाचें तत्व: क्रिस्तांव फेस्तां भावार्थ आनि पात्येणि दृढ करुंक आव्काम देकुन क्रिस्तांव मौल्यांचे दृडिकरणयि फेस्ता संदर्भि जाता।

. सहभागित्वाचें तत्व: क्रिस्तांव फेस्तां पवित्र सभेन लोकाचा बरेपणा खातिर, देवाचें भेसांव माग्चा खातिर कर्चें आचरण। कामेल्यां खातिर सां जुजेचें फेस्त, नव्या वर्साचें आचरण ह्या तत्वाक पूरक।

. संवादाचें तत्व: आय्ल्यावार्चा दिसांनि क्रिस्तांव फेस्तां स्थळीय संस्कृते प्रकार आचरण कर्तात। क्रिस्तांवांनि अक्रिस्तांव फेस्तां, राष्ट्रीय फेस्तां आचरण कर्चें ह्या दिशेंत काडल्लें वळादिक मेट म्हण्येत।

समाप्तिः आजकाल वाव्राचो ओत्तड, वेळाचो अभाव, खर्चाचो भार, सामुदायिक जेणिये थंय ना वोड्नि आनि वयुक्तिक स्वातंत्रायेक दिंव्चि प्रामुख्यताय, फेस्ताचा आचरणा थंय मन्शाचें आकर्पण उणें करुंक सक्लां। तरि फेस्तां वर्विं मन्श्याक संपूर्णताय आण्णांव्क भलाय्केभरित जीवन सारुंक, समाज आनि कुट्माचो बांद जिवाळ दव्रुंक साद जाता म्हळें सत आमि जाणा जांव्वें। फेस्ताचा आचरणांनि समाजेक जीव भर्ता, आमि क्रियाळ जातांव। हें चारित्रिक सत। देकुन हें सत मांदुन घेव्न, फेस्ताचें अर्थाभरित आचरण कर्यां। अशें देवाचा आनि एकामेकाचा सहवासांत जियेंव्क मन कर्यां। ह्या वर्विं स्थळीय संस्कृति वाड्ता आनि एकामेकाचा फेस्तांनि वांटो घेंव्क सलीस जाता।

(आभार: मा| दो| रोनाल्ड सेरावो, दिरेक्तोर, मंगळज्योति हांणि, गर्जेचें आधार साहित्य ओदग्सुन दीव्न, फेस्तां विशिं गर्जेचि माहेत म्हजे संगि वांटुन घेत्ल्या। तांकां हांव ऋणि जाव्नासां।

आधार साहित्य: जीवन धारा, नेमाळें आनि सवार विविध नेमाळिं, तांचि पट्टि लांव आसल्ल्यान नांवां हांगामर दींव्क नांत।)

देव मातेचें जनन - समृद्धेचो संकेत

सोनिया देकोस्ता

ऱ्हाऱ वापऱाचि दागळाय किल्लि ऊंच्लि म्हण कळाजाय तर सप्टेंबर महिन्याचेर एक दीष्ट लाय्जाय पड्ना। एकें कुशिन गाद्यांनि पिकोन येंव्चें पाच्वें येनेल तर अन्येंक कुशिन तांटा भाटांनि भगेन वाम्रांचि, मेजाक तयार जाल्लि गंद्धोय आनि फळवस्तु। माडां न्हंसोन, फुला भांगारचा जडायेन तक्लि वागाव्न रवल्ल्या होक्लंचा सोभायेक लजेक घाल्चि सोभाय ह्या महिन्याचि। मोवाळ वायांत, फुलांचा पर्मळाचि जडाय आनि भंव्र्यांचो नाद। ताचे सांगाता पिसोळयांचो नाच। संसारचा कलाकारान आप्लि सग्ळि कलामकता वापार्न संसारचा कोन्शा कोन्शार रंग भर्लासो दिस्ता। सुंदर सुकण्यांचा ताळयांनि मधुर गितांचो व्हाळो। पाव्साचा उदकांत भिजल्ल्या धर्तेक पांगुर्लेल्या मोव पाच्व्या तणाचा इड्यां इड्यांनि, सुर्याचा किर्णांचो पर्जळ। खाणाचि वाट्लि हातिं घेव्न नेंट्या बाळाक लांब्क आयिल्ल्या माये तितिलच मोगाळ दिस्ता पृथ्वि सग्ळयांनि संतोस, सग्ळयांनि उल्लास। प्रकृतेचा शिरां शिरांनि फेस्ताचो वैवव। असलि दागळाय, असलि सोभाय आनि असलो वैभव पळय्तां पळय्तां, सांगान आनि उप्कारि मनोभावान सुजुल्लें मन्शाचें काळिज प्रकृति मायेक मान वागांव्चांत कर्सलिच चूक ना। तिचा संतोसांत तोयि वांटेलि जाता आनि विविध रितिंनि, विविध जाग्यांनि, विविध नांवांनि लुंव्गें फेस्तां आचरण कर्ता। प्रकृतेचि दादोस्काय चाक्तां चाक्तां तिका रचल्ल्या देवाक अर्गां पाटय्ता। तमिळ नाडांत हाका पोंगाल म्हण्तात आनि केरळांत ओनम। आमि जल्मोन वाडल्ल्या मंग्ळुरांत हाका मोंति साय्बिणिचें फेस्त म्हण्तात।

लुव्गें फेस्त आचरण कर्चि संस्कृति संसारभर विस्ताल्र्या। प्रकृतेचि दागळाय हांगांळिसनानल्लें जनांरच ना। पुण जायितें कडेन धार्मिक फेस्तांक संस्कृतेचो रंग लाय्ला। धार्मिक महत्व आसल्ल्या दिसा, लुंव्गें फेस्त आचरण कर्चें सामान्य जालां। दाकल्याक, ओनम केरळाचो लुंव्गें फेस्ताचो दीस। पुण ह्या दिसा सहावाल संसारक पाटि येंव्चो दीर्मयि आचरण कर्तात। हिंदू भाव आप्लिं लुव्गें फेस्ता आचरण कर्तांना पाळच्यो थोड्यो रिवाजि आर्मियि आणाय्ल्यात। समड्त

ग्लि तरि संस्कृति एक जाल्ल्यान, आमि आनि गांव्चो हेर समड्तेचो लोक एक हळ्ळो मनोभाव लुंव्गे फेस्त आचरण कर्चे द्वारिं जल्माता। हेर समड्तिचा नावांनि लुंव्गे फेस्त आचरण कर्न प्रकृते थंय उपकारि मन दाकंव्चे वरि आमिंयि प्टेंबराचे आट तार्केर, जेजुचा मायेचा जाल्ल्या दिसा, लुव्गें फेस्त आचरण कर्ताव। मोरि जेजुचि मोगाळि मांय। हेरांचे कष्ट सम्जोंचे तसलें मोवाळ मन तेचे थंय आसा। काना श्हेरांत घडल्लें घडित हाका साक्स जावृनासा। असल्या मायेक, दाराळ माफान दीव्र मन्शाकुळाक पोस्चा प्रकृति मायेक सरि कर्न, तिचा जल्मा दिसा लुव्गे फेस्त आचरण कर्चांत मस्त अर्थ आसा।

मंग्ळुर्चो कोंक्णि क्रिस्तंव लोक सप्टेंवर आट तार्केचा फेस्ताक मोंति साय्विणिचें फेस्त म्हण्ता। पुण 'मोंति' म्हळ्ळया सब्दाचो अर्थ कितें आनि तो खंय थाव्न उब्जाला म्हळ्ळें सामान्य कोंक्णि क्रिस्तांवांक कळित ना। मवयेचा बळान मोंति फेस्त म्हण्तात। 'मोंति' म्हळ्ळो सब्द 'मोंते' म्हळ्ळया लातेन सब्दा थाव्न उब्जाल्लो। 'मोंते' म्हळयार दोंगोर। आमृचे पूर्वज, मंग्ळुराक पोळने येंव्चे आदिं गोंयांत आस्ताना, सेप्टेंवराचे आट तार्केर, मोरि मायेचा जल्मा दिसा, दोंग्राचा साय्विणिचें फेस्त आचरण कर्ताले तेद्नां ह्या फेस्ताक मोंति फेस्त म्हण नांव पड्लें। मंग्ळुर आय्ल्या मागिर फेस्ताचें नांव उरल्लें तरि, आचरण कर्चि रीत वदल्लि। सगळया संसारार सेप्टेंवराचे आट तार्केर बाळोक मोर्येचें फेस्त आचरण कर्तात। पुण मंग्ळुरांत कर्चेवरि विशिष्ट रितिन, धार्मिक तशें सांस्कृतिक फेस्त जाव्न आचरण कर्नांत। गोंयांत आनि वेंड्रांत ह्या दिसा दोंग्राचा साय्विणिचें फेस्त तर, तमिळ नाडांत भलाय्केचा साय्विणिचें फेस्त।

मोर्येचो जल्मा दिवस सेप्टेंवराचे आट तार्केरच कर्चि रिवाज कशि उब्जालि म्हळ्ळयाक कसलिच माहेत ना। पुण फ्रान्साचा आंगार्साचे इगर्जेचा दस्तावेजां पर्माणें क्रि.श. 430 इस्वेंत घडल्ल्या एका घडिता वर्वि, सां. मोग्लियसान ह्या फेस्ताचें आचरण आरंभ केलें। सेप्टेंबराचे आट तार्केचे रांतिं एका दादल्याक भङ्च्यांचें गायन आय्कालें खंय कारण विचारल्ल्याक, तो दीस मोरि मायेचो जल्मा दिवस जाल्ल्यान, तिका उल्लासुन गायन कर्ताव म्हण भङ्च्यांनि जाप दिलि खंय। ह्या काणियेक मात्र कसलिच ऐतिहासिक रुज्वात ना।

सिरियांत व पालेस्तिनांत ह्या फेस्ताचें आचरण आरंभ जाल्लें। पांच्व्या व सव्या शेक्ड्यांत बेत्सादाचा तळया लागिं मोर्येचा मांय बाबाचा मानाक एक

देवतेच्ल स्थापन केल्लें आनि थथ्मर मार्येचा जल्मा दिसाचि पर्व आचरण कर्चि रिवाज आरंभ जाल्लि म्हण दस्तावेजां आसात। सां जेम्साचा एपोक्रिफल वांजेलाचा आधारार, सिरियाचा सां रेमोनमान एक केतार लिखल्लें। मार्येचा जल्मा दिसाचि कथा एपिक्रोफल वांजेलांनि मात्र वाचुंक मेळता जाल्ल्यान, रोमाचि इगजमाता मार्येचा जल्मा दिसाचें हें फेस्त मांडुन घेंव्क दाकर्शेलि। सात्व्या शेकड्याचा आखेरि पर्यांत, ह्या फेस्ताचें आचरण रोमांत सुरु जांव्क ना। मागिर हें फेस्त पाश्चात्य गांवांनि विस्तार्लें आनि पाश्चात्य मिश्यनरि मुखांत्र आम्चा गांवाक आय्लें।

सोसाइटेंत क्रिस्तांव तरि, भारतीय संस्कृतेच्यो थोड्यो सांडावळयो संग्ळुर्चो क्रिस्तांव लोक आजूनि मांडुन घेता। दाकल्याक, जोड्तें कुटाम आनि जात पद्दत। फेस्तांचा आचरणेंत प्रत्येक जाव्न मोंति फेस्ताचा आचरणेंत अक्रिस्तांव भावांच्यो थोड्यो रिति रिवाजि आर्मियि पाळतांव। येनेलाचि लुग्णि सेप्टेंबर नात्ल्यार अक्टोबर महिन्यांत जांव्चि आस्ता। आम्चे हिंदू भाव भाताच्यो कणशो कात्रुन घरा भितर व्हर्तात। ह्याकार्याक 'घर भर्चें' म्हण्तात। आर्मियि भाताच्यो कणशो इगर्जेक व्हर्न त्यो बेंजार कर्तांव आनि ताका 'नोवें' म्हस्तांव। "घर भर्चा" दिसा अक्रिस्तांव भाव भुमिचेर धराळ माफान मेळल्ल्या गंद्रोयेंचं गड्द जेवाण कर्तात। आर्मिय गंद्रोयेंचं जेवाण जेव्तांव। भारतीय संस्कृतेंत दोनांत भागुंक जाय्नात्ले तसले संख्ये भाव पवित्र आनि बोरे। त्याच पर्माणें मोंतिचा फेस्ताचा दिसा आर्मि दोनांत भाग्गुंक जाय्नात्ल्या तसल्या संख्यांनि निग्ति कर्तांव। पिकोन येंव्चें भात मोल्येंयि असल्याच संख्यांनि जाव्नासा।

मोंति मार्खिणिचा फेस्ताक तयारय जाव्न नोव दिसांचें नोवेन चल्ता। वाळोक मार्येचि मुर्गार्गियल्लि इमाज आल्लारि लागिं दवर्तात। भुर्ग्यांक हे भाव संतोसाचे आनि उमेदिचे दीस। सेप्टेंबर महिन्यांत धर्तेर भरोन बोम्नोंचि फुलांचि रास येक्टांय कर्चें मुखच विशिष्ट। व्हड्लें हिताल नातल्लिं भुर्गि बोश्यो आनि नाप्लिं काण्घव्न निर्जाकि 'बोड्तां हित्लांनि भंव्तात' आनि 'फुलां येक्टांय कर्तात' जिंड्डि, ग्लासफुलां, शिव्विं, आवोलि, गुलाब, डांग्रोज आनि दोर्म्मिचि फुलां आपाप्ल्या झड्डां थाव्न वेंग्ळि जाव्न भुर्ग्यांचा बोश्यांनि पड्नात। एकामेका चा बोश्यांल्लं फुलां - प्रत्येक जाव्न पर्मोळन तांव्डे गुलाब - चोर्चि भुर्ग्यांपणाल्लि मजा

ग्रंचो/खंचि मंगळुरि क्रिस्तांव मनिस विस्रात? नोवेनाचा मिसाचा वेळा पर्माणे, इस्कोलाक वेचे पय्लें व मागिर, वोशिभर फुलां काण्घेव्न इगर्जेक वेचा भुर्ग्यांचें एक रंगाळ आनि आकर्षक दृश्य जाव्नासा। वाळोक मोर्येचें पिंतुर हर्येक्ल्याचा हतिंत खंचोन आस्ता तें खरें तरि मीस आनि नोवेन जातेच "सक्कड सांगाता मळोन" मोर्येक होगोळ्मुंचिं गितां गावुन, तिचा पायांथळिं फुलां अर्पण कर्ताना, थोड्या पोंक्रि भुर्ग्यांनि इष्टांचा कानाक व नाकाक जोकुन फुल मार्चें मामान्य जाव्नासा। फुलां उडंव्चि ति मजा खंचें भुर्गेंयि चुकय्नां आनि वाळपण उत्राल्लो खंचो मनिसयि विसर्नां।

फेस्ताचो दीस भोव संभ्रमाचो। ताचें विशेष आकर्षण पुर्शांव। फिर्गजेचो सर्व लोक नव्या फळा सांगाता इगर्जे थाव्न थोडे पय्स जम्ता। मोर्येक उल्लासुन गितां गाय्तात। माग्ण्या संगिं नोवें (भाताच्यो कण्शो, फळ, रांव्वोयो) वेंजार कर्तात। व्हडां तशें भुर्गिं भोव शिस्तेन पुर्शांवार इगर्जे कुशिन चम्कातात। भुर्ग्यांचा हातांनि फुलांच्यो वाट्ल्यो आस्तात आनि मोर्येक होगोळ्सुंचिं गितां गायित्त, फुलां समर्पित चल्तात। कंतारांचा मधुर नादा संगिं गर्नाळिंचि वोवाट आनि पुर्शांव इगर्जेलागिं पाव्ताना घांटिचो नाद; वारें भर फुलांचो पर्मळ आनि वाटभर मोर्येक अर्पिल्ल्या फुलांचि रास - हो पुर्शांव एक मन पिस्वोंचे तसलें दृश्य।

मिसाचो संभ्रम जाल्या मागिर फिर्गजेचा लोकाक नोवें (भाताचि कण्शि) वांट्तात। इगर्जेचा संघ संस्थ्यांनि प्रमुख हुद्द्यार आसल्ल्याक, गुर्कारांक आनि फेस्ताक मुड्दोम रावल्ल्यांक मान दीव्न पय्लें नोवें वांट्तात। मगिर फिर्गजेंल्या हर्येक्ल्याक नोवें मेळता। फुलां समर्पिल्ल्या भुर्ग्यांनि तांचे जिवा प्रास व्हड कोवु घरा व्हर्चें पळय्ताना मन उल्लास्ता। रांव्वोयेचें आनि फळांचें ओक्शन पळेव्न ल्हानां तशें व्हडां कान दोळे सोड्न राव्तात।

हें फेस्त धादोस्कायेचें फेस्त। सर्वांक धादोशि लाव्ता। ह्या फेस्ताक ग्रेस्त आनि दुव्ळया मद्लो फरक कळित ना। विविध थरांचा आर्थिक परिगतेंत आसल्ल्यांचा घरांनिं एकाच थराचें जेवाण। प्रमुख निस्तें जाव्न पाव्साचा बळान गशिंनि वाडल्ल्या आळुं देंट्याचि कडि। कोणाय्चाय तोटांत दाराळ माफान मेळता तर, तो संतोसान नातल्ल्याक वांटुन दिता जाल्ल्यान हर्येक्ल्याचाय घरा

गंद्रांयेचें गंदप आस्नाच। आण्णाक धादोशि लावल्लें उदार मनान नातल्ल्याक व उणें लावल्ल्याक दान दीव्र आष्लि आनि हेरांचि धादोस्काय वाडंव्चें धादोस्कायेचें फेस्त हें जाव्रासा। उदार मनान दीव्र, उदार मनान दिल्ल्या ख्रार बापाक अगां दिव्चि हि रीत जाव्रासा। दिल्ल्या हाताक चड आनि चड लाब्ता म्हळ्ळया पात्येणेनयि दिव्चें आस्ता। इत्लेंच न्हय, फुडेंयि देव असलिच दागळ वेसांवां वोत्तोलो म्हळ्ळो थिर भर्वसो ह्या दिसा किर्लांता।

सेप्टेंबराचि आट तारीक लुव्णे फेस्त आनि मोग्मिायेचो जाल्लो दीस मात्र न्हय, तें एक कुटूा फेस्तयि जाव्रासा। माल्घड्या घरांत कुटूाचे सर्व सांदे सांगाता मेळतात। थोंडे पाव्टिं माल्घड्या घर वोचानास्तां आप्ल्याच घरांत आवय बापय भुर्ग्यांनि फेस्त कर्चें आस्ता। घर्चो माल्घडो सनिस भात सोल्ता आनि पिकोन येंव्चो तांदु पिटो कर्ता। तो पिटो वोर्नांत, व नार्लां रोसांत व दूधांत भर्शितात। घर्चा आत्मांवां पासोत, घर थाव्र पय्स आसल्ल्या मोगाचा सन्शां पासोत आनि घरांत मेळल्ल्या सर्व कुटूा सांद्यां पासोत मार्गणें आस्ता। घरांत शांति, समाधान, संतोस आनि धादोस्काय सदांच आसोंदि म्हण मारतात। उप्रांत कुटूांल्ल्या सर्व सांद्यांक दूधांत व रोसांत व वोर्नांत भर्शिल्लो नोव्या तांदळाचो पिटो दितात। आवय्चा हातांल्ल्या वाळशाक समेत एक थेंबो मेळता। हाका नोवें जेंव्चें म्हणतात। नोवें जेंव्ल्या मागिर गंद्रोयेचें गड्द जेवाण आस्ता।

आय्लेवार थोड्या वर्सां थाव्र सेप्टेंबराचि आट तारीक चेड्डुं भुर्ग्यांचो दीस म्हणोनयि आचरण कर्तात। मोरि एक चेड्डुं। तिणे आप्ल्या सोड्रोण्दाराक पय्लें आप्ल्या काळजांत आनि सतिंत आनि मागिर आप्ल्या कुडिंन स्वीकार केलो। माल्वार जांव्च्याक सन्शान ओप्वाजाय पड्ता आनि देवाचि कुर्पा आस्ल्यार मात्र तो ओप्वोंक सक्ता। मोरि देवाचा योजनाक ओपल्लि आनि माल्वार जाल्लि प्रथम सनिस मात्र न्हय, देवाचे खुशे पर्माणे जेजुक प्रसूत जांव्क ओंसाना, सर्व सन्शाकुळाचा माल्वारचे उदेंतिक कारण जालि। असल्या महत्वाचि मोरि एक चलि म्हळ्ळें उग्डासाक हाड्चो दीस हो जाव्रासा। ह्या समाजेंत चेड्डुं म्हळ्ळया एकाच कारणा खातिर कष्टांचा सर्व स्त्रीयां पासोत मागोन, स्त्रीयांचे उदरगते विश्यांत गंभीरायेन चिंतुंक सेप्टेंबर आट तारीक एक आव्कास।

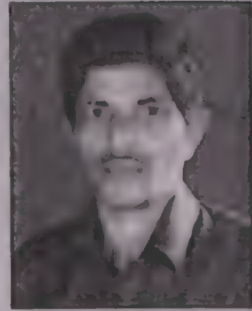
आजकाल ह्या फेस्ताचें रूप बद्लोन वेचें आस्कां दिस्ता। ह्या फेस्ताचो

सांस्कृतिक महत्व क्रमेण पुसोन येंव्वो तो धग्धग म्हण दिस्ता। हें एक लुव्णे फेस्त, म्हण्जे गैतांचें - शेतां भाटांनि वावुर्तेल्यांचें फेस्त। आदिं चड्ताव लोक शेता भाटांनि वावुर्न आस्तालो। आतां चड्ताव लोक महिन्याचा पागाक दफ्तरांनि काम कर्न आसा। मात्र न्हय, इताल, तोट, शेत, गादो, बेट, वोय्ल इत्यादिंचो अर्थ कळितनातल्लिं ल्हानां तशें व्हडां फ्लेटांनि जियेतात। आदिं मोंति फेस्त म्हण्ताना, तोटांनि भरल्लि रांद्वोय आनि पाच्च्या गाद्यांनि मोव वार्याक धल्च्या भाताच्या कण्श्यांचें चित्रण मतिक येतालें, मन धादोस जातालें आनि प्रकृते थंय मोग उब्जातलो। फुलां येक्टांय कर्चि मजा सुमार भुर्ग्यांक आतां कळित ना। आतां मोंति साव्विणिचें फेस्त म्हण्ताना मतिक रांद्वोयेनि भरुल्ल्यो मार्केट्यो आनि गंद्वोयेचा मोलांचें चित्रण येता आनि हात पाय कांप्तात। भांगाराचें मोल दिव्न गंद्वोय घेंव्चाकि, मास घेव्न फेस्त कर्चें बरें म्हण थोड्यांचो मनोभाव जाल्यार थोडिं जणां सोगे आनि मास नातल्लें फेस्त कसलें म्हळया मनोभावान मासाचि मूर कळित नातल्ल्या ह्या फेस्ता दिसा चार थरांचें मास रांद्तांत आनि लुव्णे फेस्ताचो महत्वच सत्त्यानास कर्तात।

आदिल संस्कृति सागोळेचि जाव्न आसल्लि। आतांचि नोव थाव्न पांच म्हणासर दफ्तरांनि घोळिचं। आदिं गर्जेचें धर्ते थाव्न मेळतालें तर आतां मार्केटे थाव्न मोलाक मेळता। आद्ल्या संस्कृतेंत प्रकृतेचो मोग करुंक अव्कास आनि वेळ मेळतालो तर आतां प्रकृतेचि वोळक उणि जाल्या आनि ह्यो बद्लावण्यो मोंति साव्विणिचा फेस्ताचा आचरणेंत दिस्तात। मोंति फेस्ताचो अर्थ कळित आसल्लिं सिंतिमेंताळ मन्शां, दिस्पोड्त्या ग्रासा पासोत पय्स पावल्ल्या मोगाचांक तप्पालार नोवें धाड्ड्यारि हिं पय्स पावल्लिं मोगाचिं, गांवांत्ल्या मन्शांबरि फेस्त करुंक सकानांत। हळळेंनि संभ्रमान हें फेस्त आचरण कर्ताना, श्हेरांत्ल्यांक हें मोर्या मासाचें फेस्त जालां। फेस्ताचो धार्मिक अर्थ आमिं विसर्चिं नांव। ताचो सांस्कृतिक महत्व विसर्तेल्यांव। श्हेरांत्लें वारें बळ जाताना हें फेस्त एक लुव्णे फेस्त म्हण दोन कडेन मात्र जीव उर्तेलें - एक, परिपूर्ण थरान आचरण कर्न कळित आसल्ल्यांचा काळजां मनांनि आनि दोन, बूकांचा पानांनि।

कुड्म्यांलि शिगम्या पुनव

यं. गोपाल गौड

ह्या जगत्ताचि सृष्टि दाव्न भुंय वय्र मनिस जल्माताना ताका थोड्यो विशेस संग्ति देहेल्यो। पृथ्वि वय्ले दय्त गात्राचे रूक झाडां, फातर, दोंगोर, रात्तिक पोड्चेलें चांद्नें, झळचेलो सुर्यो, येळचेलें वारें, व्हाळचेलें उदिक, विशाल म्होळव, अगाध सोम्दिर, मोड, पाव्स, झग्लाणे, घड्घडो - इत्यादि आप्ल्या आलोचना सक्तेच्या भाय्ल्या संग्तिंक भयभग्ति आनि पवित्र दिर्ष्टिन सुय्लो। आण्णान कित्लें प्रयत्न केल्यारयी ह्या विशेष सक्त्यांचा प्रभावान चकव्न बद्काचाक असाध्य दाव्न भियेव्न चल्चाक सुरु केलें। त्या संग्तिंक देवत्व, दैवत्व आवाहन करुन आराधनीय भावान सुव्चाक लाग्लो। आराधना क्रमाक एक धार्मिक चौकट्ट तयार केलो। आराधना रिति रिवाजि कर्चाक आड्कळ नाहाल्लो एक प्रशस्त तीथ, दीस नमियार्लो। आण्णान उप्योग कर्चेलि हर्येक वस्तु देवाक समर्पण कर्चाक सुरु केलें। हें आराधना क्रम सुकार सुधारण दाव्न धार्मिक क्रिया, पर्वो आचरण कर्चेलें क्रम सुरुदालें। आर्लें प्राकृतिक रूप सुधारित दाव्न संस्कृतिचें रूप घेव्न पर्वांच्या आचरणाक एक निर्दिष्ट चौकट्ट निर्माण दालो।

'परब' हो सब्द संस्कृताचा 'पर्व' सब्दाचो तद्भव रूप। परब सुन्ल्यार संतोस। पुन्वेचा रात्ति चंद्रिमाक सुव्चें दोळयांक परब। फुलांचो पोर्मळ सेव्चो जिवाक उल्लास दायाक। विविध रुचिचें रांदाप जिबेक परब। पर्वांच्या संदर्भार दाव्चेले विविध समारंभ, दिस्चेल्यो विविध दृश्यावळि घड्चेले विविध लौकिक व्यवहार आम्चेल्या जीवनांत हुरुप आनि उत्साह भर्ता। पर्वांक बंधु बांधव, कुटांब संसार सांगता मेळटाना कौटुंबिक आनि सामाजिक भावनां अभिवृद्धि जाता। पर्वांच्या संभ्रमांनि सांघिक जीवनाक उत्तेजन मेळटा। परब सुन्ल्यार आनंददायक म्हण अर्थ।

आम्चेल्या सोंना संतोसाक आमि परंपरेंत्ल्यो पुंजायिल्ल्यों कित्ल्योगी संग्तिनि, रिति रिवाजिनि मनोशास्त्र घोळटा। साहलि उद्कांत आहाल्यारयी आपुण उद्कांत आहा म्हण साहळेक कळित आवाना। ह्या प्रकारत्त आमि मनोशास्त्राकयि आम्कां कळितनास्तानांत उप्योग कर्ता। दाल्यारयी, येहेल्या नडर्वाळकेन मन हळू दाता, आतंक पय्स दाता म्हणचेल्याक काय संसावुना। संप्रदायांत इव्चेल्यो सगळयो संग्ति मूढनंबिके म्हण वग्लेक दवर्चाक दास्ना। खंय्चेयी एका सितिर आस्ताना, कर्चेल्या कार्यांच्या फाट्लो उद्देस कळित

आस्ताना केल्लें आचरण मूढनंबिके दाय्ना। खंय्चेयी एका मितिर आस्ताना, कर्चेल्या कार्याच्या फाट्लो उद्देश कळित आस्ताना केल्लें आचरण मूढनंबिके दाय्ना। वद्लाक गाढविश्वास दाता। दिव्ळांत देवा मुकार आड पड्चें, आरत कर्चें, इत्यादि एका सामान्य आचरणा फाट्ल्यान, आधुनिक मनःशास्त्रानयी कर्चाक दाय्नाहाल्लि एक कार्यव्याप्त आहा मुन्ल्यार कांय विशेस ना। देवा मुकार दोळे धापुन, आमि नोम्पोल्ल्या देवालें रूप आम्घेल्या आम्घेल्या अंतरदिष्टिनँ चोव्न आम्घेल्या कष्ट परिहाराक प्रार्थन कर्ताना शांति समाधानाचे तरंग उब्जोन, कष्ट परिहार दाता मुन्चेलो आत्मविश्वास जल्मोता। आत्म विश्वास ईल्यार आपापिं समाधान मेळटा। कार्यें फल्साता आनि जीवनांत उल्लास भरोन आनंद भोग्ता। आमि आचरण कर्चेल्यो, त्या त्या तिथिंक दाव्चेल्यो पर्वोयी आम्कां कळितनास्तानांत मन्शाल्या जीवनाक एका रितिचें शक्तिवर्धक (Tonic) दाव्न, उल्लास प्रेरक दाव्न वावुर्ता।

आम्घेल्या घांवांनि अनेक जातकातिचो लोक आहा। हेंगा आहाल्यांल्या वय्र ईल्यांलो प्रभाव, ईल्स्यांल्या वय्र आहल्ल्यांलो प्रभाव पडुन एकामेका मतांत, धर्मांत एका रितिचि संकीर्ण परिस्थिति उब्जाल्या। ह्या जगत्तांत सरळया समाजांतयी कुड्ण्यांहिले गिरिजन पंग्डाचे मनिस आहा। नागरीक समाजाकयी पय्स, प्रत्येक दाल्लें जीवन क्रम रूढि करून घेव्न, तिंग्ले विशिष्ट सांस्कृतिक मौल्यांक जिवित दोरून, तिंग्ल्यात्त प्रपंचांत जीवन कर्न, आप्ल्या समाजाच्यो प्राचीन धार्मिक रितिरिवाजि कुड्ण्यांनि उर्वोन हाड्ल्या। एका समुदायाच्यो रति रिवाजि आनियेका समुदायाचांक गोड्डु संप्रदाय म्हण दिसात। कुड्ण्यांलो संप्रदाय हेर पंग्डाचांक 'काट संस्कृति' म्हण देहेल्यार कांय विशेस ना। गुड्डगाडु जनांग दाल्ल्यान कुड्णि एकिडे व्यवस्थित रितिन नेलेरावुन जीवन सार्चे प्रवृत्तिचे नू। कुड्णि रानां मोल्यांनि स्वच्छंद रितिन भोंवांत, कंदमूलं, फळांपाळां, म्होंव, आलोपालो उप्योग करित्त, वेट आम्दुन, सारवळि कृषि जारयाच्यान जारयाक बद्लित्त दीस काड्चेले मनिस। चडावत भविषत्ताचें सपण येक्षिनासि, संपंत संग्रह करिनासि, वर्तमान कालाचा जीवनाक चड श्रम वहिसुचेलो अल्पतृप्त समाज। आप्ल्यात्त देवु दैवांक नोम्पोन, आप्ल्यात्त रितिन आराधन कर्न, गांव्न वाजव्न नाचुन, पर्वो आचरण करित्त, तिंग्ल्या मुखेल्यांलो निर्देश सवालांविणे पालन करित्त, तिंग्लेंत्त माहित्य, कला सृष्टि करित्त, आप्ल्या समाजांत विविध कुटुंबाकडे परस्पर सहकार, संबंध सौहार्द वाडव्न, अन्योन्य रितिन बोदकत्त आस्चेले जनांग कुड्णि।

गोंयां आसपास्चे मूळ निवासि दाव्न आहाल्ले कुड्णि तेरव्या शतमाना लागुन सत्राव्या शतमाना पर्यांत दुकोळ, मतांतर, विविध अन्वारां निमित्त गोंया लागुन देसांतर येव्न कर्नाटकांत्ल्या करवळिच्या विविंगड जारयांनि वस्ति गल्ले। इत्ल्या वर्सां आदिंत देसांतर

इल्ल्यं दाल्याग्यी कुड्म्यांनि माल्घड्यांल्यो रितिरिवाजि, धार्मिक संप्रदाय, नक्लेन तक्लि व्हाळोन इल्ल्या पर्वांचि आचरणां आजिकी सांबाळून जिवाळ दवल्यां।

इट्टि वसा कर्नाटकांत गव्ल्याग्यी आजिकी कुड्मि आप्लि आवयभास कोंक्णि उलय्ता। कुड्मि, गावांत दांवल्यो सग्ळयो हिंदु पर्वो आचरण कर्ता दाल्याग्यी, कुड्मि आचरण कर्चेल्या 'सिग्म्या पुन्वेक' विशेस महत्व आहा। कुड्म्यांलि सिग्म्या पुन्वेचें आचरण तिंकां 'कुड्मि' म्हण प्रत्यक्षपणान गुर्तु कर्चाक एक कारणयी दालां। कुड्म्यांक बुडकट्टु जनांगाचें हरयेक लक्षण आहाल्याग्यी सर्कारगचा कुड्डया दिष्टिंत - अधिकृत दाव्र कुड्मि बुडकट्टु जनांग नू। नागरिक समाजान कुड्म्यांक दुरुपयोग कर्न तिग्ल्या स्वार्थाक उप्योग केल्लयान, सुधारित समाजाचे सवलत्त कुड्म्यांक मेळानाहाल्ल्यान कुड्मि आज कष्टांचा परिस्थितिर दीस सार्ता। प्रस्तुत पाट्टुचाक आनि फांग्रचाक दुर्बळपणत्त आहाल्याग्यी आप्ल्या जनांगाचि प्रामुख्य पर्व 'शिग्मो' कुड्मि भारि संतोसान, उल्लासान आनि गद्दळायेन आचरण कर्ता।

माघ चतुर्दशि लागुन फाल्गुण पुनव भितर्ल्या आव्देक 'शिग्मो मास' म्हण्ता। श्री बस्ति पुंडलीक वेंकटेश शेणैल्या 'कोंकणि मत्तु मराठि - इबुगळ तुलनात्मक विमर्शे' मुन्चेल्या पुस्तकांत इहि विवरण आहा - फाल्गुण पुन्वेक शियांचो वाय्दो सुरदोन वसंतकाल सुरुदाता। वसंत कालाक संभ्रम, संतोसान आनि भारी उल्लासान सांकेतिक रितिन स्वागत कर्चेलि पर्व शिग्मो या होळि। संस्कृतांत शीदगमना पूर्णिमा = कोंक्णेंत शिगमेचि पुनव। शीं उर्च्चेलि पर्व म्हण अर्थ। शिग्म्या पुन्वेचा रात्ति कुड्मि होळि आचरण कर्ता। शिवालो तिस्रो दोळो ज्ञानाचो दोळो। काम मुन्चेल्यो वाय्ट आशा आकांक्षे सग्ळे ज्ञान मुन्चेल्या सूर्या मुखांतर ल्हासुन गोबोर कर्न, नेव्या जीवनाचो संकेत कामदहन या होळि।

'वेळार वेळ शिग्म्यांत खेळ' म्हण एक गाद आहा। हि गाद कुड्म्याल्या शिग्म्या पर्वेक लागु दाता। सिग्म्या मासांत कुड्मि गानिं गांव्र, गुम्टां व्हाजव्र तोणियो खेळुन, नाचुन सिग्म्याचि पारंपरिक कला प्रदर्शन करुन शिग्म्या पर्व भारि संतोसान आचरण कर्ता। 'चतुरर निजदिं, कुरितांददेयुं काव्य प्रयोग परिणत मतिगळ' मुन्चेल्या नृपतुंगाल्या उत्राब्दिरिं बोरोप वाचप नाहाल्याग्यी कुड्मि साहित्य तयार कर्चेल्या इट्टि बुद्धंत आहाल्ले। अनादि कालार घोडांव्र तोंडा उत्रार उर्वोन हाड्डेलिं कुड्म्यांलिं गुम्टां तोणियांचिं गानिंत्त ह्याका साक्स। आतान संसारांत आधुनिक्पण मित सिर्वाल्याग्यी कोंक्णेचे मूळ मनिस दाव्र आहाल्ल्या कुड्म्यांनि शिग्म्या खेळाचि सादर कला सांबाळुन हाड्डुन, संस्कृति जिवि दांवल्यां। खंचियी एक विषय मेळ्ळयार कुड्मि ताच्या वय्र एक गानें घड्टा। हिं गानिं घड्डेलें कुड्मि पाडिनयी नू। आंड्डे नांवांगल्ले कवियी नू। रानांल्या फुलाब्दिरिं कांनाल्यायो

गोचरक ईनाहाल्ल्ये अविद्यावंत। गानिं घड्लेलिंयी कोनाल्यार्यी वशीलि या शिफारसाक नू। सगळो दीस घोळुन दाल्ल्या तिंग्ल्या आयास परिहारक, दुर्वळपणान ईल्ल्या मोनांत्ल्या वेजारांचा परिहारक आनि आत्मसंतोसाक। सान सान गान्यांनि वोड्लो अर्थ मिस्ळोन, पुराणांत्ल्या घड्पाचिं, प्रादेशिक वैशिष्ठतेचिं, स्थळीय पव्स, वेळें, खाणजेवाण, रग मोग, विरह वैराग्य, दैवभग्त, हास्य, व्यंग्य, सुख कष्ट, हव्यास अभ्यास आनि नित्य जीवनाचि सांमारिक झळक दिस्ता। कुडुंवि शास्त्रीय रितिर ताळ ताळो अभ्यास केल्ले नूं दाल्यार्यी हिंनिं घड्लेलिं गानिं अविद्यावंतांकयी अर्थ दाव्वेल्याव्हिरिं आहा। गान्यांनि प्रास, निर्दिष्ट ताळ आनि ताका सरिदाल्ल्या रितिचो नाच आहा। 'फुलनास्तां पर्मळ ना' मुन्चेल्याव्हिरिं गानें नाहाल्लो कुड्ब्यांलो शिग्म्या खेळ ना।

गोंया लागुन देसांतर ईल्ल्ये कुड्बि थोड्ये उडुपि, कुंदापुर तालूकांत्ल्या गांवांनि फास्ळाल्यार आनि थोडे कोडियाळचा गांवांक पाव्ले। कोडियाळ पावुल्ले कुड्बि कुत्तार लाग्गिं परियेगळ मुन्चेल्या गांवांत राव्ले। परियेगळ कुड्बि माडि ल्हासुन शिग्म्या पुनव आचरण कर्ताल्ये। परियगळचा गुर्कारक चेडे भुर्गिं नाहल्ल्यान, ताणिं 'रामजि' नांवाच्या कुड्ब्याक शिग्म्या पुनव आचरणाचो अधिकार सोडुन दिव्का दालो। कालांतरांत रामजि गुर्कार कोडियाळ तालूकाच्या 'कोंपदवु' (कोंवत) गांवांत येव्न राव्लो। प्रस्तुत सिग्म्या पर्वेचें आचरण कोंवत गांवांत्लो गुर्कार करता आनि कोंवत वाडो सगळया वाड्यांकयी मुख्य वाडो दाव्न आहा।

वहुशः कर्नाटकांत शिग्म्या पर्वेक माडि ल्हासुन होळि कर्चेलो गांव कोंवत मात्र आनि हें आचरण कर्चेलो कोंक्णि जनांग कुड्बि मात्र म्हण म्हजि अभिप्राय। त्या दीस रात्ति कोंवत मांडार वाड्यागार सगळे मेळटा आनि गुम्टां, तोणियां खेळु खेळटा। खेळु दाव्न गुर्कार आनि पांयंदान सांधे फळाहाराक उय्ता। फळाहार दाव्न साधार्न वारा घंट्यांक भटाक (पुरोहिताक) आपव्न घेव्न, वेंड व्हाज्पान माडि हाड्चा उय्ता।

माडि, गांवांत्ल्या आनियेका पोंताय्ल्या गुर्कारल्या कुटुंवांत्ल्या तोटांत्लि हाड्चि। थंय पावुल्ल्या गुर्कार आनि वाड्यागारांक, सव्र्या धव्र्यांक फळाहार दिता। फळाहार दाल्लेंत माडियेकडे उय्ता। भिंगार घल्लेलि (पोस्वोल्लि) माडि दाव्का। माडियेक भोंट 'कामचक्रेश्वर पूजा' कर्ता। खेळगाडि माडिये भोंवारि गुम्टां व्हाजव्न नोमोन गांय्ता। वेंड व्हाजप दातेस्ताना प्रथमार भोट माडियेक एक पेट कातर्ता। कात्रिल्लि कुय्ति फाटि काड्चाक ना। ताच्या फाट्ल्यान गुर्कार आनि पांयंदान सांदे एकेक पेट कातर्ता। अखेरिक 'सरंगिगार' मुन्चेलो माडि पूर्ति कातर्ता। धार्मिक अदिकारा प्रमाणे तो माडि

कायुन आड घाल्ता। आड पडूॅल माडि, मेळळेल्यं वाड्यागार धर्णिक पड्चाक मोडिनीग वता। माडि एपाना थांड 'एपया' मुन्नाना आनि थांड 'होग्या' मुन नाग्क स्वगत गाघ्ता। एपल्लि माडि धर्णिर दोवनीम माडियेंच्या तुदियेक पताको, फुलां झेले वांधुन सुन्गार कर्ता। एपया, होग्या मुन्चेलो स्वर नाग्क ताळयार आहाल्लाव्हिरित्त माडि वेंगेत धलय्ता आनि धांवांत्त माडि हाइटा।

हेगा लागुन एक फालार पूज्स गांवांत्लें मुख्य देवस्थान आहा। माडि हाड्डुन प्रथमार थंय दोवोता आनि गुम्टां, धोल व्हाजव्न थार मार्ता। माडियेक नार्ले भेतुन सग्ळे पायां पड्ता। पोतुन, माडि उक्लुन अल्यां क्रमाग्त्त वोर्ता। माडियेंच्या पाट्ल्यान वेंड, व्हाजप, कोंव, धोल, गुम्टां आस्ता। माडि हाड्टाना वाटेर मेळचेल्या गुत्तांचा, मोर्यादिच्या घकांड्ये माडियेक नार्ल भेतुन गौरव दिता।

माडि हाड्डुन गुकागल्या घरा मुकार आस्चा वाकंगेत दोवोर्ता। माडि लाव्चेल्या जाग्यालागिं आंव्याचो, कवो आहाल्लो एक खांवो घाल्ता। हाका 'रण खांवो' मुन नांव। ह्या खांव्याक धोल वांधुन धोलिचा एका कुमिन 'गुर्कार', आनियेका कुमिन 'सरंगिकार' व्हाजय्ता। धोल व्हाजय्ताना सरंगिकार नोमोन गांय्ता। नोमोन गांय्ताना 'घाडि' आहाल्यार खुव्ळाता। आनि रण खांव्याक हाप्डाच्या उय्ता। खुव्ळाल्ल्यं घाडि रण खांव्याक हाप्डाचा नाजें मुन नंविके आहा। मेळळेल्यं हेर तिकां आड रावुन आडय्ता।

नोमोन गांव्न मुग्दाताना डडी माडियेक कोलु, भातण वांधुन माडि लाय्ता। इट्ले दाताना फाल दाता। लायिल्ल्या माडियें भोंवारिं सिरिं, भातण घाल्ता। भोंट माडियेक पूजा कर्ता। भोंट, गुर्कार, पांयदान सांद, मेळळेलें वाग वाड्यांचे गुर्कार, वाड्यागार माडियेक नार्ल भेत्ता। ताच्या मागिर माडियें भोंवारिं घाल्लेल्या सिर्यांक उजो लाय्ता। वेंड, व्हाजप, कोंव समेत गुम्टांगार सग्ळे गांयित्त, नाचात्त माडियेक पांच भोंवांडे येता। हें क्रम दाव्याक आनि मुट्टा म्होळवार सुर्यो उदेव्याक सोमदाता। माडि ल्हासुन दाताना सूर्यालि सुर्वेचि किर्णां लासल्ल्या माडियेक पोंडाका म्हण लेक। तिल्ल्या भितर माडि ल्हासुन हुल्पाता, सिरि ल्हासुन भस्म दाता। भोंट आनि गुर्कार माडियेंचो भस्म काड्डुन प्रसाद रूपार मेळळेल्या सग्ळयांकी दिता। मेळळेलि सोभा भयभक्तिन ह्यो प्रसाद घेता। गुम्टां खेळगाडि खेळात्त सांड चड्टा। सांडार होलियेचो खेळु खेळुन हें आचरण मुग्दाता।

माडि ल्हासुन होलि कर्चेलें हें शिग्म्याचें आचरण वर्सा पाट्ले वाय्ट सग्ळें ल्हासुन, ह्या वर्स नवें जीवन प्रारंभ कर्चेलें सांकेतिक रूप। त्या रातित्त कुड्न्याल्या सग्ळया घकांघे जागरण आस्ता। शिग्म्या पुन्वेक हरयेका कुड्न्याल्या घकांडे सोवियो संमाचि पोळि कर्ता। दार्ने सग्ळे रात्ति शिग्म्या होलियेक गेल्यार वायनो रात्ति सोवियो कर्चेल्या संभ्रमार आस्ता।

मांडार खेळगाडि खेळु मार्ताना 'काल होळि आजपोळि हाडांगे मागगं (मागगं = मेवियो) मुन गाव्र नाच्ता। किट्ले दुर्वळये दाल्यार्‍यी शिग्म्या पुन्वे टीम मग्ळे कुड्बियी दोन्पागं नांव्र, देवा पुजा करुन, पाय्स गोड्सें करुन भागि मंभ्रमार जेवोण कर्ता। ह्या पर्वेक कुड्बि नेवि लुग्टां घेव्चेलें क्रम आहा।

शिग्म्या पुन्वेचा पांच, सात या नोव दिसांनि खेळाचें अंतिम आचरण करुन मंगळ कैर्ता। ह्या दीस दाव्चेलें खेळाचें क्रम सग्ळें गमायणाचा घटनावळि रूपाचें। गमायण कामदहनाक एक व्हड्लें निदर्शन। गमगज्य सग्ळया गितिर एक समृद्धिचें, तृप्तेचें, सुव्यवस्थित नागरिक जीवन मुन कल्पने केल्यार, ह्याका विरोध दाव्र अनीत, अधर्मान, कामुकतेन सीतेक चोरुन वेल्ल्या रावणालें गज्य अनागरिक जीवन मुन येक्सियेंत। ह्या गवण राज्याक ल्हामुन नाश करुन दुष्ट शिक्षा, शिष्ट रक्षण मुखांतर धर्म स्थापन केल्लें गमायण, शिग्म्या होळियेक एक व्हड्लें निदर्शन। गवणान कामाभिलापेन सीतेक चोरुन वेल्ल्यान राक्सा कुळियेचें निर्नाम दाता। गवण वधेक आनि शिग्म्या होळियेचा कामदहनाक अर्थपूर्ण संबंध आहा। कुड्बि शिग्म्या पर्वेक खेळटाना 'गमुरे लक्षमण आनंद कुळि-लंका ल्हामुन तीनि केल्या होळि' मुन गांय्ता। सीतेक आशेल्लें रावणाल्या दुरंताक कारण। आनियेका दिष्टिन सुय्ल्यार, इंद्रिया निग्रहाचि हतोटिचि संगत हें आचरण समर्थन कर्ता। कुड्बि खेळांत रामायणाच्यो घटनावळि गुम्ट्यांर या तोणियांर, थंय थंय पुगे सांगुन सुकार्मुन वोर्ता। अखेरिक तोणियां खेळार सेतु वांधुन, सीतेक फाटि हाड्चेलें क्रम कर्ता।

माये शक्ति स्वरूपिणि, मायेल्या प्रेरणान मंथरे, गमाक वनवासाक धाड्चाक कैकेक उपादेस दिता। राम वनवासाक गेल्ल्यान गक्सालें संहार दाव्र लोककल्याण दाता। इहि, कुड्बि शिग्म्याच्या होळि पर्वेंत गमायणाचें क्रम करुन, अखेरिक महादेविलि पूजा कर्ता। कामदहनाचें सांकेतिक रूप शिग्म्याचि होळि कुड्बि सुमदायांत्लि ओड्लि परव मुन्येंत।

कोंवत गांवांत कुडुंवि शिग्म्या पर्वेचें आचरण कामदहन रूपार कर्ता दाल्यार थोड्या वाड्यांनि प्रत्येक गितिन आचरण कर्ता। दृष्टांताक 'मैंदेरि' वाड्यांत सिग्म्या पुन्वेक पोळि कर्चेलें क्रम आहा। हें क्रम किहि कर्ता म्हण्चेलें विवरण हेंगा सकय्ल दिलां।

दक्षिण कन्नड जिल्लेंत जैनकाशि मुन नांवाग्गेल्ल्या विद्र्यां (मूडविद्रे) लागुन फड्डा (पश्चिम) 5 कि.मि. पय्स मग्कड सुन्चेलेकडे आम्चेल्या कुड्यांल्या वाड्याक 'मैंदेरि' मुन नांव। सिग्म्या पुन्वेचा दोन देहां आदिं, मांडार खेळु दाल्या मागिर गुर्कारल्या कुटुंवादार मग्ळे मेळुन पोळि कर्चेलि विषय निघंट कर्ता। हि पोळि कर्चेलें क्रम गुर्कारल्या कुटुंवांत भाग्र लागुन हाड्लेल्या मुत्तेस्तानाच्या वाय्ल मन्श्यांनि कोणी एक्ल्यान कर्येत। ओलें सूतक आहाल्ल्यांनि पोळि कर्चाक दाय्ना।

आल्या क्रमा प्रकार पोंळि कर्चेल्यान पुन्वेचा आल्यां दीस उजाड दाव्का दाल्यार नावुन, वाड्याल्या पांच घर्काड्चें ऊद्दू, तिनि दिल्लां तांदुळ हाड्का। हें क्रम आतान गवच्ला। किया मुन्ल्यार वाड्यागार आनि गांवांत्ले 'तिकां तिट्लियी गत ना। पांच घरं मागुन हाड्डुन पोंळि कर्नां' मुन दुर्गोचाक लागल्ले। तिंहि दाल्यान आतान गुर्कार आनि कुटुंबाल्या म्हाल्घड्या घकाड्चे मेळुन मुमार पांच सेर तांदुळ घालुन पोंळि कर्ता। आदल्या कालार मांगळोलां उंडिद दोळुन, दाळ करुन तांदळा ओट्ट वाट्टाले। आतान दाळ मोलाक हाड्टा। पोंळि कर्चेल्यान देवा घर्काड्चे शेण काड्डुन मुद्दु करुन, पोंळियेक 'तांदुळ घाल्नां' मुन यज्मान्याकडे मांगुन, ताग्लि ओप्पिगि घेव्न तांदुळ भिजाचा घाल्का। त्या दीस ताग्लि जेव्णाचि पोड अर्ध सेरु तांदुळ, येकु नार्ल, गंदायेचो मामान ताका दिता। तानि दोन वेळाक घरा भितर गंदुन थंयित्त जेव्का।

पोंळि कर्चेल्या वाय्लेन दोन्पारां नांवुन तांदुळ वाट्चाक वस्ताना 'तांदुळ वाट्चाक वस्नां' मुन येज्मान्याडे या गुर्कागडे मांगुन तिंग्लि ओप्पिगि घेव्न वाट्चाक वोहाका। वाट्चा वस्चा आदिं वागिल घाल्का। वाटुन दाल्या मागिर वागिल काड्का। फोर्तुन फिट दोवोर्ताना 'फीट दोवोर्तां' मुन यज्मान्याकडे या गुर्कागडे मांगुन फीट दोवोर्का। पोंळि कर्चेल्यान तांदुळ भिजाचा घाल्या मागिर देवा घर मोड्डुन आप्राल्या घर्काडे दांव, भाय्र भोंव्चाक दांव उच्चाक ना। कोंकिण मोड्डुन तुळु या हेर भासांनि उलोव्चाक ना।

पुन्वेचा आल्यां दीस गर्त्ति मांडार खेळु कट्ले प्रकार दाता। खेळु भाय्र काड्चेलें या काड्नाहाल्लें त्या दीस निघंट कर्ता। मांडाय्ले सग्ळे गेल्या मागिर जागमाग गवल्या मागिर पोंळि कर्चेल्या वाय्लेन जेवोण कर्का। जेवोण दाव्न घर मुद्दु कर्न नांवुन इव्का। नांवुन धंवेलें मडि लुगाट नेहोन खोळ घालुनु इव्का। ति नांवुन येताना कोणयि मुकाय्ल्यान आड उत्रानेहें। तिचेकडे कोणयी उलय्नाहें। तियेन सीदा देवा घरच्या वाग्ला मुकार येव्नु गवुन 'पड्डान कर्नां' मुन तीन पाव्टिं मांगाका। भितर ऊद्दू वागिल घाल्का। भितर लायिल्लो दिवो वाड्डाचाक ना।

ह्या पोंळियेक कुड्डवि 'सन्नां' मुन्ता। कोंगोल्यांनि वोळलेल्या दाल्तियांनि केळि पानां दवर्न फीट गेकोन उक्ड्चेलि। सग्ळि पोंळि उक्डुन दाव्सेर झेमेचाक ना। लुत्तु गिळचाक ना। उजो फुंक्चाक ना। कोणांकडे उलव्चाक ना। पान्पोड्डु खाव्चाक ना। पोंळि उक्डोन दार्तार 'पोंळि दालि' मुन आपव्न सांग्चाक ना। उक्डोन दातरि साधार्न चार जामां दाता। त्या वेळार तियेन कहोलोयी एकु सब्द करुन सूचन दिल्यार त्या सब्दाक येज्मान गकुन जाग्रण गवोका। त्या वेळार कुटुंबादार सग्ळे ओट्ट मेळटा। सग्ळे वाग्लाडे येव्न गव्लाना

यज्मान्यान वागिल काड्डा। तोवुळिं पोळि केल्ल्ये वाय्लेन भाग्र इव्का। तो दीस शिग्म्या पुन्वेचो दीस।

येज्मान एक नार्ल, एक फोप्ळा वीडो घेव्न कुटुंवादागं सांगाता मग्ळे भितर येता। सन्नाडे वीडो नार्ल दवर्न, पांयां पडुन नार्ल भेत्ता। भेत्लेल्या नार्लाचा काट्लेच्यो शिगे करून (कुड्के कर्चाक ना) एका पोळियेक एक शिग दवर्का। ति पोळि कुटुंवा भाय्ल्या सुवामिनिक एक पोळि, एक शीग, वोवोग दोगांकयि एकेक, कन्याक (चेडुवाक) दोन, कुमाग्क (चेड्याक) एक, ओत्त्या दाल्र्याक एक, ओत्त्या वाय्लेक एक - ह्या लेकान कुटुंवा भाय्ल्यांक दिव्का। अल्र्या ग्विाजि प्रकार वाड्यांत घराक एक मोर्याद दिव्का। आतान हें क्रम ना। उर्लेल्या सन्नांत मेळळेल्या हग्एक्ल्याक एकेक कुड्को प्रमादा रूपार दिव्का। पोळि केल्ल्या वाय्लेक एक सन्न, एक शिग काट्लि दिव्वेलि मोर्याद। मागिग उर्लेलिं सन्नां म्हल्घड्यां घर्काड्चा येज्मान्याक आनि गुर्कागक वाटे कर्ता। हें सग्ळें दाल्या मागिग वीडो काडुन सग्ळयांनि पान्पोड खाव्वें।

पोळि कर्चाक तांदुळ घाल्ल्या मागिर खेळगाडि मांड देंव्ता। फोर्तुन मांडाग येव्न त्ये गेल्या मागिग कहलियी पोळि भाक्रि कर्येत। तेदोळ भितग कहलियी पोळि भाक्रि कर्चाक ना। एका वेळेक हेर घर्काडे पुन्वेचो सेवियो करय्ल्याग्यी, मांडाय्ले खेळगाडि देंवासेग ति पोळि घगंत हाड्चाकयिना। घर्काड्चा मन्शांनि खाव्चाकयी ना। त्या दीस देवकार्ये आहाल्ल्यान साकानिं फळाहार दाल्या मागिर पोळि केल्ले वाय्लेन नांवुन सिताक तांदुळ घाल्का।

चेड्ये खेळगाडि साकानिं उस्के फुलां घेव्न येता। ईल्ल्ये चेड्ये सीदा मांडार इव्चाक ना। ते मोगांट्या भाग्र रावोका। गुर्कार आनि येज्मान त्या वेळार मांडार आवोका। तिनिं चेड्यांक दोन गुम्टां भाग्र दिव्का। चेड्ये तिं गुम्टा व्हाजय्त, खेळात्त मांडार इव्का। येताना हें गानें गांव्का।

पच्यारे पचा पचा,पचा थापिया

पच्यारे पचा पचा, फीट थापिया

इहि ईल्ल्ये चेड्ये तुळमिक दिव्ळाक एकु भोंवांडो खेळुन मांडार पांच गानिं गांव्का। इट्लें दाल्या मागिर चेड्यांक एकु नार्ल, वीडो आनि इल्लें गोड दिल्यार चेड्ये भाग्र थाग मार्चाक उय्ता।

हाच्या मागिर मांडार देवा घगंत गुर्कारान तांदूळाच्या फिटान पांच जिड्यांचा मर्पाचें रूप करून केळिच्या पानांत दवर्का। वोनांत येज्मान्यान नितळ करून रोनिलागिं गोर्या माप्या रुकाचो फाटो लाव्का। गुर्कागन कुटुंवा भाय्ल्या, दोगां दाल्र्यांचे पाये धुव्का। ताचा

मागिर घरा भितर येव्न केळिचा पानांत दवर्लेलें सर्पाचें रूप पान समेत हर्वाणांत दवर्न तुळसि मुकार हाडुन दवकां। आदिं गुर्कारान पूजा करून, नार्ल भेतुन नागारूपाक दूध रकल्या मागिर कुटुंबांत चेडो दाल्लो हर एक्लोयी दूध रकय्ता। वाय्ल मन्श्यांक नागाक दूध रकच्याक धार्मिक पर्वाणिग ना। एक दोन तांवियें दूध नागारूपाक समेत आंग्णांत रकत्ना। ते दूध मुणें हाप्डानाहाल्ल्यावीरि उदिक रेकोव्न अर्पुका। ताच्या मागिर नागा रूप आहाल्लें पान हवाणांत दवर्न वोनांत वांरेका। रेनिड्ये हर्वाण दवर्चाकना पान दवका। पांच वीड्येंयि दवका। नागा रूपाक दूध रेकव्न, रेनिक दूध रेकोव्का। पांच वीड्यांत चार वीड्यें काड्येंत, एक वीडो थयित्त सोड्ढा। तीर्थ नार्ला वोळयांत काड्डुन तांवियात घाल्का। हाचा मागिर गुर्कार आनि माल्घड्या घर्कांड्चा येज्मान्यान रेणित हात घाल्नु प्रसाद (मृत्तिक, रेणिंल्लि मांव मात्ति) काड्ढा। ईहि काड्ढलो मृत्तिक प्रसाद हर्वाणांत घाल्नु मांडार हाडुन तुळसि मुकार दवर्न मेळ्ळेल्या सग्ळयांक बट्टाडे कर्ता। कुटुंबांत कोणाकयी ईस हाप्डाल्यार हो प्रसाद आनि तुळसिंल्लि मृत्तिकेत्त वोकाद दाव्न उप्योग दाता।

देवा घर्कांड्ये देवकार्याचें जेवाण दाव्न, तेल पुसुन, फुलां माळुन दाव्सेर चेड्ये खेळगाडि नांवुन येव्न गुम्टां पूजा करून भाग्र तयार रव्ता। ते दोन गुम्टांनि थोडि काट्टि घाल्न घेव्न येता। तिकां आनियंक गुमाट भितर लागुन दिव्का। मांडार आहाल्ल्ये सग्ळे भाग्र ऊब्ब चेड्यांडा गुम्टां खेळ घेव्न मांडार येता। भितर येताना हें गानें गाय्ता।

सेतु खंडेतो रामु मारगे (2)
रामु मारगानि गेला पारेगे
रामा लागल्यो सागोर खेळों वोडी
रामन मारयाल्यो जळां मोधें वोडी
रामु उतरलो अल्तडि पोल्तडि
ओ रामु उतरलो पुयिल्या तडी

हें गानें गाय्न, गुम्टां वाजय्न, दिव्लाक प्रदक्षिण येव्न तुळसि मुकार काट्टि हुम्तिता। ति काट्टि मेळ्ळेल्या सग्ळयांकयी बट्टाडे कर्ता। इट्ट्यार मेदेरि वाड्यांल्लें शिग्म्या पुन्वेचें क्रम अख्रर दाता। (माहिती: **वावण्ण मेदेरि**)

कोडियाळ नेत्रावतिं नंय पल्लाडि, गणिपुरलाग्गिं 'कुत्तार' नांवांचो कुड्व्यांलो एक वाडो आहा। ह्या वाड्यात शिग्म्या पुन्वेक 'उज्या ओंक्लि' दाता। हेंगा वाड्याचि एक वाय आहा। 'ह्या वायंल्लें उदिक पवित्र। तें नांव्ल्यार उज्याचें भ्यं ना' मन्चेलें नंविके

आसा। शिवरात्रिक सुरु केल्लें खेळमेळाचें अभ्यास पुन्वेचा आल्यां दीस भितर चल्ता। शेम्या पुन्वेचा सांजेर वाड्यागार खेळगाडि सग्ळे त्या वांय्चें उदिक नाव्ता। रत्ति साधार्न नोव घंट्यांक रायभार्यागेर आंगणांत सग्ळे वाड्यागार मेळुन खेळ खेळटा रायभारि तळि करुन खेळगाड्यांक गौरव दिता। तळि कर्ताना पात्रि खुव्ळाचेलें वाडिके आसा। खेळुन झाल्लेंत खेळगाडि देंवुन गुर्कारगल्या सांडार खेळु घेव्न येता। यथा प्रकार हेंगा गुम्टांर खेळु सुरु दाता। तळि करुन गुम्टां खेळ गवय्ता आनि तोणियां खेळु सुरु कर्ता। विविध प्रकारंचो तोणियां खेळ वाड्याचे खेळगाडि आनि सग्रे खेळगाडि खेळटा। ह्या वाड्यांत खेळगाडि सुरुंगार करिना। फुलां झेले घाल्न तुळसिक सुरुंगार कर्ता।

साधार्न बारा घंट्या वेळार तुळसिलागिं पोन्साचिं लांक्डां दाळुन उजो लाय्ता। ताचे इंग्ळे दाव्सेर कट्टकट्ट्या प्रकार तोणियां खेळ खेळतेत आस्ता। सेतु वांध्चेलें गानें सुरु कर्ताना तीरदान पात्रि खुव्ळाता। तेदोळ लांक्डां जळोन इंग्ळयांचि रास जाता। ह्या इंग्ळयांचे रासिर आद्दिं पात्रि उड्टा। पाट्ल्या हरएक्लो तोणियां खेळगाडि खेळात खेळात त्या इंग्ळयां रासिर उड्टा। हि एका लेकान इंग्ळयांचि ओकुळि सुन्येंत। पांच भोंवांड्ये इंग्ळयांत खेळळया मागिर 'उजापोट' गांव्न तोणियां खेळ गवय्ता। इंग्ळयांचि रास फिटो दाव्न करि दाता। गुर्कार पात्रि ती करि आनि तुळसिंत्लिं फुलां, प्रसादा रुपार सग्ळयांकी दिता।

आम्घेल्यो पुरातन परंपरेच्यो विधिविधानां, नंविके, संप्रदाय, नडवळिके पूर्ति दाव्न श्रद्धेक मात्र सीमित दाय्नासि ताजा फाट्ल्यान वैज्ञानिक दृष्टिकोन आसा। आय्चें आधुनिक जनांग आम्घेल्यो रितिरिवाजि, पर्वो, नंविके नडवळिके, आचार विचार सग्ळे मूढनंविके या रोड्डु संप्रदाय म्हण कोन्श्याक लोकुचें आनि तिरस्कार कर्चें वेजारायेचि संगत। हाच्या बद्लाक ताच्या फाट्ल्यान वैज्ञानिक निज कांय आसारी म्हण संशोधक दिष्टिन चिंतन कर्चें बरें। एक दोन दृष्टांत दिव्चें दाल्यार - दिष्ट काड्चेलें क्रम। हें एक मूढनंविके म्हण सुल्याक लोकोव्चेल्याव्यिरिं ना। हातिंत सीट मिर्सांग घेव्न, सग्ळया आंगाक निवाळुन। त्या सुखांतर वाय्ट दीष्ट, वारें या खंच्येंयी दूख पय्स कर्चेल्या क्रियांतयी सोन विशेस रितिन वाव्र कर्ता। इट्लें मात्र नू। देवालें किरिट मात्याक लाव्चें, तीर्थ घेव्चें, गंध निड्ळेक लाव्चें, भस्म पुस्चें, आंगोव्ण कर्चें - हें सग्ळें सोनाक शांति समाधानाचे संकेत धाड्ता। बरें दाता म्हण्चेलो विश्वास आद्दिं दाव्का - उर्लेलें आपापिं दाता। ह्या आत्मविश्वासाक, सोनाच्या संतोसाक, जीवनाचा शांति समाधानाक - पर्वो, पोलि आचरणांत ईल्यो म्हण्येत। पर्वो आचरणान सुकाय्ल्या जीवनाक स्फूर्त मेळटा।

कुड्ति बोलिचि सब्दांवळ

दाव्र - जाव्र
देहेल्यो - दिस्ल्यो
दख्त - जख्त
पोड्चेलें - पड्चेलें
येळचेलं - व्हाळचें
मोंम्दिर - दर्यो
मुख्लो - पळय्लो
वद्काचाक - जियेंव्क
मुव्वाक - पळेंव्क
दाव्का - जाव्का
विधिक - गितिक
नाहाल्लो - नातल्लो
दालो - जालो
मुन्त्यार - म्हळयार
पोर्मळ - पर्मळ
जीवाक - कुडिक
दाव्वंले - जाव्वे
दिस्चेल्यो - दिस्चो
आम्घेल्या - आम्चा
मोंना संतोसाक - मना संतोसाक
पुंदायिल्ल्यो - पुंजायिल्ल्यो
माहळि - मासळि
येहेल्या - असल्या
म्हण्चेल्याक - म्हण्चाक
इव्जेल्यो - इव्वो
कर्चेल्या - कर्चा
दाग्जाहाल्लि - जाग्जासल्लि
आहा - आसा
धापुन - धांपुन
नोम्गोल्या - पात्यल्ल्या

देवालें रूप - देवाचें रूप
जीवनांत - जिण्येंत
उर्वोन - उरव्र
देहेल्यार - दिस्ल्यार
दाल्ल्यान - जाल्ल्यान
प्रवृत्तिचे नू - प्रवृत्तिचे नैं
वेट - वोंट
बोद्कत्त - जियेत्त
दाव्र आहाल्ले - जाव्र आसल्ले
आहाल्ले - आसल्ले
लागुन - थाव्र
इहि - असें
उख्चेलि - वेचि
नेव्या - नव्या
गानिं - पदां
वोगेप - वरप
घोडोव्र - घडव्र
दोवर्ल्या - दवर्ल्या
खच्चियी - खंच्चियर्यी
नू - नैं
दाल्ल्या - जाल्ल्या
मोनांल्ल्या - मनांल्ल्या
मानमान - ल्हानल्हान
सर्गिदाल्ल्या - सर्गि जाल्ल्या
नाहाल्लो - नातल्लो
लागुन - थाव्र
नाहल्ल्यान - नातल्ल्यान
उख्ता - वेंता
मुन्चेलो - म्हळ्ळो
धलख्ना - जलख्ना

थाग	-	गुम्टा पदांचो एक थर	भिजाच्या	-	भिजात
गुत्तांचा	-	मानाचा (गुत्तु-तुळु)	उय्चाक	-	वेचाक
वाकेरांत	-	विशाल गाद्यांत	धेवेलें	-	धोवें
कवो	-	Y आकाराचो खांदो	नेहोन	-	नेसोन
घाडि	-	Magician	मुकाय्ल्यान	-	मुक्त्यान
हाप्डाच्या	-	हाप्डोंक	उत्रानेहें	-	उत्रोंक नजो
नाजें	-	नजो	उलय्हाहें	-	उलंव्क नजो
भोट	-	पुरोहित	उलय्नाहें	-	उलंव्क नजो
मुड्डा	-	उदेंति	ऊह्लु	-	वचोन
म्होळबार	-	म्ळळबार	लायिल्लो	-	पेटयल्लो
खेळगाडि	-	गुम्टांगार	वाड्डचाकना	-	पाल्वंव्चाक ना
मुग्दाता	-	संप्ता	कहोलोयी	-	कस्लोयी
दार्ले	-	दाद्ले	तोवुळिं	-	त्या वेळा
दुर्वोळये	-	दुब्ळे	इव्का	-	येंव्कजाय
जेवोण	-	जेवाण	वोवोर	-	घोव बाय्ल
नेविं लुग्टां	-	नविं वस्तुरां	मोर्याद	-	मान
येक्षियेंत	-	चिंत्येंत	कहलियी	-	कसलियी
मुय्ल्यार	-	पलेय्ल्यार	थेदोळ	-	त्या वरेग
किहि	-	कशें?	आहाल्ल्यान	-	आसल्ल्यान
पूय्स	-	पय्स	साकानिं	-	साकाळिं
देहां	-	दिसां	उस्के फुलां	-	एका तराचिं रानफुलां
ओलें	-	अशुद्ध	रावोका	-	रावोंक जाय
आर्ल्या	-	आद्ल्या	आवोका	-	आसोंक जाय
ऊह्न	-	वचोन	जिड्यांचा	-	तक्ल्यांचा
किया	-	कित्या	बोनांत	-	नागबनांत
तिहि	-	तशें	रोनिलागिं	-	रोळिणलागिं
सोग्ळोलो	-	सग्ळोलो	गोर्यासाप्या	-	गोर्या चांप्या
दोळुन	-	दाळ करुन	फाटो	-	फांटो
वोहाका	-	बसाजाय	रकय्ल्या	-	ओत्ल्या
घाल्का	-	घालुंक जाय	बट्ठाडे	-	वांट्चें
काड्का	-	काडिजाय	ईस	-	वीक

चूडिपूज महत्व

अनुपम शेणै

प्रति एक समाजाक अपण्याले जाव्नासल्लि एक संस्कृति अस्स। संस्कृति आनिक समाज ओट्टूची मेळनु अस्स। एक समाजाचि कीर्ति, अभिवृद्धि या सुसंस्कृति कोळका जाल्यारि त्या समाजानुले जनांगले रीति रिवाज, आचार विचार पृगय अथुं कोनु रब्का। समाजाचे रिति रिवाज, संप्रदायु मनुष्याले जीवनांक एक अर्थ दित्त। सन्मार्गचे चौकट दित्त। गौड सारस्वत ब्राह्मण समाज तांगले जाल्लले विशिष्ट रीति-रिवाज, आचरम, आहार-विहार, देवु-धर्मु आनि विचारांतु संपन्न जाव्नस्स। मुख्य जाव्नु आचरण कोर्चे धार्मिक संप्रदाय पैकि चूडिपूजा, वायुण पूजा, तुळसि पूजा, अष्टमि, चौति, नोंपि, नवरात्रि मुख्य जाव्नास्सति।

सारस्वत समाजांतु विशेष जाव्नु चूडि पूजेचि महत्व विशिष्ट जाव्नस्स। पुरुष प्रधान समाज जाव्नु आस्ल्यारिय स्त्रीयांक लक्ष्मीले स्थानमान गौरव दिल्लां। देवु-धर्म आचरण कोर्च्याक, संप्रदायु वोरुनु हाड्च्यांतु सारस्वत स्त्रीयांगेलो पात्रु भारि प्रधान जाव्नस्स। श्रावणाचे चूडिपूजा संप्रदायु सारस्वत स्त्रीयानि अनादिदाक्नु आचरण कोर्नु वोरेनु गेल्लां।

वरुषांतुले बार मासंचे पैकि श्रावण मासुचि सर्वश्रेष्ट म्हण्ताति। श्रावण मासु कृष्णालो मासु जाव्नस्स। प्रकृतितु वर्ष ऋतुचे जडत्व ऊणे जत्ताचि चेतन्य मय जाव्चेक प्रारंभ जात्ता। भूंय्चेरि सृष्टिचे चित्रविचित्र रिनिचे सस्य संकुल चिरुर्ताति। श्रावण मासांतु मात्र सृष्टिचे हें विचित्र रम्य कलासृष्टि पोळोच्याक मेळता। जेष्ट आनि आषाडांतु आकाशारि गर्जन कोर्चे गुड्डुगुड्डु सिंचु श्रावणांतु ऊणे जात्त। काळे मोड कर्गुनु आकाशांतु पुल्लांचि मोड वोव्ताति। धरंदरि पाव्सु ऊणे जाव्नु पुल्लां पाव्सु मनांक आनंद दित्ता।

श्रावण मासचे ओट्टूचि पर्वाचि सरमाळ सुरु जात्त। नागर पंचमि, सुत्त पुन्नव, वरमहालक्ष्मि वृत, अष्टमि, मंगळगौरि वृत इत्यादि। अशिचि श्रावणाचे प्रति एकु दिवसूय पुण्यप्रद जाव्नस्स, श्रेष्ट जाव्नस्स। सारस्वत संस्कृति प्रकार श्रावणांतुले शुक्रवार लक्ष्मिदेविक आनि आय्तारु महालस नारायणिक सांगु चूडि पूजे समर्पण कर्ताति। श्रावण शनिवार तिरुपति वेंकटरमणांक अर्पण कोनु दाले मनिष 'श्रावण शनिवार' वृत कर्ताति।

जि.एस्.बि. समाजाचे सुहासिनि बाय्ल मन्शांक महत्व जल्लले एक रिवाज चूडिपूज। सुहासिनि तिरगेल्या अय्यपणांक, आरोग्य, चड्डुवाले वरपण आनि कुटुंबाचे सुख समृद्धि खातिर चूडिपूजेचे आचरण कर्ताति। चूडि पूज मुख्य जाव्नु सूर्यदेवु आनि भूदेविले उपासन कोर्चे। हे उपासनें निमित्त सूर्याले, तरगेले चड्डुव शनि आनि यमधर्माले अनुग्रह मेळता सांगु जनांक नंबिक अस्स।

श्रावणाचे हि चूडि पूजा सारस्वत आनि गौड सारस्वत लोकाले विशिष्ट आनिक श्रीमंत संस्कृति। चूडि पूज रीतीरि प्रकृति पूजा केल्लले सणक जत्ता। शिलामय जाव्नाशिले, या मृत्तिकेनु केल्लेल्ल तुळसिचे पूज कोनु, तांशीच विविध फुल ओट्टू कोनु चूडि बंदुनु पुजुंचे प्रकृतिक

...न्नत दाकोचे एक संकेत, विधान। प्रकृतिचे संभ्रमंतु मनुष्यनि मेळनु आनंद आचरण कोर्चेचि श्रावणांतु।

चूडि पूजेंतु तुळसि पूजेक मस्त महत्व अस्स। औषधीय गुण अश्चे तुळसि जड्डाक गौरव दिव्चे रीति हें। क्रिमिनाशक गुण अश्चे निमित्त तुळसी पल्लो तीर्थांतै गल्तातिं। तुळसी पूजेक सुर्वेरि तुळसि सुत्तु रंगोलि गाल्का। पाव्साडि पूर्ति सुग्दनात्तिले निमित्त रंगोलि शास्त्राक मात्र गाल्चे जात्त। सुमंगलिन पट्टे काप्पड नेस्सुनु, वंगार-शिंगार कोर्नु तुळसि कट्या मुखारि चूडि पूजुंकु रव्चे पोळोचेंचि चंदय। प्रायेचि वाय्ल मनिश जाल्ल्यारि आट्राति काप्पड नेस्सुनु कासु मर्तात (आर्तांचि शास्त्र अनुकूल प्रकार कोर्चे निमित्त वेप भूषणांचे प्राधान्य ऊणे जल्लां। भक्ति प्रधान जाव्नशिले हें तुळसि पूजा कार्यक्रम कर्तव्य मोणु लेक्कुनु पूजे कर्तलेय अस्सति। यांत्रिक जीवनाचे आय्चे दिवसांतुय 'पूल नंय पूल्ला पकळि' म्हण्ताचि संप्रदाय वोगेनु हाड्तातिं)

घरंतु वार्डिक कोर्नु हाळळले नवि वोकल आस्ल्यारि त्या घरंतु तुळसि पूजे संभ्रमु विंगडु। कुटुंबेच्या सल्गाडिं, इष्टमित्र सर्व मेळनु तुळसिक चूडि पूज कर्तातिं। नवि वोक्लेक सोगान आस्गेले संप्रदायु शिक्कोनु संभ्रम पाव्चे चंद रीति रिवाज हि चूडि पूजा। अस्सले रीति संप्रदाय जीवनांतु विशेष प्रभाव कर्ता।

चूडि बांदुचेय एक कला मोण्येत। पांच दिरवकोरु, ताज़े सुत्तांतु लायेमड्डो, गांट्ये मड्डो आरति, मन्नानांकुट, काय्ळेदोळु पूगय दोवोर्नु ताज़ि सुत्तांतु रत्नगंधि, दासवाळ, रथपूला, सुगंधि, सुगंधराज, शेवंते, जीन्या, केदकि, चंपे, शंखपुष्प, करवीर, नाना रितिचि परमळ पुष्प ओट्टु कोर्नु वायानि गट्टि गांटि गाल्चेंचि चूडि। नाना नमूनेंचि पुष्पंचे नाना बण्ण, परमळु मनांक आनंद दित्त। चूडि पुजेताना पोवा पंच्कदायि, लायि पंच्कदायि, नार्लुकेंळें, शीरा इत्यादि शक्त्यानुसार नेवेद्याक कोर्येत।

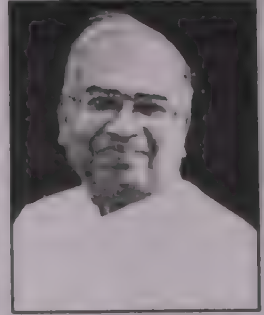
चूडिपूजेक सामाजिक महत्व अस्स। मनुष्य संघजीवि। बांधव्य वोगेनु गेल्यारि मात्र बांधव्य वर्ता आनि वड्ता। संप्रदाय वोर्नु येव्का जाल्यारि ताक्क एक रीति क्रमु खंडित जाव्का। मोणुंचि आस्गेले सल्गाड्यांनि श्रावणांतु अय्यपणा गृहिणिनि तुळसि पूजा कोर्का, चूडि पुजुक मोणु केल्लां। पूज जात्तरि कुटुंबेचा सल्गाड्यांक दीव्नु पाय दोर्नु आशीर्वाद घेत्ता तिं। समाजाचे सामरस्य जीवनांक अस्सलो क्रमु एकु वरदानु। सन्नानि सल्गाड्यांक गौरव दिंव्चो सल्गाड्यानि सन्नांक आशीर्वाद कोर्चे हे मधुर संबंध अनुभव मात्रेन अर्थु जात्त। परस्थळेरि अशिल्या सोयऱ्यांक, आत्मीयांक पूगय पोस्टारि पेटोन दीव्नुय आस्गेले संबंध वाड्डोयेत। कुटुंब कल्पन आस्गेले संस्कृतिचि आनि आस्गेले देशाचे अति सुंदर अंश जाव्नस्स।

देवु-धर्मु, प्रकृति-पुरुष, आचार-विचार, रीति-रिवाजेन समृद्ध जाव्नाशिले सारस्वत समाजांतु चूडि पूजेक विसिष्ट स्तान अस्स। आनिक हें एक समाजाक वरदान जाव्नस्स। चूडि पूजा मळयारि केवल एक रीति जाव्नस्सनशि, जीवनांतर्गत धर्मु जाव्नस्स। स्नेह, वात्सल्य, अभिमान, सोगु-भाय्पासु सर्वभावकय आधारु जाव्नस्स। पीळिगे दाक्कुनु पीलिगेक अंतर बांदुनु दिव्चे 'सौहार्द सेतुवें' जाव्नस्स हें चूडि पूजा।

(हें लेखन तयार कर्चाक सर्व रितिन मार्गदर्शन दिल्लेले श्रीमति चंद्रमति एस.राव, हांकां हृत्पूर्वक कृतज्ञता अर्पण)

मरियेचिं पेस्तां

फा। यूजिन लोबो

आम्चे संस्कृतेक आनि धार्मिक रितिरिवाजिक एकामेकांचो लागिशलो संबंध आसा। कोंक्णि क्रिस्तांव समाजेन आचरण कर्चा फेस्तां पैकि मरियेचिं फेस्तां चड प्रमुख जाव्न आसात।

पवित्र सभेच्या आरंभा थाव्न मरियेक, आंक्वार मायेक एक घनाचें स्थान दिलां। ती जाव्नासा जेजुचि आवय आनि पवित्र सभेचि माता। जेजु देवाचो पूत जाव्नास्ताना ती देवाचि आवय म्हण प्रत्येक मान तिका दितात। सांगाताच तिचे थंय संस्वाचें पाप नातल्लें आनि ति पापाविण गर्भ संभव्लि आनि निमाणे कुडि आत्म्या समेत सर्गार चडल्लि म्हण इगर्ज माता आम्कां शिकय्ता। ती पात्येणि आम्च्या काळजानिं दवर्तांव। ह्याच मरियेक आमि सवार रितिनि मान कर्तांव। तिका हर्मितांव। तिचि महिमा गातांव। त्या देकुन आम्च्या माय भाशेचिं गायनां आसात।

"सगळया सक्तेन तुज्या उचार आत्म्या म्हज्या
आनंद मरियेचो तुज्या मायेचो
नमान नमान नमान मरिये, राणिये"

पवित्र सभेचो भावाडूत मरियेथंय अपरिमित। ती देवाचि माय देकुन आम्कां देवालागिंचि कुर्पा जोडुन दींव्क सक्ता म्हण आमि पात्येतांव। देकुंनच विशेस देवास्पण मरिये थंय जिवें जाता। आदिं थाव्न मरि मन्शा कुळाक मजत दिता। आम्चिं मागिणं आनि तेमांवां आय्काता आनि गर्ज आम्चो वस्तु देवालागच्यो मगोन दिता म्हळिळ पात्येणि आसा। देकुन मरियेच्या नोवेना वेळार जांव्दि, विशेस भेट कर्ताना तिचे लागिंचि कुर्पा मागतांव जेजु मुकांत्र आम्कां जोडुन दिंव्याक।

पवित्र पुस्तकांत मरिये विश्यांत आमि अशें वाच्तांव- ती जाव्नासल्लि आंक्वार चलि आनि हेरां जुदेव स्त्रीयां वरि मोड्डोण्दारक राकोन रावल्लि। आंज भड्डो गाब्रियेलान तिका इज्वि हाडल्लिच तिचि जिणि संपूर्ण बदल्ता। आपुण जाव्नासा म्हण देवाचि सेवकि। ताचें उतार आण्णा थंय निज जांव्दि म्हण ती मागता। ह्या उप्रांत तिचि जिणि देवाक समर्पिल्लि आनि थंय्सर देवाचें प्रतिरूप ती वांटुन दिता। एलिजबेतिच्या घरा ती पावल्लि आनि थंय्सर जुवांव बाव्तिस्ताचें संस्थाचें पाताक निनळ जाता। उप्रांत बेत्लेहेमाक वेताना आनि थंय्सर जेजु जल्मानाना, संसारचेर समाधान ती हाड्ता।

"शांति वर्या मनाच्या मन्शांक संसारिं"

म्हण देवदूत पर्गट कर्तात। हेरोद राय जेजुक नाश करुंक पळय्ताना ती वाळकाचि राक्वण कर्ता। उप्रांत देवाळांत जेजुक समर्पिता। ताका देवाक पाटिं दिता।

मरियेचें संपूर्ण समर्पण जाता खुर्सामुळिं। थंय्सर ती उबि राव्ता आनि आप्ल्या पुताक संसाराचे सोड्वोणेक समर्पुन दिता। थंय्सर जेजु तिका शिमां मुकांत्र आम्च्या समाजेक समर्पुन दिता। ताचे उप्रांत तिचें स्थान ऊंच जाव्नासा। सेनेक्लांत स्पिरित मांत देंव्ताना थंय्सर ती आस्ता। आनि थंय्सर आरंभ जाता पवित्र सभा। हाचे उप्रांत मरियेक प्रत्येक स्थान इगर्ज मातेन दिलां। तिच्या नांवान सवार फेस्तां मांडुन हाड्ल्यांत। ह्या थोड्या फेस्तांचो विवर आमि पळव्यां।

1. मरियेचें जनन - सप्टेंबर 8:

पवित्र सभेंत तीन जल्मा दीस मात्र आमि आचर्सितांव। जेजु, मरि आनि जुवांव बाव्तिस्त। देवान तांकां संय्वाच्या पात्का थाव्न विशेस थरान राकल्लिं। सत्तेंवराच्या आट तारिकेर दवाजान हें फेस्त आचर्सितांव। देकुन आम्च्या माय भाशेंत हें कंतार आसा।

"नवाल वर्तोवालां, सर्ग उज्वाडाला

सांत आन्नाचे उदरिं, माणिक जल्मालां"

मरि खंय्सर जल्माल्लि म्हण सार्कें कळित ना। जेरुसलेमाच्या शहरांत जल्माल्लि म्हण्णि पात्येणि आदिं थाव्न आय्ल्या। हें फेस्त सव्या शतमानांत सिरिया गांवांत प्रारंभ जालें। उप्रांत सग्ळया इगर्जमातेक पर्गट केलें।

आम्कां मंग्ळुरगारांक मरियेचें फेस्त संप्रदायिक आनि महत्वाचें जाव्नासा। ह्या दिसाक आमि 'नवें जेंव्वें' फेस्त म्हण्तांव। भाताचि कण्शि पुर्शांवार इगर्जेक व्हरुन मिसा वेळार बेंजार कर्तांव आनि भक्तेन घरा हाडुन कुट्माच्या सर्व सांद्या सांगाता एक्वोटाचें जेवाण जेव्तांव। त्या दिसा रांद्वयेचें जेवाण आनि दूदांत व नार्लाच्या रोसांत भर्मिल्लें नवें सेव्तांव। सांगाताच इगर्जेंत भुर्गिं फुलां उडव्न मरियेक मान कर्तात। ह्या दिसा कोंवु वांट्चि रिवाज चलोन आय्ल्या। ह्या वर्विं मरियेक आनि प्रथ्वेक आमि मान कर्तांव।

2. मरि देवाचि माय - जनेर 1:

नव्या वर्सा दिसा आंक्वार सांय्बिण- "मरि देवाचि आवय" फेस्त आमि आचर्सितांव। ती जाव्नासा जेजुचि आवय। जेजु जाव्नासा देवाचो पूत। त्या देकुन ती देवाचि आवय जाव्नासा म्हण इगर्ज माता पात्येता। ह्या वर्विं जेजुच्या देव्पणाक मरियेन जल्म दिलो म्हण आमि पात्येतांव। सास्णाचो देव मन्शापण घेताना मरियेच्या उदरिं ताणे मन्शापण घेत्लें। देवपण आनि मन्शापण ताचे थंय एक जालें।

... इस्वेत जनेराच्या वावीस तारिकेर एफेज गांवांत मरियेक हो मान पावित जालो। ह्याला चलल्लि महासभा मरियेचें मायपण पाचार्ता आनि मरि देवाचि आवय म्हण सगारक काळत कर्ता। त्या काळार नेस्टोरियस म्हळ्ळ्या हेरेतिकान मरि देवाचि आवय न्हंय म्हण उचाल्लें। त्या रातिं दिवे आनि वाति घेव्न लोकान मरियेचो मान पाचारल्लो। दुसिर वातिकान सभा हें मत पत्यांन उचार्ता आनि मरियेक वर्तो मान दिता।

3. मरियेन जेजुक तेंप्लांत भेटयिल्लें फेस्त - फेब्रेर 2:

मोय्जेच्या नियमा प्रमाणे मरि जेरुसलेमाच्या तेंप्लाक चाळिसाव्या दिसा वेता आनि थंयसर जेजु बाळकाक देवाक समर्पिता। सांगाताच नियमा प्रमाणे मरियेक शुद्धीकरण करुंक आसल्लें। आंक्वार मरि हो काय्दो संपूर्ण थरान पाळता। हें फेस्त पवित्र सभेंत चोव्या शतमानांत आचरण करुंक सुरु केल्लें। 526 इस्वेंत कानस्टांटिनोपलांत (Constantinople) आयिल्लि प्लेग पिडा मरियेचा दयेन गूण जाल्ल्या वेळार सगळ्या संसाराक तें विस्तारल्लें। इक्राव्या शतमानांत वाति बेंजार कर्चि रिवाज आरंभ जालि। त्या दीस पेटयिल्ल्यो वाति घेव्न, पुर्शांव काडुन क्रिस्तांव लोक-

"जेजु संसारचो उज्वाड आनि देवाळांत महिमेन रिगल्लो दीस" म्हण उचार्तलो। पुर्शांवार इगर्जेक पाटिं येताना, बाळका जेजुक हातिं घेव्न याजक तांकां स्वागत कर्तालो।

4. मरियेक इज्वि हाडल्लें फेस्त - मार्च 25:

गाब्रियेल भड्डो मरियेक इज्वि हाडुन, ति देवाच्या पुताचि आवय जार्तलि म्हण उग्डापण केल्लो दीस हो। संसार रकोन आसल्लो दीस हो। 'नमान कुर्पेन भरल्लें' म्हण तिका तो नमान कर्ता आनि मरि देवाक जवाव दिता- आपुण जाव्रासां देवाचि चाकर्न आनि ताचें उत्तार आप्णा थंय ज्यारि जांव्दि म्हण ति खाल्लि जाता। क्रिस्तांव ससोड्तिंत हें फेस्त आचरण करुंक सुरु केल्लें।

"देवाच्या उग्डापणाचें फेस्त" म्हण हाका सांग्ताले। 431 इस्वेंत एफेजाच्या सभेंत हें फेस्त सगळ्या संसारांत आचरण करुंक सांग्लें आनि मरियेचें स्थान मन्शा कुळाच्या मोड्डाणेंत वर्ते म्हण ठवर्ले। आजयी इगर्ज माता होच मान तिका दिता। आंक्वार मायेन सांत जेत्रुदाक आपुण दिश्टिक पडल्ल्या वेळार सांगल्लें। "कोण तरी भक्तिन आनि रतोमान म्हजो उग्डास काड्ता आनि हांव जाव्रासां सोंसियाचि चाकर्न/ चाकोर म्हण्ता" ताचि तीज आवय हांव जार्तलिं आनि तांच्या सर्व गर्जाक हांव पाव्र्तलिं।

(मुंदरुंक आसा)

रांद्पा कूड आनि साहेत

मन्शाचो इतिहास आनि भुके खाणाचो उगम

ग्लेडिस रेगो

मन्श्याचो इतिहास पळेल्यार केदाळा मन्श्यान उजो ोदुन काड्लो, तवळ थाव्न जेवाण-खाण शिजव्न खांव्क ताणे आरंभ केलें। माट्यांनि, रुकाचा मुळांनि, मन्जातिंवरि जियेंव्च्या मन्श्यान, मन्जातिं आनि हेर जीविं थाव्न वोरेविंगड - झडां-पालो, मोड्लां-तङ्यो, क्रमेण मातियेच्यो वोण्ति, रुकाचिं फोळिं। ह्या सर्व माहेतिंनि आडोस कर्न जियेंव्क लाग्लो मनिस।

डार्विनाच्या तत्वां पर्माणे भुमिच्या वय्र आसल्ल्यो मन्जाति विकास जायित्त, अभिवृद्धि जाव्न, परिवर्तन जातां, कालांतरंत मनिस म्हळिळ जीवि विकासित जालि। तशेंच फात्रा थाव्न फात्रा वडय्ताना, उज्याचिं किटां उसाळतालिं। रानां वोलिं जळोन वेताना, तांत्ल्यान शिर्काल्ल्या मन्जांतिंचें वाजलें, शिजल्लें मास, दाड्यांनि वोड्न खांव्च्या जिव्या घट नार्कुट मासाप्रास रुचीक आनि चावोंक सलीस म्हण भग्ताना, सव्कास शिजयिल्ल्या मासा-खाणांचि रूच मन्श्याक लाग्लि।

उजो फकत्त मास शिजंव्क न्हय। उजो म्हळयार उन्माणेचो संकेत। हिंव थंडियेक मार्न धांव्डांव्वें साधन म्हण। मन्श्याक कळित जालें। क्रमेण जिवे खांदे-गेड्डे आहार जाव्न उपयोग्सिल्ल्या ताका सांगाता शिकारि करुंक, वेवसायि-वेसाय करुंक, गुड्मुलां वांदुन जियेंव्क लाग्लो मनिस।

मन्श्यान जिवें मास-गेड्डे खाताना आसल्ले ताचे व्हड्ले व्हड्ले दाडे। शिजयिल्लें खाण खांव्क धर्ताना, ल्हान ल्हान जायित्त आय्ले। आप्ल्यो अभिप्रायो हेरांक सांगोंक अवश्य पड्ताना, मनिस उलंव्क शिक्लो। कोड्किं, गुड्सुलां वांदुन, फातर सफाय कर्न धर्ण, धर्तेक मन्जातिंचें चाम्डें हांतुळन उव्साणेंत जियेंव्क धर्ताना, ताचें चिंताप वृद्धि जायित्त विकासित जालें।

मन्जातिं सांगाता जियेल्लो मनिस संस्कृतिक जायित्त वेताना, आप्ल्या विडागंत ताणे कुडां घड्लि। मोपो, गुडामोपो, चाव्दि, साल, रांद्पा कूड, नाणि, काकुस, झाल-आंगण, उप्रांत कुडांनिय प्रतेकता, निद्चें कूड, जेंव्चें कूड, शिक्चें कूड, सय्र्यांचें कूड, अशें मन्श्याचि नागरिकता वृद्धि जाल्ले वरिच्च, ताचें बिडार विस्तार्लें।

आम्च्या पुर्वज जनांच्या समुदायाचें सुख- दूख, फेस्तां - पर्वेंचे उल्लास, भगेन

आमल्ल्या निर्धिस्ट जीवनाचो मुख्य वांटो जाव्नामा खाण-जेवाण। हें तयार कर्च्यांक गंदाप म्हणतात। गंदाप तयार कर्च्यां कुडाक गंद्पाचें कूड म्हणतात। मन्श्याच्या महज आशा-आपेक्ष्यांनि भुक मूळवून जाव्नामा। भुक म्हळिळ वांड तृप्ति करुंक, मन्श्यान वापर्चि वस्त आहार जाव्नामा। आहार तयामुंक वापर्चि माहेत गंद्पा कुडांत्लि माहेत, जिंद्रि, सामाग्रि।

गंद्पाचें कूड मन्श्या विडागंत प्रमुक स्थान घेता। थोड्या घरांनि गंद्पाकूड आद्ल्या काळार भाग्र, घर थाव्न विंगड आस्तालें। गंद्चें कूड तें भाग्र वा भितर, खंय्सरी आसां, बरें उज्वाड, वारें, भितर मार्कें गुंवोन भाग्र गेल्यार चड बरें।

गंद्पाकुडाचें थळ हेर कुडां प्राम एक दार्वोंत। एक मेट चडोंक उबार आस्ता। गंद्पा कुडाक पय्लो मान म्हळ्ळो हाचो अर्त। गंद्पाकुडा थाव्न हेरं कुडांक एक मेट देवोंक शिवाय, चडोंक आसानात्लें।

"गंद्पाकूड आनि माहेत" प्रबंध तयार कर्तांना हांवें चड कर्न दक्षिण कन्नडाच्या "क्रिस्तांव कोंक्णि" समाजेंत्ले गंद्पाकूड विंच्लां। पूण? हांगाचे क्रिस्तांव मूलंत हिंदू जाव्नामल्ले। पयिल्ल्या शतमानांत, म्हळयार पांच्व्या दशमानांत, क्रिस्ताचो शिस सां तोमास भारताक येतच्च, क्रिस्तांव समोड्तेक मतांतर जाल्यारयी आद्लो संप्रदाय, आचरण, संस्कृति ताणि उरव्न घेल्लि आनि थोडि थोडि बद्लावण, बद्लाल्ल्या समोड्तिचो थर रूढ कर्तांना, वास्तुशास्त्रिग पर्माणे घरं बांद्ताना, कुडां घड्ताना, प्रतेक जाव्न गंद्पाकुडाचि वांटावळ सम्मिश्र संस्कृतेचो उजार जालो।

कोंक्णि माय भास जाव्नास्च्या आदिं हिंदू क्रिस्तांवाचि चरित्रा, इशिल्या तेंपार हरप्पा मोहेंजोधारांच्या खोंड्फांत भाग्र उस्पाल्लिं पुरातन निर्माणां पळेल्यार, सिंदू खंद्कांनि नागरिकतेच्या वास्तुशास्त्रिगचें चिंताप वारिच्च चड्तिक माफान आसल्लें म्हळयाक रूप रूप रुज्वात्यो लाव्ल्यात।

वेदकाळाच्यार्को आदिं आर्यवर्तांत वास्तुशास्त्र अभिवृद्धि जाल्लें म्हळयाक, हाचे वर्ति रुज्वात दुस्रि ना। चोव्दाव्या शतमानांत, पोर्चुगीस भारताक येतच्च, आस्चि संस्कृति, आचार, संप्रदाय, बद्लोंक लाग्ले जाल्यारि, हिंदू आर्यांन संस्कृतेचे आनि वास्तु शास्त्रिगचे विचार आसि सांड्ना।

घरांत गंद्पा कूड

ह्या पर्माणे-गंद्पाचें कूड घर भितर रिग्ताना, दाव्या कुशिक साला थाव्न एक धार्वोंत उबार कर्न बांदचें, मुड्डा-नेन्काच्या मदेगात्त (Midle of South-East) आग्नेया दिक्काक गद्ण्यो घाल्च्यो, आग्न म्हळयार उजो। हिंदू संस्कृतेंत आग्निक चड महत्व आसा। वास्तु शास्त्रिग पर्माणे आग्नेया भलार्य्केक मूळ म्हण्तात। आग्नेया दिक्क आग्निक साक्स दिता। देकुन घर भितर रिग्ताना, आग्नेया कुशिक कूड्न, कुडाच्या आग्नेयाक गंद्दिण घाल्च्यो,

उत्तम पद्धत आम्चे मधें आसा।

उदेंति सुर्यो उदेव्न येंव्चे कुशि थाव्न कूव्न आसोंक जाय। कुव्नाथाव्न हरएक चलन-वलन सुर्याबरि प्रजळोन, भरोनंच्च, अंत्यनास्ताना, आसोंक म्हळ्ळो हाचो अर्त।

रांद्पा कुडांत रांद्रिण

कूव्न-रांद्पाकुडांत रांदुण पड्लाक मुक कर्न, रांदाप कर्तेल्यांनि मुड्लाक मुक कर्न वस्थ्यावरि आम्चे वांद्पा मेस्त्रि रांद्ण्यो बांद्तात। सकाळिं आदेसाक सुर्याचो तर्नो प्रकास, रांद्पा कुडाक मार्न, पड्लाच्यान भाग्र व्हाळताना, रांद्पा कुडांत्लि क्रिमि - किटां, वाय्ट दळिदरां, जळोव्न पड्लाचान भाग्र वेतात म्हळ्ळें, आम्च्या पुर्वजांचें चिंताप, पात्येणि।

शास्तिरा प्रकार सकाळिं फुडें पयिल्लें उटल्ल्या स्त्रीयेन, रांद्पाक आरंभ कर्च्या आदिं, रांद्पाचें कूड नितळ कर्न, म्हळयार? पयिल्लें गोर्वांच्या शेणान रांद्रिण, रांद्रिणचो खुर, रांद्रिणचें पोर्ल आनि वोंव्तोणि शेण पुसुन, धाव्या रांद्रिणंत भरल्लो गोबोर कस्ताळ, भाग्र व्हर्न, उज्व्या रांद्रिणंत्लो गोवोर धाव्या रांद्रिणंत उस्फोन, उप्रांतच उज्व्या रांद्रिणक उजो पेटंव्चो घर्चा स्त्रियेचें लक्षण। तिचि संस्कृति, तिचें शास्तिर पुरुश प्रदान भारतीय संस्कृतेंत, स्त्रीयेचो दीस रांद्पाकुडांत आरंभ जांव्चो।

रांद्पा कुडांत बांदुन हाडल्लि साहेत

रांद्पाचें कूड म्हळयार? एक म्यूझियमाक सरि कर्येत। एक कलात्मक कलेचि कृति। एक रास ल्हान व्हड वस्तुंचें संगम। एका लान्श्या कुडांत, रांद्पाक जेव्णाक संबंध जाल्ल्यो इत्ल्यो वस्तु त्या त्या जाग्यार दवर्चिंच्च एक कला जाव्नासा। त्या एदेश्या कुडांत इत्ल्यो वस्तु एकामेकाक आद्ळानास्ताना दवर्न, इत्लें रांद्पाचें काम कर्चें, भरल्ल्या घरांत्ल्या पंच्विस तीस जणांक, तांचि तान भुक, वेळा वेळार थांबव्न आटापुंचें म्हळयार? कांय ससराचें न्हय। स्त्रीयेचि कला आनि बुद्वोत्काय हांतुन आटापुन आसा।

रांद्पाचें कूड वांदुन हाड्तानांच्च, एक दोन जनेलां पड्लाक एक, मुड्लाक एक, चड कर्न दोन धारां। पाट्लें धार, मुक्लें धार, वांदुन घडव्न हाड्तात। घराचें पाट्लें धार म्हळयार रांद्पाकुडाक लागिं आस्ता। रांद्ताना धुल्लें, शिंदल्लें, तासल्लें, विंचल्लें, सर्व मेळें, शीदा पाट्ल्या धारांत्ल्यान भाग्र व्हर्चें। देकुन रांद्पा कुडाक पाट्लें धार गर्जेचें।

रांद्पाकुडांत जनेलां

आदिं घरां थप्काट आनि धारां-जनेलां लान्शिं आस्तालिं। घराचें मुक्लें-मुख्य धार सय्त भितर रिग्ताना- बाग्वोन, जाग्रुत्कायेन रिग्चेबरि आस्तालो मुक्लो धार्वाटो। खाल्तो जा, वेसांव घे, म्हळिळ निशानि म्हण्तालिं माल्गडिं। हळळयां-नाडांनि मातियेचे मुदे दवर्न, घराच्यो वोण्ति वांद्ताना, वोण्तिंक वातेणाचो- येंट्याचो, चोम्डो कर्न दवर्न, ताचे वय्ल्यान

पल्या मातियें मुदं वमव्र वव्र चड़ताना. वोण्तिचि माति मुकांन येताना. तो चोम्डो वोड़्न काड़ताले। आनि त्या पोंकांनेक, माति मफाय कर्न, दोन वाॅडियें कुड्ढं आड उवे चेपुन खांवायल्याग जालें। तेंच्च गंदपाकुडाचें जनेल, मुग्या किणां, वाॅर दिव्वों पोंकाॅग।

रांद्पा कुडांत कंत्राळां

अशेंच्च वोण्तिक मातियेंचे गुळं वा अच्चयांनि माति वोतुन तयार केल्ले इटे वमय्ताना, ल्हान ल्हान पोंकोंग उग्व्र. कंत्राळां घड़ताले। कंत्राळां पय्कि मालांल्ले (मध्लें कूड) आल्यागिच्या कंत्राळाक पय्लें स्थान जाल्यार दुस्रें गंद्पा कुडांल्त्या चिम्णंच्या कंत्राळाक। चिम्णि कंत्राळा भितर दवरुंक प्रमुख कारणां आसात। तांतुन पय्लें: वार्याक चिम्णि पाल्वना। दुस्रें: हेणे-तेणे चिम्णि दवर्न, मक्ला पड्ल्यार, तेल खाणा-जेव्णांत मिम्ळोन, पोटाक बाधक हाड्येत। तेलाक उजो पेटोन आदल्या कोल्वाच्या घरांक उजो पेटोन जळोव्र नाश कर्गिन, अपाय हाडित। हांचे मदें आन्येक लाभादायाक विशय आदिं दिवो चिम्णि मुर्गेल तेलान जळय्ताले। चिम्णि पेटव्र कंत्राळा भितर दवर्ताना, पेट्च्या वार्तिचि कर्गि वय्ल्यान कालि कालि मांड़ना। ति वोव उप्कार्तो।

ह्या मुर्गेल तेलाच्या कर्गियेन माल्गडिं काजळ तयार कर्तालिं। मुर्गि फळ वक्ताळ आनि अपाय रहित जाव्रामल्लें। जिव्या वांळितक: दोळयां बोंव्रयांक आनि आम्ड्या मुळांक काजाळ पुस्चो वक्नाळ संप्रादाय। तशेंच वाळश्याच्या दोळयांक आनि आयिल्ल्या गेल्ल्यांचि दीश्ट लागानाशि, गालां खाड्ड्यार, खपालार तिळे घालुंक हिच्च चिम्णंचि कर्गि, मुर्गेल तेलान किग्व्र तयार कर्न वापर्तालिं।

दुस्रें: घरं - बिड़ारांचि धरण मानियेंचि आस्तालि। धर्तेंक शुद्दाक आनि माति उक्लाना जांव्च्याक, घटायेक-सोवायेक, गाय्चें शेण पुस्तालि। तवळ शेणाचि वोवांमाण, घाण, रंग, आकर्शक करुंक, शेणाक चिम्णेचि कर्गि भर्गितालिं। कर्गियेंत तेलांल्लो आनि उज्यांल्लो वग्नागूण (क्रिमिनाशक) आमल्ल्यान, शेणाक चिम्णेचि कर्गि भर्गुन धरण सोवय्ताले। देकुन मदां सांजेर चिम्णि पेटंव्च्या आदिं कय्ले कुड्क्यान ति कर्गि खर्वटाव्र काड़न, पुट्क्र बुड्कल्यांत वा डब्व्यांत भर्न दवर्तालिं।

आदिं मातियेंच्या घरांच्या वोण्तिंकर्यी कर्गि भर्मिल्लें शेण पुसुन, वोण्तिर चर्च्या क्रिमि-किटां थाव्र जाग्रुत्काय घेतालि आनि वोण्ति निनळ, सपाय उरय्नालिं।

रांद्पा कुडांत रांद्रिण, रांदुणि

मन्श्याच्या मूळभूत गजां पय्कि अर्थ्याधिक गर्जेचो जागो। गंद्पा कुडाच्या निर्माणांयेंचेर हांव्रोन, एक पुट वा चड़ितक जाय पुर्तो उवार सोंपो बांदुन ताका मुक्ल्यान दोन रांद्रिण आनि दोनी रांद्रिणच्या मदेंगात्त, वय्ल्या कुंशिक एक बुराक दवर्न, दोनी

गंदि्णंच्या भितर्ल्यान सुरंग रचुन, दोनां भितर्ल्या खंच्याय एका गंदि्णक उजो पेटय्ल्यारी, ह्या मद्ल्या रांदि्णक पाशार जांव्वेवरि कर्तात। ह्या बुगकाक मदि्ल गंदि्ण वा वोय्ल म्हणतात।

दोन रांदि्णंकः उज्वि गंदि्ण आनि दावि रांदि्ण म्हण वळकातात।

रांदि्णच्या पाठ्ल्या कुशिक "खुर" म्हण वळकतात। रांदि्णच्या खुरार मिटाचि मोर्गि, काडियां पेट, सोलांचें मोर्गुल, सांवार्चो, नार्लाचें वोळें, गोडाचें गुमाट्टें (गुमाट्टें) गर्जेक पेटंव्वि चिम्णि, पुनेल दुंपेल, काप्ये पिट्याचो कंर्डो, धुव्र तापात घाल्लिं रांद्पाचिं मात्येचिं आय्दानां, ह्या सर्व साहितिं सांगाता एका जिव्या जीवि माव्राचो हो कायाम जागो जाव्रासा रांदि्णचो खुर।

रांदि्णचें पोर्ल

दोनी रांदि्णंच्या मुक्ल्यान वारीक सोप्याबरि एक शिर जागो सोड्न, बारीक पेंटाळि बांदुन आस्चो जागो "रांदि्णचें पोर्ल" भितर्ल्या रांदि्णंक उजो पेटय्ताना रांदि्णक दवर्लेलिं लांक्डां ह्या पोर्ल्याच्या पेंटाळे पर्यांत मात्र येतात। ताचे वर्नि लांब आस्त्यार, रांद्पा कुडांत तेणे हेणे गुंव्ताना अड्कळता म्हण्तात। रांदि्णच्या पोर्लांतः "उजो पुंक्चि नळि" बाण्शिरें "कोलित" आनि उज्याक घालुंक तयार दवर्लेल्यो सोव्ल्यो, जोळोव आस्ता।

रांदि्णचो कोन्सो

गंद्पा कुडाक चार कोन्से आस्ल्यारी जोळवाचो कोन्सो हांगासर पय्लें स्थान आनि सारोणेचो कोन्सो दुस्रें स्थान घेता। जोळवाचो कोन्सो रांदि्णच्या उज्व्या कुशिक आस्ता। हांगासर उज्याक जोळोव जाव्र गळसुंचिः लांक्डां, शिर्पुटां, सोव्ल्यो, सोंटे, पिडे, पोडियो, पिसोंव्र्यो, कोंब, चुडेत्यो, सेणियो, सांप्ळे, वोडियो, आडारां, सोण्णां, बरिं कर्न धाळल्लिं आस्तात।

रांद्र्चा कुडांत उतोव

गंदि्ण-खुराच्या सार्कें वय्र, वोण्तिक दोन आड्याचे कुड्के मारुन, ताचे वय्ल्यान फळिं, वा रिपां आड्याच्यो शिरे आड निदाव्र, तयार कर्चि आट्टोळिग जाव्रासा उतोव। मात्येच्या वोण्तिक आडिं रिगंव्क साध्य नातल्ल्या थंय माळयाच्या आड्यांक दोन कुशिंनि दोरियो बांदुन, ताचे भितर्ल्यान फळें रिगव्र उतोव घड्तात। उतोव रांदि्णच्या सार्को वय्ल्या कुशिक आसल्ल्यान, उज्याचि धाव आनि धुंवोर लाग्ता देकुन, पाव्सिल्या दिसांक दास्तान कर्चे गोडां पेळे। गोडां मोड्क्यो, सुकि मास्ळि, सोलां, मोड्क्यांनि भर्न मूक बांदुन दवर्तात। हांतुन धाक्टो उतोव, व्हड्डो उतोव, अशें आसात।

रांद्‌पा कुडांत माळो

उन्हाच्या वयल्यान, थोड्या गंद्‌पा कुडांनि मग्ळ्या कुडाक, थोड्यांक अर्द्यार, वोण्ति वांदुन वग्र चड्तानांच माळो घडुन हाड्तात। वोण्तिच्या भितर्ल्यान आडिं-वासे ग्गिव्र, आड उंबि फळं, ग्पिं वसव्र माळो तयार कर्तात। तांद्‌ळाचें मुडे, मुके नार्ल, वियाळो, वियाचं भात, हेर दानि, गंद्वांयचो वियाळो मुडियो वांदुन आनि कांट-कांटि फेम्तां पर्वेक गळमुंचि व्हड्लि व्हड्लि आय्दानां, तांव्या तांवाण माळयार धाळतात।

माळयार थाव्र देंव्ताना पयिल्लें मेळता शिकें। मुंवा दोग्गियांनि वा वोण्तिच्या नागन शिकें वांदुन तयार कर्तात। धयांचो बुड्डलो, पोळियेचि दालि, मुक्या मार्ल्लेचि पोट्लि, निम्म्याचें कुंड्लें, माव्राच्या, भुग्र्यांच्या हातांत्लें तोंडांत्लें गकोंक शिक्यार दवर्तात।

रांद्‌पा कुडांत मांक्डि 1: मांक्डि दोन नमुन्यांचि आसा। पयिल: लेंक्रिर वा वांसेक वासो, घट्ट वाळनार येंव्चि वोडि, वा मोट्टि वाल। माळयाच्या ग्पिंक, आड्यांक दोनी पोंतांनि दोग्गियो वांदुन, तांच्या पासा भितर वोडि आड ग्गिव्र वांदि्च। ह्या नमुन्याच्या मांक्डेक: पियावाचे घांस, आम्स्ताणे गुळो, मांगि, कुवाळे, दुदिं अशें वियाळयाक आनि पाव्सिल्या दिसांनि गंद्‌पाक जगव्र दवर्चि गंद्वांय। केंळ्याचो मुक्या दोंगचे पास कर्न, मांक्डेक उस्काळाय्तात। दोंगचे पास, मोगें आनि मांगात्यांच्या पोटार पाट्यावरि सोव्ताना, मालान शिम्तेन उस्कोळच्या शिपायांवरि पळेंव्क मोवित्त दिस्ता।

रांद्‌पा कुडांत मांक्डि 2: गंद्‌पा कुडांत मांक्डि दोन थर्गाचि आसा। वग्र उल्लेक केल्लि वोडि/ लेंक्रिर दोग्गियांनि उस्काळांव्चि एक जाल्यार, दुस्रि: लेंक्रिरें वा वास्याचो कुड्को, मदेंच चीर्न, ताच्या दोनी पोंतांनि मुंवान वांदुन, मद्‌लें इडें खर्वटाव्र माल्सें व्हड कर्न, वोण्तिक दोन कुड्यां= मदनिके मार्न। हि मांक्डि त्या दोनी कुशिच्या कुड्यांक वांदि्च आनि ताचे भितर्ल्यान खांचित गंद्‌पाक गळमुंच्यां दोय, दाय, कोव्लो, हातो, काय्लातो, चाळन, कुलेगं, वोर्न चाळिच दोय, शिर्ताचि, निम्म्याचि दोय अशें हाताळयांचि साहेत खवव्र दवर्तात।

गंद्‌पा कुडांत अंक्डि म्हळळ्या नांवार तिस्र्या नमुन्याचि मांक्डि तयार कर्तात। माडियेच्या, वास्याच्या वा लेंक्रिंच्या वांसेक पातळ कांवींनि हि रच्तात। अन्कूलवोंतांच्या घर्गांन रुकाडाच्या पातळ ग्पिंनि हि अंक्डि कर्तात। एकद्य माळयाच्या आड्यांक उस्काळाय्तात वा वय्ल्या मांक्डेवरि किळयांक वांद्‌तात। हाचे भितर्ल्यान कोय्ति, कोय्तो, कोय्तुल, युग्यो आनि हेर कार्ताचें, धार्गेच साहेत हांल्यान खवोव्र दवर्तात। असल्यो अंक्ड्या व्हड्ड कुटास अस्लल्या घरांच्या गंद्‌पा कुडांनि एका प्रास चड्तिक पळेंव्क मेळ्नाल्यां।

रांद्पा कुडांत कंत्राळां

वांदुन हाडल्ल्या कंत्राळां पय्कि चिम्णि दवर्चें कंत्राळ पय्लें जाल्यार, ताचे प्रास तिक्केशे व्हड जेव्णाच्यो वाट्ल्यो, पिरि, लोटे, माल्त्यो, माल्तुलां दवर्चें कंत्राळ, टिन्नां, डब्बे, दवर्चें कंत्राळ, अशें गंद्पा कुडांत अंतम्त आनि गर्जे पर्माणे कंत्राळां चड्तात। कंत्राळां नातल्ल्या घरांनि, सुंवांचेर उम्कोळच्या फोळयांनि हि सर्व साहेत मांड्तात।

रांद्पा कुडांत कोकर्न/ पोकोर्नि म्हळळें एक ल्हान्शें कंत्राळ, बाग्ला/ धाराच्या दार्वोंता वय्ल्या कुशिन आस्ता। हांतुन सदां गर्जेचें नाणें, नग आनि चड जाग्रुत्कायेन सांवाळचा तसल्यो वस्तु, रांद्पाकुडांत, उज्या रांद्णि मुकार, आळेन वाट्ताना, कात्राप शिंदाप कर्ताना, स्त्रीयांनि निक्ळाव्न दवर्च्यो। स्त्रीयेलागिं नाणिं दुडु: एकच्च पेंक्टार पोतिथेंत न्हय तर कोकर्नेर दवर्तात।

मन्श्याच्या नागरिकतेच्या आरंवार थाव्न, मन्श्या गर्जेचि वस्त, मात्येंत, फात्रांनि, क्रमेण रुकाडान तयार्सिताले। वर्सांचिं वर्सा पाशार जाल्यागी आतांच्या युगांनि भुमिच्या आंगार मन्श्या किड्याक जियेंव्क मात्र आव्कास म्हळळया इत्ल्या गर्वान आनि स्वार्तान मनिस मन्जातिं, रुका-झडांचो नाश कर्त्ति आय्ला। मन्श्याचि संपत्ति म्हळयार आप्ल्या घरा भितर, आप्ल्या कुज्ना/रांद्पा कुडा भितर भरुन चेपुन सोंवोय्ता।

गंद्पाचें कूड म्हळयार? एक म्यूझियम जाव्नासा। एक कलात्मक कलेचि रासच्च। ल्हान्श्या गंद्पाकुडांत तात्कालिक सोड्न, स्थिर साहेत/ वस्तुच्च सुमार दोन्शिं नांवां उल्लेक कर्येत। एदेश्या रांद्पाकुडांत इत्ल्यो वस्तु क्रमप्रकार, त्या त्या जाग्यार दवर्चिच्च एक कला। इत्ल्यो वस्तु आद्ळानास्ताना दवर्न, तेणेंहेणे गुंवोन, रांद्पाचें काम कर्चें, सत्रीयेचि चलाकि आनि हुशार्गाय पाचार्ता।

हेणे इत्ल्या लांक्डांचि रास, हेणे रांद्णिंत्लो उजो, धाव, किटाळां, धुंवोर, दाव्या रांद्णिंत्लो गोवोर, पेट्चि चिम्णि, रांद्णिर खत्कत्वि कडि, वाळणेर वाळल्लि शिताचि मोड्कि, एका कुशिन कुज्नाचि राणि माजार, शिम्टेर तिच्या मात्सो पांय पड्ल्यारी मियांव कर्न धाव्लि वोड्चो अपाय।

रांद्पाकूड नितळ कर्चें एक कला जाव्नासा। सकाळिं उटोन, गोट्यांत्लें शेण हाड्न किरव्न, ताका चिम्णेचि करि भर्सुन, रांद्णिचें पोर्ल, खुर आनि बोंव्तोणिच्यो वस्तु तेणे हेणे दवर्न, खुरा थाव्न शेण पुसुंक आरंभ कर्न, रांद्णिच्यो देगो, पोर्ला बोंव्तिं, कोन्श्या देगांनि शेण कुड्च्यान पुस्ताना, पळेंव्क दोळयांक कलात्मक फेस्त। शेण पुस्तेल्या स्त्री हाचांचि चलाक देख्तां देख्तां मतिक उल्लास दिता।

रांद्पा कुडांत रांद्णिक उजो

गंद्णिक उजो पेटंव्चि एक कला जाव्नासा। उज्च्या गंद्णिचो गोबोर दायेंत दोयेंत

काड्न, धाव्या गंदिणक घाल्चो। तेणे हेणे दोनी कुर्शिनि दोन लांक्डां लांवायेक दवर्न, तांचे वयल्यान मोव्ल्यो, वांडियो, मांड्न, मुकि खोलि, चुडेंति वा काग्दा कुड्क। चिम्णच्या वातिक पेटव्न, हळू त्या लांक्डांच्या मदेगात्त ग्गिव्न दवर्ल्यार, मव्काम उजो वांडियांक धता, लांक्डांक पेटय्ना, असो उजो क्रमान पेटोन, जळोन, जोळोव मुग्दाताना, हेणे तांदुळ शिज्ता, गंदाप जाता।

गंद्पाकुडांत गंद्रिणच्या उज्या मांगाता किटाळां, दुंवोर, गोवोर, इंग्ळो, कंड आनि कोलितां आस्तात। तशेंच दोळयांक दिमानातल्लि धग-धाव आस्ता।

गंद्रपाकुडांत तयार जांव्यो वस्तु

खांव्यो, पियेंव्यो, भलाय्केक आनि रुचिक-पोटाक वेच्यो जाल्यान, चडावत पिडा शिडा मुरु जांव्वि, भलाय्कि पाड जांव्वि, खेल्ल्या खाणाचेर आनि गंद्पा कूड दवर्लेल्या स्थितियेचेर होंद्दोन आसा। गंद्पा कूड तें जांव ल्हान वा व्हड, तांतुन मुमार देड्शां वग्र माहेति क्रम प्रकार त्या त्या जाग्यार विशेव घेतात। गंद्पाकूड, फेस्तां फर्वेक चड कर्न नतलां, मोंतिफेस्त आनि हेर संदर्भांनि, मांटिमुल्यांल्लो गोंटो काड्न, नळे माळो झाड्न, धर्तेक शेण पुमुन नितळ कर्तात।

गंद्रपा कुडांत माजार

गंद्पा कुडांत वग्र पोंदाक चेपुन, माण्मुन, दवर्लेल्या जिंद्रे इड्यांत, खाणा-जेव्णाच्या, वाजल्ल्या-तेलाच्या पर्मोळाक, हुन्साणे आनि उवेक ल्हान ल्हान जीवि, उंदिर, जर्ले, पालि, मूस, मुस्कां, किडि, माळियो, मुयो आनि दोंव्ळे गज कर्तात। हांचि सर्वांचि मुवेधार्न माजार। तांचो मर्णादूत म्हण्येत। ह्या किटांक नियंत्रणार दवर्चि जवाब्दारि माज्राचि। तिचो अमानत जागो गंद्रिण पाट्लो खुर।

गंद्रपाकुडांत रुकाडाचि साहेत

आम्चे पुर्वज आव्या माति, खड्फि फातर आनि रुकाडान कलात्मक थगन घर्दागक आनि गंद्पाकुडाक जाय जाल्लि साहेत तयार्मिताले। दुव्ळयांच्या घर्गांनि वांक-कदेलां कर्व्क तांक नानल्ले थंय वोण्गिच्या चुडेत्यांनि वोळल्ल्यो मांक्र्यो आनि मणंययो, कशें आप्रुपान आयिल्ल्या मग्र्यांक मणंय बस्का दितालि, तशेंच गंद्रिण पोणांत ति आस्तालि। स इंचा रूंद, वाग इंचां लांव फळयाक, दोनी देगांनि आड फळया कुड्क खर्वाय्लेल्या चाडियांनि बसव्न, ताचेर कुले तेंक्चे म्हळयार? मानाचि, गंभीग्तेचि गजालि। आद्ल्या आम्च्या माल्गड्यांक, नव्या बाळाक तेल पुसुंक, नाणंव्क धर्ल्लें, होक्नेक धार वोतुंक, गुर्वांग्कि बांटि भरुंक, बसंव्वें मण्यंग्च।

तसल्याच मण्यंक (लांब रूंद चड्डुणे आस्येत) मुकार चूप तुदि मुकार हाड्न, ताका

कोयित वमयल्यार, आदाळो जाता। लोंक्डाच्या तग्डा कुड्‌याक कात्र्याचि खर्वणां मार्न वमयल्यार तें नार्ल कांतुंक कांत्नें जाता।

आम्चिं माल्गडिं रुकाडान कोय्ति, कोय्तो, कोय्तुल, मुगि, गाळन, पेस्कति, मुत्तें आनि हेर कात्रापाच्या, दाडांव्च्या लोंक्डा साहेतिचे हाताळे मूट रुकाडान तयार्मिताना हाडां तासांव्क आनि गर्जेक कुल्यां पोंदा चेपुंक मुन्कुटो, धारेचि साहेत पाजुंक वोच्चि, आळेन वाटुंक वसोंक तीन पांयांचो वांक, सांबार्चो, खंळिव, रुकाडान तयार कर्तात।

गंद्पा कुडांत तीन पांयांच्यो दोन माहेति। एक आळेन वाटुंक वस्चो बांक। आन्येक तीन पांयांचो तिक्लो घोडो = गंदिण गंदल्ल्या रांद्पाच्या आय्दानांक धांपुंक, शित वाळताना, कुर्पोणे वयल्यान वळाक दवरुंक आनि हेर गंद्पाच्या, उद्काच्या आय्दानांक धांपुंक मांड, शेव्यो धांवुंक शेवगो, चपाति लाटुंक लाट्णें-लाट्फळें, दाडांव्यो फागांव्यो जिड्डो (कणस नातल्लें मुसाळ) रुकाडान तयार कर्तात आदिं बावाडें आनि बावाडो रुकाडानच तयार्सिताले।

मीट भर्न दवरुंक, चिर्मुटाक घालुंक, मोर्गि-मोर्गुल, शित वाळुंक खोण्फो, माळयार चडोंक निसण अशें गंद्पा कुडांत सवार रुकाडाच्यो वस्तु चलावणेर आसल्ल्यो।

गंद्पा कुडाक आनि हेर मात्येचिं आय्दानां कुंवार आव्या मातियेन तयार कर्तालो। ताच्या पोटाचो ग्रास तो।

रांद्पा कुडांत मातियेचि साहेत

आम्च्या कुडिचा घटायेक, भलाय्केक आनि भुकेक गर्जेचिं खाणां-पक्वनां, पीवनां-पानकां तयार्सुंक, शिजंव्क, उक्डुंक, वाळुंक, बाजुंक, तोळुंक, विविंगड क्रियांक, विविंगड आय्दानां, आम्चिं पुगतन माल्गडिं तांच्या काळार थाव्न गळसुंनंच्च आय्ल्यांत। रांद्पा कुडांत विविद आय्दानांक विविद जागो अमानत आसा। त्या त्या साहेतिक विविंगड गात्र, रूप आसा। विविंगड मेटलान (लोहान) तें तयार्सितात, विविंगड नांवां त्या साहेतिक आसात।

माति, खडि फातर, आव्या माति, तांवें, पितुळ, काशें, लोंकाड, ग्लास आनि हेर। आतां आव्या मातियेन तयार्सुन, आव्यांत शिजयिल्लिं आय्दानां: मोड्कि, कुंड्लें, मोड्कुल, वुड्कुलो, कुंड्लि, मोड्को, सिधि, कोळसो, माल्ति, माल्तुल, कय्लि, कय्लाड, वाळिण गंदुन आनि हेर।

थोड्या प्रदेशांनि काळया मातियेन आय्दाना तयार्सितात। आय्दानां तिं खंच्याय मातियेन तयार्सिल्लिं जांव्दित घरा हाड्न, तांतुन गंदाप मुरु कर्चे पय्लें, तिं वोळसांव्क आसात। आंव्याचे खोले जळव्न, मोड्कि काळि कर्न निंव्तच्च, पोंग्यार्याचो पालो गंस्टुंचो।

कुंवार आप्ल्या नाजूक कलेन मातियेचिं विविद आकारांचि, नमुन्यांचिं आय्दाना तयामिता। भारतांत मोड्क्यो तयार कर्चि प्राचीन कला जाव्नामा। चरित्रेच्या पुर्वांक हरप्पा मोहेंजोदारांच्या संस्कृतेच्या काळार्यी नागरिकतेंल्या अस्तित्वांल्या संस्कृतेंत मोड्के क प्रमुक स्थान आसल्लें। मातियेन आय्दानां मोड्क्यो मात्र न्हय, मन्जाति आनि मुक्ण्यांचिं वोंव्वि कर्तांले। मन्श्याचि अद्भुत कला, तवळच्या इमाजि मूर्तिंनि पळेव्यंत।

मात्येच्या आय्दानांनि विविद आकृतेचिं, विन्यासांचिं आस्तात। थोड्या प्रदेशांनि मोड्कं च्या भाय्ल्यान चित्रां कांतव्न, तांचि कला प्रदर्शितात।

मात्येचिं आय्दानां तांच्या नांवाक तेकीत संबंदिक पक्वनांत उजार कर्तात। मोड्कि शित करुंक, वुडुलो पेजेक, कुंड्लि तांदुळ नेरांव्क, काफि करुंक कुंड्लि, माल्ति, माल्तुल जेंव्क, भुर्या वाळश्यांक शित गुड्डुन लांव्क, कुंडें निस्तें करुंक अशें विविद आय्दानां, विविद गर्जांक गळिसतात।

रांद्पा कुडांत तांब्या तांबाण

खाण जेवाण फकत्त पोट भर्चि आनि भुक थांवोंव्चि माहेत जाय्नास्ताना, विविद संदर्भांनि त्या त्या सांप्रादायिक रंद्पाक मन्श्यांनि रूपित केल्लें सांस्कृतिक जीवन जाव्न चलोन आय्लां।

फेस्तां पर्वेक मन्नां उक्डुंक तांव्याचो तोंदोर, गिंड्लां, पिरि, तांदुळ वाटुंक वान, पुगात दवरुंक पिटाचि मोड्कि, तोंड्याक केंळव्याचो खोलो हांतुळन, हुनुनि सन्नां पिरिं समेत त्या खोल्यार वोम्तिं घाल्न, वय्ल्यान विजुल्लो लेस, वग्रास, काप्डा कुड्को पांगुर्न, निव्तच्च मन्नां उक्लाव्न कुर्पाण्यांत दवर्चि, पीट पुगात दवर्लेल्या मोड्केक पांय लागंव्क नोजो। मोड्क च्या वाय्ल्यान पिटानच खुर्सांचो गुर्त काड्चो दय्विक भक्त दाकय्ता।

तांव्या तांवाणाच्या सामाग्रि पय्कि तोंदोर प्रमुक स्थान घेता। कडाय, हांडो, कोळसो, चेंव्वु, चेंव्वु तोप्लें, कुट्टें, कुतियेचें साफ। मोड्कि, कुंड्लि, गंदुन, वाण, अशें गर्जेक आनि सर्जेक वापर्च्यो सवार माहेति आसात।

तांव्या तोंदोर पोळि करुंक, कडाय आय्दानां धुंव्क, हांडो, गंदुन उदाक भर्न दवरुंक, चेंव्वु गंद्नांल्ले उदाक उम्पोंक, चेंव्वु तोप्लें-न्हाताना वाणांल्लें उदाक उम्पोंक, कुति, कुट्टें- दूद सेजुंक, मोड्कि, कुंड्लि-गंद्पाक, हेर गर्जांक गळिसतात। कोळसो-उदाक वांय्तलें हाड्न गंद्नाक भरुंक। अशें।

तांव्याच्या आय्दानांक कलंव मांड्ता जाल्ल्यान, तवळ तवळ कलय काड्चि पड्ता। कलय म्हळयार? पित्ळेच्या नगां वय्ल्यान भांगाराचि वोप, गिल्लीट, काडल्लंवरि। तांव्याच्या आय्दानां वय्ल्यान, तांव्या वोप काड्चि।

अशेंच्च गंद्पा कुडांतः तांबे, पितुळ, काशेंचि आय्दानांय आस्तालिं। घरांनि वांळतेर जांताना, बाळ घरांत पयिल्ले पाव्टिं रडोंक, काश्याचि वाट्लि बडय्तालिं म्हळळें हांगासर उडास कर्येत।

आदिं दुब्ळया घरांनि, तांब्या तांवाणा वरिच्च मातियेचि कडाय, मातियेचो कोळसो आनि हेर कुंवारान मात्येंत तयार केल्लि साहेत आस्तालि।

रांद्पाकुडांत फात्राचि साहेत

खड्फि फात्राचि वाट्चि, दोळिच, रगड्चि, दाडांव्वि साहेत आसा। रांद्पाक आळेन वाटुंक, खर्गटांव्क, चेंचुंक, झरंव्क, दाडांव्क, दोळुंक आनि हेर गर्जेच्या क्रियांक खड्फि फात्रान घड्न, तासुन, कलात्मक थरान सजयिल्लि साहेत कल्लु कुट्टिमाम नाजूक थरान कर्ता। ह्या कलात्मक चमात्कारेक निजाय्की मांदुन गौरव दिंव्क फावो।

वान, घाट्णो, गुंडो फातोर, धांतें, धांत्यापेड, फातर, फात्रि, रगडो, लांवेटि फातर, पान्फोड दाडांव्वे वान, हळद दाडांव्वो फातर, तिल्लेंच्च न्हय आस्तां, फात्राचि पोळे वाज्चि काय्लयी तयार कर्ताले आदिं।

रांद्पा कुडांत सारोण

अती गर्जेचि वस्त जाव्नासा। सगळया घरांत वोंव्ता। कोन्श्यांत येव्न बस्ता। कोन्श्यांत्लि आजि म्हणंच्च तिका वळकाल्यारयी, ति गर्जेचि। माडाच्या चुडेत्यांचे इर काड्न, तांचो मूटभर काट कर्न, केंळब्या दोरचो कट घाल्यार सारोण जाता। नव्यार सारोण, झर्तच्च खुंटो जाता। खुंटो जातच्च ति, आंगणांत, हित्लांत वोंवोंक धर्ता आनि घरावाय्लि जाव्न नाणिये कोड्ड्याचो कोन्सो धर्ता। झाड्न उडयिल्लो खुंटोयी गर्जेक पड्ता म्हळळें उतार विस्रोंचें न्हय।

रांद्पा कुडांत लोंक्डाचि साहेत

मन्श्या अस्तित्वाच्या आरंभार, कात्रापाचि साहेत फात्रानंच्च तयार्सितालो मानव, क्रमेण आदुनिकतेन व्हाळोन येता। लोंकाड म्हळळें लोह सोदुन काड्तच्च, मन्श्या जिवितांत लोंक्डा उप्योग चड्तिक माफान जालो। लोंकाड वाळतारयी जाव्नासा।

लोंक्डान कोय्तो, कोय्ति, कोय्तुल, नळि, उजो फुंकुंक, चिम्णि पेटंव्क, काय्ल, तोवो, बनालो, पारय, बाल्दि, काय्लातो शिग्डि, अशें सबार सामाग्रि लोंक्डाचि रांद्पा कुडांत राज चलय्तात।

धारेचि लोंक्डाचि साहेत आसल्ल्या कुव्नाक, ति पाजुंक, "कणस" म्हळया साहेतिचि गरज आसा। कणस लोंक्डानंच्च तयार कर्तात। कुपाचो फातर पिटो कर्न वोच्चेर घाल्न, कोय्त्यो, सुरियो, पाज्च्या प्रास, कणसान पाजुंक सलीस।

रांदपा कुडांत चूल शिग्डि

गदिणक थोड्या प्रदेशांनि चूल म्हण वळकतात जाल्यारी, चड कर्न "शिग्डे"क चूल म्हणतात। प्रकृतेचेर रूक-झडां कातुन पाच्च्या वनांचो नाश करित्त, घरां, वांदपां चड्डायित्त वचोन मिर्मोटिचें रान रचित्त वेताना, लांकुड जोळोंव म्हारग जालो। तवळ, रूक चींनं फळि कच्यां मिल्लांनि झडल्ल्या पिट्यान (खांवोतांचो पिटो). रांदप करूंक शिक्लो मनिस। गंदिणक तो पिटो चेपुन, धामागट्टांच वस्च्या प्राम, वुद्धांत मन्श्यान सोदुन काड्लि शिग्डि।

शिग्डि पेटव्चें आकर्शक, कलात्मक काम। लोंक्डाचो उरूट, देड दोन पुट उवार इव्वो, तो वख्ल्यान उरतो। मुळांत ताका गंव्डाकारचो आन्येक वुरक, दोन उरूट मोटें, एक शिग्डेच्या वख्ल्यान उवो दवर्चो, आन्येक पोंदल्यान वख्ल्या मोंट्याच्या मुळाक लागन्न निदांव्चो आनि शिग्डेच्या वख्ल्यान पिटो वोतुन, तिम्रया त्याच्च मार्क्यांच्या मोंट्यान पिटो दाइात्र वमन्न, जानन्न, हळू ते दोनी मोंटे आड उवो हालन्न हालन्न भात्र काड्चें आनि मकख्ल्या वुरकांल्ल्यान एक लांकुड दवर्न उजो पेटख्ल्यार शिग्डेर निम्तें, कापि, शित म्हण मादार्ण मट्टाचें रांदाप तिर्माता।

रांदपाकुडांत चुडेति, वालिंचि साहेत

गंदपा कुडांत जिल्लि मातियेचि, तांवें तांवाण आमा, तिल्लिच्च माहेत- वालिंनि, चुडेल्यांनि, पिड्यांच्या नारांनि, वेतांनि, मुंवांनि तयारिल्लि ति, गळमोणेर आस्ता।

कुर्फांणो, कुर्वें, कांट, धालि, धालें, तोड्पें, कुर्फोण, किर्गिचिकुर्फोण, तळट्याच्या चुडेल्यांनि आदिं घर्चि मन्श्यांच मंद्रापा पर्माणे धालियो वोळतालि। पोळि, तांदुळ, गव्होय, फळ वस्तु घालुंक आळेन काडुंक नार्ल कांनुंक, ह्यो धालियो उपयोग्मितालि। कण्किच्या चुडेत्यांनि मांद्रि वोळतालिं।

रांदपा कुडांत येंटो

निग्णें वा खांड्डं म्हण वळकोंचें, ल्हान्शें गैंड आकारचें वातेणाचि मुंवोळ, येंट्यान वा रनांल्ल्या वार्लिनि, शिर्नाळां कर्न उरल्ल्या इर्गानि, निग्णें वोळतात। गंदिणर थाव्र भुंय दवर्च्या आय्दानांचि आडि धर्तेक लागानातल्लेवरि दवरुंक गळिमतात निग्णें।

"निवाक अक निग्णें" म्हळया गादिवरि। कुंड्डि, मोड्डि, कुंड्डं हांच्या गांडि पोंदा एक निग्णें गर्जेचें। निग्ण्याचो जागो गंदिणच्या पोलांत जाल्यारी ताळण्याच्या, खांळाच्या, उदकाच्या, मांड्याच्या आडियेक निवण्याचि गरज आमा।

वस्तुरांचि निव्णिय गळमांणेर आमात। वाळश्यांक उदारें निदाय्ताना, नक्लि कुशिक गुन्दात्र, मांड्डो लांव जाय्नामो गकांक वस्तुरचें मांव निग्ण्या उशें पाळण्यांत आनि मांद्रर वाळश्याच्या मांड्या पोंदाक दवर्नांत।

ांद्पा कुडांत लोंक्डाक गिलीट काडल्लिं आय्दानां

लोंक्डाच्यो वोशियो वाट्ल्यो, पिरि, कोपां निम्त्याचिं, कोपां काप्येचिं, जेवाण काड्चिं कोपां, आय्दानां धुंव्क गळमुंचि वेसनां, कडाय, अमलिं आय्दानां, लोंक्डा वय्ल्यान धवें-निळशें कोटिंग काड्न, वाग्चि नितळ सोवित्त थगन, गंद्पा कुडांत चलावणेर आमल्लिं हि आय्दानां, वेल्जियामांत तयार जातालि।

रांद्पा कुडांत मांड

गंद्पा कुडांत मातियेचिं आय्दानां पय्लें आय्लिं? रुकाचें आय्दान पय्लें रिग्लें? निघंट सांगोंक असाध्य जाल्यारी, माति, रूक, झडां, भुमिचि मूळ संपत्त जाल्ल्यान, मन्श्यान आप्ल्या गर्जे आनि मर्जे पर्माणे हिं संपन्मूळां गळिमल्लिं म्हळ्ळयाक, आय्दानांचि जोडि सांगाताच्च दाकव्न दिता।

मोड्कं क धांपुंक मांड, शितामोड्कि वाळुंक कोण्फो, चाळुंक दोय, अशें मातियेच्या साहेतिक, रुकाडाचे सांगाति-सांगातिणिंचो सांगात चुकल्लो ना। आदाळया मणंय, कांत्या मंणय, कोय्ते संततिचे दांडे मूट, लोंक्डाक सांगात रुकाडाचो अशें विविद साहेत जोडि जाव्न सांगाता रांद्पा कुडांत सांगात दिंव्वि आसा।

तांवें, पितळेचे दीस कावार करुंक एल्युमिनियम, स्टील, प्लास्टिक कुव्नांत रिगोंक लाग्लें। विजेच्यो गांद्रिण, गेसाचो स्टोव येताना, हांत्ल्या उज्याक सरि जाव्न विविद मेटलाचिं आय्दानां तयार जाल्यारी, ह्या साहेतिंच्या सोवायेक गिरायक पिस्वोन आप्लें आदुनिक गंद्पाकूड सोवोंक लाग्लो। आदि्ल पुतुळ, तांवें, काशें, लोंकाड, मात्येचिं, रुकाडाचिं आय्दानां, दोन तीन तक्ल्यां पर्यांत वाळतार येतालि। संतत- पिळगेच्या वर्मांच्या सांगातांत पर्निं जाव्नयी, नव्या होक्लेवरि सोव्तालि। वाळतार येतालि। आद्ल्या मन्श्यांबग्चि तिं आय्दानांय घटमूट आनि वाळतार येतालि।

रांद्पा कुडांत्लि साहेत विविद सुवातेर

रांद्पा कुडांत चलन वलनः कडंव्वें, कर्पंव्वें, काड्चें, कातर्चें, खांड्चें, खांव्वें, किचंव्वें, किरंव्वें, कोचांव्वें, उकड्चें, उक्लांव्वें, उडंव्वें, उचंव्वें, ऊब काड्चें, उम्पुंचें, जग्व्वें, जळचें, जेंव्वें, झाड्चें, आमुड्चें, आंबुड्चें, सारंव्वें, मोल्चें, तास्चें, तासांव्वें, थाप्चें, वाट्चें, वाड्चें, वांट्चें, वाळचें, विंच्चें, वोतोंव्वें, दवर्चें, दाडांव्वें, धुंव्वें, दोळचें, धाळचें, तोळचें, वोत्चें, पापुड्चें, थापुड्चें, पात्ळांव्वें, पियेंव्वें, पिळचें, पुंक्चें, पुस्चें, फागंव्वें, पेटंव्वें, भर्चें, वोर्चें, वेळशेंव्वें, वावोंव्वें, शिजंव्वें, शिंद्चें, शिज्चें, चेप्चें, गाळचें, गिळचें, घाल्चें, नेगंव्वें, घास्चें, वाच्चें, विजंव्वें, लाट्चें, लेप्टांव्वें, खत्कतांव्वें, चिर्मुटांव्वें, सुटि कर्चें, काप्चें, साळचें, चाळचें।

रांद्पा कुडांत बांदुन हाडल्लि साहेतः गंद्िण, गंद्िणचो खुर, गंद्िणचें पोर्ल, पोर्लांचि पंटाळि, जोंळवाचो कोन्सो, फळें, उत्तव, म्हाळो, धाक्टो म्हाळो, आट्टांळिग, मांक्डि खवंव्चि, मांक्डि वांदुन उम्काळांव्चि धुव्रानांळ, धिव्टांण, कंत्रेल, किळो, गुडामोपो, धार, धावोंत, हुंवार, वागिल, मांकळ, किळ, जनेल, तळमा-तळम, शिंकं।

रांद्पा कुडांत चर जिद्गि (Movable Goods): मोड्कि, मांड्कुल, बुड्कुलो, कुंडें, कुंड्कि, वाळिण, निव्णं, मांड, बावाडें, कुर्फोंण, थालि, कडाय, खोण्फो, उदका गंदुन, तांद्ळागंदुन, लोन्च्या बुयांव, मिटावोर्नि, मिटामोर्गि, कय्लि, कय्लाड, काय्ल, कय्लें, कय्लाण, तोप्लें, तोवो, तोब्लि, चेंव्वु, गिंड्कि, चेंव्वु तोप्लें, दाय, दोय, गुळम, गिंडाल, कुट्टं, कोप, चाक्लिन, चाळन, गाळन, तोंदार, पणेर, काय्लातो, आप्पांचि काय्ल, आपांचि काय्ल, पोळयां काय्ल, गूंड काय्ल, वनालो, तोवो, कोय्ति, कोय्तो, कोय्तुल, मुरि, आदाळो, कस्कांति, पेस्कांति, कांत्लें, पाग्य, मांवार्डो, डव्वो, शेव्गो, हातो, कव्लो, मुन्कुटो, वांक तीन पायांचो, वान, ग्डो, धांतें, फातर, फात्रि, तोड्फें, सुप, धालि, धालें, कुर्फांणो, लांवंटि फातर, हळद दाडांव्चो फातर, कट्टि, कट्टुल, माल्लि, माल्लुल, मणंय, मुन्कुटो, गमट्टं, शेर, पाव, शिधें, कोळसो, शिधि, काणम, घाट्णो, चेर्गि, मांड्फात्रि, पाळश्याण-ताळण्या मांडो, मुर्नांळ, हांडो, हर्वांण, मागेण, खुंटो, चिल्फाट, मुसाळ।

रांद्रिणच्या खुरार आस्वि साहेतः कांडियांपेट, मिटामोर्गि, नार्लावोळें, मोलांचें मोड्कुल, गुमाट्टं गोडाचें, मांवार्डो, चिम्णि, धुव्र तापात घाल्लिं आय्दानां मोड्क्यो, कुंड्लि, धुंपेल, पुनेल, मुनें आनि माजार।

पांद्रिणच्या पोर्लांत्लि साहेतः उजो पुंक्चि नळि, बाण्शिरें, निव्णें, कोलित, पाताळि, कुदाय, मणंय, जोंळवाच्यो कांडियो वोंडियो

रांद्रिणच्या कोन्श्यांत्लिं साहेतः जोंळोव, लांकुड, मव्ल्यो, वोंडियो, आडागं, चुडेंति, कड्यो, पिसोंद्रि, पांयो, मोण्णां, शेणियो, शेण्कुटो, सर्लो, फडल्लें लांकुड, सोंटें, शिर्फुटो, पिडें, कोंव, मांप्ळें, बाताचि उमि, खवंताचो पिटो, बाताचि तूस।

रांद्पा कुडांक उज्वाड दितातः चिम्णि, वात, दिवो, पोंट्टि लेंप, मोमोय, धिव्टि, लांप्यांव, लामाण दिवो

रांद्पा कुडांत माळ्यार धाल्चि साहेतः तांदुळाचे मुडे, सुके नार्ल, भियाळो, मुडियो वांदुन, भात भांच्यों कांटि, व्हड्डं कय्लाड, हांडो, तांव्याच्यो मोड्क्यो, तोंदार आनि गंदपाचिं वोड्कि वोड्कि आय्दानां, काजाग सोवाणांक, फेस्ता पर्वाक गळ्गुन, धुव्र, तापव्र, माळयार वांम्तिं घाल्लात।

रांद्पा कुडांत उत्वार धाल्चि साहेतः गोडां पेळ, मुटांवो, गुर्य तांदुळ मोड्कं त भर्न, मिसोंग, भियाळो, सुकि मास्ळि, विक्णां, पाप्डें, आपोंळ, पावसाल्या दिसां खातिर, तयार कर्न, सुकव्र दवलेल्यों जेवणा-खाणाच्यो वस्तु, ओंटि, दागंवे, विड्डांचि सोलां सुकव्र मुडियो वांदुन वा मोड्क्यांत भर्न, सूक बांदुन दवर्नात।

रांद्पा कुडांत कंत्रळांत दवर्तातः चिम्णि दवर्च्या कंत्राळांतः चिम्णि

आय्दाना दवर्चें कंत्राळः वोशियो, वाट्ल्यो, पिरि, कोपां, तांब्लेर, लोटे, गोव्ळे, चाव्लिन, मग्ग, कुलेरं, तोप्लिं, माल्ति, माल्तुल, गिंड्डि, तांविल, हर्वाण, चिल्फाटां इत्यादि।

डब्बे दवर्चें कंत्राळः कंर्डे, तेला सिस्लि, सांवारचे कंर्डे, टिन्नां, वोर्न्यो, वोत्लि आनि हेर।

रांद्पा कुडांत शिक्यार दवर्तातः धंयाचो वुड्ढलो, पोळियेचि धालि, मुक्या माम्ळेचि पोट्लि, वाजल्लि माम्ळि, दूद, ताक, शिताचि मोड्कि, निस्त्याचें कुंड्लें, भुग्यांच्या, माज्रांच्या तोंडांत्लें बचाव करुंक सांवाळन दवर्तात।

रांद्पा कुडांत मांक्डेक खवोव्न दवर्तातः दाय, दोय, कोव्लो, हातो, काय्लातो, चाळन, कुलेरं, शिताचि दोय, वोर्न चाळिच दोय, निस्त्याचि दोय अशें ल्हान व्हड, कट्टेक, वाम्याचो दांडो रिगियिल्ल्यो दोयो क्रमप्रकार रिगव्न दवर्तात।

रांद्पा कुडांत मांक्डेक उम्काळास्तातः आम्टाणेचो गुळो, वियाळयाच्यो पोट्ल्यो, सोलांच्यो मुट्ट्यो, पियावाचे घोस, मोगिं, कुवाळे, दुदें इत्यादि पाव्सिल्या दिसां खातिर सांवाळन दवर्ता।

रांद्पा कुडांत आंक्डेक खवोव्न दवर्तातः सुरियो, कोय्ति, कोय्तो, कोय्तुल, धांत्रेकोय्ति

रांद्पा कुडाचा कोन्श्यांत बस्वि साहेतः सारोण, खुंटो, आदाळो, कांत्लें, मुसाळ, कोदांट्टि, कुगड, जेव्णाक वस्व्या मांद्रेचो खोव्ळो।

रांद्पा कुडांत बसोंक गळ्सितातः मणंय, मुन्कुटो, तीन पायांचो वांक, मांद्रि स्टूल, कांत्या मणंय, जेव्णाक थप्काल मार्न बस्वें, गंद्णिच्या पोलांत उकाडें वस्वें।

रांद्पाच्या आय्दानांक आडियेक दवर्तातः निव्णें, कांट्फागे, मोड्केचो कांट, वाळिण, फळें, बाण्शिर्यांचो चोम्डो, धावि गंदुण, वोय्ल=पाट्लि रांदुण।

रांदणिच्या वय्र शिज्ता, उकोड्ता, खत्कत्ताः ताप्च्या उद्काचि कुंड्लि, शिता-पेजेचि मोड्कि, कसायाचो वुड्ढलो, निस्त्याचें कुंड्लें, ताळन्याचि मोड्कि, पोळियेचो तोंदोर, दुदाचें तोप्लें

रांद्पा कुडांत चाळुंक गळ्सितातः दोय, दाय, दांडो, कुलेर, इंदाद/ इंदादि दोव्लो, काय्लातो,कोव्लो

रांद्पा कुडांत कात्रुंक गळ्सुंचिं हातेरांः कोय्ति, सुरि, आदाळो, कांत्लें, कोय्तो, कोय्तुल, मांड्डो कोय्तो, कस्कति, पेस्कति

रांद्पा कुडांत दाडांव्क गळ्सितातः पारय, कोदांटि, फातर हळद दाडांव्चो, कोय्तेचि मूट, कट्टेचि पाट, दोयेचि कट्टि, लाट्णें, मुसाळ, गुर्दोण, मुन्कुटो, मोड्तेल, मुत्तें, वलाय, लांवेटि फातर।

रांद्पा कुडांत गाळुंक पाग्ळांव्क गळ्सितातः गाळनें, चाळन, पेणेर, बाय्रास, धव्या वस्तुरचो कुड्को, कुर्पोण, धालि

रांद्पा कुडांत वाळुंक गळ्सितातः वाळिण, कुंड्लि, कोण्फो/ खोण्फो, तोप्लें, मांड कुर्पोण गंद्पाक वाटुंक, खर्गटांव्क, चेंचुंक, जरंव्क, गळिसतातः वान, घाट्णो, गुंडो फातर, धांतें,

धाल्यांपड, फातर, फात्रि, रगडो, लांबोटि फातर।

रांदल्ले रांदाप/ जेवाण उस्कुन काडुंक, वाडुंक, वापार्तातः तोप्लें, कोप, माल्लि, ताट, हवांण, कुंड्लि, वुड्डलो, वाट्लि, उतळ वाट्लि, बोल, थालि

रांदल्लिं आय्दानां धुंव्क, नितळ करुंक गळ्सुंचि साहेतः कडाय, वाळिण, बाल्दि, पीप, चाट्टि, उतळ व्हड्या तोंडाचें कुंड्लें, तांब्याचें स्टील एल्यूमेनियम बेसिन वा तळया दगड।

रांदूपाच्यो हेर वस्तु भर्न दवरुंक उपयोग्सितातः मांवाढों, बोर्नि, वुयांव, कोंड्डो डब्बो, बोल्ल, सिम्लि, मांडो, मोड्कि, खंळिव, मोर्गुल, मोर्गि, वुड्डलो, कोळमुलो, धालि, धालें, कुर्फोणो, कांट, कुवें, कांटागे, वुड्डो, वुड्डि, माड्को वोळें (मुक्या वोव्कयाचें कर्ल) दुदें (तशेंच) वातेणाचि मुडि, कल्फाडो

रांदल्ले जेवाण-खाण, वाडुंक, जेंव्क गळ्सितातः वाट्लि, बोशि, पीर, शिगेति (केंळव्याचो खोलो) हवाण, थालि, माल्लि, माल्नुल, फाळेत, रुकाचो व्हड्डो खोलो।

पानियां पियेंव्क, सेंव्क गळ्सितातः कट्टि, कट्टुल, चाव्लिन, मग्ग, ताट्टें, कोप, चेंव्वु, गोव्ळो, लोटो, ग्लास, माल्लि, चाचें कोप, सुपाचें कोप

रांदल्ल्या रांदूपाक खाण जेवाण धांपुंक गळ्सितातः मांड, कुर्फोण, थालि, पीर, प्लेट, बोशि, वस्तुग कुड्को, धांण्णें, वावाडें, फळें, वाट्लि, कोप, चाळन, गुड्डि, दांक्णें, कुंड्लि, कुंड्लें।

रांदूपा कुडांत उदाक भरुंक, उस्कुंक, भर्न दवरुंकः गंदुण/ गंदुन, गुर्गुलेत, मांडो, मोड्कि, हांडो, वाण, मोड्को, कोळसो, कोळगुळो, सिदि, तांवियो, चेंव्वु, तोप्लें, वोणोक, कट्टि, चाव्लिन, कट्टि, हानाचो पोमो, लोटो, गोव्ळो, तांब्येर, ताट्टें।

झाडुंक, पाड्डुंक, पुसुंक, गोंटो काडुंक, घासुंक गळ्सितातः मागेण, खुंटो, वाण्शिरें, पन्र्यो वस्तुगचो कुड्को, गोणि, चुडेति, आय्दाना पुस्चो कुड्को, शेण पुस्चो कुड्को, हात पुस्चो कुड्को, नार्लो कातो, सोण्णां।

आस्डुंक, विंचुंक, सुकंव्क, उजार कर्तातः तोड्फें, सुप, धालि, धालें, गेर्मि, कुर्फोण, कुवें, कुर्फोणो, पेणेर, हर्वाण, थालि आनि हेर।

तांदुळ, धानि, हेर, तुकुंक, मेजुंक, मापुंक, वापर्तातः शेर, अर्दो शेर, पाव, कळिस, कुट्टि, चेंव्वु, कुर्नियं चेंव्वु, गिड्डि, माप, पोमो, चिम्टि, मूट, टिन्न, शिधें = तीन कुट्टि, एक शिधें

रांदाप शिजंव्क, उजो पेटंव्क, वापर्चि उपकरणांः गंदि्ण, गंदुण, शिग्डि, स्टांव, गेस चूल, चूल, विद्युत चूल।

गंदि्णर चडंव्चिं आय्दानां, उक्डुंक, शिजंव्क, खत्कतांव्कः मोड्कि, कुंड्लें, कुंड्लि, तोप्लें, तोंदोर, कय्नाड, कय्नाण, कुक्कर, सुर्नें, वुड्डलो, हांडो।

गंदि्णर वाजुंक गळ्सुंचि साहेतः कय्ल, कय्लि, काय्ल, तोवो, वनालो, गूंड काय्ल, आपांचि काय्ल, पोण्णांचि काय्ल, आप्यांचि काय्ल, खडियें काय्लु।

मोड्कि, वुड्डलो, मोड्डलांत शिजंव्चिं पक्वनांः शित, पेज, आंवल, वोर्न, किर, किजरि,

पुलाव, मेतियं पेज, नाल्याचो आट्टोळ, कसाय, कापि, उदाक तापंव्वें।
कुंड्यांत शिजंव्वें, खत्कतांव्वें पक्वनः कडि, निम्तें, निवोळ, सुकें कर्चें, जिरें मिरिं, वग्र पांदा उजो, सार, कन्फिर मिरिं, इंदाद, दाडाव्र घाल्न गंद्चें, काल्द, वाफाद, मोलि, लोमुण मिरिं, स्टू, मूफ, सांवार वाजुन कडि, मास मुकें, सर्फतेल, मास्ळे कडि, माम्ळि मुर्मुरंव्चि इत्यादि इत्यादि।
कय्लाण, कण्फारोंत्लिं पक्वनांः व्हड्ल्या तोंद्रा गात्राचिं कुंड्लि हिं। कुव्या मुट्लि, पात्राड्या कडि, आंव्वाड्यांचि गोड कडि, काळिज आन्किटि, आळुं धेंटो, मोंति फेम्ताक, फेम्तां पर्वेक मास, चणे मुके, केळिं सुकिं, गुज्रो गंद्चो इत्यादि।
कुंड्लेंत, बुड्ड्ल्यांत, शिजंव्वे द्रव्य-पक्वनः काफि, कसाय, शेवियांक गेस, वार्लि शिजंव्वि अरूट कडंव्वें, कुंड्लि तांद्ळाचें ताळनें काडुंक, तांदुळ नेगंव्क, उदाक खत्कतांव्क बुड्ड्ल्यांत पेज, कसाय, ताक चालुंक।
तोंद्रांत उकोड्चि पोळि आनि हेरः सन्नां, इड्ल्यो, मांडास, मुट्लि, इट्टु, पातोळि, पात्राडे, लताड, पुर्नासन्नां, गेमा सन्नां, पोण्सा पातोळि, गंदो, वांळिटक, फेस्तां पर्वेक मास गंद्चें, विग्यिानि, पुलाव, तोंद्रांत शिजय्तात।
उतळ काय्लिर बाज्वें खाण, पोळिः पोळे, पान्फाळे, आपे, वाक्रि, माम्ळि, काट्लिसां, तांत्या पोळो, प्यानकेक इत्यादि।
बनालो, गूंड काय्लिंत बाज्वें, तोळ्वेंः पोण्सा गाग्यिो, नेव्र्यो, आपे, आपोळ, कोक्किसां, गुळियो, चाक्ल्यो, भजे, पातेकां, आंवाडे, पियावाचे भजे, जिलेवि, सजि, सुकुरूंडे इत्यादि।
कय्लेर बाज्वि पोळि - सांबारः कय्लोळि, वाक्रि, सांवार, तांदुळ, धानि, शेकुंक गेंव, ओंवों, कसाय करूंक. नार्ल, गांत्वि, सुकिं सुंक्टां इत्यादि।
रांद्णिंत्ल्या इंग्ळ्यांनि, गसर्यांत मुर्मुरांव्वें बाज्वेंः विक्णां, कण्ग्यो, कुल्र्यो, पियाव, सुकि मास्ळि, खारें, काजुच्यो बियो
वानार वाट्तात, खांड्तात, दाडास्तात, फारस्तातः आळेन, चेट्णि तांदुळ, गोंव, नाल्लो, नार्ल रोसाक, मिसांगे पिटो, सांवारा पिटो, लोन्च्या पिटो, तांदुळ पारांव्वो, तांद्ळाचि पिटि आनि हेर
धांत्या फेडार दोळ्तातः तांदुळ, गोंव, नाल्लो, दाळ, धानि
बुयांवांत भर्न दवर्तातः लोन्चें, आल्याचि दोस, खोळाचे आंबे, मीट, पाल्फोणोम उकड्लेले। पोण्सा चार्कांड, गरे, शिट्टां, कर्टां, आवाळे इत्यादि मिटाच्या खोळाक घाल्तात। कोच्राचें, पोडिंचें, आंव्वाडो पोपाय भर्मिक लोन्चें इत्यादि भर्न दवर्तात।
आड खाणांच्यो आच्यो नक्ष्याः शेवगो, चित कांत्लें, लाट्फोळें, लाट्णें, चाक्लेचि आच्चि, नेव्र्यांचि आच्चि, कोक्किसांचि आच्चि
रांद्पा कुडांत्लि मन्जात आनि किटांः माजार, उंदिर, जर्लो, चिव्ळें, चिचोंद्रि, मूय, माळियो, मूस, मुस्कां, वोगेड, कीड, दोंव्ळे, पाल, दिव्या पिमोळिं।

गंद्पा कुडांत्लि साहेत, खाणा जेव्णाच्यो वस्तु, हांचो अर्थ

अन = पोटाक वेचो आहार, शित नीस, पेजेचो खण

अर्कड = अर्दे कुरें, गंद जाव्नाल्लें अळिन

आळ्नि = मीट उणे जाल्लें चाप्पें पक्वन खाण

आंक्डि = मांडियेच्यो, वाम्याच्यो दोन कांवि वोम्यो सांगाता बांदुन, दोयो-कोय्यो दवरूंक केल्लि चडि दोयो-कोय्यो दवरूंक केल्लि चडि

आच्चि = चाकल्यो, नेव्र्यो, कर्चि रूकाडाचि पित्ळिचि वा तांब्याचि नक्ष्या

आग = उजो, ऊव

आग्टें = जळोन आम्चो उजो, जळोव, केंडां, गोवोर इत्यादि

आटय = नापव्न उदाक उणे जांव्क मुकय

आट्टोळ = तांदुळ आनि नाल्या पिटाचि पेज, आंविल

आडार = वोंडि, वेत, जोळुंक आनि मारूंक उप्कार्चें

आडांवो = आड खांवो, वाळश्यांनि गंद्पा कुडाक ग्गिनाशें, धार्वोताक आड मार्चि ग्पिां

आडि = पोंद, थळ, उदाः कुंड्ल्याचा आडियेक लागल्लि कडि

आदान = शिनाक तांदुळ घालुंक, मोड्कं त, वुड्डल्यांत गंदिणर दवर्चें, जाय पुर्ते उदाक

आदाळो = मण्येक वर्मयिल्लि कोय्ति। गंद्पा कुडांत मुटि करूंक उजार कर्तात

आप = तांदळाचा पुग्लेल्या पिटाचि, काय्लिर वाज्चि पोळि

आपुट = कांय्च भर्मिनातल्लो उदाः नार्लाचो आपुट गेम

आपो = आप्यांचा काय्लिर, वाड्ळया उरूट खणांनि पीट वोतुन वाज्चि पोळि

आम्टाण = आंवोट, आम्माण, चिंच खर्लाव्न गंद्पाक तयार केल्लि

आय्दांन = गंद्पाक गळर्मुचि, मार्त्यचि, लोहचि साहेत

आय्द = गंद्पा कुडांत शिदुंक, कात्रुंक, तामुंक, गळिमतात आदाळो, मुरि, कोय्ति,

आराय = शिपल्लें लार्गि कर, शिपड्लें ओड्ड कर

आल्मार = कवाट, कंत्राळांक धागं वर्मयिल्लें शेल्फ

आल्मांदो = एका थर्गचि गंद्वांयं मांग (लांव वीण्म)

आवो = मार्त्याचें आय्दानां उक्ड्ंक नयार केल्लो गुड

आव्यामाति = गंद्पाचि आय्दानां नयार्गुंक वार्पर्चि, फातर नातल्लि आंट मांति

आहार = खाण, जेवाण, कुंडचा भलार्यकक गेंव्चां आन

आळुं = तेरें जातिचें रूंद पानांचें झड, हाचिं पानां, धेंटे, गंद्पाक उपयोग्सितात
आळेन = सर्व नमुन्यांचो सांवार, मसालो, वाटुन तयार केल्लें पीट
आंगाण = घरा मुक्लो वा पाट्लो सफाय केल्लो जागो
आंबाडो = आंवट फळ वा चण्या पिटाचें, तेलांत वाजल्लें खाण
आंबुड = समा खा, गीळ, बोखाय
आंबोडि = आंव्याचिं तर्नि तोरां, चिर्मुटाव्न लोन्च्याक तयार केल्लिं
इटु = तांद्ळा पीट पुगव्न, केंळव्याच्या वा पोण्साच्या खोल्यांनि भर्न तोंद्रांत उकड्लेलि पोळि
इडि = पुगय्नातल्ल्या पिटाचि पोण्साचा खोल्यांत कोवोळन तोंद्रांत उकड्लेलि पोळि
इडें = दोंप्ळो, खांच, संद, बुराक
इड्लि = तांदुळ आनि उड्दाचि दाळ वाटुन, पुगल्ल्या पिटान, तोंद्रांत उकड्लेलि पोळि
इर = माडाचा - मोड्लाचा मद्याच आस्चि वारीक शिर। सारोण करुंक उपयोग्सितात
इंग्लो = जळ्ळेल्या लांक्डाचो कुड्को, पाल्वाल्लें केंड, पेटोन कर्पाल्लो
उकड = शिजय, उद्कांत घाल्न, उज्यार शिजय
उक्डो = शिजयिल्ल्या भाताचो उक्डो तांदुळ
उक्लाय = थळाक लागल्लें सोडव्न काड। काय्लि वय्लि पोळि, काय्लात्यान उक्लाय
उगड = उसय, उग्तें कर, सोडय, धार उग्तें कर
उडिद = पोळि करुंक पुगेक गर्जेचि दानि
उति = उतव, वोण्तिक खुंट मार्न, खवयिल्लें फळें
उत्रें = तांदुळ शिज्ताना, खत्कत्चें उदाक
उपचार = सत्कार, घर्च्या मन्श्यांनि - सग्र्यांक सुदार्सुचें
उप्करि = रांद्णिर शिजय्नास्ताना, नार्ल कांतुन, भर्सुन केल्लें खाण
उम्काळाय = किळयाक, कोक्ष्याक वा किराक शिर्काय
उस्टें = पोस्ण्यांत जेव्न सोडल्लें खाण
उंडि = जेव्ताना हातान वोळचो शिताचो पोसो, मुदो
उंडो = गोंवाचा पुग्लेल्या पिटान खव्नांत उकड्न तयार केल्लि पोळि
ऊब = गरम, हुन्साण, धुंव्रा रुपार आवि जांव्चि धाव
कजो = तांदुळ सार्को कुंडो काडिनास्ताना, काव चड जडानातल्लो तांदुळ
कट्टि = नार्लाचा वोळयाचें बाय्लें कवच
कड = विशेशु हुन जा, खर्गोन वच, मोव जा, फातळ पड
कडाय = अरद्या गोलाकाराचें तांब्याचें आय्दान, जेव्णाचिं हेर आय्दानां तांतुन दुतात

कडि = नालं मांवार वाटुन आळंन कत्कनो काडल्लें द्रावण
कडो = विशेश हुन, खत्कांतो उदाक
कणि = वार्गक कुड्क जाल्लो तांदुळ, तूम
कन्फो = शिन वाळुंक, लोन्चें घालुंक, रुकाडाचें दोणि आकारचें आय्दान
कप्ल = मातियेचा आय्दानाचो कुड्को, वाक्रि, मांवार वाजुंक उपयोग्मितात
कप्लि = मातियेचो तोवो, काय्ल
कप्लोळि = कय्लेर वा तोव्यार वाज्चि, पुगानातल्ल्या पिटाचि पोळि
करंब = तोव्श्याचिं कापां कर्न पियाव मिर्सांग घाल्न केल्लो मालाद
करि = घस, धुंव्रा उज्या वर्वि मांड्चि काळि पिटि
कर्फालें = उजो चड जाव्न, आय्दानाचा आडियेक लागोन लास्चें/जळचें
कलय = तांव्याचा आय्दानाक काड्चि, तव्याचि वोप
कसाय = वक्ताचिं पाळां, पानां, उकोड्न कर्चें वोकात। उदा: कसायाचो वुड्कलो
कळिस = तांदुळ, दानि, मेज्चें चोव्दा शेरांचें माप। उदा: चोव्दा शेर, एक कळिस
कंत्रेल = कंत्राळ, वोण्तिंत पोकोर्न केल्लें शेल्फ, वस्तु, चिम्णि दवर्चो जागो
कंडों = डव्वो, लोहचा तग्डाचि उरूट वोर्नि
काडियां पेट = उजो पेटंव्चा काडियांचि लान्शि पेट, म्याचस वा पोस्को
काणेकाण = केंळव्याचा कांडियेचिं पातळ कापां कर्न, मिटा उद्काक घाल्चिं
काय्लातो = काय्लि वय्ल्यो वस्तु उक्लांव्चें हातेर, लोहचें वा रुकाडाचें
काल्द = सुप, हाडांचें गंद्वोयेचें, उकड्न काडल्लें उदाक
कांट = मोड्केचो, कुंड्ल्याचो गळो
कांट = कुर्वें, वोड्लि वाटि, नार्ल, तांदुळ वा हेर माहेत भरुंक गळिसतात
कांत = नार्लाचें वोळें, कांत्याचा धाग्क धर्न, वार्गक चून कांत्चें
कांत्नें = मण्यंक आदाळयावर्गिच, कात्र्याचें हातेर वसव्न, नार्लाचें चून कांत्चें हातेर
कांत्लि = नार्लावोळया विनल्र्या धाट सायेचो लान्सो कुड्को, भुर्ग्यांक कांत्लि दीव्न फटय्तात
किटाळ = किसर, उज्याचें दाक्टें पेट्चें कीट
किडाय = गंदिणंल्लें उज्याचें गसारें, कांलितान, वांडियेन, वग्र पांदा कर्चें
किळो = गंद्पा कुडांत सोलांचि पोट्लि उस्काळांव्क, वोण्तिक मार्तात, रुकाडाचि कुट्टि
कुट्टें = दृढ मेज्चें, हाताळयाचें नट्टें, माप, एक कुनि नाव कुट्टिं
कुडार = लाकुड वेत्चें, पांड्चें, लांक्डाचें, मिलावाचें हातेर - मोडु
कुर्मुगय = हुन्याणंक पुल, तापल्ल्या काय्लिर भात उडव्न, चिर्मुल्यो कुर्मुगय्तात

कुलेर = लोहाचि लान्शि दोय

कुंड्ले = निस्तें कर्चें, आव्या मातियेन तयार्सिल्लें, उतळ तोंडाचें आय्दान

कुंबार = मातियेचिं आय्दानां तयार कर्चो वाव्राडि

कोचोर = वारीक तासाव्न कर्चो पिटो। कोच्राचें लोन्चें घालुंक, तोर कोचाय्तात

कोदांटि = मोण्कुटो, दाडांव्क वापर्चो रुकाडाचो कुड्को

कोय्ति = रुकाडाचें थोरुं आसोन, अर्द्या चंद्राकाराचें बागायिल्लें लोंक्डाचें हातेर

कोलित = अर्दें जळोनंच आस्चें लांकुड वा बोडि

कुळ्सुलो = तेल वोर्न दवर्चें आव्या मातियेचे, कोळश्या आकाराचें लान्शें आय्दान

कोळ्सो = वांय्चें उदाक काडुंक, वोडुंक, हाडुंक वापर्चें, मात्येचें, लोहाचं आय्दान

कोंप्रो = उदाक, दानि, इत्यादि वोर्न दवर्चें, लान्शें मात्येचें वाण

खत्कत = सळसळचें, खत्कतो येंव्चो, विशेश हुन जाव्न उवेंव्चें, नाच्चें

खर = हुन जांव्चें, गरम जांव्चें उदा: उदाक तापोन खर कोट्टु जालां

खार = मिटाचि रूच उदा: मीट चड जाल्यार खार जाता

खिरय = भर्सि उद्कांत भर्सुन चाळ

खुर = गंदि्णचि पाट्लि कूस वा सोपो

खुंटो = इर जरोन मट्टि जाल्लि सारोण

खोव्लो = ताक चाळचें, गोलाकाराचें, खर्वणां आसोन, लांब दांड्याचें उपकरण

गाळ्ण = कापि, कसाय आनि हेर द्रावण गाळचें, जाळिचें उपकरण

गिंड्ले = गिंड्लि, पितुळचें लान्शें, दूद मेजुन, घरांक बट्वाड करुंक व्हर्चें आय्दान

गुड्दि = वोत्लिचें तोंड, हेर दोंप्ळो, बंध करुंक चेप्चो चोम्डो

गोबोर = रांदि्णंत लांक्डां, हेर जळोव, जळोन उर्चो पिटो, घर जळोन गोबोर जालें

घस = रांध्पिर, उज्यार दवर्न शिजय्ताना आय्दानांच्या पोंद्ल्यान मांड्चि करि

घसारें = गंदि्ण भितर, जळोन उरल्लो हुन हुन गोबोर इंग्ळे

घाट्णो = वानांत वाटुंक वापर्चो, गोलाकाराचो, तासल्लो लांव्सो, खड्फि फातर

घास = तोंडांत सोंव्ता तित्लें खाण, शिताचो पोसो, दोन घास जेव्न व्हच

घास = घस्टि, नितळ कर, गोवोर-कातो काण्गेव्न, आय्दानां घास

चाक = रूच पळे। जिवेक लागोव्न, चाकोन पले, चाकोन जेव

चाचाय = तासाय, कोय्तेन, कोय्त्यान, मुन्कुट्यार दवर्न, चाचाय, कोचोर कर

चाळ्न = खोव्ल्यान चोव्काटांत, आड उब्यो सरियो बसव्न केल्लें, गाळचें हातेर

चिम्णि = दिवो, सिम्या तेलान वा मुंर्गि तेलान जळंव्चो धिवो

चेट्रिण = नालें. मीट मिर्सांग वाटुन. तयार केल्लें तोंड्डांव्चें पक्वन

चेंब्बु = तांवें वा हेर लोहाचो लान्मो कोळमुलो

जांब्लि = वोण्णिचा चुडंत्यांनि वोळळेलि वास्केट. आदिं मार्केटंक व्हरांक गळिमनालि

जिड्डो = कणम नातल्लें. लान्शें मुमाळ

जेवाण = गंद्फा कुडांत तयार्मुचें. मांगाता वमोन जेंव्चें. मेंव्चें

झाड = मागेणेन. सार्णि खुंट्यान. कोग्र लागिं कर्चो. आगंव्चो. झाड्न नितळ कर्चें

तट्टें = हर्वाण. फळहार दवर्चि लोहचि पीर. ताट. थालि

तवाक = हर्वाण. थाट. पान्फोडिचि वोशि

तर्न = नीस पेज सांगाता

तस्त = लोहाचें उरूट आय्दान, कडाय

तळस = वाग्लाचा वयल्यान केल्लें लान्शें कंत्राळ. मेल्फ (वाग्लाचो धार्वोंत) आनि वोणोदिचा मधें आसता।

ताट = व्हड्डें तट्टें, वाट्लि, जेव्णाच्यो वस्तु दवर्चें हर्वाण

तापय = हुन कर, उज्यार दवर्न हुन कर

तास = कोय्तेन, मुर्ग्येन, माल काड, मफाय कर

ताळ्णें = तांदुळ धुल्लें उदाक

तीक = तिक्माण, मिरिं, मिर्सांर्गचि रूच

तेल = गंद्पाक उपयोग्मुचें द्रव्य, वनस्पतिचि पातळ चगव या वोस

तोडो = कुड्का. केप्टि. मोव्लि. मात्येचा आय्दानांचि उकल्लेलि मोव्लि, केप्टि

तोंड्डाय = तोंडाक लाय. थोडें थोडें खा

तोंदोर = पोळि, मन्नां, हेर उकड्चें, वंध आय्दान

तोंव = शेळग्र उदाक जांव्चें, गोड तोव्ना

तोळ = वाज, कय्लेर तापग्र बाज

थोरुं = हाताळो. कोय्तेचो हाताळो

दाय = उनळ टोय, वार्गिक वुगक आनि हाताळो आस्चें हातेर

धालि = तळट्याचा चुडंत्यांनि वोळळेलें कुर्वे

धांडाय = चाळ. टोयेचा धांड्यान. गंदिणर शिज्चिं पक्वनां चाळिचं

धांडारा = केळव्याचा. कामाळुचा. खोल्याचो दंट. काय्लिक तेल तूप मार्ग्क गळिमतात

धांडो = हाताळो. टोय. दाय. हांकां हातांत धरूंक वसंव्चो कोल

धांतें = उरूट. मफाय फात्रांक. मटं कुट्टि वगग्र. पीट टोळुंक केल्लें माधन

धेळें = निसण, माळयाक, पाक्याक चडोंक, आंकणां वांदुन तयार केल्लि निसण

दोय = कट्टेक दांडो वसव्न केल्लें व्हड्डें कुलेर

दोळ = दोळचें, धांत्याचेर मुकि धानि, तांदुळ, गोंव घाल्न पिटो कर्चो।

धाडाय = खांड, पिटो कर, वानार फात्रान पार्येन हळद, घट वस्त दाडांव्चि

धांण्णें = धांप्चें, उग्तें आय्दान, कंर्डो, मोड्कि हेर आय्दानांक धांप्चें, वंध कर्चें, मांड, थालि, थाट इत्यादि

धुरो = धुंवोर, उजो जळताना,वग्र चड्चो वाय, वारें, आवि

नळि = उजो पुंक्चि, वुरूट आकाराचि, लांव, मधें वुगक आसोन, वास्यावरि पोकोळ वोडि

निवय = उन्साण उणि कर। निंवोय, थंड कर

निण्णें = आय्दानां भुंय दवरुंक आडि धर्तेक लागनातल्लेवरि दवर्चें उरूट खोंड्डें चुंवोळ

निंस्तें = शिता सांगाता तोंडाक लांव्क गंदल्लें परात, चाक्णें उः शित निस्तें

नीस = शिजल्ल्या पेजेंत्लें उदाक उः नीस पेज

नेराय = सव्कास हालव्न हालव्न उद्का सांगाता फातर रेंव आडियेक वसय। उः तांदुळ धानि नेरव्न फातर काड

पक्वन = रुचिक गंद्पाचो फरात, कडि निस्तें, वाजल्लें

परत = गंद्वोयेच्या विविद नमुन्याचिं गंद्पां

पाग्ळाय = गंद्पाचा वस्तुंत्लें उदाक गाळ, देंवोव्न खालि कर

पातोळि = तांदूळाचें पीट खोल्यार पात्ळाव्न, दोड्न, तोंद्रांत उकोड्चि पोळि

पात्ळाय = धाट आसल्लें, पातळ जाय्शें, थापुन विस्ताराय, सोडय

पानाक = पीवन, तानेक पियेंव्चें द्रव्य उः काफि, चा, उदाक, शर्वत, सोड

पान्फाळो = तांद्ळाचें पीट पातळ कर्न, काय्लिर बाजल्लो पोळो

पारय = सव्वल, एक कुशिन खोंडुंक, दुस्रे कुशिन दाडांव्क, फागंव्क उप्कार्चो लोंक्डाचो धांडो

पाल्वय = पेट्चो उजो, दिवो, चिम्णि वंध कर, पुंक मार, गवय

पीर = लान्शि वाट्लि, शिता सांगाता निम्तें घेंव्क, सन्नां उक्डुंक वापर्तात

फिळ्टर = उदाक भर्न दवर्चो मोड्को। मुळांत ट्याप आस्ता

पुंर्गे = वातो मांड, जमव्न दवर्लेलि धानि - तांदुळ शेळेव्न खुंटेंव्चो

पेज = शित चड शिजव्न, नीस आनि शित सांगाताच्य सेंव्चें, जेंव्चें पक्वन। उः शित शिजोन पेज जालि।

पोत्राडे = पात्राचो पोळि, तेरें पानां शिदुन, तांदळा पिटा मांगाता भर्मुन, तोंद्रांत उकोड्चि पोळि

पोळोव = नार्लाचो गेम घाल्न केल्लि कुवाळयाचि कडि

पोळो = पीट फुगव्न, काय्लिर पातळ वोतुन, काय्लात्यान उक्लांव्चि पोळि

पोर्ल = गंद्णचें वाय्लें मूळ, गंद्ण मुक्लो जागो

फारय = वानाचा बुगकांत घाल्न, मुस्ळान, पार्येन, दाडाय

फाळेत = केंळव्याचो खोलो, मुको वा जिवो, वुति, जेवाण, खाण, फुलां, बांदुंक गळिसतात।

फोण्ण = गूंड काय्ल, दोन हाताळयांचो वनालोंत तेलांत मसांव वाजुन घाल, उ: निस्त्याक पोण्ण घाल

बुयांव = वोर्नि, गंव्ड रुंद तोंडाचि। मिटाचें, लोन्च्याचें बुयांव

बुर्डो = वुड्डो, तेलाचि बोत्ल, बूल, अर्श्याचें गोलाकारचें आय्दान

बोसि = बोशि, वाट्लि, जेव्ताना शित वाड्चें ताट

बोत्ल = व्हड्लि सिस्लि, चिम्णेचें, नार्लेल तेल भर्न दवर्तात

बाक्रि = मोळळेलें वा वाट्लेलें सुकेंच पीट खोल्यार कय्लेर तोव्यार पात्ळाव्न वाज्चि पोळि

वाज = तेलांत वा कय्लेर वाज्चें उ: पोळि, मास्ळि, सांवार पोण्ण वाज्तात

बाण्शिरें = गंद्पाचिं हुनूनि आय्दानां भुंय दवरुंक, उक्लुंक, वापर्चो कुड्को

बुरो = चिकोल, करि, आय्दानांच्या वाय्ल्यान मांड्चो चिकोल

भोरो = वोर्कुटि, काट, मोव्लि, काडियो, वोडियो, लांकुड, वोट्टुक वांदल्लो वोगे

मणंय = मणय, एक्ल्याक वसोंक तेकीत, दोन मट्व्या खुरांचें, लान्शें फळें

माण्णि = पिटाक गोड नार्ल घाल्न वाटुन, खडव्न वाट्लेक वोतुन, कुड्के कात्रुन खांव्चि पोळि

मानेन = मानान, वोड्लें कुंड्लें, फेस्तां पर्वेक मास पक्वनां गंद्चें, हेग वेलार म्हाळयार निद्चें, मात्येचें आय्दान

माफ = मेज्फाचा, लेखाचा, गात्राचें आय्दान उ: कुट्टें, शेर, पाव, कळिम इत्यादि

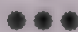
मात्ति = गांव्टि आव्या मातियेचें, जेंव्वें कोप, आय्दान वाळश्यांक शित गुड्डुंक उपयोग्मितात।

म्हाळो = पाक्या पोंदाक, मकय्ल आडिं ग्पिां मार्न, फळिं धांपुन, मामान दवरुंक केल्लो भाग

मांड = शित वाळुंक, गंद्पा आय्दानांक धांपुंक, रुकाडान तयार्मिल्लें धांकणें

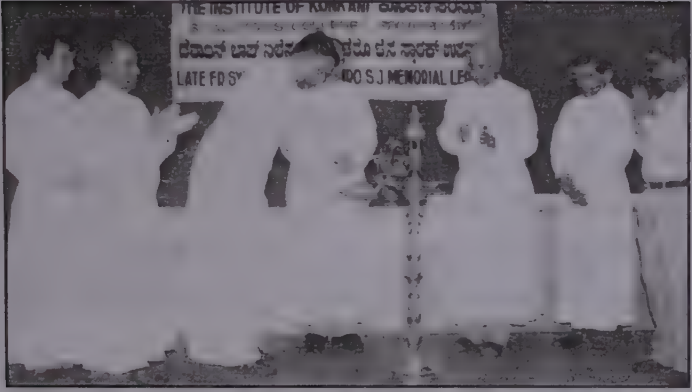
मांडास = तोव्शें अनि तांदुळ वाटुन, केंळब्याचा खोल्यार, तोंद्रांत उकड्लेलि गोड्शि पोळि
मांडो = पोंद्ल्यान कांट आस्चें मात्येचें वाण। उदाक, ताळणें भरुंक, कोळाक घालुंक गळिसतात
मिलाव = शुद्ध केल्लें लोंकाड, गंद्पा कुडांत्लि कातर्चि साहेत, कोय्ति, सुरि, आदाळो, कांत्लें हांतुन तयार्सितात।
मीट = दर्यांचें उदाक आटव्न कर्चें खार्शें पदार्त
मुग्टें = मोड्कि, मोड्को आनि हेर आय्दानांचा तोंडाक वांद्चें लुगाट
मुटांबो = तांब्डो तांदुळ, भात अर्दें कुरें उकोड्न, पोळिये खातिर तयार्सिल्लो तांदुळ
मुद्रें = तांद्ळाचा पिटाक नार्लाचें चून भर्सुन, मुटिंत गुळे कर्न, तोंद्रांत उकड्लेलि पोळि
मुडि = खोल्यांनि वांदल्लो आम्टाणेचो गुळो
मुर्नाळ = तांद्ळाचो मुडो खोंकुन, तांद्ळाचि जात पार्कुंचें हातेर
मुर्नें = ताळणें बोर्न दवर्चो मोड्को
मुलो = सांद, कोन्सो, दोन वोण्ति घड्सोंचि सांद = सांदिमुलो
मुसाळ = वानांत तांदुळ खांडुंक गळसुंचो मुळांत लोहचें कणस आस्चो दांडो
मोड्कि = बुड्कुलो, शित शिजंव्चें, मात्येचें या लोहचें आय्दान
मोड्कि = शित चड शिज्ल्यार मोड्कि जाता
मोण्कुटो = मुण्कुटो, रुकाचो लान्चो कुड्को, गंद्पा कुडांत घट वस्त, मोण्कुट्यार दवर्न कोय्त्यान तासय्तात
मोर्गि = तळट्या माड वा नार्लो माडाचि कुति पोकोर्न केल्लो मांडो, मीट, ताळनें भर्न दवरुंक गळिसतात
मोळ्कि = उदाक भरल्ल्या आय्दानांच्या थळाक वोंद्वाता ति मड्डि, चिकोल, माति
मोळ्कि = काट, लान्सो बोरे, सांगो, लांक्डां, वोडियो, रांद्वोय ओट्टुक कर्न बांदल्लो काट
मोळ = पीट मोळन, वरें कल्सुन, गुळे कर्चि क्रिया
रवो = कणि, रुलांव, वारीक कुड्के केल्लो गोंव, तांदुळ वा धानि
रांद = उकड, जेवाण खाण शिजय, तयार कर
रांदन = रांदिण, तीन खुर आसोन, मदें उजो कर्चि चूल
रांदुण = उद्काचो मांडो, पोंद्ल्यान निव्व्या सार्को कांट आस्ता
रांदो = सग्ळो सांवार, वोक्तां वाटुन तुपान खडव्न, तयार केल्लें, वांळितचें वोकात
लाट्णें = लाट्णि, लाट्चो उरूट कोल उ: चपाति लाट्चें लाट्णें

लांकुड = जोळोव, रूकाचो पांटो कातर्न, फोड्न, केल्ले जोळपाचे कुड्के
लिगिट = मातियेचा येरल्ल्या पुट्कर आय्दानांक पात्तो घाल्वें मिश्रण
लोटो = गोव्ळो, ग्लास, पियेंक्क उपयोग्मुचें उरूट लांव्शें आय्दान
लोन्वें = मिटांत चिर्मुटाव्न, मांवारचा मिश्रणांत घाल्न दवर्लेले तोरं, हेर फळ वस्तुंचे कुड्के
वाट = वानांत तांदुळ मांवार घाल्न गुंव्डाव्न गंद वाट्चि क्रिया
वाड = जेवाण वोशियेंत घाल्न दि। उ: भुकेल्ल्याक वाड
वान = घाट्णो गुंव्डाव्न वाट्ंक, अड्डळो फोंड आस्चो, अर्धा गोलाकारचो फातर
वासुड = आमुड, तोड्फ्यांत तांदुळ घाल्न, फापुड्न, कुंडो, कणि, विंगड्सुंचि क्रिया
वाळ = शिताचा मोड्के वय्ल्यान, मांड कुर्पोन दवर्न, पोंद्ल्यान वाळिण दवर्न वागांव्वें, शित वाळचें
वोणोक = ताम्लेलि वोंड्लि कट्टि, न्हांव्क उदाक उस्फुंक वापर्तात वोण्को
शिजय = उकड, आय्दानांत उदाक घाल्न, गंद्णिर उज्यार, शित-निम्तें शिजय्तात
शित = तांदुळ मोड्केंत शिजोव्न, वाळ्णेर वाळन, कर्चें अन
शिरोति = फालेत, केंळव्या खोल्याचो कुड्को, जेवाण वाड्ंक, वाट्लेचा वद्लाक वापर्तात
शिंके = आय्दानांनि खाण, जेवाण, माज्राचा तोंडा थाव्न राकोंक उस्काळांव्वें जाळ
शेर = आद्लें माप, तुकाचें, मेज्फाचें शेर, पाव, आज्जेर
सांवार = कडियेक आनि प्रगतांक, घाल्चो जिन्सावार वनस्फति। मांवारचो कसाय कर्तात।
सांवार्डो = मांवार घालुंक, वेग्ळे वेग्ळे खण आस्चें, रुकाडाचें उरूट पेटुल
सारोण = माडाच्या चुडेंत्यां मोदिल काडि/ इर तासुन, सांगाता कट घाल्न केल्लि इर्गचि मोव्ळि
सुरय = उकड्नास्ताना, सुर्याच्या वोताक सुकव्न, खांड्न केल्लो तांदुळ
सुरि = कातर्चें आय्द, लान्शें, तल्वार्गिचा आकारचें, लोंक्डाचें हातेर
सेगो = शेव्गो, मेयो, मेव्यो कर्चें यंत्र, रुकाडाचें, लोंक्डाचें, पितुळेचें आस्ता
हाताळो = लोहचा आय्दानांक, उक्लुंक, धरूंक आस्चो धांडो
हांडो = फेस्तां पर्वेक गंद्चो, व्हड्डं पित्ळिचें वा तांव्याचें तोप्लें
सहण = माणेचो फातर, वट्टु जाल्लिं कात्रापाचिं हातेरं - सुरि, कोयित, कोय्तो पाजुंक हातेर

पुस्तक उग्तावण वर्दि

(फा| प्रशांत वि। माड्ताचे पांच ग्रंथ उग्तावण)

आजकाल वरें वाचाप वाचुंक मेळचें उणें जालां। लोकाक गर्ज आम्चयो संग्ति वग्व्चे वग्वि उणे जाल्यात। फा| प्रशांताच्या वुकांत सवार गर्जेच्यो संग्ति आसात। आनि ह्या द्वारिं कोंकणि भास ग्रेस्त केल्या म्हणालो मानादिक विस्फ लुविस पाव्ल सोज।

सांत लुविस कोलेजिच्या कोंकणि अध्ययन विभागान 2004 एप्रिल 24वेर, मंग्ळुर सांत लुविस कोलेजिच्या I.T. सभा सालांत चलल्ल्या देवादिन फा| सिल्वेस्टर मोंतेरो जे। स। स्मारक उपन्यास सभेर, फा| प्रशांत माड्ताचे पांच वूक उग्तावण कर्त्ति।

"भुर्ग्यांक कोंकणि वूक वाचुंक प्रोत्साह दिव्यां। तशें केल्यार मात्र कोंकणि भास जिवि उरात म्हळयाक दुवाव ना" म्हळया विस्पान फा| प्रशांताच्या साधना थंय होग्ळिक उचार्लि।

"कोंकणि पिकोळिं" 10,000 कोंकणि दोड्या अर्ताचे सब्दांचो जमो।

"शेंवोर किटाळां" लेखनां जमो, दुस्रो छापो

"राटावळ" समाजिक लेखनां जमो

"निन्नंते नानागलु" दि इमिटेशन ओफ क्रैस्ट। हाचें कन्नड तर्जण।

"सानिध्य" दि क्लावड ओफ अननोयिंग हाचें कन्नड तर्जण।

हे जाव्रासात पांच उत्तीम वूक उग्तावण जाल्ले।

सां। लुविस कोलेजिचो रेक्टर फा| फ्रान्सिस सेरावो कार्याचो अध्यक्ष वसल्लो। फा| ग्रेगरि सोज आनि प्रो| स्टीवन क्वाड्रस हाणिं फा| प्रशांताच्या वुकांचेर आप्लि अभिप्राय उचार्लि।

ह्याच वेळार साहिति वग्वि फा| सिल्वेस्टर मोंतेरो जे। स। स्मारक उपन्यास आसा केल्लो। सां। जुजे सेमिनरिचो प्रोफेसर फा| विक्टर मचादो फा| सिल्वेस्टराचें साहित्य-एक अवलोक ह्या विशयाचेर उलय्लो।

कोलेजिचो प्राशुंपाल फा| यूजिन लोबोन स्वागत केलो।

कोंकणि अध्ययन विभागाचो दिरेक्तोर, फा| स्टेनि मोजान वंदिलें। व्रदर लोय फेर्नांडिसान कार्यें चलय्लें।

कोंकणि नविं पुस्तकां

1. "अर्धांग स्वप्णां" मट्व्यो कथा - जे.जे. डायस शिर्तांडि
2. "पुत्तु शेटिच्यो" काणियो (देवनागरि) - आन्सि पालाड्का
3. "व्हाट" - कविता - मेल्विन लुद्रिक
4. "वादाळं" - बाशांतर - जेमस मुवारिस ताकोडे
5. "शेंवोर किटाळां" दुस्रो छापो - फा| प्रशांत माड्ता
6. "राटावळ" - फा| प्रशांत माड्ता
7. "भांगि कुट्मा जिवित" धार्मिक - दे| फा| मात्रिस पाव्ला
8. "इंग्लीष कोंक्णि देव शास्त्रा सब्दावळ" - दो| जुवांव फेर्नांद
9. "खिळो" - वल्लि कोड्रास आजेकार
10. "पर्वाळ" (देव नागरि) - पि.जि. कामत
11. कोंकणि उत्रां पुंजो - फा वर्लेग्यिन फेर्नांडिस
12. "मंथन" - फ्रान्सिस सल्डान्हा कामात, मंग्ळुर
13. "कोंक्णंतल्यो मट्व्यो कथा" - डोल्फि लोबो, कास्सिया
14. कर्नाटकांत कोंक्णि संगीत - लेस्लि एन. रेगो, वेंदुर
15. कोंकणि रंगवूमि - वासुदेव शानभाग शिरसि
16. कोंक्णंत आण्कार साहित्य - फ्रान्सिस डि'कुन्ह
17. कोंक्णि काव्यां - स्टीवन कोड्रास पेर्मुदे आनि राघवेंद्र राव
18. कोंक्णि नेमाळिं - ग्लेडिस रेगो
19. कोंक्णंत ल्हानां भुरग्यांचें साहित्य - प्रवीण फेर्नांडिस
20. क्रिस्ता प्रकास - पा| रोनि सेराव,संग्रहक
21. जुजे वास पुराण - फा| वेन्सि सोज, तल्लूर
22. आसि कोंग्लिश उलय्तांव - जे.वि. सिक्वेरा, मुंबय
23. ओस्जूर फिरगज चलोन आयिल्लि व्हाट - चरित्रा सांदनां ससिति ओस्जूर
24. कार्ये सोभाण - जोर्ज केस्तलिनो
25. जेजु आम्चो सांमि आनि रक्षक - फा| नोर्बर्ट फेर्नांडिस
26. कोंकणि भास आनि साहित्याचें संशोधनात्मक समीक्षा - रोहिदास एन् शेट
27. आसि जागि जाव्चिं कदना? - संजय कुप्पंपदवु

नव्यो कोव्ळ्यो

1. तुजो मोग - फा। आबेल लोबो
2. मांय तुं मोगाळि - फा| वाल्टर सोज
3. जिवित - श्री ओज्वाल्ड सोज
4. अमर उत्रां - फा| अर्तर सोज
5. आदेव्स - फा| जेरि SVD
6. स्तुति महिमा - फा| जेरि SVD
7. आधुनिक खुर्साचि वाट - मेल्विन पेरिस
8. मेच्वलां - नेल्सन लूविस
9. मांडो दाय्ज - II - मांड सोबाण

प्रशस्ति पुरस्कार

1. कोंकणिंत माल्घडो लेखक। श्री जेरि कुल्शेकराक "दाय्जि दुवाय 2004 साहित्य पुरस्कार" पावो जाला। तशेंच्च 2004व्या वर्साचि संदेश कोंक्णि साहित्य प्रशस्ति श्री जेरि कुल्शेकराक पावो जाल्या।

2. कोंकणि भाशा मंडळ कर्नाटक (रि) हाचो अध्यक्ष जाव्न फा| एरिक क्रास्ता, प्रस्तुत राक्णो हफ्ताळयाचो संपादक विंचोन आय्ला।

3. डो| टि. एम.ए. पै. फांव्डेशनान हर वर्सा दिंव्चो, अत्त्युत्तम कोंकणि पुस्तक पुरस्कार 2003, श्री पाव्ल मोरासान बरयिल्ल्या "कोंकणि चळवळ" पुस्तकाक लाव्ला। रु. 25,000 नगद आनि होग्ळिक पत्र लाव्ता। हें पुस्तक कोंक्णेक मान्यताय मेळोंक चलल्ल्या कोंक्णि चळवळे विशांत मंशोधनात्मक कृति जाव्नासा। मंग्ळुर सां. लुविस कोलेजिच्या कोंक्णि मंम्थ्यान प्रगटल्लें हें पुस्तक कानडि लिपियेंत आसा। देव नागरि लिपिनयि ह्या पुस्तकाचि आवृति आतां प्रगट्ल्या।

4. मङ्गांव्च्या यशवंत प्रभाकर शेण्वि हाणे रचल्ल्या "इंग्ळयांत्लो हिरो" कृतियेन दो| टि.एं.ए. पै फांव्डेशनान हर वर्सा दिंव्चो प्रशंमा, पुरस्कार रु. 5000 नगद आनि होग्ळिके पत्र आण्णाय्ला।

कोंक्णि मय्ला फातर

ग्लेडिस रेगो

2004

जनेर 4: आजेकार फिरंज आनि कोंक्णि लेखकांचो एक्वोट कर्नाटक (रि) हाणि आजेकार फिरंजेंत "कोंक्णि माइन्यांत वर्गवि" विचार मातें मांडुन हाडूं।

जनेर 11: महाराश्ट्रा कोंकण एसोसियेशनान आप्लें पन्नासावें कार्यें कोंकणिचो वाव्र केल्ल्या पन्नास वेक्तिंक गौरवाचो मान करुन, सांस्कृतिक कार्यक्रमांनि बोंबय जिर्मिरेल्ल्या उस्त्या मय्दानार चलव्न व्हेलें।

जनेर 11: मकाळे कलांगणांत 25वि महिन्याळि मांचि जाव्न, 150वें मांड सोभाण कार्यें साधर जालें। ह्या संदर्भार कोंकणि सि.डि. उस्ताय्ल्यो।

जनेर 11: "पय्लिं सेटां" जियो आराार हाच्या कवितां पुंजा वय्र, वासा वास कार्यें श्री स्टीवन कोड्रासाच्या घरांत चल्लें।

जनेर 11: आण्णाक कर्नाटक कोंकणि साहित्य अकाडेमिचि प्रशस्ति 2003 लाव्ललो उल्लास कोंक्णि पर्जेलागिं वांटुन घेव्पाक, जेप्पुचा सां जुजे नाटक संघान "सुसदुर सांज" कार्यें मांडुन हाडूं।

जनेर 25: मुंबय आर्चार महाकाळि रस्त्यार आस्च्या रयान आश्रमाच्या सभासालांत, एका हप्त्याचि "नाटक कला तर्बेति" चल्लि। 27 कलाकरांनि हांतुन पात्र घेतल्लो।

जनेर 30: "कोंकणि वरव्यांचो एक्तार दाय्जि दुवायि" हांचो पांच्वो वार्शिक उत्सव (वार्शिकोत्सव) संभ्रमान आचरण जालो।

जनेर 31: कोंकणि साहित्य अकाडेमिच्या आस्र्याखाल उडुपि जिल्लासट्टाचो कोंकणि प्रौड शाळा भुर्ग्यांचो संस्कृतिक स्पर्दो उडुपि सेंट सेरिस इस्कोलाच्या सभा सालांत चल्लो।

पेब्रेर 1: सां लुविस कोलेजित स्थापन जाल्लो "जेजु राय" भुर्ग्यांच्या पत्राक पन्नास वर्सां संतान। 1954 - 2004 स्थापक संपादक दे| पा। टि.ए. लोबो S.J. हाणे जेजुराय पत्राचें संपादक्पोण 35 वर्सां चलव्न व्हेल्लें।

पेब्रेर 1: मकाळे कलांगणांत, मांड सोभाणाचि 26वि मांचि जाव्न कंसर्ट क्लब आंजेलोर, हांचे थाव्न नाच पदांचि सांज साधर जालि।

पेब्रेर 1: कोंकणि साहित्य आकाडेमि आनि कोंकणि साहित्य सांस्कृतिक केंद्र बेंग्ळुर हांच्या सहयोगान, वर्साचो विशेस सय्रो "श्री ओ.जे. कुलासो" संवाद कार्यें बेंग्ळुर सां जुजे वाणिज्य कोलेजिच्या सभासालांत मांडुन हाडूं।

पेब्रेर 7: कर्नाटक कोंकणि साहित्य अकाडेमिन राज्य सट्टार भुर्ग्यांचो कोंक्णि साहित्य तशें सांस्कृतिक सम्मेळ कोड्याळ वय्लांल्या वि.वि. स्वाणि पै सभा सालांत मांडुन हाडूं।

पेब्रेर 8: महाराश्ट्र कोंकणि एसोसियेशन हाणि वर्सावार कोंकणि तालेंतां स्पर्धे मांडुन

हाडल्ले। ल्हानां आनि व्हडांक, भाषण-नाच आनि नक्लि न्हेस्णा स्पर्धे, दादर आंतोनियो डि'सिल्वा हाय स्कूल सालांत हे स्पर्धे चल्ले।

फेब्रेर 9: "ह्यारिस सिल्वर ब्यांड" हाच्या शतमानोत्सव 1906 - 2006 सुर्वातेचि तयारय संदेश बज्जोडि हांगासर चल्लि।

फेब्रेर 13: केरळाचो व्यापारि गांव केलिकटांत श्री मुकुतींद्र कलामंदिरांत्ल्या वत्सला मंजुनाथ राव नगरांत "कोंकणेक पुडार दिव्यां" ह्या ध्येयाखाल 24वें अखिल भारत कोंकणि परिशद आदिवेशन चल्लें।

फेब्रेर 18: एवर ग्रीन हिरो म्हणोन नांवाड्लो पिंताम देरेवय्ल, 35 वर्सां प्राम चड कोंकणि रंगमंचार प्रजळ्ळो श्री वलेरियन पिंटो, वोंवयांत देवादिन जालो।

फेब्रेर 22: जेप्पु सां. जुजे नाटक संघाचो 78वो वार्शिकोत्सव फा| डेस्मांड रेवेल्लो कापुचिन हाच्या अध्यक्षपणार चल्लो।

फेब्रेर 23 केनरा कोंकणि कथोलिक समाजेचो जागृतिक सम्मेळ 2004 दशेंबर 26 थाव्न, 29 पर्यांत मंगळुरांत चल्चो आसा म्हण समितेचो अध्यक्ष एल.जे. फेर्नांडिसान पत्रकारांचे जमातेंत कळय्लां।

फेब्रेर 25: कोंकणांत्लो वळिश्ट वाव्राडि वरवि, रोमि लिपिंत्ल्या कोंकणि साहित्यांत आपूर्व सय्ला फातर रचल्लो। "वाव्राड्यांचो ईश्ट" गुलोब "गोंय्चो आवाज" "द गोवन रिवीव" पत्रांचो बरवि फा| आंतोनियो पिरेरा जे.स. देवादिन जालो।

फेब्रेर 27: वेंदुर कथोलिक सिनते संघन, आप्ल्या सत्तराव्या वार्शिक संभ्रमाच्या उडासाक, रामाच्या आय्तार खेळ्न दाकंव्च्या "मदर तेरेसा" "खुर्सा मुकार" ह्या दोन नाटकांचें मुहूर्त कार्यें चल्लें।

मार्च 19: सां जुजेच्या फेस्ता दिसा, सां जुजे सेमिनरिच्या सालांत "जोस किरण" सेमिनरिच्या पत्राचें उग्तावण: बिस्प लुविस पावल सोजान केलें।

मार्च 22: मैसूर पुश्वश्रमाच्या सभा सालांत कोंकणि क्रिस्तांव संघान पयिल्ले पावि्टं वोवियांचो स्पर्दो चलव्न व्हेलो।

मार्च 28: वल्सटांत्ल्या सहोदय सभासालांत "दाय्जि दुवायि डोटकोम" हाच्या मंगळुर दफ्तराचें उग्तावण: आदलो कमिशन जे.आर. लोबोन केलें।

मार्च 28: राक्णो हफ्त्याळें आनि कोंकणि लेखकांचो एक्वोट (रि) कर्नाटका हांच्या जोड आस्त्र्याखाल - दियेसेजिच्या फिर्गज पत्रांच्या संपादक आनि बरय्णारांचें सहमिलन आनि साल्गड्या बरव्यां सांगाता संवाद कार्यें कोडियाळबय्ल बिस्पाच्या घराच्या सभा सालांत चल्लें।

मार्च 28: सां लुविस कोलेजिच्या सभा सालांत। "लेखकांचो संवाद" महिन्यावार कार्यें चल्लें।

एप्रिल 3-4: "साहित्याचे मुळावे मार्गदर्शक आन आधुनिकते थंय प्रवास म्हळळया विशयाचेर शेणय गोंय बाबाचा 125व्या जल्मा दिसाचा उडासाक केंद्र साहित्य एकेडेमि, कोंकणि बाशा मंडळि, मुंबय आनि आस्मिताय प्रतिश्टान गोंय हांच्या जोड कार्यान मुंबंय्त सेमिनार घडोव्न हाड्ळि।

एप्रिल 4: सुवय फातिमा इगर्जेच्या सिनि सालांत महाराश्ट्रा कोंकण एसोसियेशन हाणि "कोंकणि कविगोश्टि" आनि "मुखामुखि" कार्ये मांडुन हाडूं।

एप्रिल 4: मंगळुर सांत आग्नेस स्पेशल स्कूलाच्या मय्दानार, वेंदुरच्या कथोलिक सिनतेच्या तनाट्यानि "मटर तेंरसा" संगीत नाटक दे| वि.जे.पि. सल्डान्हाचो आनि "खुर्सा मुकार" दे| जेमि वरेक्कनाचो नाटक. 157 कलाकरांनि खेळांव्र दाकय्ले।

एप्रिल 4: शक्तिनगर कलांगणांत उग्ते रंग मांचियेर "जेजु जिविताचें उदाक" म्हळ्ळो संगीत नाटक, पिलार म्यूसिक आकाडेमि गोंय हांचे थाव्न 28वि सय्न्याळि मांचि जाव्न सादर जालो।

एप्रिल 14: संत लुविस कोलेजिक नवो रेक्टर जाव्न फा| प्रेंकि सेरावो S.J.न आप्लि जवाब्दारि वय्मुन घेत्लि।

एप्रिल 17: आजेकार इगर्जेसालांत, भुर्ग्यां थंय कोंक्णि भाशेचो मोग आनि जाण्वाय वाडंव्क "कोंक्णि शिक्पा शिविर" आसा केल्लें।

एप्रिल 18: मुंबय्चे अंदेरि ग्यान आश्रम सभा सालांत "कुटाम आनि दिवो हस्याळयांनि सांगाता" कोंक्णि लेखक सम्मेळ आसा केल्लो।

एप्रिल 18: बेंगळुर दीन सेवा आश्रमाचा सवांगणांत, कर्नाटक कोंकणि साहित्य एकाडेमिचो दशमानोत्सव संभ्रम, बेंगळुर - मैसूर विभाग सट्टार विचार सातें, कविगोष्टि श्री वल्लि वगचा अध्यक्षपणार चल्लो।

एप्रिल 24: मंगळुर सांत लुविस कोलेजिच्या, ऐटि सभा सालांत दे| फा| सिल्वेस्टर मोंतेरो स्मारक उपन्यास चल्लो। ह्याच्च संदर्बार फा| प्रशांत वि. माड्ता S.J.चे पांच बूक मा| बिस्प लुविस पावल सोजान उग्तावण केले।

मे 2: महाराश्ट्र कोंकण एसोसियेशनाचें 54वें कार्ये अंदेरि महाकालि ग्यान आश्रमाच्या उग्त्या मय्दानार आचरण केलें।

मे 2: शक्तिनगर कलांगणाचे उग्ते रंग मांचियेर गजिदर तालूक आनि पंगड गोंय, हांचे थाव्न 29वें महिन्याळि मांचि संगीत नाच कार्ये सादर जालें।

मे 16: कोंकणिंत्लें दोग पांकिवांत कार्वारि, लेखक आनि कोंक्णि सुपुत्र श्री पेत्रिसियो कार्दोजा आनि फा| प्रेड्डि जे.दकोस्ता वाहन अव्घडांत देवादिन जाले।

मे 26-27: मंगळुर पुरभवनांत कर्नाटक कोंक्णि साहित्य एकेडेमिचो धा वर्सांचो संभ्रम - "कोंक्णि उत्सव" चलव्न व्हेलो। ह्या संदर्भार कोंकणेंत्ल्या विविद विशयांचेर सात बूक उग्तावण जाले।

मे 30: दिवो सचित्र हस्पाळयाचो नोंवो (9) वार्शिकोत्सव, मुंबय्त आचरण केलो।

जून 6: शक्तिनगर कलांगणांत, कोंकणेंत्लो फामाद कलाकार संगीतकार देवादीन जेरोम डि'सोजाच्या वांग्राळया पदांचि सांज। "एक आसल्लो जेरोम" म्हळळया साताळयार, एंजल्स पंगडाखाल, नव्या नशे पर्न्या गाव्प्यांनि जेरोमाच्या पदांचि रूच प्रेक्षकांक चाकय्लि।

सां। लुविस कोलेजिंत स्नातकोत्तर कोंक्णि डिप्लोमा करेस्पोंडेन्स कोर्स

एदोळ वरेग हजारांनि संसारभर विद्यार्तिंनि आप्णायिल्लो पद्युत्तर कोंक्णि डिप्लोमा करेस्पोंडेन्स कोर्स (Post Graduate Diploma in Konkani - Correspondence Course) परत ह्या वर्साच्या सेप्तेंबर महिन्यांत आरंभ जाता।

आख्या भारतांतच प्रथम जाव्नास्चो हो पद्युत्तर कोर्स दोन वर्सांचें शिकाप आटाता। एका वर्साक चार विशयां लेखान -

पय्लें वरसः	1. कोंक्णि चरित्रा	2. कोंक्णि साहित्य
	3. कोंक्णि नाटक	4. कोंक्णि कविता
दुस्रें वरस :	1. कोंक्णि लोक वेद	2. साहितिक ठिका
	3. भाशे विज्ञान,	4. तुलनात्मक साहित्य

ओट्टुक आट विशय शिकोंक विद्यार्तिंक आव्कास मेळता।

शिक्पा विशय आनि ताका लग्ति जाल्लो नोट्स पाठ क्रमासवें तुम्च्या घरा दारार तप्पाला मुकांत्र पावित जाता। वर्साक एक परीक्षा आस्तेलि (4 विषय) आनि परीक्षेचें प्रश्नापत्र तप्पाला मुकांत्रच विद्यार्तिंक पावित जाता। 18 वर्सां वय्ल्या आनि कोंक्णि अध्ययनांत असक्त आसल्ल्या कोणेंय ह्यो कोर्साक अर्ज पाटव्येत।

कोर्साचो शुल्क, नोट्स आनि तप्पाल खर्च धर्न वर्साक रु. 800/- मात्र विदेशाक वर्साक रु। 2000/-

1997व्या वर्सा आरंभ जाल्लो हो कोंक्णि कोर्स संसारभर कोंक्णि शिकोंक राकोन आस्च्या विद्यार्तिंक एक बरो आव्कास जाव्नासा। अर्जे पत्रांक आनि चडित विवरांक कार्यकारि दिरेक्तोर, कोंक्णि अध्ययन विभाग, सां. लुविस कोलेज, मंग्ळुर - 575 003

फोन: 2426143 - Ext 112

तुं तसोच आसाय लुविसा

फा| वय्टास प्रभुदास

सां लुविस कोलेजिंत
तुज्या त्या देव मंदिरांत
तुं तसोच आसाय
पुण्यवंत लुविसा
तुजो प्रज्चल तुजो जीव
तसोच आसा युवकांचा आदर्शा

हजारों विद्यार्ति संगिं
तुज्या पायां थळिं
दिंवियेर पडोन
वालक हांव आस्तां
तुजे लागिं हांव माग्तालों
तेद्ना तुं म्हजे लागिं
उलय्ताशें म्हाका भग्तालें

पूण तुजे संगिं
सदां देव मंदिरांत
रावुंक म्हाका तुजि आज्ञा
लाभात म्हण आनि
म्हजो खेळ सांजेचो
म्हाका चुकात म्हण
तुजे थाव्र पळन हांव धांव्तालों

पूण आतां हांव बदल्लां
भुर्गो न्हय, बालक न्हय
म्हातारो हांव आतां जालां
तुजे सर्शिं दर्शन मागोंक
म्हाका आतां कोणेंय
बळ कर्चें नाका
तुजें दर्शन म्हाका दि
तुजे लागिं हांव उलय्तां

तुं तसोच आसाय लुविसा
हांवें बालपणार पळेय्लेपरिं
तुजि नदर, तुजें तोंड
तुजें रूप तशेंच आसा
हांव आतां बदल्लां
पूण तुं तसोच आसाय
देकुन तुं सदांच उर्लाय
युवकांचो आदर्श लुविसा

(1959 इस्वेंत सां लुविस कोलेजिंत हैस्कूल शिकल्ल्या एका विद्यार्थिचो सां लुविसान ताचेर घाल्ल्या प्रवावाचो एक ल्हान उग्डास)

Assisi Press, M'lore, Ph.: 2492816